

PRESA PENTRU ȚARĂ, PRESA PENTRU POPOR, PRESA PENTRU OM

Scînteia marelui nostru foc

Scriu aceste rânduri în zilele care premerg împlinirea a 50 de ani de la apariția primului număr al ziarului „Scînteia”, organul de presă al Partidului Comunist Român.

Știu că nu există, într-o atmosferă spirituală și reală nici ierarhii prestabilite, nici ziare centrale sau ultracentrale. Nu pot fi, eu însumi lucrind în presă, decît convins că presa întregă, a acestui popor e reprezentată de suma sublimă a tuturor izbînzilor oamenilor de presă ai acestui popor. Nu există ziare de periferie și ziare de elită. Și astfel cum presa există ca o manifestare a democrației, democrația se manifestă și în interiorul presei.

E de neconceput o „dictatură” a unui organ de presă asupra celorlalte organe de presă. Deci nu-mi pot închipui cum ar putea, spre exemplu „Flacăra” să fie supusă „Scînteii”. Nimeni, cred, nici n-ar intenționa așa ceva. Ceea ce e însă adevărat e că „Scînteia” a reprezentat și reprezintă cuvîntul partidului conducător, „Scînteia” e tribuna zilnică a nucleului revoluționar al acestui popor. Fără să exagerăm și fără să dăm note, ca simpli cititori ai „Scînteii” trebuie să recunoaștem că acest ziar poartă în filele lui frămîntările epocii, năzuințele oamenilor, demnitățile acestui popor liber și suveran și că de multe ori cerneala tipografică a acestui ziar e amestecată cu sudoarea oamenilor muncii. „Scînteia” mai e și catargul neclintit în furtunile spiritului. Au apărut în acest ziar numai reportaje adevărate, numai opinii durabile, a fost acest ziar fidel totdeauna omului și durerilor sale? Cititorii o pot spune mai exact, viitorul o poate lămuri cu mai multă detașare.

„Scînteia” nu a apărut, acum 50 de ani, pe un teren gol și nici nu e „măcar” prima scînteiere a libertății presei și a acțiunii ei de purificare socială într-o țară în care s-a făcut totdeauna și o presă valoroasă, omenească, adevărată. „Scînteia” apare în prelungirea unor aspirații vechi și simpla parcurgere a paginilor istoriei noastre naționale ne arată o colecție de acte ce se constituie prin ele însele, în rădăcini ale „Scînteii” de ieri, de azi și de mâine.

Scriș de gazetari pricepuți, unii dintre ei chiar mari gazetari, condusă de oameni înțelepți, talentați și pătrunși de importanța nobilei lor misiuni, „Scînteia” se străduiește să fie ceea ce Marx spunea despre libertatea presei „ochiul mereu treaz al poporului, spovedania unui popor către el însuși și către umanitate”.

(Continuare în pagina 6)

ADRIAN PĂUNESCU ■

oamenilor. comuniunea de interese și idealuri a tuturor locuitorilor — români, maghiari, germani — în general vorbind, faptul că oamenii trăiesc în siguranță, convinși fiind că totul depinde de ei, de munca lor.

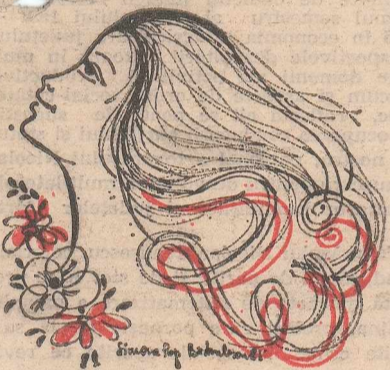
Esența oricărei politici rămîne felul în care e considerat omul. Nu un om abstract, ci fiecare om. Politica partidului nostru privește viața fiecărui om din România. Pentru aceasta s-a hotărît dezvoltarea complexă, armonioasă a tuturor județelor patriei. Județul Satu Mare a construit fabrici, locuințe, a înzestrat cu mașini agricultura și a dezvoltat-o, a dezvoltat zootehnia.

Deci, tot ce a fost specific țării, de la Congresul al IX-lea încoace, mai cu seamă, a fost specific și județului nostru. Județul, din punct de vedere teritorial-administrativ, s-a constituit în martie 1968, ca efect direct al programului partidului de dezvoltare armonioasă, de creștere și dotare echilibrată a tuturor zonelor geografice.

În 1965, existau în județ 30 de întreprinderi industriale cu o anumită tradiție, din care 19 de interes republican. O primă direcție, și cea mai însemnată, a fost dezvoltarea impetuoasă a industriei. Tot ce produceam, în întreg anul 1968, în industrie, s-a realizat în numai 100 de zile. Trebuie spus că aici, chiar de pe vremea breslelor, a atelierelor și cooperativelor meșteșugărești se produceau textile, confecții, încălțăminte, bunuri de larg consum, mai apoi au cunoscut oarecare dezvoltare construcțiile de mașini. După constituirea județului însă, creșterile au fost revelatoare. De la o producție industrială de 3,8 miliarde lei, s-a ajuns la 13,6 miliarde lei. S-au pus în funcțiune noi și importante capacități de producție la Carei, Negrești Oaș, Tășnad, Supur și, bineînțeles, Satu Mare. În ramura construcțiilor de mașini au avut loc mutații mari, în cincinalul trecut ponderea acesteia în producția industrială a județului crescînd de la 36,5% la 40,9%. S-a petrecut ceea ce se cheamă o dezvoltare extensivă: s-au dezvoltat întreprin-

(Continuare în pag. 16—17)

TUDOR OCTAVIAN ■

Satu Mare la ora împlinirii lui August

Interviu cu tovarășul IOAN FORIȘ, prim-secretar al Comitetului județean Satu Mare al P.C.R., președintele Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Satu Mare

— Tovarășe prim-secretar, județul se cheamă — falnic și frumos — Satu Mare. Cînd îi spune numele, cetățeanul, mai ales cel din alte locuri, reține ideea de mărime. Or, județul nu-i tocmai mare. Nici două procente din suprafața României. Populația, și ea, tot spre două procente din total. Și, atunci, dacă nu-i atât de importantă cuprinderea teritoriului, ce-i important, ce-i semnificativ în Satu Mare? Vă rog să ne vorbiți despre tot ce-i mai de seamă în județ acum, în preajma augustului aniversar.

— Cele mai importante lucruri sînt armonia vieții social-economice și a vieții

Un Om: Csép Gergely din Adea

Cum a fost salvată acum 37 de ani viața a 33 de țărani români

Faptele s-au petrecut în 1944, la hotarul vag și fierbinte dintre vară și toamnă — și la hotarul care adună și leagă sufletele, dincolo de granița transparentă și caldă a limbilor materne. Este o poveste pe muchi de baionetă.

★
În fața mea sînt așezate două foi îngălbenite. Au fost păstrate cu sfîntă grijă printre foile unei scripturi, într-un dulap ce miroase a mere și nucă, alături de străvechi amintiri: tabloul bacalaureaților de la începutul secolului (mustăcioare pipirii și cravate sărbătorești), extrasul de căsătorie grijuliu împăturit, poate o schiță de șrapnel scobită din grînda casei și un volum Ady, cu coperți roșii-aprinse...

De cîteva zile, întrețin un tacit dialog cu cele două foi îmbătrînite, ca de papi-rus din alte milenii. Au trecut doar cîteva decenii de cînd miini butucanoase, de țărani, și-au pus semnătura aspră și cinstită pe ele, după ce au semănat, literă cu literă, gînd cu gînd, fapt cu fapt, aceste rînduri istorice pe holda curată a hirtiei, imortalizînd Faptul, numai Faptul și Fap-

tul întreg, adăugînd astfel două pagini la cronica acestui pămînt atotștiutor, două pagini țărănești la slovele hronicilor.

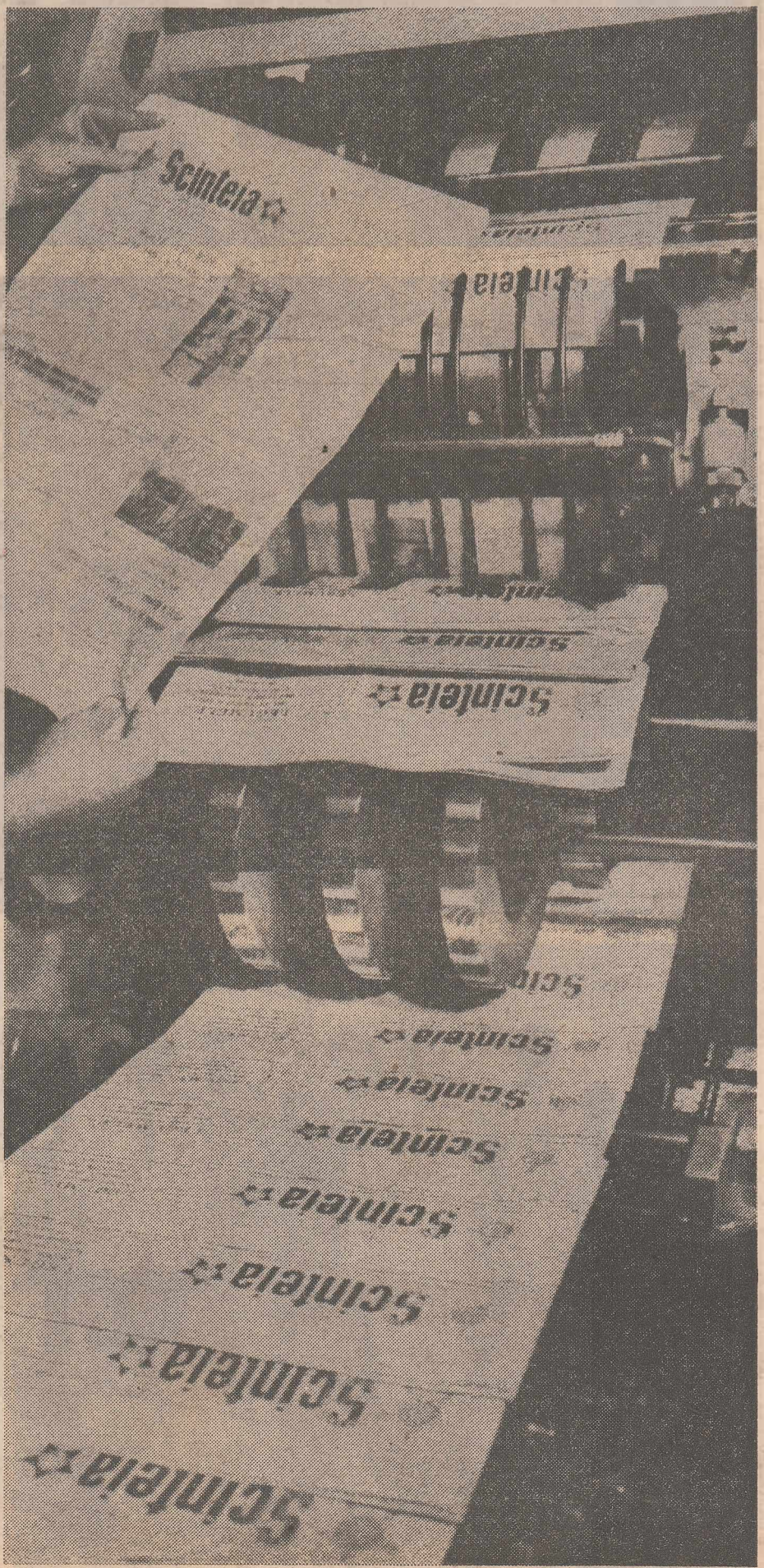
...44, sfîrșit de vară cu miros ars. '44, vară ce se naște aurie, din fum și flăcără. Timpul se opinteste să nască în nemaipomenite chinuri. Iureș armat, născut din cumplita revoltă a inimii împotriva a tot ce înseamnă tiranie, înainteză spre marginile vestice și nordice ale țării, împingînd apoi cu foc, fier și vitejie, cu mult dincolo de granițele noastre și ale vecinilor, boala și durerea pămîntului înnegrit de fascism. În colțul cel mai vestic al țării, o ultimă sfortare a inamicului: armatele fascismului ocupă, nu departe de Chișineu-Criș, zona Adea și Adea-colonie. Și zeci de țărani români din Adea-colonie, sprijinitori ai armelor antifasciste, sînt tirîți în beciuri și grajduri și sortiți morții.

Înspăimîntătoare oprire a istoriei. Scă-

(Continuare în pagina 27)

BODOR PAL ■

La cinci decenii de la apariția Scînteii, revista Flacăra urează marelui cotidian românesc, organul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, o viață lungă și o strălucită putere de a răsfrînge asupra cititorilor lui lumina adevărurilor fundamentale ale timpului nostru. Regăsindu-ne, prin comunitate firească de idealuri, dorind împreună o viață mai fericită, mai laborioasă și mai liberă a omului și, totodată, perpetuarea în eternitate a demnității și independenței patriei noastre, militînd împreună pentru triumful deplin al socialismului și al păcii în lumea întregă, ne bucurăm astăzi că însuși lupta de o jumătate de veac a Scînteii ne dovedește tuturor că nu există aspirații de neatins cînd în împlinirea lor se investesc devotament, consecvență, tenacitate și bărbăție. Aceasta este marea lecție pe care ne-o oferă Scînteia, atît prin trecutul cît și prin prezentul ei, și această lecție rămîne pentru noi, în același timp, și o izbîndă și o pildă vie. LA MULȚI ANI !

Fotografie de SORIN POSTOLACHE ■

5-6 august 1981

Vizita de lucru în județul Tulcea

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în mijlocul unor prestigioase colective de muncă din județul Tulcea a prilejuit și de astă-dată o elocventă reafirmare a sentimentelor de înaltă prețuire nutrite de oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, de întregul popor față de conducătorul iubit și stimat al partidului și statului nostru, pentru ceea ce face pentru progresul și prosperitatea patriei, pentru dezvoltarea ei liberă și independentă și suverană, pentru creșterea prestigiului internațional al României socialiste în lumea de azi și de mâine.

Tineri îmbrăcați în costume naționale, pionieri și șoimi ai patriei oferă buchete de flori. Miile de locuitori ai acestor așezări, precum și oamenii muncii aflați la odihnă în acest colț de țară, unde Dunărea își dă întâlnire cu marea, fac secretarului general o primire entuziastă.

Dând expresie dragostei neîfărmurate ce o manifestă pentru partidul nostru comunist, pentru conducătorul său încercat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mulțimea scandează neîntrerupt „Ceaușescu — P.C.R. !”, „Ceaușescu și poporul !”

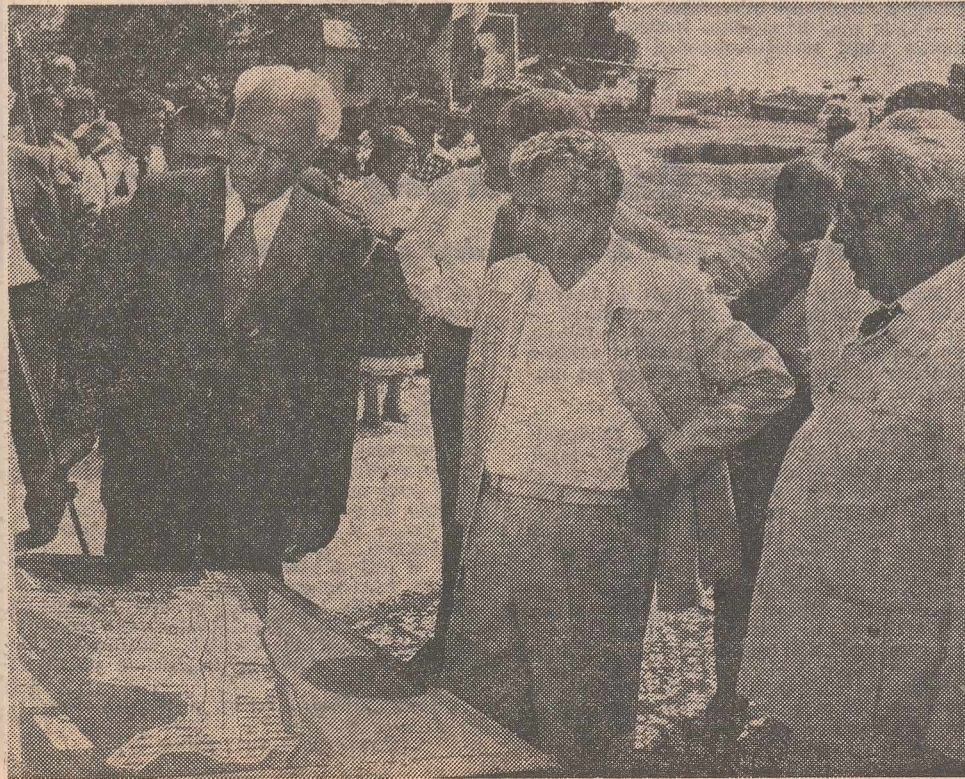
Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu mulțumesc cu căldură celor ce-i salută, le string cu prietenie miinile. Sint momente cu mare încărcătură emoțională, care exprimă cu pregnanță dragostea și prietenia de care se bucură din partea întregului popor secretarul general al partidului, politica clarvăzătoare pe care o promovează cu perseverență și patos revoluționar.

Acest nou și fructuos dialog, ce a cuprins în sfera sa analitică o largă arie de probleme, de la cele privind rezultatele obținute de oamenii muncii tulcești în primul semestru al cincinalului 1981 — 1985 în economia și agricultura județului, perspectivele dezvoltării viitoare în multiple domenii ale activității productive, precum și aspecte de ordin social-cetățenesc, reflectă cât se poate de sugestiv preocuparea conducerii partidului și statului nostru, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru dezvoltarea multilaterală a tuturor localităților și județelor țării.

Tovarășului Nicolae Ceaușescu, celorlalți conducători de partid și de stat li se prezintă macheta de sistematizare a orașului Sulina, proiect care pornește de la sarcinile economico-sociale sporite ce revin Sulinei în actualul cincinal și în perspectivă, precum și de la statutul său de „porto-franco”.

Primarul comunei Sfintu Gheorghe, Ștefan Vilciu, invită pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața unei machete care pune în evidență concepția de sistematizare și modernizare a vechii localități de la gurile Dunării.

Secretarul general al partidului indică să se intensifice activitatea de construcții de locuințe, pornindu-se de la faptul că, în următorii câțiva ani, aici vor apărea noi unități economice care vor determina o sporire accentuată a numărului locuitorilor. Se indică, de asemenea, elaborarea într-un termen scurt a schiței de sistematizare și construcție a centrului civic al localității. Bucurându-se de existența unei frumoase plaje la țărmul Mării Negre, Sfintu Gheorghe își va îmbogăți zestrea arhitectonică cu noi hoteluri, cu noi zone de agrement.

5-6 august 1981

a tovarășului Nicolae Ceaușescu

Această zonă a fârii, scaldată de apele Dunării și Mării Negre, străvechi teritoriu de cultură și civilizație al patriei, a cunoscut și cunoaște profunde schimbări în geografia economică a localităților urbane și rurale, mutații adânci în viața și conștiința locuitorilor săi.

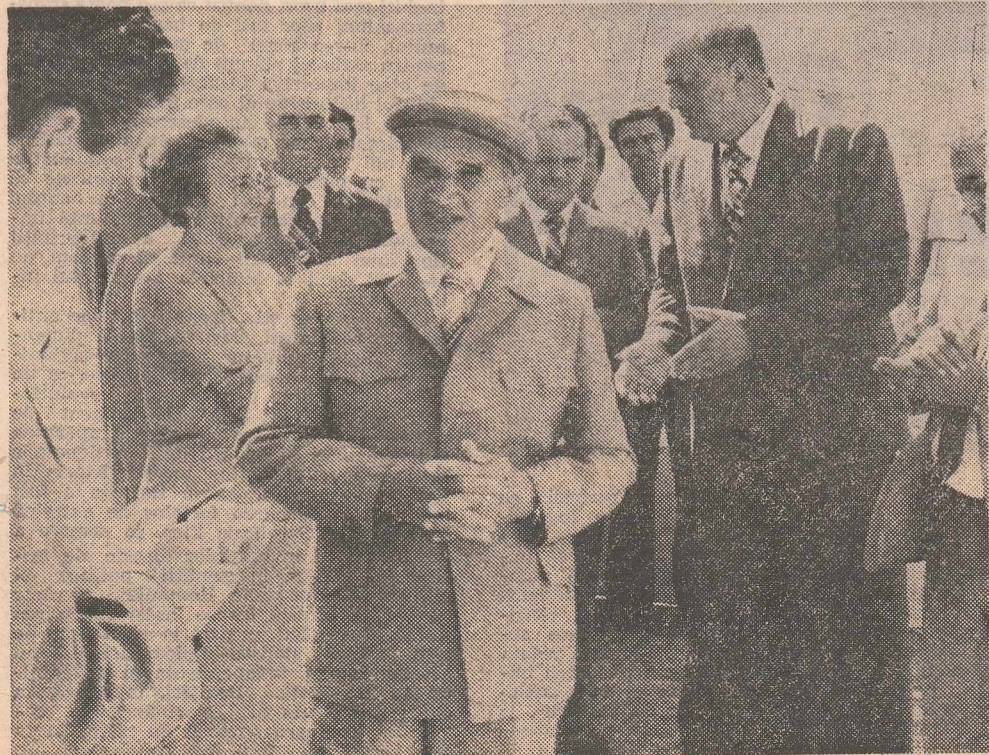
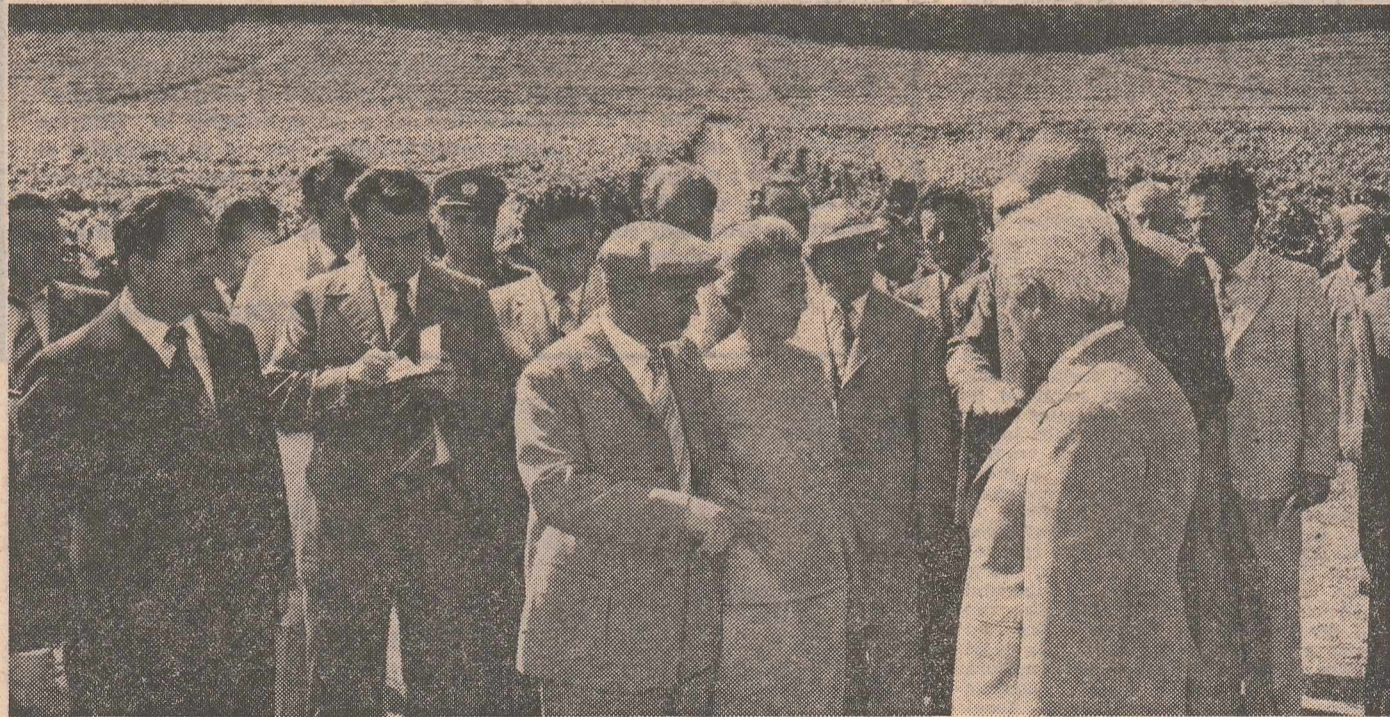
Suportul material al acestei dezvoltări îl constituie volumul de investiții, care, în perioada 1950-1980, a fost de peste 27 miliarde lei, ceea ce a făcut ca Tulcea să dispună astăzi de platforme industriale pe care sînt amplasate marile unități economice, ce asigură acum realizarea întregii producții a anului 1950 în numai 5 zile. De pe aceste meleaguri iau drumul economiei naționale importante cantități de ferroaliaje, minereuri de cupru, zinc și plumb, nave fluviale, calcar siderurgic, plăcaje din marmură, confecții, precum și o gamă largă de produse alimentare.

În pas cu dezvoltarea industriei, agricultura județului a cunoscut în anii din urmă importante prefaceri, extinzându-se mecanizarea, chimizarea și irigarea culturilor, construindu-se mari și eficiente complexe zootehnice, unități de cercetare și producție agricolă.

Secretarul general al partidului a analizat la fața locului, împreună cu factorii de răspundere din ministere, cu reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, cu specialiști și cu numeroși oameni ai muncii, realizările obținute, dar și lipsurile existente, găsind împreună cu muncitorii soluțiile optime care vor contribui decisiv la dezvoltarea economică și mai puternică a acestui colț de țară.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat — în prezența tovarășilor din conducerea partidului și statului care îl însoțesc în această vizită de lucru — propunerile de organizare, sistematizare și exploatare integrală a Deltei Dunării. Pe baza indicațiilor date de secretarul general al partidului, urmează ca întregul teritoriu să fie administrat de o centrală în subordinea căreia vor intra întreprinderi agricole cu activitate mixtă, care, în funcție de specificul teritoriului, vor asigura o dezvoltare rațională a silviculturii, agriculturii, apiculturii, legumiculturii, pescuitului etc. O asemenea activitate complexă va asigura o exploatare mult mai eficientă a marilor bogății pe care le ascunde Delta, va ajuta ca acestea să sporească neincetat.

„În spiritul hotărârilor Congresului al XII-lea al partidului, ale recentului Congres al oamenilor muncii, trebuie să acționăm ferm pentru afirmarea cu putere a autoconducerii muncitorești și autogestunii în toate domeniile de activitate. Trebuie să facem totul ca fiecare muncitor, tehnician, inginer, conducerele întreprinderilor, toți oamenii muncii să participe activ și să-și asume deplina răspundere pentru buna gospodărire și dezvoltare a întregii activități economice. În aceasta constă, pină la urmă, participarea la conducere, participarea la beneficii, asigurarea răspunderii pentru dezvoltarea generală a patriei noastre socialiste”. (Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din municipiul Tulcea).

În slujba intereselor fundamentale

Oglindă fidelă a luptei desfășurate de clasa muncitoare și masele largi de oameni ai muncii, a activității politico-ideologice desfășurate de partid, presa comunistă și muncitorească, legală și ilegală, a jucat nu numai rolul unui propagandist, agitator și organizator colectiv, ci și pe acela de înaltă tribună de la care și prin care au fost lansate, dezbătute și larg propagate ideile nobile ce puteau călăuzi acțiunea de transformare revoluționară a societății, de înfăptuire a unei lumi noi, lipsite de însemnul dur al exploatării omului de către om.

Avind în permanență drept călăuză ideile socialismului științific cu privire la rolul și necesitatea presei muncitorești, revoluționare în desfășurarea activității politice a partidului clasei muncitoare, comuniștii au acordat atît în perioada activității legale, cît și după scoaterea organizațiilor lor politice în afara legilor, o atenție deosebită problemelor pe care le ridicau editarea și difuzarea presei de partid, a organizațiilor de masă aflate sub conducerea și influența lor. Pentru comuniștii presa era principalul canal de transmitere către mase a gândirii politice elaborate de partid; a proiectelor lor de transformare revoluționară a structurilor societății burgheze, de potențare a conștiinței de clasă a maselor largi de oameni ai muncii.

Urmarea a fost că numai în anii ilegalității, în condiții deosebit de vitrege, P.C.R. a organizat și condus activitatea a peste 500 de publicații legale și ilegale din rîndurile cărora, fără îndoială, se detașează organe ca *Scinteia*, de la apariția căreia se împlinesc 50 de ani, *Lupta de clasă*, *Tinărul leninist*, *România liberă* ș.a.m.d.

Avind un pronunțat caracter militant, presa comunistă și muncitorească, *Scinteia* în mod deosebit, a reflectat adevărat cele mai variate probleme care frământau conștiința clasei muncitoare, a maselor largi de oameni ai muncii, multe din coloanele ei fiind afectate în primul rînd aspectelor social-economice, altfel spus, celor care dădeau conținut condiției de existență a celor mulți și obidiilor. Dar, în calitatea sa de interpret fidel al năzuințelor poporului român de progres, libertate, independență și suveranitate națională, Partidul Comunist Român a fost în anii ascensiunii forțelor negre ale fascismului, ai agravării tendințelor revizioniste și revanșarde din viața politică internațională, principala forță politică din România care a căutat cu febrilitate mijloacele necesare salvării integrității naționale a poporului cărui îi aparținea. Printr-o multitudine de mijloace și forme de acțiune, inclusiv cu ajutorul presei, comuniștii au înfăptuit realist și viguros adevărate dimensiuni ale pericolului ce amenințau libertatea poporului român, mai ales după venirea nazistilor la putere în Germania.

Trebuie să precizăm că imaginea concretă a pericolului pe care-l reprezenta fascismul nu numai pentru soarta democrației, a libertăților individului, evident limitate de structurile societății burgheze, dar și pentru independența și suveranitatea popoarelor, în ultimă instanță pentru destinele ineseși ale culturii și civilizației a atras atenția unor cercuri social-politice foarte largi. Iar în România semnalul de alarmă a fost cu atît mai pronunțat cu cît momentul împlinirii istorice ale luptei seculare desfășurate de poporul român pentru unitatea statului național, a independenței și suveranității sale naționale depline se petrecuse cu puțin timp în urmă, la 1 decembrie 1918. Amenințarea acestei împliniri de către politica revizionistă a statelor fasciste a făcut ca foarte repede conștiința politică a poporului român să fie prompt sensibilizată; din sinul diverselor forțe social-politice au început a se face mai întii simple luări amintite pentru ca, apoi — pe măsura conturării faptelor agresive în Europa, să se caute cu febrilitate mijloacele necesare pentru salvarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității naționale.

Iar faptele istorice concrete probează, fără dubii, că cea mai sensibilă conștiință politică, cea care a sesizat cu temeinicie adevăratele dimensiuni ale pericolului ce se profila amenințător asupra României, pentru independența și suveranitatea sa națională, a fost cea a comuniștilor. Ei au putut sesiza încă în 1930, după alegerea pentru Reichstag, că o eventuală preluare a puterii în Germania de către partidul lui Hitler ar fi de natură să aducă o gravă și imensă tulburare în structura relațiilor internaționale, cu implicații greu de prevăzut pentru statu-quo-ul european. Așa de pildă prin intermediul organului de presă al Blocului Muncitoresc Tărănesc, *Deșteptarea*, comuniștii au combătut cu vigoare, încă în momentul amintit, conținutul propagandei hitleriste în problemele relațiilor internaționale, încercările burgheziei monopoliste germane de a convinge poporul că „mizeria sa se datorește numai tratatelor de pace care i-au impus plata reparațiilor de război”. Iar prin coloanele *Scinteii*, transformată relativ repede, îndeosebi după eroicele lupte ale muncitorilor petroliști și ceferiști din Ianuarie—februarie 1933, într-o foarte activă tribună de luptă contra fascismului, a politicii revizioniste și revanșarde, comuniștii au reușit să înfățișeze cu discernămint gravitate diferitelor acte de politică externă ale Germaniei naziste, Italiei mussoliniene și ale altor țări cum erau Ungaria horthistă sau Bulgaria fascistă, apreciindu-le de fiecare dată ca pași înainte spre declanșarea unei noi

„*Scinteia* a reflectat cu fidelitate, în întreaga ei activitate, politica profund internaționalistă a partidului și statului nostru, făcînd să răsună puternic glasul comuniștilor români, al poporului nostru, alături de forțele revoluționare și progresiste din întreaga lume, din expresie luptei lor pentru cauza generală a socialismului și progresului, împotriva imperialismului, pentru pace și securitate internațională.

Prin înaltul său spirit partinic și principialitatea cu care a slujit și slujește interesele vitale ale poporului român, ale construcției socialiste în patria noastră, *Scinteia* a dobîndit un binemeritat prestigiu în rîndul maselor, și-a cucerit dragostea și prețuirea întregului nostru popor.

Conducerea partidului dă o înaltă apreciere rolului important pe care-l joacă ziarul *Scinteia* în înfăptuirea politicii de edificare socialistă a țării, în generalizarea experienței pozitive și înlăturarea fenomenelor negative și a neajunsurilor care se manifestă în diferite domenii de activitate, în promovarea politicii externe a partidului și guvernului; prețuim munca și eforturile valorosului corp redacțional al ziarului, devotamentul său față de politica partidului, față de cauza construcției socialismului, abnegația cu care își îndeplinește sarcinile încredințate de partid”.

NICOLAE CEAUȘESCU

conflagrații. Introducerea serviciului militar obligatoriu în Germania *Scinteia* a apreciat-o, la 3 aprilie 1935, ca „un nou pas spre aventura războiului” și ca o „sfîșiere oficială a Tratatului de la Versailles, în fapt de mult un petec de hirtie”. Demascînd în fața maselor politica externă a statelor fasciste, „care și-au pus drept scop cucerirea întregii Europe orientale și chiar o bună parte din cea apuseană”, vizînd direct și într-o perspectivă foarte apropiată „desființarea prin împărțire a Cehoslovaciei și a României, împărțirea Uniunii Sovietice, a Lituaniei

și a țărilor baltice, unirea Austriei cu Germania, subjugarea politică a Iugoslaviei”, comuniștii cereau prin coloanele *Scinteii* să se facă totul pentru a se împiedica realizarea „acestui plan monstruos” sub lozincă falsă a „îndreptării nedreptății din tratatele de pace”, considerînd, pe bună dreptate, că „acele nedreptăți se pot îndrepta numai prin voința liberă a popoarelor și nu prin cuceriri imperialiste”. Referindu-se apoi la „existența neamului românesc ca națiune”, la „existența României ca țară independentă” (subliniat în text — n.n.), Partidul

Comunist Român exprima limpede și hotărît ideea că în fața unei asemenea politici promovate de regimurile fasciste din Europa „poporul român nu poate da decît un singur răspuns. Cu toată energia, la nevoie cu arma în mînă, poporul român își va apăra existența contra bandiților hitleristi care vor să ne răpească independența națională”.

Nu numai atît, dar în acele momente de cumpănă pentru existența națională a poporului român, comuniștii, prin intermediul *Scinteii*, au afirmat nu odată că „proletariatul este forța socială capabilă de cele mai grele jertfe pe altarul patriei, că împreună cu alte forțe sociale, avînd în frunte partidul său de avangardă, va sta de strajă, veghind la apărarea fruntariilor țării. „Muncitorimea română și avangarda ei comunistă — se scria în paginile *Scinteii* din 5 decembrie 1938 — stă însă de veghe, neclintită în dragostea ei de țară și cu curajul ei de luptă”.

Făcînd o analiză mai nuanțată a intereselor fiecărei clase și pătri sociale, prin raportare la ideea de independență și suveranitate națională a României, comuniștii au putut lansa cu mult succes lozincă luptei pentru închegarea frontului unic muncitoresc și în jurul acestuia a Frontului popular antifascist, carea unească sub același steag și aceeași năzuință istorică cel mai larg evantai de forțe social-politice, acelea „cărora pacea, securitatea și independența națională a poporului nostru nu le este indiferentă”. Afirmînd cu tărie că proletariatul este „forța istorică în jurul căreia trebuie să se unească toate forțele populare, masele țărănimii și ale populației orășenești muncitoare”, comuniștii au pus în evidență mai mult ca oricînd stringența fărîririi neîntîrziate a Frontului Popular, convinși fiind că „dacă a fost vreodată necesară și oportună concentrarea în Front Popular, apoi atunci, după München, acest lucru este de o mie de ori mai necesar și mai oportun. Oamenii vor să trăiască în libertate. Această năzuință a lor trebuie să dea naștere celui mai larg front contra dictatorilor și ațîțătorilor la război, unui front care să includă toate forțele populare”.

La apelurile partidului comunist, clasa muncitoare a răspuns cu înflăcără, ei alăturîndu-i-se și masa micii burghezi; s-au desfășurat zeci de adunări de protest și demonstrații de stradă, au fost create comitete antifasciste și grupe de autoapărare mai întii în capitală, iar apoi și în multe alte localități din țară, cu participarea largă a muncitorilor, a intelectualiilor, studenților etc. Cerînd maselor largi de oameni ai muncii să pornească la lupta armată pentru apărarea țării, mai ales în vara și toamna anului 1939, comuniștii au ținut să se situeze ei înșiși în primele rînduri ale acestei lupte; să traducă astfel în domeniul concret al faptelor convingerea lor intimă că „toate neamurile au același drept la existență”.

De pe pozițiile adevăratului patriotism, Partidul Comunist Român și-a încris din ce în ce mai mult practica politică pe făgașul realităților istorice concrete, acționînd cu o vigoare tot mai mare pentru antrenarea tuturor forțelor capabile să se cupună tendințelor externe de încălcare a independenței României și de știrbire a integrității ei teritoriale. Partidul Comunist Român a continuat să demaște încercările tot mai insistente ale propagandei fasciste de a-și prezenta planurile revizioniste prin prisma așa-zisei autodeterminări naționale, de a falsifica conținutul real al problemei naționale din România în vederea dezmembrării ei teritoriale și de a face astfel mai ușoră supunerea atît a poporului român, cît și a naționalităților conlocuitoare. „Fascismul internațional — scria o revistă comunistă ca *Lupta de clasă* din august 1939 — își oferă acum «serviciile» și unguirilor, germanilor, bulgarilor, ucrainenilor din România. Scopul urmărit de el nu este deloc eliberarea acestor naționalități, ci dezagregarea României, slăbirea ei pentru ca s-o poată înghiți mai ușor, pentru ca s-o poată transforma mai ușor într-un bastion al fascismului, într-o sursă de materii necesare pentru războiul plănuit de agresori, în bază de atac împotriva U.R.S.S.”. Demascînd „bluful hitlerismului care încearcă să folosească lozincă de autodeterminare pentru înrobirea țărilor mici și pentru pregătirea de noi agresiuni”, partidul comunist a ținut cu perseverență să demonstreze că „în situația concretă de azi (a anului 1939 — n.n.), comuniștii se pronunță împotriva oricărei știrbiri a integrității României conștiinții fiind că aceasta nu ar servi decît la întărirea fascismului internațional”.

După cum se știe, frontul forțelor antifasciste românești, deși amplu ca dimensiuni, deși impunător prin suta acțiunilor sale, între acestea înscriindu-se, ca un punct culminant, evenimentele revoluționare de la 1 Mai 1939, un moment de culme al valului luptei pentru apărarea independenței și suveranității naționale a țării, n-a putut obține totuși victoria în limitele deceniului patru. Balanța a fost înclinată în favoarea forțelor de extremă dreaptă, ale Gărzii de Fier, ca urmare a presiunilor și ingerințelor directe ale fascismului extern, în condiții politice și militare defavorabile României, a căror consecință directă fusese însăși cîmpirișirea teritorială a țării, urmată la scurt timp de alte „acte” politico-diplomatice ce au afectat treptat independența și suveranitatea națională. Dealțul, în epocă, în chiar fluxul viu al evenimentelor, comentînd preluarea puterii de către Garda de Fier și generalul Ion Antonescu, sub

ale națiunii române

titlul **A cui e biruința?**, comuniștii, în coloanele **Scinței**, notau: „A venit biruința cămășilor verzi în România nu prin lupta poporului, cum se laudau ei, ci printr-o lovitură de teatru a unei clici în slujba imperialismului german... Legiunea a fost adusă la putere de imperialiștii germani și italieni“.

Au urmat apoi și alte fapte ce au afectat grav independența și suveranitatea patriei. Fără acceptul națiunii, pe pământul României au fost dislocate trupe naziste, țara a fost împinsă în lagărul țării fasciste prin semnarea Pactului anticomintern, iar în iunie 1941 a intrat în războiul contra Uniunii Sovietice. Se deschidea astfel una din paginile negre ale istoriei poporului român, în care fapte ce adevărat luminoase, expresie a adevăratei voințe naționale, vor săvârși forțele rezistenței antihitleriste în frunte cu comuniștii.

Pentru acestea, nimic nu era mai scump, mai presant decât organizarea într-un front cât mai larg posibil a tuturor forțelor patriotice, pentru a se obține scoaterea țării din război, refacerea integrității ei teritoriale, recăștigarea independenței, suveranității și demnității naționale a poporului român. Este meritul istoric al P.C.R. că, în acele împrejurări deosebit de vitrege pentru însoși destinele istorice ale poporului nostru, a știut să găsească drumul colaborării politice cu celelalte forțe antifasciste și antihitleriste, să construiască treptat Frontul Patriotic Antihitlerist, iar apoi să conducă direct lupta pentru răsturnarea guvernului antonescian, să scoată țara din războiul contra Națiunilor Unite și să canalizeze apoi întreg potențialul economic și militar al poporului în direcția luptei pentru zdrobirea Germaniei naziste. Toate aceste obiective au putut fi atinse prin revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antihitleristă din august 1944 și se prezintă în ultimă instanță ca fruct al voinței poporului român, al adevăratelor sale aspirații, dar și al înțelepciunii politice a comuniștilor, al patriotismului lor fierbinte, al devotamentului cu care știu și știu să slujească aspirațiile națiunii căreia îi aparțin. **„Partidul nostru — aprecia nu demult tovarășul Nicolae**

Ceașescu — a pornit de la faptul că răsturnarea dictaturii militarofasciste, ieșirea din războiul antisovietic și participarea la lupta împotriva Germaniei fasciste constituiau o necesitate istorică națională, iar realizarea acestor obiective impuneau colaborarea cu toți acei care erau gata, într-o formă sau alta, să ia parte la această mare bătălie“.

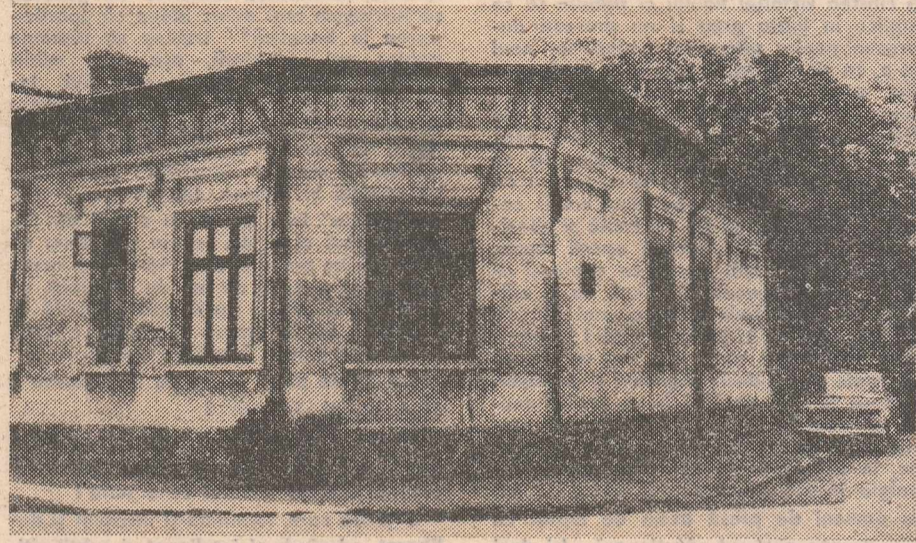
A fost, într-adevăr, o bătălie istorică, care a costat numeroase jertfe, dar pe temeiul cărora s-a clădit o realitate nouă. Numai așa s-a putut materializa conținutul proclamației către țară rostit de rege, imediat după răsturnarea guvernului antonescian, dar redactată de Lucrețiu Pătrășcanu și definitivată în ședința comună a reprezentanților B.N.D. și ai Palatului, în care se postula ca punct programatic fundamental: „Poporul nostru înțelege să fie singur stăpîn pe soarta sa. Oricine s-ar împotrivi hotărîrii noastre liber luate și care nu atinge drepturile nimanui este un dușman al neamului nostru... Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor, mobilizînd toate forțele națiunii, vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena pentru a elibera pămîntul Transilvaniei noastre de sub ocupația străină... Cu deplină încredere în viitorul neamului românesc să pășim hotărîți pe drumul înfăptuirii României de mîine, a unei României libere, puternice și fericite“.

Se creia astfel, prin voința și eforturile poporului român, sub conducerea nemijlocită a P.C.R. și prin valorificarea unei conjuncturi politico-militare favorabile ca urmare a succeselor obținute de coaliția antihitleristă și în special de înaintarea victorioasă a armatelor sovietice, o nouă situație externă României. Și chiar dacă pînă la realizarea deplină a aspirației de libertate, independență și suveranitate națională poporul român va mai avea de înfrînt încă numeroase piedici, nimeni n-avea să-l mai poată opri pe calea pe care o pornise în acel fierbinte august 1944. Iar poziția internațională de astăzi, prietenia, stima și respectul de care se bucură națiunea română pe toate meridianele globului sînt mărturie elocvente ale unei aspirații împlinite.

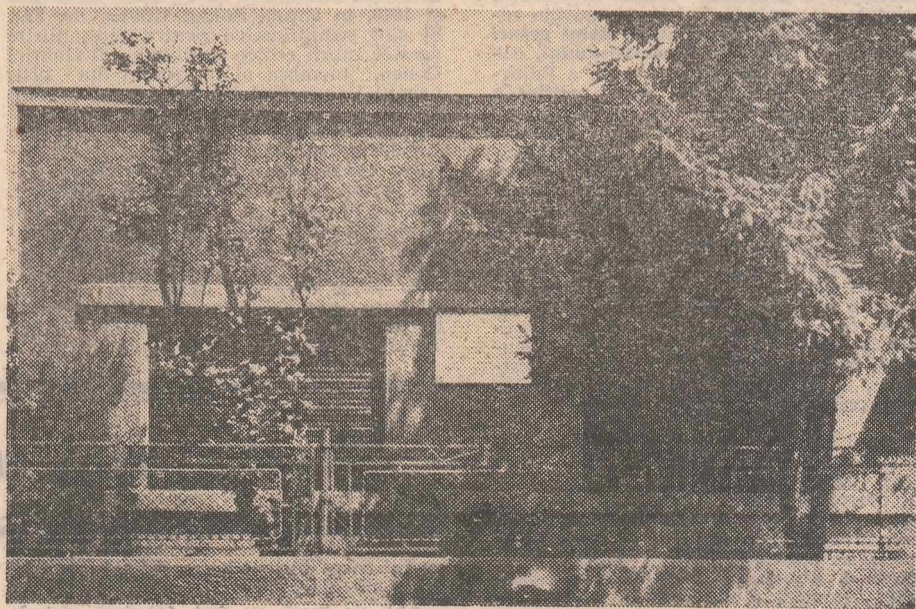
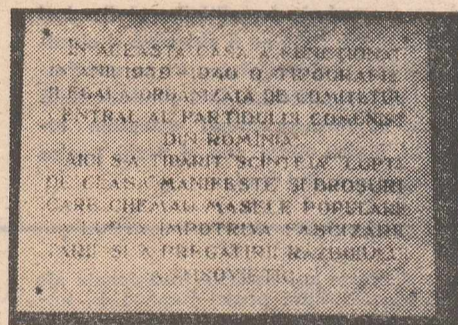
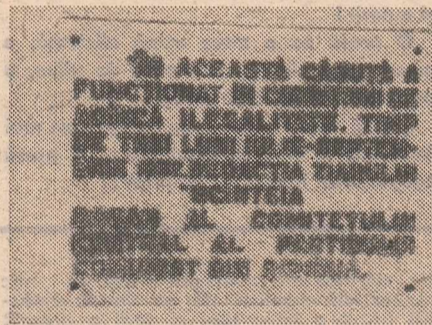
MARIN BADEA

Str. Ecolui nr. 29

Str. Mocanului nr. 1

Str. Soldat Ion Cindea nr. 27

Antologie militantă

„Fără un organ central prin care să indrumeze, să organizeze și să conducă această luptă, partidul nu este în stare să-și îndeplinească sarcinile sale.

Gazeta partidului este cu atât mai necesară întrucît membrii partidului și toți muncitorii revoluționari au nevoie să cunoască linia partidului în toate chestiunile care se pun la ordinea zilei.“

Scinței, 15 august 1931

„România după München e mai mult ca oricînd — după fericita expresie a lui Iorga — „o țară pîndită“... Nori grei se string deasupra țării noastre. Existența ei liberă este amenințată. Partidul nostru nu va cruța nici o sforțare, nici o jertfă pentru a stringe laolaltă muncitorimea și a porni în fruntea ei la unirea tuturor forțelor dorințe să apere pacea și independența României“.

Scinței, 25 noiembrie 1938

„Astăzi, cînd independența națională a poporului român și unitatea României sînt din nou primejduite, amintirea luptelor duse pentru unire trebuie să îndemne la o luptă dirză și hotărîtă contra dușmanilor din afară și a agenților lor dinăuntru“.

Scinței, 8 februarie 1939

„Comuniștii din România infierează agresiunea ucigătoare a lui Hitler contra poporului polonez și vor lupta contra Germaniei fasciste și imperialiste“.

Scinței, 8 septembrie 1939

„Sentința de la Viena, dată de imperialiștii germano-italieni nu putea fi decît o sentință imperialistă“.

Scinței, 17 septembrie 1940

„După două decenii de adîncă ilegalitate, după două decenii de terorizare crîncenă, de arestări de redactori, colaboratori și difuzori, de schingiuri, grele condamnări și asasinări, apare „Scinței“.

Timp de 20 de ani „Scinței“, tipărită în mici tipografii ilegale, urmărite pas cu pas de dușmanul poporului, a fost portdrapelul năzuințelor de libertate și democrație ale poporului nostru.

Adeseori „Scinței“ a fost nevoită să-și întrerupă vremelnice apariția, dar totdeauna a reapărut mai viguroasă.

„Scinței“ apare pentru prima dată legal. „Scinței“ este organizatorul și mobilizatorul clasei muncitoare, al țărănimii, al intelectualilor, al ofițerilor și soldaților.

„Scinței“ este ziarul de apărare a intereselor celor ce muncesc cu brațele și cu mintea.

„Scinței“ este ziarul de luptă pentru un război hotărît contra dușmanului de afară și dinăuntru. „Scinței“ este ziarul de luptă pentru democratizarea țării.

„Scinței“ apare după încheierea armistițiului cu Uniunea Sovietică și aliații ei. Ea va milita pentru îndeplinirea sinceră a armistițiului, întărirea prieteniei cu Uniunea Sovietică, chezașie a păcii, independenței naționale, prefacerii și prosperității țării noastre“.

Scinței, 21 septembrie 1944

Profesia de a spune adevărul

Printr-un București renăscut, înnoit, cumpănindu-și puterile de acum în cartiere cu o anvergură de neînțeles altădată, reîntîlnim cîteva dintre casele vechi, sprijinindu-se parcă mai mult pe aer și pe amintire decît pe temelii reale, în care oameni puțini și curajoși au așezat în paginile **Scinței** ilegale, literă lingă literă și gînd lingă alt gînd, temperatura unei flăcări menite să incendieze conștiințele, să le ridice la înălțimea unor vremuri noi.

Și am urcat din strada Antim pe strada Ecolui, pînă la numărul 29. Și am regăsit și colțul străzii Mocanului cu strada Elena Cuza, traversînd insula de clorofilă a Parcului Libertății, un colț văzut de soare doar în ceasurile calme ale asfințitului. Și am revenit în împrejurimile Căii Rahovei, măsurînd în lungul ei și strada Soldat Ion Cindea, pînă la numărul 27. Am recitit în tăcere cuvintele săpate în citeva plăci de marmură și bronz și am recapitulat înțeleșurile lor adînci, laconice: o profesie dealtfel foarte pașnică, profesia de a

spune adevărul, și-a așezat în balanța istoriei eroii ei, jertfa ei...

Ar fi trebuit să începem, de fapt cu Șoseaua Giurgiului, unde într-adevăr s-a tipărit primul număr al **Scinței**, la jumătatea lui august '31. Dar am fi ajuns într-un loc unde memoria celor ce au supraviețuit luptei sovăie. Și este cît se poate de firesc să sovăie. Iar sovăiala aceasta — am înțeles, în sfîrșit — își are și ea semnificația ei, unică, irepetabilă în alte istorii și în alte lupte ale aceluiași vremuri. Și nu ne mai rămîne decît să rămînem iață în față cu această șosea a Giurgiului, contemporană, reconstruită cu vigoare și gust, vie, exuberantă în culorile verii, și să știm că undeva nu de parte de temelile blocurilor ei a căzut o picătură de sînge într-o luptă de neuitat.

De la sine, iață, o secvență anume a istoriei Partidului Comunist Român, ne întoarce memoria spre marile mituri ale poporului nostru.

M. PETRESCU

Scînteia marelui nostru foc

(Urmare din pagina 1)

Ce e Proclamația de la Islaz, spre exemplu, decît o cîrnă a oricărui ziar patotic și revoluționar viitor? Ce este Memorandumul decît durerea înăbușită de tirani și încărcată de propria ei voință de a se face cunoscută? Noi n-am avut, firește, numai presă progresistă. Dar întreaga noastră presă progresistă și ciocnirea de adevăruri și împotrivi din care în mod fatal avea să se nască „Scînteia”.
Iar „Scînteia”, printr-o normală și necesară intrare în miezul lucrurilor, avea să ajungă marele foc care mistuie conștiințele noastre de azi. Ceva din „Scînteia” e în fiecare publicație românească adevărată și cinstită anterioară ei. Ceva din „Scînteia” e în marele foc pe care îl reprezintă această conștiință de sine ce e presa română.

Da, într-adevăr, mai avem multe de făcut! Da, într-adevăr, presa nu poate fi doar o oglindă, ea trebuie să fie și o armă. Da, într-adevăr, presa nu poate rămîne un invitat de onoare la praznicele ce se dau în cinstea victoriei noului ci trebuie să se implice în lupta grea și nu arareori dureroasă pentru afirmarea noului. Iar noul nu e, ca să zic așa, o problemă nouă pentru presă. Cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a chemat forțele innoitoare ale acestei societăți să-și unească forțele pentru izbînda noului, presa trebuia să se simtă mobilizată odată în plus, pentru că ziarul de aceea apare pe lume ca să comunice un fapt nou. Ce aberantă și obsesivă imagine: un ziar să apară mereu cu același conținut, mereu cu aceleași litere, mereu cu aceleași titluri, ca o ediție multiplicată halucinant a unei singure știri incrementate în creierul lumii! O presă ca o livadă de pomi stas ce se repetă nu poate arăta decît oligofren și amețitor.

Presa trebuie deci să fie a noului pentru că noul îi e propriu principiul propriei ei existențe. Eu cred că aici, în acest loc, în acest punct, mai stăruie încă nevralgia insucceselor noastre. Cred că noi ca oameni de presă avem de luptat cu prejudecata profund reacționară (și deci deloc revoluționară), că presa trebuie să fie un proces-verbal al realității, să fie deci neutră pentru a putea fi obiectivă și cinstită. Cîntecul și obiectivitatea nu se manifestă, cred, în expectativă. Este condamnabilă liniștea cu care nu rareori așteptăm rezultatul luptei dintre nou și vechi pentru a consemna scorul final.

Noi nu sintem presa unui partid care vizitează România și povestește ce mai e pe aici. Noi sintem presa organică a unui partid organic, partidul acestui popor, și noi trebuie să participăm la luptă și ca oșteni credincioși ai ideii de nou și de omenie și ca secretari particulari ai istoriei.

Presa noastră revoluționară, presa noastră comunistă nu poate aștepta la cotitură o realitate sau alta, să o vadă greșind și apoi să demaște respectiva eroare. Noi, cînd scriem despre cele rele trebuie să scriem cu durere, iar cînd scriem despre cele bune trebuie să scriem cu credința celor ce știu că și pentru ei se petrec cele bune.

Trebuie să recunoaștem că uneori presa României e mai puțin interesantă decît viața României. Și trebuie să rîvnim ca din noi înșine să se ridice acel fapt de spirit în măsură să concureze și să susțină realitatea.

Slujind poporul, făcînd politica partidului, simțînd durerile omului, consolidînd și sporînd demnitatea meseriei de gazetar, să înțelegem mai adînc ideea că „participarea la beneficii” trebuie să însemne pentru noi, gazetarii, așa cum sublinia la nivelul întregii societăți tovarășul Ceaușescu, participarea la lupta pentru triumful noului, pentru triumful binelui, adevărului și frumosului, deci la realizarea marelui beneficiu: prosperitatea patriei și liniștea omului.

„Scînteia” face parte nu numai din istoria presei ci și din istoria României cu multă dintre paginile sale. Să-i urăm acum cînd împlinește 50 de ani de existență, să se păstreze mereu luminoasă și caldă în interiorul acestui mare foc care e conștiința de miine a României eterne.

Cel fel de presă visăm, la aniversarea a 50 de ani ai „Scînteii”?

O presă activă, o presă tranzitivă, o presă care să facă din implicarea ei o calitate morală a celor ce o scriu!

O presă care, formîndu-și insistent și deliberat, educîndu-și inteligent și subtil cititorii, să-și formeze și să-și educe totodată și autorii!

O presă ca o mare uzină eficientă, o presă ca o cîmpie dătătoare de piine, o presă ca o noapte de creație!

Și mai visăm o presă cu o hirtie tot mai frumoasă și mai îndestulătoare, o presă caligrafiată frumos și inspirat!

Doi dintre aniversările tradiționale ale lunii august, Ziua presei române și, totodată, ziua ivirii în spațiul spiritualității românești a primului număr al ziarului Scînteia, se conjugă fericit cu apariția recentă în librării a volumului **Rotul presei în opera de edificare a socialismului**, cuprins într-o prestigioasă colecție a Editurii politice, **Din gîndirea social-politică a președintelui României, Nicolae Ceaușescu**.
Aniversăm Ziua presei române în condițiile în care Scînteia, organ al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, împlinește o jumătate de secol de existență și, firește, în acest moment de excepție, proiecția principiilor fundamentale ale publicisticii românești contemporane într-o sinteză revelatoare, realizată de secretarul general al partidului nostru, prezintă o necesară punte spre viitor. Și acum, ca și în alte circumstanțe ale prezentului țării, în mînunchi de evenimente se așază reciproc în lumina lor veritabilă, comunică și își definesc însemnătatea prin chiar interdependența lor.

Ziarul Scînteia, primul cotidian al țării și publicația noastră cu cel mai amplu tiraj, împlinește cinci decenii de la apariția primului număr, dată consemnată de istorie la 15 august 1931. Îndeobște, privit retrospectiv, trecutul unui ziar ar trebui să se exprime printr-o consecuție firească a numerelor lui, printr-o consecuție firească a atitudinilor și pozițiilor lui, în raport cu evenimentele care au constituit substanța acestui răsîrîp. Lupta își are, desigur, logica ei, marcată de însemnătatea obiectivelor și de conjunctura concretă a abordării lor. Încît, pentru cei ce au lucrat și lucrează în presă, evenimentul apariției Scînteii se cere consemnat, înainte de toate, prin prisma importanței lui politice, mai exact spus prin prisma plusului de acuitate publicistică semnificat de statornicirea unui ziar comunist în peisajul tipăriturilor românești ale epocii. Pentru că, efectiv, apariția Scînteii a prilejuit o reală și sensibilă restructurare a ierarhiei valorice a problemelor pe care le viza presa scrisă, reordonarea acestei ierarhii în funcție de criteriul și aspirații deduse din viața adevărată a clasei muncitoare, a poporului român.

Inceputurile unei asemenea istorii, sublimată într-o luptă perpetuă, pot fi uneori tot atât de turburătoare ca și originile unei legende durabile. Iată, nu a fost încă identificată clădirea de pe șoseaua Giurgului unde „s-a tras” primul număr al Scînteii ilegale, la un multiplicator de rînd, în febra clandestinității, în lumina tainică a unor idealuri ce includeau în ele și certitudinea propriului lor triumf. Apoi, din iulie pînă în septembrie 1932, redac-

ția ziarului s-a adăpostit într-un mic atelier de cizmărie de pe strada Ecoului nr. 29; între 1934 și 1938 a poposit în strada Mocanului nr. 1; apoi, între 1939 și 1940, în strada Soldat Cîndea nr. 27... Și sînt semnificative pentru începuturile acestei istorii eroice amintirile lui Gabriel Cohen, membru al partidului din 1921, primul tipograf al Scînteii ilegale: „Am primit o mașină mică de scris, din cele, de voiaj, la care trebuia să-mi pregătesc singur matritele, un dispozitiv de multiplicat (gestetner), cerneluri etc. Totul putea să încapă într-un geamantan obișnuit. Tot eu trebuia să procur și hirtia (...). Niciodată n-am știut cine scria articolele: eu le primeam — se confesa bătrînul militant, în urmă cu un deceniu — și trebuia să le tipăresc; trebuia să fac machetarea, tehnoredactarea, cu un cuvînt tot ce trebuia pentru apariția unui ziar...” Totul desfășurîndu-se în lumina tonică a

Vîrstele unui cotidian comunist

acelui soare răsărînd, din primele frontispicii ale ziarului.

Anii de luptă au fost, totodată, ani de veghe statonică. Nu întîmplător, în Scînteia ilegală se afirmă cele două semne de alarmă lucide și clarvăzătoare privind amenințarea fascistă în spațiul european. În noua conjunctură, pe plan intern, ca purtător al cuvîntului partidului, ziarul pledează pentru o politică de largă alianță a tuturor forțelor progresiste: „În prezent — citim în Scînteia nr. 3-4 din februarie 1936 —, cînd pericolul fascismului și al războiului sînt atât de amenințătoare, exploatarea oricărui aliat — oricît de nehotărît, vremelnic, șovăitor ar fi el — este pentru lupta contra fascismului și războiului de o mare importanță”. Trepțat, o dată cu intrarea României în orbita unor interese străine intereselor fundamentale ale țării, destinului și tradițiilor ei, adevărurile încep a fi roștite răspicat și profetic: „Ocuparea Cehoslovaciei de către Germania hitleristă, a Albaniei de către Italia fascistă, a pus țările balcanice în fața unui pericol direct și cit privește țara noastră ea este de multă vreme țintită de Hitler”. În sfîrșit, evenimentele cunoscute tuturor s-au succedat într-un ritm alert și lupta subterană pentru redobîndirea demnității patriei, pentru restituirea țării intereselor ei firești atinge temperaturile maxime „Partidul Comunist Român, partidul clasei muncitoare

— scria Scînteia din 17 septembrie 1940 —, cheamă poporul muncitor la luptă revoluționară pentru izgonirea dictaturii militare-gardiste, căci numai prin luptă revoluționară vom redobîndi pace, piine, pămînt și libertate”. Și rămîne un moment de referință în istoria de o jumătate de veac a ziarului Scînteia apariția articolului **A cui e biruința**, în numărul din 8 octombrie 1940: „A venit biruința cămășilor verzi în România, nu prin lupta poporului, cum se laudau ei, ci printr-o lovitură de teatru a unei clici în slujba imperialismului german... Legionea a fost adusă la putere de imperialiștii germani și italieni...” Iar insurecția națională, antifascistă și antiimperialistă, de la 23 August 1944, a avut și în viața Scînteii aceeași însemnătate fundamentală pe care a avut-o și în viața țării: la 21 septembrie 1944 apare primul număr legal al ziarului, deschis de acum unei alte lupte,

Atît în anii ilegalității, cît și după eliberare, Scînteia, urmînd indicațiile Comitetului Central al partidului, a militat, prin paginile sale, pentru popularizarea politicii marxist-leniniste a partidului nostru, contribuind la unirea forțelor clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii la realizarea în viață a acestei politici. Putem spune că nu există moment mai important în istoria luptei de eliberare națională și socială, în istoria luptei revoluționare pentru răsturnarea dictaturii militarofasciste, a înfăptuirii insurecției naționale antifasciste și făurirea societății socialiste în România în care presa — iar de la apariția ei, Scînteia — să nu-și fi adus o contribuție de însemnătate deosebită.

„Timp de 20 de ani — citim în articolul de fond al primului număr legal al ziarului — Scînteia, tipărită în mici tipografii ilegale, urmărite pas cu pas de dușmanul poporului, a fost portdrapelul năzuințelor de libertate și democrație ale poporului nostru”. Efectiv, apariția Scînteii a prilejuit o reală și sensibilă restructurare a ierarhiei valorice a problematicei vizate de presa scrisă. Au fost proiectate în plină lumină problemele reale ale clasei muncitoare, ale celor exploatați și, în același timp, au fost popularizate principiile ferme, pătrunse de clarviziune ale Partidului Comunist Român, angajat într-o activitate politică ce va culmina prin schimbarea radicală a destinului țării. Nu ne pot fi decît vii în memorie și conștiință abnegația nețărîmuri și devotațiunea cu care presa comunistă și muncitorească din țara noastră, avînd ca prim exemplu Scînteia, și-a asumat și îndeplinit răspunderea mandatului de purtător de cuvînt al clasei celei mai revoluționare, clasa muncitoare, al partidului ei de avangardă. De la acele foite cit palma, pentru a căror editare, difuzare și citire se riscuau ani grei de temniță, pînă la presa de astăzi, tipărită în milioane de exemplare și în condiții grafice moderne, drumul pe care l-am străbătut a fost lung, anevoios, dar mereu ascendent. Și, intrucît apariția Scînteii a semnat un exemplu și o lecție majoră de presă angajată, data de 15 august, firească, a devenit Ziua presei române. O zi în care, ca ziaristi și redactori, ne îngăduim și timpul și spațiul de a ne scruta activitatea proprie, pornind de la îndatoririle ce ne revin și în consens cu evenimentele epocii. Și mereu ne regăsim în fidelitatea față de cauza Partidului Comunist Român, în hotărîrea de a sluji și propaga în mase înalte idealuri, slujind în acest fel poporul român, patria lui socialistă.

MIHAI PELIN

La amiaza primului an al noului cincinal

Oricât de mare militant ar fi cineva pentru egalitate nu trebuie uitat că există o măsură în toate. Iar a măsura înseamnă a compara. Deci a ierarhiza. Și deși există capete care țin în mare cinste judecata conform căreia totul nu este altceva decât subiectul Dialogurilor lui Platon, că, adică, nimic n-ar fi nou și că totul ar fi fost deja inventat, nu trebuie uitat că totul curge. Că se schimbă, deci. O zi seamănă cu alta numai pentru că are același număr de secunde. 86 400 ! Deci, prin convenție. Deci pentru că între două treceri consecutive ale Soarelui pe la meridianul locului — fie că-i primăvară, vară, toamnă ori iarnă — se scurge același timp. Dar o zi nu seamănă niciodată cu alta pentru că de fiecare dată *incălcătura* secundelor este alta. A încălcării diferit secundelor înseamnă a le valoriza. Deci, a le ierarhiza. Iar asta înseamnă a fixa priorități. În logica noastră cea de toate zilele timpul trăirii are prioritate asupra timpului măturării. Întii trebuie făcut, apoi zis. Adică totul trebuie făcut de către omul potrivit, la locul și la timpul potrivit. Fiindcă niciodată ceea ce a fost bun atunci și acolo nu-i obligatoriu să rămână bun și aici și acum. Prioritățile se decid, dar și decid. Echilibrul însuși nu este decât un joc al priorităților. Echilibrul este diagrama Cremona a priorităților. Toate aspirațiile noastre au ca sens echilibrul, după cum toate nădejdiile noastre au ca suport timpul și munca. Timpul socialist și munca în socialism. Numai că totdeauna trebuie știut ce trebuie făcut în primul rind, în al doilea rind, în al treilea rind, ...ce poate fi aminat, ce trebuie reluat, ce trebuie estompat, ori centrifugat, ori chiar desființat. Sau popularizat.

O altă prioritate : premierele industriale. Altfel zis, punerea în funcțiune la termenele planificate a capacităților proiectate să intre în producție încă din acest an, precum și devansarea unor termene ale investițiilor din anii viitori. Iată câteva asemenea premiere : luni, 10 august, Oltul la Călimănești a fost deviat de pe albia ce l-a fost croită cu trei ani în urmă. Această performanță permite punerea în funcțiune a hidrocentralei Călimănești — cu o putere instalată de 30 MW — la sfârșitul lunii septembrie. Panciu : au început probele tehnologice la secția de specialitate a Fabricii de tricotațe care, în final, va realiza anual 12 milioane tricotațe din bumbac. Cluj-Napoca : la întreprinderea de utilaje textile „Metalul roșu” s-a realizat pentru prima dată în țară, după un proiect propriu și cu materiale românești, o linie modernă cu ajutorul căreia se pot spăla țesăturile din mătase și tip mătase. Capacitatea liniei este de 20 metri liniari țesături pe minut. Altă premieră la Ploiești : colectivul de oameni ai muncii de la Trustul de construcții industriale care lucrează la dezvoltarea capacității de la rafinaria Vega a conceput și a aplicat pentru prima dată în România tehnologia tipizată de construcție a rezervoarelor pentru apă cu capacitatea de 250 de vagoane. Față de vechile procedee, care realizau pereții rezervoarelor prin turna-

re sau glisare, noua tehnologie conduce la o productivitate cu 20 la sută mai mare și la o calitate superioară. Bacău : la întreprinderea de panouri electropneumatice a fost realizată o magazie cu totul originală. Pentru depozitarea materiilor prime, materialelor și aparatelor s-a construit o magazie care se deosebește de toate cele existente până acum datorită faptului că a fost edificată pe verticală. Deservirea o efectuează un translator elevator care asigură manevrarea box-paleților cu piese și materiale pe șapte nivele, până la înălțimea unui bloc cu patru etaje.

Asemenea succese sînt multe în aceste zile, prezentarea lor exhaustivă este aproape imposibilă. De remarcat însă că toate sînt dedicate zilei de 23 August.

Așa zicînd, dat fiind că în aceste zile vîntul s-a tocmît paznic la nori și că mercurul din capilarele termometrelor pare decis să escaladeze abrupturi himalayene, în agricultură, prioritatea priorităților o constituie irigarea neîntreruptă a culturilor. Practica a dovedit că acolo unde oamenii ogoarelor au știut și au făcut să se rotească curcubeie pe deasupra plantelor amenințate de focul canicular

al cîmpiei, rezultatele nu s-au lăsat așteptate. Este și cazul județului Ialomița, unde de aproape o lună de zile, din cer n-a mai căzut nici o picătură de apă. Ca urmare, comandamentul județean pentru agricultură a luat măsuri ferme în vederea funcționării neîntrerupte, zi și noapte, a tuturor sistemelor de irigații. În acest scop au fost menținute permanent în stare de funcționare motopompele, electropompele, aripile de ploaie. Mai mult, au fost identificate și folosite surse suplimentare de apă pentru udarea culturilor, săpîndu-se canale și montîndu-se coloane de țevi pentru pomparea apei din riul Ialomița, brațul Borcea, din bălți, lacuri, bazine de acumulare și fîntini. Cazurile de intrajutorare sînt frecvente. La C.A.P. Milosești, de exemplu, alături de lucrătorii fermei, au venit cu căni și găleți pentru a turna apă direct la rădăcina plantelor și cooperatorii din celelalte ferme, dar și elevii și pensionarii din comună. Muncesc la irigații din noapte și pînă în noapte și locuitorii satelor Traianu, Gheorghie Doja, Fierbinți, Sălcioara, Roși, Reviga, Rovine. Și bineînțeles că exemplul lor trebuie urmat peste tot acolo unde plantele sînt în primejdie, nu nu-

mai în Ialomița. Și tot prioritar în agricultura acestor zile : stringerea neîntreruptă a legumelor și a fructelor. Faptul pare să fi fost foarte bine înțeles de cooperatorii din Gherghița, Albești, Bărcănești, Buda-Palanga și Ciorani (județul Prahova), la fermele legumicole Ianca, din cadrul asociației Ștefan cel Mare, la asociația economică de stat și cooperatistă Vădastra (județul Olt) unde, datorită mobilizării deosebite de forțe umane și mecanice recoltele de legume de pe cîmp sînt strînse la timp și fără pierderi. Ceea ce nu fac însă și tulcenii, care, deși în perioada 1—10 august, din grădinile județului ar fi trebuit să livreze peste 8 700 tone de legume, n-au strîns decît 3 554 tone. Dealtfel, din controalele efectuate rezultă că și în județele Bacău, Brăila, Buzău, Caraș-Severin, Dimbovița, Dolj, Galați și Giurgiu au fost livrate la fondul de stat cantități mult mai mici de legume decît cele prevăzute în graficele perioadei. Și doar se știe că practica lui „așteptăm să se coacă pe toată suprafața” este deosebit de păgubitoare. O altă prioritate în agricultură : recoltarea griului trebuie încheiată pe toate suprafețele, în toate județele. Piinea țării trebuie pusă la adăpost !

În industrie, o prioritate pe cît de vechi, pe atît de nouă, recuperarea și economisirea energiei pe care astăzi o exemplificăm cu experiența unei unități industriale din municipiul Mediaș. Anume? Se știe — de către specialiști — că din energia termică dezvoltată de cei patru sute de metri cubi de gaz metan pentru elaborarea fiecărei tone de sticlă, o bună parte se pierde în atmosferă sub formă de gaze arse a căror temperatură depășește 400° C. Cum se poate economisi în acest caz prețiosul combustibil ? Și iată cum s-a răspuns la întrebare. Întii printr-o mai bună izolare a cuptoarelor de topit de la întreprinderea de geamuri, ceea ce a condus la o economie de circa 180 tone de combustibil convențional (c.c.) pe an. Apoi, adoptîndu-se un procedeu care utilizează în fabricație directă nisipul umed s-a consemnat o altă economie de 1700 tone de c.c. pe an. Și încă : cele trei cuploare de sticlă au fost echipate cu cazane recuperatoare de căldură, cu o capacitate totală de 7 gigacalorii pe oră, adică un echivalent energetic de circa 7 700 tone de c.c. pe an. Și în alt colț de țară se manifestă aceeași preocupare : 30 000 perechi de fețe din piele naturală, și tot atîtea din piele sintetică pentru sandalele copiilor — acesta este bilanțul acțiunii inițiate în acest an, în cadrul întreprinderii de încălțăminte „Libertatea” Arad. Și tot acolo au mai fost înscrise în contul economiilor de materii prime peste 5 000 cmp piele pentru încălțăminte și aproape 200 kilograme de talpă. Și la Botoșani, de la începutul anului și pînă acum, colectivul întreprinderii de confecții a economisit 320 000 mp țesături din bumbac și 50 000 mp alte țesături, materiale din care s-au realizat peste 120 000 de confecții. La obținerea acestor economii au contribuit generalizarea inițiativei muncitorești „Nici un centimetru de țesătură irosit, totul valorificat” și adoptarea în procesul de fabricație a produselor și tehnologiilor tipizate.

MIRCEA BUNEA ■

Agricultura ca o meserie de suflet

Cînd în urmă cu un deceniu inginerul Bodo Geza a venit la C.A.P. Lutița, după ce ucenicise cîțiva ani la o fermă I.A.S. avea din belșug tocmai ceea ce se pare că lipsea foarte acut conducerii de atunci a cooperativei și unei bune părți din cooperatori : convingerea că unitatea poate fi smulsă din starea de mediocritate în care părea așa de bine infiptă, dorința de a concura măcar și chiar de a-i și întrece pe vecinii din Mugeni ori din Porumbeni Mari, unități cu teren, e drept, ceva mai bun dar nu, într-atît incît să justifice faptul că ei erau mereu printre fruntași iar Lutița mereu pe ultimele locuri.

Sigur, optimiștii nu lipsesc mai ales printre agronomi dar de la a vrea la a putea distanța era lungă, mai ales așa cum se prezentau lucrurile la Lutița cînd toată lumea părea să adopte formula asta-i situația ! Dar situația nu era chiar așa cum părea și de acest lucru s-au convins, printre primii, cei care, așa cum se cam obișnuiseră de o vreme, nu prea catadiceau să muncească la cooperativă mulțumindu-se eventual cu mai puțin dar și cu muncă mai puțină. Fiind vremea treierii, unii din categoria mai sus-amintită nu s-au mai deranjat să ia parte la această lucrare, însă mare le-a fost surpriza cînd, din inițiativa inginerului Bodo, consiliul de conducere a luat hotărîrea ca pentru zilele muncă lucrate să li se dea nu boabe curate puse în saci ci... snopi ! Întimplarea a amuzat un întreg județ, iar la Lutița, deși părerile erau încă diverse, ele au început totuși să fie foarte clar exprimate : „Cu așa nu e de glumit”, spuneau unii, sau, „Iată un om cu care o să putem face treabă” — ziceau alții. Cu alte cuvinte aproape unanimitate în privința faptului că la Lutița lucrurile nu vor rămîne în nici un caz așa cum au fost.

„Atacul”, care avea drept scop metamorfozarea cooperativei, a început pe toate fronturile dar primele rezultate au devenit vizibile în privința gospodăririi pămîntului. Nu-i vorba că în acest domeniu erau fantastic de multe de făcut,

pentru că în lunca Tirnavei, de pildă, se puteau număra mai bine de 100 de hectare de teren stăpînit de papură, trestie și alte ierbururi de baltă, eroziunea făcea ravagii pe terenurile în pantă, multe suprafețe deveniseră din arabile un fel de hibrid sui-generis, adică nici ogor, dar nici fineață. În „felii” de cîte 10-15 ha, prin desecare și drenaj, furnizoarele de papură au devenit cele mai fertile terenuri ale unității, producțiile de 5 000 kg/ha grâu sau porumb, 50 000 kg/ha la sfeclă ori 25 000 kg/ha la cartofi devenind recolte obișnuite pe aceste terenuri. Dar ideea a fost dusă ceva mai departe amenajîndu-se, împreună cu „rivalii” din Mugeni, un sistem de irigații absolut necesar în condițiile în care unitatea din Lutița „a pus pe picioare” și o fermă legumicolă cu o suprafață de 100 hectare. Terenurile care înainte erau la discreția ploilor au beneficiat de niște plante relativ necunoscute la Lutița — gramineele perene — care nu numai că au stopat complet eroziunea dar au făcut aceste suprafețe să concureze, după 2—3 ani de „odihnă”, cu cele mai fertile din unitate. Această odihnă a făcut dintr-o dată ca problema care se pune mereu în zootehnie „cum să facem să ne ajungă furajele pînă la primăvară?” să-și modifice complet formula : „cum să facem ca animalele să consume toate furajele din rație pentru a obține producția stabilită ?”

Deși n-am deconspirat-o pînă acum, ideea fundamentală pe care o avea inginerul Bodo era ca pe fondul unei dezvoltări cit mai armonioase a unității să fie „împins în față” sectorul zootehnic, adică sectorul de bază în condițiile unităților din Harghita. După trei ani de muncă la Lutița, inginerul Bodo a primit, pe postul de șef al fermei zootehnice un om pe care îl cunoștea foarte bine și în care avea deplină încredere : medicul veterinar Bodo Agnes, adică soția.

Dintr-o unitate care în 1970 abia reușea să livreze fondului de stat 500 de hectolitri de lapte, cooperativa din Lutița a ajuns anul trecut, folosînd altfel aceleași terenuri, la 6 200 hectolitri, producția

medie anuală după o vacă furajată a săltat de la 900 l la 3 562 l. Și a mai ajuns să i se încredințeze un lot de juninci de import de foarte mare valoare, anonima și mediocra unitate de acum 10 ani găzduind anual 3—4 sau mai multe schimburi de experiență, unele la nivel național, privind producția zootehnică, mecanizarea lucrărilor din zootehnie, producerea și pregătirea furajelor, asigurarea unor condiții de muncă model pentru ingrijitori și altele.

Indiferent de modul cum au privit, în urmă cu zece ani, ceea ce vroia să facă la Lutița acel inginer, oamenii, cooperatorii, s-au ales de fapt cu partea cea mai consistentă din metamorfoza unității, pentru că, acum un deceniu era pur și simplu greu de crezut că Tifan Eugen ar putea cîștiga într-un an 61 000 lei, Marton Dionisie 53 000 lei, Farkas Lidia 42 000 lei. toți aceștia fiind ingrijitori. Dar se poate cîștiga la fel de bine și în alte sectoare, cu condiția să se muncească atît de mult și atît de bine ca în zootehnie. Și unii chiar așa fac...

Un lucru este însă foarte clar : înscrierea unității în perimetrul unei agriculturi moderne, intensive, implică răspunderi, exigențe și nu în ultimul rînd calificare. Un singur exemplu, nu dintre cele mai obișnuite, dar elocvent : una din junincile de import nu putea naște și atunci fermiera Bodo Agnes împreună cu medicul de circumscripție Szabo Dominic au recurs la o soluție extremă : o operație cezariană. Dacă un vitel se naște de obicei cu cîteva kilograme în plus sau în minus peste media de 35 kilograme, cel venit în lumea animală într-un mod atît de puțin obișnuit cîntărea... 71 kilograme. Atît mama cît și fiul, pentru că era un tauras, au trecut cu bine încercarea. Și acum, puțină aritmetică : dacă, după un an și jumătate, taurasul a fost valorificat de unitate cu 35 000 lei, iar „mama” valoarea în momentul intervenției circa 15 000 lei, aducînd între timp unității alți doi urmași de aceeași valoare cu primul, cam cît ar fi pierdut unitatea dacă doi dintre oamenii ei n-ar fi dat dovadă, la un moment dat, de competență, curaj, promptitudine și alte lucruri de genul acesta ?

— Bodo Geza, cam ce probleme are acum sub comanda căruia o unitate a ajuns în 10 ani de la o avere de 900 000 la 20 milioane lei, producția globală de la 2 la 10 milioane lei, valoarea unei zile muncă de la 12,50 la 45 lei ? Îmi inchipui că lucrurile au cam început să meargă de la sine, nu ?

— Glumești, frate ziaristule ! În primul rînd că un om împătimit în agricultură dacă nu are măcar în fiecare an o perspectivă nouă, de adus ceva nou, își pierde pur și simplu cheful de muncă. Uite, ca să fiu sincer, nu mi-e prea clar cum ne vom descurca cu forța de muncă. În zona noastră cu terenuri foarte accidentate nu vom reuși să trecem cu mecanizarea de 70 la sută. Or, forța de muncă se diminuează an de an. Apoi, mai ales cu criza energiei nu ne putem lipsi de atelaje, or, acestea trebuie conduse de oameni. Multe mașini pentru lucrul pe pantă continuă să ne lipsească. Să nu uităm nici faptul că în zona noastră numărul zilelor cînd se poate lucra în condiții bune este mult mai mic decît în sudul țării, de pildă. De aceea și numărul mediu de mașini la unitatea de suprafață ar trebui să fie mai mare decît media pe țară. Și, revin iarăși la oameni. Cred că cel puțin pentru cei din „prima linie” — ingrijitori, conducători de atelaje, nivelul asigurărilor sociale ar trebui să fie mai mare, pentru a putea reține acești oameni în agricultură, cunoscînd tentația industriei, a orașului. Sigur, toate acestea au mai fost discutate și cu alte ocazii, teoretic cel puțin au fost preconizate și niște soluții, dar ar fi cazul să se treacă și la măsuri practice, concrete, altfel se vor aduna o mulțime de probleme nerezolvate.

În ceea ce-l privește pe inginerul Bodo Geza, aflăm în ultima clipă, că, pentru știința și pasiunea cu care i-a condus pe oamenii din Lutița, i s-a propus și el a acceptat să preia, în calitate de inginer-șef, problemele Consiliului unic agro-industrial cooperatist din Odorhei. Vom avea, oare, și din acest Consiliu, în curînd vești la fel de bune ? ! Noi o dorim din toată inima.

ȘTEFAN DANCIU ■

Delta Dunării cu zestrea ei sacră de ape și bărbați

Paznicul
de
vorba
bună

Cind șalupa acostase pe fișa grindului a apărut, ca din pământ, un bărbat înalt, blond, îmbrăcat cu niște pantaloni largi din doc subțire și cu picioarele goale. La început iscodise atent pasagerii șalupei, ca să vadă cine-s, de-i cunoaște, apoi, observind în grupul noilor veniți câteva femei brusc și-a acoperit cu brațele goli-ciunea bustului. „Bună ziua, bună ziua, și mă scuzați, vă rog frumos, pentru ținuta mea, dar știți, eu aici sint mai mult singur. Așa că...” Așa ne-a întâmpinat nea Zamirca Nikon, paznicul rezervației naturale din Delta Dunării în acea zi toridă de iulie. Pe grind, la cabana „Platforma” unde stă, pământul incins își ardea tăpile. Ne minunam cum de putea omul acela să umble desculț pe plita pământului. Jur-impresur numai soare și apă, apă și soare într-un joc strălucitor de lumini și scipiri de-ți luau ochii. Fierbinte sus, — cerul era de un senin fără speranța ivirii vreunui nor — fierbinte și pământul grindului, iar noi mișunam între aceste două linii de foc în căutarea umbrei. Cabana abia de lăsa o linie de umbră, insuficientă atitor suflete nădușite. Sub șopron, unde ne invita de zor nea Zamirca, tăunii și muștele făceau ravagii. Era simbată, și nea Zamirca n-a părăsit nici o clipă grindul. Oare n-are casă? N-are familie? încercam să creionez portretul acestui nou Robinson Crusoe. I-am urmărit mersul, i-am ascultat vorba, am privit straturile pline de zarzavat și verdeață și flori, chiar și cu căpșuni de un roșu strălucitor ce te impresionau în acest mic deșert dogoritor. Totul era semnul muncii unui om gospodăr care nu s-a lăsat copleșit de singurătate și de căldură, „ca să fie frumos la cabană, să fie curat, ca acasă”, zicea, cu ochii scăldați de o blîndă lumină. Așadar, avea casă. Deci și o familie. A doua zi, după ce și-a terminat treburile, după ce s-a întors din raidul său de paznic, cînd încă mai era marcat de efortul vizitului în soare, i-am propus

să-și facă puțin timp ca să stăm de vorbă. N-a zis nici da, nici ba. A ascultat pînă la capăt ce-am avut de spus și și-a văzut mai departe de treabă. Doar că se schimbă puțin. Părea mai preocupat. Trebăluia în mijlocul grădinii, în plin soare, de parcă anume își căuta de lucru acolo, ca să mă facă să renunț la discuție, sau să o amin. Așa credeam eu, cel puțin. Chiar renunțasem la idee, văzînd că omul meu dispăruse, la un moment dat, de parcă intrase în pământ. Reve-deam momentul debarcării noastre cu o zi în urmă, cînd același om apăruse în fața cabanei așa, ca din pământ. Și-acum, iată, nici urmă de nea Zamirca. Părea o năluca.

L-am descoperit după un timp. Căra de zor apă în două găleți pline ochi care îl obligau să-și încordeze mușchii brațelor. Apoi dispărea iar undeva în colțul cabanei, acolo unde era puțin stuf și mai multă verdeață. Și-a luat de sub șopron

tele, și iar o lua de la capăt. Nu mai avea de gînd să sfîrșească niciodată. Și iar a dispărut, intrînd într-o ascunzătoare numai de el știută. Renunțasem total la ideea mea cu portretul. Îl bănuiam de astă dată urcat în barcă și plecat la casa lui. Era doar duminică.

În fața mea apăruse un alt om. Un alt nea Zamirca. Curat, pieptanaț cu grijă, parfumat, cu o cămașă simlie curată și cu mincile suflecate pînă la cot, cu alți pantaloni gri, din stofă, cu dungă bine conturată, cu o pălărie verde pe cap... Pe chip îi inngurise un zîmbet rotund și bun ca o piine caldă. „Acum, dacă mai poftiți, putem sta de vorbă...”

Mă privea deschis, direct în ochi, cîntărînd fiecare întrebare. Da, e din Chilia Veche, județul Tulcea. Acolo are o casă frumoasă, o gospodărie, unde vrea să se retragă la bătrînețe. Cum ajunge acolo? Vara, cu barca. Are de vizit vreo 20 de km. I s-a stricat motorul la barcă. Iarna

23. Sint paznic de 16 ani... Așa am aflat cum alți 12 ani din viață, în tinerețe, a fost pescar, cu tată-său, în baltă, apoi și croitor... dar tot baltă l-a atras mai mult și mai mult. Acum e paznic. Ce porțiune am de păzit? Nu pot ști exact, cu precizie. Dar tovarășul Toniuc Nicolae de la Muzeul de științe naturale din Tulcea spune că aproape 15 mii ha. Cum păzesc fără armă, fără ciomag? Ce fel de paznic sint? Păi eu sint paznicul de vorbă bună. Cine nu înțelege de vorbă bună îl fac eu să înțeleagă că în rezervație nu se poate intra. E lege. Uitați, scrie și pe panoul acela, cum e cu decretul, cu hașchemul, cu amenziile. Numai că ar trebui să stea scris cum și ce și în alte limbi. Știți, pe aici mai trec și străini. Nu le știu vorba, așa că le explic cum pot ca să mă înțeleagă... Vorbește de pelicani, de colonia din rezervație ce nu trebuie să fie deranjată că se sperie pelicanii. Vorbește de ei ca de niște copii sperioși și sensibili. Continuă cu alte specii de păsări, cu tăiatul stufului, cu alte întâmplări prin care a trecut. Își povestește viața cu o sinceritate impresionantă. Îl ascult în tăcere. Dar soție ai? intrerup șirul vorbelor. Ochii i s-au umplut de lacrimi, iar mie mi-a fost tare greu să înțeleg de ce nu l-am lăsat mai bine să vorbească despre păsările cerului și despre deltă, de cum păzește el somnul păsărilor de la această poartă a rezervației. Pumnul strîns șterge lacrimile ivite pe obrazul mare și brăzdat de cute adînci. „E bolnavă, doamnă, e tare bolnavă de inimă. Mi-e grijă de ea, dar n-o pot aduce lîngă mine. Eu aici departe, ea acolo singură”. Accentuase într-un anume fel aici și acolo ca să înțeleg mai bine ce înseamnă asta. „Ba da, am o fată. E ingineră. Șefă de fermă”. Așa da, am prins curaj. Cîți ani, ai nea Zamirca? „Eu 50, soția 49 și fiica 22”, spuse dînt-o suflare, ca să ascundă nodul acela rămas undeva în gît. Mi-a întins în tăcere „jurnalul său de bord”, unde notează zilnic zborul păsărilor... Acolo stătea scris cu litere tremurătoare: 130 rațe mari pe apă, lebede pe apă ghiolului Roșca, corcodei mari 36 pe apă, fazani 4 pe grind, giște mari 26 buc., egreta mare 6 buc. pe mal, rațe roșii 180 pe apă, lișițe 600 buc. pe apă, și am înțeles că el le știe rostul, fiind omul bălții. Că nu stă a le număra, dar ochiul cîntărește cu oarecare precizie numărul păsărilor și că cea ce notează acolo, în caietul lui, nea Zamirca, înseamnă, de fapt, suflarea păsărilor din această mare rezervație naturală ce trebuie păzită numai așa, fără armă, fără ciomag, doar cu vorba bună, de un om ce știe numai așa să trăiască.

Am plecat de acolo de unde aflasem că un om asta face, de 16 ani și care tot aici își petrece și concediul și duminicile și nu se lasă copleșit de singurătate.

CORNELIA BARBU

o coajă de săpun și-un lighean mare, vechi și cu smaltul sărit în multe locuri. Se ducea grăbit de parcă s-ar fi pregătit pentru un ritual. A început să se spele cu o mare încetineală. Pe față, pe miini, brațele, din nou pe față, frecîndu-și bine obrazii cu săpun, din nou bra-

merge pe jos. Dacă îngheață Dunărea. Știe el o scurtătură de numai 8 km. Ce face el?... Repeta cu glas molcom fiecare întrebare, aidoma unui școlar dăruit, care câștiga ceva timp de gîndire. Sint paznic la rezervația naturală din deltă. Am zona dintre canalul Lopatna și Mila

Tăticule, am reușit,
nu-ți face griji.
Te iubim
și te sărutăm
cu toții

Cînd încă mai credea că profesia sa este doar un vis al tinereții, un miraj al ei, un mit pe care ni-l cuibăresc în mințile noastre departările, mările și oceanele, atingerea lor, a încercat să se desprindă de ea. A plecat din marină și s-a statornicit, sau așa voia, să se statornicească, într-o meserie mai pămînteană, aproape de soție și copii. Dar n-a putut să rămînă mult ca mecanic în siderurgie, la Galați. În 1975 s-a reintors la Tulcea. De trei ani este comandantul lui „Tudor Vladimirescu”, decanul de vîrstă nu numai al flotei noastre fluviale ci, se zice, din lume. Transdanubiul acesta elegant, clădire plutitoare cu etaje și confort de lux, care a colindat nu o dată fluviul de la Viena la Tulcea, legîndu-se în ritmuri straussiene, inclusiv în ritmul „Valurilor Dunării”, este unicat absolut nu doar pentru că supraviețuiește de 128 de ani, săltînd la fel de sprinter pe undele apei, ci prin mașinaria ei cu propulsie, bijuterie tehnică încă perfect valabilă și destul de puțini marinari reușesc s-o înțeleagă, s-o cunoască, s-o stăpînească. Cere precizie și pricepere înaltă, mai ales acolo, la rotirea de la colul Dunării, înainte de intrarea în canalul Sulina. Ceea ce în exterior este un spectacol rar — se spune că de aceea mulți turiști preferă să aștepte cu ceasurile numai ca să poată călători cu „decanul” — volute elegante ca piruetele unei virtuoză balerine, în sala mașinilor se desfășoară manevrele tehnice cele mai complicate și mai riscante ce ridică la maximum tensiunea arterială a echipajului și nu-l cruță niciodată de emoții pe comandantul Ioan Iuga deși are atîția ani experiență de marinar și de comandant al

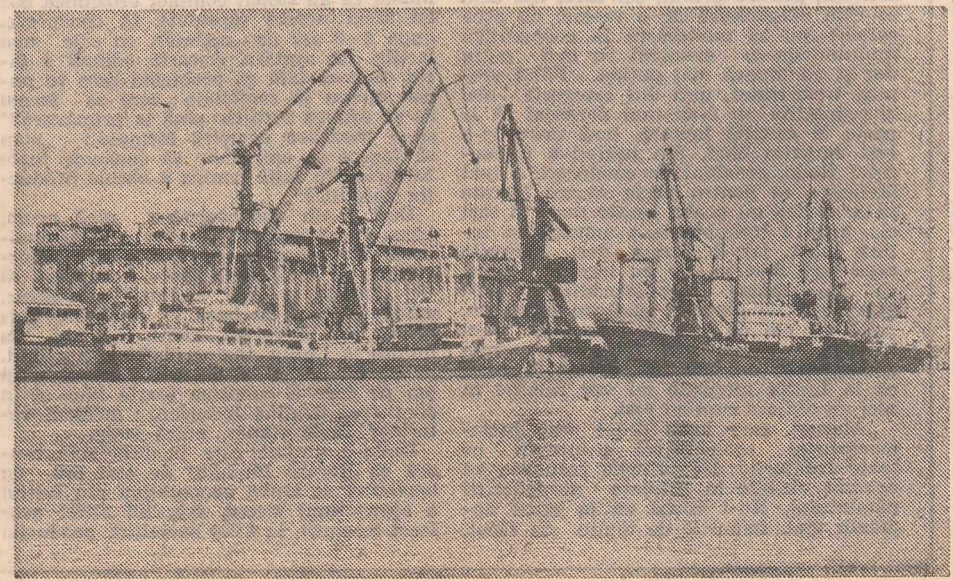
„decanului”. Într-o zi a acestui sezon, cînd 150 de turiști francezi, vest-germani și de alte origini europene inghesuiți pe coveta admirau în beatitudine spectacolul deltei și dansul navei în acel punct critic, în „subsolul” ei, în sala mașinilor are loc un accident care ar fi putut să pună în pericol viața vaporului. O manevră efectuată cum nu trebuie — în acest punct curenții apei sint neîndurători — de un mecanic luat prin surprindere paralizază motoarele, le blochează într-o poziție periculoasă. Cît de rapide pot fi reacțiile unui om în stări de excepție? Se zice că îndeobște ele inhibă, paralizază gîndul și acțiunea. Și cu atît mai mult cu cît atunci, în acea zi și în acel moment, comandantul Ioan Iuga avea sufletul răvășit. (Și marinari sint oameni, nu-i așa?) Se gindea la Georgiana, fiica sa, pe care în 15 ani pe care i-a împlinit de curînd, de aproape un deceniu n-o vede 122 de zile dînt-un an. Atît cît durează sezonul turistic nu-și permite nici măcar 24 de ore să lipsească de pe „amiralul” flotei dunărene, cum mai este denumit vasul său. Se gindea cu îngrijorare dacă Georgiana va lua sau nu examenul de admitere la liceu. Se gindea că, iată, a crescut prea repede, nici nu știe cînd, l-a luat prin surprindere și nu-și dă seama dacă o cunoaște îndeajuns. Probabil că nu, din moment ce nu poate să facă nici un pronostic în legătură cu reușita ei. Îndoiala nu-i oare un semn de necunoaștere?! Are dreptul să se îndoiască de fiica sa?! L-or fi iubind destul copiii săi? Ori le-a devenit indiferent? Musafirul casei! Cît o mai fi pînă la ora 20, cînd o să le dea telefon ca să afle rezultatul? Se uită la ceas și chiar atunci nu mai percepe nimic, brusc singele rece-tează alte semnle. Nu poate să explice cum și-a dat seama de ceea ce intervenise în sala mașinilor. Într-o secundă, sau poate mai puțin, a fost acolo. „Am preluat conducerea navei și am oprit-o împotriva mișcării, a motoarelor care acționau și împotriva alunecării prin inerție, foarte puternică la vapoare”. Manevră greu de explicat, dar și mai greu de efectuat, chiar de către marinari experimentați și căpitani de vas cu mulți ani vechime. Altfel nu numai „decanul” ar fi fost cine știe pentru cît timp scos din circulație, ar fi avariata însă alte trei vase aflate în marș în apropierea lui. Turiștii au resimțit doar un ușor disconfort, ca într-un automobil cînd ești nevoit să pui o frînă bruscă de motor. Și-au văzut mai departe de prive-liștea și gîndurile lor, au debarcat veseli și indiferenți la „Lebăda”, grațiosul și confortabilul hotel de la Crișan. Ioan Iuga și echipajul său au rămas mai depar-

te în subsolul navei, la aproape 50 de grade Celsius, reparînd, pînă către apusul soarelui, avaria. Apoi, Ioan Iuga se reîntoarce în cabina sa, de data aceasta uitîndu-se îngrijorat la ceas, percepînd cu acuitate mersul minutarelor. Va ajunge pînă la ora opt la Tulcea? În cuie ușa, nici el nu știe de ce, n-avea cine și pentru ce să-l deranjeze, și-și recheamă gîndul despre Georgiana. Dar nu mai vine, oricît de mult își forțează inima. Se împrăștie ca un vis frumos la trezire, Georgiana nu mai reapare. Gîndul peregrinează irezistibil către Smaranda, soția sa. „Oare de ce își asumă ea, cu atîta îndărătnicie totul, toate neacazurile și problemele familiei? De ce mă cruță cu atîta discreție? Și cu atîta putere? Oare nu simte niciodată oboseală? De unde o fi regăsînd sufletul ei atîtea resurse?”

Se pare că pe această stare a spiritului său am picat noi, cînd i-am bătut la ușă, rugîndu-l să stăm de vorbă despre pasiunea sa pentru viața de marinar pe Dunăre. Ne-am schimbat și noi direcția, intrucît, parcă neexistînd de față, omul cu inima plîngîndu-i de dor, continua să trăiască în sine, continua să-și retrăiască amintirile. „Acum un an, peste puștiul meu asta mic s-a surpat pămîntul. Se ju-

ca în grădina casei, nu știa nimeni că dedesubt este o canalizare veche, a vechiului Galați. S-a scufundat și l-a îngropat de viu. Vecinii s-au chinut cîțori întregi să-l scoată, dar n-au reușit. Atunci au chemat-o pe Smaranda de la serviciu. Smaranda s-a chinut și ea. Cînd a văzut că nu poate, a chemat pompierii. L-au scos aproape mort. În șoc psihic. L-a dus la spital. A doua zi m-a chemat prin Radio și mi-a cerut să-i trimet niște bani. Mi-a spus că ei sint bine cu toții. Dar insista, insista să-i trimet banii, să-i împrumut, pentru că ea n-a găsit. «E ceva important, nu pot să-ți spun acum. Știi doar, nu dau eu banii pe fleacuri, nu e un capriciu. Să ai încredere în mine!» Mi s-au părut cam ciudate vorbele ei, credeam că îi tremură glasul de emoție, nu ne văzusem, ca și acum, de mult, dar n-am bănuț că îmi ascundea o nenorocire. I-am trimis 3 000 de lei. Am aflat pentru ce numai toamna tirziu, cînd am ajuns acasă”. ...La orele 20,00 în cabina unui telefon interurban din Tulcea răsuna un glas cristalin de fată: „Tăticule, am reușit, nu-ți face griji. Te iubim și te sărutăm cu toții”.

CICI IORDACHE

Cu dragoste, despre cazane și cazangii

E un om mai degrabă scund, ponderat în tot ce zice și tot ce face, are ochii albaștri, suride adesea, fapt ce dovedește o fire deschisă, are vorbirea delicată și parcă un dram de melancolie în mișcări. Îl cheamă Voicu I. Marin și e de meserie cazangiu.

Dacă un cazangiu tipic e vînjos și cu privirea hotărâtă — cum dealtfel și trebuie să fie un om care prelucurează tablă de zeci de milimetri grosime pentru cazane de termocentrală de zeci de tone greutate — Voicu I. Marin este, de bună seamă, un cazangiu netipic. Avînd în vedere imaginea tipică a unui muncitor de la cazangerie, obișnuit să minuiască baroase de șase kilograme și să nu facă din asta o problemă, e destul de ușor să ne închipuim cum trebuie să arate șeful unei echipe de cazangii de mîna-întîi.

Deși nu-l tocmai voinic, deși are vorbirea blîndă și gestul măsurat, Voicu I. Marin este, totuși, șef de echipă.

În discuțiile despre autoritate se amestecă și multe idei confuze. Cu toate că nu are deloc înfățișarea unei persoane autoritare, Voicu I. Marin e un șef de echipă foarte respectat. Explicația pe care o dă situației poate să contrarieze. El este de părere că în echipă se află acum cinci oameni care ar putea s-o conducă, dacă s-ar ivi cazul, la fel de bine: Manole Olaru, Ion Cimpeanu, Ștefan Toma, Constantin Pandelescu și Gheorghe Ungureanu. Prin urmare, cinci muncitori cu dar de organizatori. Socoțind că echipa numără douăzeci și opt de persoane și că dintre acestea jumătate au o calificare superioară, ne putem gândi că în alte echipe a fost repartizat un număr mai mic de muncitori valoroși. Adevărul este că oamenii buni se formează, nu se repartizează. Iar ca să se formeze, trebuie să aibă motive, să aibă un model, să aibă siguranța că efortul lor e prețuit cum se cuvine.

O hală de cazangerie nu-i un loc de muncă tocmai confortabil. Zgomotele, vârcămul îl descurajează pe noul venit. Bubuitul, scrișnetul, vaierul de aici se vor fi auzit și-n primele zile ale fabricii. În plus, munca e grea.

„Munca, spune Voicu I. Marin, nu-i nici grea, nici ușoară. Cînd cunoști meseria, nu te plictisești și nici nu te chinuiești”.

A învățat meserie de la Grigore Răducu. Pe vremea cînd Voicu a venit la „Vulcan”, Răducu era șef de echipă la cazangerie. „Unii cred că un șef e ascultat dacă își sancționează oamenii cînd gresesc. Eu am observat că e mai folositor să lauzi decît să pedepsești”.

Secretul echipei este, probabil, acela că știind fiecare limpede ce are de făcut, oamenii au numai grija făcutului. Un

cazan industrial, în ciuda gabariturii și a greutateii, e un obiect gingaș. El lucrează uneori la presiuni de sute de atmosfere. O sudură cu defect ascuns ori numai neglijent executată e în stare să dea, cînd cazanul merge în exploatare, un dezastru. În cazangerii, chiar și cele mai ușoare piese, tot grele sînt. Înainte de a învăța ce are de făcut cu piesa respectivă, omul învață s-o manevreze, să-și economisească forțele. Pur și simplu, nu-i convenabil să lucrezi prost. Inseamnă să revii, inseamnă să faci o risipă mare de efort pentru un câștig de două ori mai mic.

E simplu de povestit ce se petrece într-o echipă unde oamenii nu se înțeleg și n-au încredere unii în alții. Despre o echipă, de exemplu, tot de la cazangerie, se vorbește că are un șef destoinic, dar că rezultatele echipei sînt mediocre.

Cînd vrei să fii absolut sigur că odată intrat în exploatare cazanul o să funcționeze fără cusur, te gîndești imediat la echipele conduse de Petre Gheorghe, de Burcică Gheorghe ori de Voicu I. Marin. E mai greu de spus care sînt cauzele pentru care aici oamenii se înțeleg. Pentru că totul s-a întîmplat în timp.

„Este important, spune Voicu I. Marin, să existe stabilitate, să ai răgazul să-ți cunoști tovarășii, să-ți înveți pe fiecare așa cum ai învăța dintr-o carte. Pe mine m-a adus la „Vulcan” unul, Jean. Spunea că, nu știu ce și nu știu cum, să mă angajeze la atelierul mecanic, dar nu erau locuri și că, nu știu ce și nu știu cum, să stau o vreme la cazangerie. Aici m-a

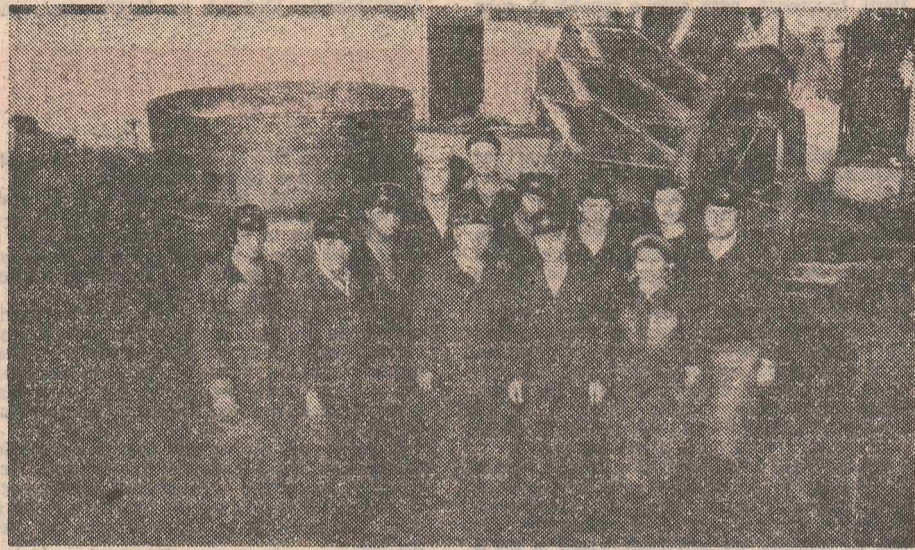
luat Grigore Răducu pe lingă el și, nu știu ce și nu știu cum, m-am băgat pe sub pielea lui. Mi se zicea că, nu știu ce și nu știu cum, tu nu ești, mă, om să dai la ciocan, dar uite că nu am mai plecat”.

Cam de vreo an, au fost trimiși în echipa lui Voicu, pentru calificare la locul de muncă Nicolae Bălan, Mihai Maria și Mamele Ion. Li se zice „unu bază”. După ce s-au pus la punct și au descoperit că nu-i prea rău să ai zece la sută acord în plus în fiecare lună, li s-a propus să treacă în alt loc de muncă. Bineînțeles că n-au vrut. „Ce-ai găsit, mă, la cazangerie, că e muncă grea? Iar ei că, nu știu ce și nu știu cum, dar să rămînem la cea Voicu”.

Despre „problema energetică” se vorbește în cele mai felurite împrejurări. După Congresul al XII-lea al P.C.R., chestiunea energetică a devenit o preocupare generală în industrie. „S-au re-proiectat, de fapt, toate tipurile de cazane. Înainte fabricam cazane pentru consum de petrol, acum numai pentru sisturi bituminoase și lignit. Sînt mult mai mari, au o mulțime de detalii care, practic, acum urmează să fie probate. După ce primim proiectul, avem tot timpul consultări cu proiectanții. Într-un fel, echipa s-a mărit.”

În echipa lui Voicu I. Marin nu există nici un cazangiu tipic, din acela care face barmecul reportajelor cu oameni bine clădiți și cu privirea scrutînd orizontul. Ce-i face să se simtă frați și să gîndească, în cele mai multe împrejurări, ca unul singur e munca la cazangerie. Care, chiar și pentru cei mai buni meseriași, e grea, foarte grea.

TUDOR OCTAVIAN

Mina cu 30 de degete

Echipa asta de dulgheri, adică Radu Mănăilă, George Niță, Stan Ciupitu, Ion Ion, Constantin Slavnicu, alții, și fîrește Florea Ilina, șeful lor, pare să fie cea mai bună la Grupul de șantieri 4. Ei își zic „crocitori de blocuri” și dacă e așa, și e, inseamnă că dulgherii citați și ortacii lor, toți sînt 30, împărțiți pe formații, „lucrează în cadre, la stîlpi și grinzi, adică la greu”, cu munca lor începînd și terminîndu-se o construcție. Între „operele lor” de dată mai recentă, hotelul „Dorobanți” blocurile „Scala”, „Casata”, „Grădinița” și cite altele, toate durate temeinic și înainte de termen.

Florea Ilina e convins că are băieți de ispravă. Deși tînăr, 38 de ani împliniți pe 9 iunie, pe unii i-a format chiar el, pe Marin Cristache, de pildă, pe alții însă i-a găsit cu meserie la bază și, adunîndu-i într-o echipă, acum vreo 10 ani, le-a explicat, cum zice, 3 chestii obligatorii alcătuitoare un fel de regulament de ordine interioară. Unu, să se încadreze, adică să muncească atît cît e nevoie. Doi, să fugă de coniac ca dracu de tîmnic. Trei, să nu-și facă, nici duminică, alt program, căci treaba începe cînd începe și se termină cînd se termină, în construcții fiind foc continuu. Băieții au înțeles și, cel puțin pînă azi, nu l-au dezamăgit, interesul unuia fiind, și la respect, și la bani, interesul tuturor. Echipa a acționat și, crede șeful ei, acționează ca o familie, la serviciu și, deopotrivă, în timpul liber, acesta din urmă fiind tot mai puțin, întrucît se lucrează, mare parte din an, de la 7 la 21, dacă nu cumva se mai apelează și la reflectoare. Sigur, unii au mai plecat, dar nucleul Mănăilă, Niță, Ciupitu, Ion, Slavnicu ș.a. a rămas același, mereu treaz în rîndul din față. Nouă nu ne place, zice careva, să stăm la curcigu, noi sîntem făcuți pentru fotoliile de orchestră, asta și la plan și la retribuție, elementele respective legîndu-se strîns între ele. Și dacă oricare din ei e mulțumit și duce acasă, în public, și mii de lei, asta chiar că se leagă cu munca, serioasă, responsabilă. Fîrește, meseria se mai și fură, se lucrează pe bani și fiecareu îl e propria cămașă mai aproape, dar se mai și învață, dovadă că Marin Cristache, 19 ani, a fost dat pe mina lui Slavnicu, om cu experiență, Nicolae Pologea pe cea a lui Mănăilă și așa mai departe.

Majoritatea membrilor echipei muncesc împreună, cum ziceam, de vreo 10 ani. Așa sînt lucrurile, ei sînt, vorba lui Mănăilă, ca degetele unei mîini, o mîină desigur simbolică, numărînd 30 de degete. Se ajută, în muncă, unii pe alții și vicîile lor, vrînd-nevrînd, se desfășoară ca într-o familie. Amîndoi călărășeni, Niță și Ion se vizitează la sfîrșit de sîp-

tămină și chiar dacă primul are un noroc de speriat la table, prietenia lor e fără cusur. Săritorii la muncă, cei din echipa lui Ilina sînt săritorii și în alte situații, bunăoară în caz de mutare sau nuntă. Cînd Niță a primit apartamentul bloc, pe Ghencea, ceilalți și-au rupt o duminică și i-au dat o mîină de ajutor. Cînd Vasile Savu, alt membru al echipei, și-a însurat fiul, 12 inși, în frunte cu șeful, s-au prezentat la masă și la dar. Mă rog, cînd Ion Rodilă a ieșit la pensie, Ciupitu a adunat banii, iar Ilina i-a decontat, înfățișînd bonurile de rigoare pentru o pereche de pantaloni, o bască,

o sticlă de șampanie și, la cererea expresă a proaspătului pensionar, un parfum bărbătesc. Altfel, dulgherii „de la structură”, cum sînt ei cunoscuți în Șantierul 4, își rînduiesc meseria și biografiile cum se cuvine, mai au și lipsuri, dar munca e muncă și, cum spuneam, ea începe cînd începe și se termină cînd se termină. La construcția unui bloc, ei dau cotele, Ilina și-a făcut chiar un obicei din a le scrie pe stîlpi, ca să nu mai încapă alte discuții, ei dau tonul și sînt tare mîndri de asta. Ca să fim corecți, au și de ce.

ODVIDIU IOANIȚOIA

„Pecetluim în acte concrete democrația economică”

— Tovarășe maistru Constantin Lefter, sînteți președintele Consiliului oamenilor muncii de la Uzina de piese de schimb și reparații siderurgice, consiliu apreciat de Comitetul de partid al Combinatului siderurgic Galați drept unul care-și îndeplinește exemplar rolul și funcțiile. Vorbii-ne despre aceasta.

— Am vrea să rețineți faptele esențiale: că deși, conform normelor de reprezentare stabilite, sîntem 27 de membri ai C.O.M., practic, în exercițiul concret al muncii, cercul acesta se lărgeste dacă nu pînă la totalitatea celor peste 4500 de oameni din uzină — lucru la care aspirăm —, pînă la majoritatea acestora. Nu cu vorbe, desigur, ci cu fapte se realizează autoconducerea!

— Atunci, vă rugăm, faptele!

— Muncim pentru întreg combinatul, un colos cu foc continuu și care trebuie să aibă continuu piese de schimb, agregate, subansamble, care să înlocuiască rapid, din mersul producției, pe cele uzate ori defecte. Trebuie să asimilăm într-o mare viteză repere și piese pentru utilaje din import care au intrat în dotarea Combinatului în prima și a doua fază de dezvoltare. Astfel, Comisia pentru dezvoltare și investiții și-a stabilit un program de recondiționare a roloilor la mașinile de turnare continuă a oțelului. Este o chestiune de performanță tehnică, ea a frămîntat și mai frămîntă încă pe specialiștii noștri, tehnologia stabilită înglobează multă inteligență. Consumul de asemenea role este mare, de mii de bucăți într-un singur laminor. C.O.M.-ul analizează în fiecare lună acest program. De asemenea, pentru a mări capacitatea secției de prelucrări mecanice s-a stabilit un program de montaj mașini-unelte prin forțe proprii. S-au alcătuit echipe complexe de muncitori, cu șefii lor de secție, aceștia din urmă cu șurubelnița în mîină lucrînd laolaltă cu toții, cu orar prelungit. Propunere devenită hotărîre a C.O.M.-ului și care s-a realizat. Altă soluție nu exista, trebuia să așteptăm încă mult pînă ar fi

putut s-o facă întreprinderea specializată. În urma programelor stabilite de către Comisia pentru productivitate, organizarea științifică a producției și a muncii, s-a reorganizat depozitul de semifabricate, s-a realizat un sistem mai operativ și mai economic de evacuare a șpanului din secția de prelucări, iar Comisia pentru calitatea producției și eficiența a finalizat un studiu privind analiza rebuturilor pe cauze. Pînă acum se făcea cu totul altfel; dacă se încadrau în limitele tehnologice admise, indiferent de modul în care se produceau, rebuturile erau trecute pe costuri. Comisia pentru aprovizionare se preocupă de asigurarea cu lingouri din oțel care, oricît ar părea de ciudat, ni le furnizează, cu greutate, în-suși beneficiarului nostru — o uzină de pe aceeași platformă...

— Sînt edificatoare exemplele tovarășe președinte, ca și relația dintre C.O.M. și comisiile sale pe probleme. Dar relația cu Biroul executiv cum funcționează?

— Hotărîrile Consiliului oamenilor muncii, adoptate în ședințele lunare, devin obligatorii pentru Biroul executiv și acesta este responsabil în fața plenumului și poate fi sancționat dacă nu le aduce la îndeplinire. Să știți că la noi funcționează în spirit plener democratismul acestui organism. Nu este ales pe viață un C.O.M., și țî se poate retrage mandatul chiar înainte de adunarea generală de alegeri, dacă nu-ți îndeplinești atribuțiile. Chiar am avut asemenea cazuri în experiența noastră. Fiecare ședință a Consiliului începe cu o informare asupra modului în care fiecare membru al său ori al Biroului executiv și-a adus la îndeplinire îndatoririle. Viața concretă a Consiliului oamenilor muncii este, în fapt, viața concretă a democrației noastre economice. Toți avem dreptul să propunem, dar și obligația să realizăm ceea ce am propus. Noi traducem în fapte zilnice politica economică a partidului nostru.

CICI IORDACHE

La Electromagnetica —

3 noi tipuri de telefoane

Tandem apreciat pentru meritele în domeniul telefoniei românești, telefonice care va implini în curînd un secol de existență, Întreprinderea Electromagnetica și Centrul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru telecomunicații (ICPT), anunță lansarea unui nou produs: aparatul telefonic cu claviatură. Despre acesta, cit și despre viitoarele creații ale centrului de cercetare și întreprinderii bucureștene, vă prezentăm un dialog cu Tudor Mihalache, inginer șef la Electromagnetica, și dr. ing. Petru Boboc, șef secție la ICPT.

— Așadar, telefonul cu claviatură. Care sînt avantajele acestui aparat?

Tudor Mihalache: Vreau să fac din capul locului precizarea că acest tip de aparat nu este singura noastră noutate în acest an. Vom fabrica, de asemenea, un aparat telefonic urban prevăzut cu limitarea convorbirii, solicitat, deocamdată, la export, un aparat telefonic de abonat cu posibilitatea transmiterii automate a unui mesaj preînregistrat, FONIC 2, precum și un aparat telefonic de abonat cu posibilitatea transmiterii și înregistrării automate a mesajelor, FONIC 3.

Petru Boboc: Primul avantaj al telefonului cu claviatură constă în transmiterea corectă și rapidă a impulsurilor de selecție. De pildă, la aparatele cu disc, viteză de rotire diferită a acestuia poate duce la o selecție greșită, iar repetarea apelului încarcă artificial centrala. Sistemul electronic elimină apelurile greșite. Telefonul cu claviatură este astfel conceput și realizat încît poate fi conectat pe orice linie telefonică fără nici o modificare, după cum, la cerere, poate fi echipat cu disc sau claviatură. Introducerea acestui aparat va contribui și la o utilizare mai bună a circuitelor și echipamentelor din centralele telefonice automate, mai ales pentru convorbirile interurbane și, în viitor, pentru cele internaționale, unde numărul telefonic va cuprinde între 9 și 12 cifre.

— Vă rog să vă referiți și la aparatele FONIC 2 și FONIC 3.

Petru Boboc: FONIC 2 permite transmiterea unui mesaj cînd abonatul nu este acasă, durata mesajului, care poate fi schimbat, este de 60 de secunde. FONIC 3 utilizează un casetofon românesc STAR și permite, în afara transmiterii unui mesaj de răspuns la apeluri, ca la FONIC 2, și înregistrarea unor mesaje din partea celui care cheamă. Pentru începerea înregistrării mesajului, chemătorul va primi un semnal acustic, după care va transmite ceea ce are de spus, durata acestei înregistrări fiind limitată de capacitatea casetei. Casetofonul echipamentului FONIC 3 poate fi utilizat și ca un casetofon obișnuit.

— Cum își vor procura cetățenii aceste aparate, cu claviatură, FONIC 2 și FONIC 3?

Tudor Mihalache: Ne străduim să împunem un sistem care se practică în foarte multe țări din lume și anume ca populația să-și poată procura aparatele telefonice direct de pe piață, așa cum se întîmplă cu televizoarele, aparatele de radio etc., fiecare cumpărător avînd posibilitatea să aleagă modelul și culoarea după preferință. Această problemă a vinzării pe piață a aparatelor este în discuție și sperăm ca ea să se rezolve favorabil. În felul acesta, centrul nostru de cercetări și Întreprinderea Electromagnetica vor lansa noi modele de aparate telefonice, fiind seama în permanență de cererea pieței, la 3-4 ani în loc de circa 8 ani cum se întîmplă acum, noi fiind pregătiți pentru un asemenea ciclu de cercetare, proiectare, producție.

— Ce noutăți sînt prevăzute pentru viitorul apropiat?

Petru Boboc: În colaborare cu Întreprinderea Electromagnetica și Întreprinderea de comerț exterior Electronum au fost stabilite tipuri noi de aparate competitive pe plan mondial. Centrul nostru, avînd și o grupă entuziastă de design, a și realizat machete funcționale pentru aparate moderne, echipate cu disc sau claviatură. Principalele caracteristici ale acestor aparate sînt: design plăcut, posibilitatea livrării în diferite culori, două modele vor putea fi montate și pe perete, schema aparatelor va fi îmbunătățită, prevăzîndu-se amplificarea la recepție, echiparea la cerere cu sonerie electronică, apelul fiind mult mai plăcut, construcția va fi mai robustă, utilizîndu-se în proporție de 99 la sută materiale din țară.

— Cînd vom putea cumpăra aceste aparate?

Tudor Mihalache: Vom face tot posibilul ca eforturile de cercetare să se materializeze în fabricația de serie încă din anul viitor. Pînă atunci sperăm să se rezolve și problema vinzării pe piață a aparatelor.

RAZVAN BĂRBULESCU

OMUL - INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

Liniște!

**Aici se pierde
partida...**

Unui prieten, îndeobște, greșelile i se iartă. Dar prietenul meu Paul Schuster, în anii aceia, era departe de orice greșală. Nu aveam ce să-i iert. Dimpotrivă, prin răbdarea lui stenică, prin înțelepciunea lui de a privi lucrurile chiar pe fața beteșugului lor, Paul Schuster era pentru mine o mină inepuizabilă de deprinderi sănătoase și de urmat în toate împrejurările vieții. Și încă nici nu ieșisem din adolescență, când, iată, se mișca în preajma noastră, având aceeași vîrstă, sub același soare cu noi și în aceeași uniformă kaki, un bărbat într-adevăr înțelept. Iar soarele amintit încălzea o lume sordidă; sordidă însă numai cînd era scrutată pe dinafară și de la o anume distanță.

Unii nu știau carte. Alții aveau laba piciorului plată și armata încă nu ar fi admis cizmele ortopedice. Unii credeau într-un Dumnezeu care nu le îngăduia să tină o armă în mînă. Alții, deși erau fii de preoți, nu mai credeau în nimic, dar erau fii de preoți. Iar cei mai mulți erau cuțitari din mahalalele Bucureștilor și Constanței, irecuperabili din punctul de vedere al instrucției de front, și cîțiva chiar vizitaseră o pușcărie sau două și viața, acolo, nu departe de Ploiești, oricum li se părea mai tandafirie. În ce mă privește, se bănuia că aș fi fluierat în biserică, însă nu mi s-a spus niciodată în care biserică și ce arie anume am fluierat. Eram toți considerați nedemni de a purta arme și, prin asta, ne aduna la un loc o ciudată fraternitate.

Mai mult, am avut chiar norocul să construim numai întocmiri destinate unor vremuri de pace, cu mijloace puține, dar cu sudoare multă și cu foarte multă ingeniozitate, aruncată într-un joc de-a epui-zarea. Și noi eram toți cu sudoarea, cu spinarea îndoită sub un sac de ciment sau cu umărul strecurat sub o grindă, în timp ce Paul Schuster venea în toată această sisifică aiureală cu o inteligență ascuțită și vie, cu un har nemaiîntîlnit de a mintui mecanisme de maladii aparent incurabile și de a ne ridica surizind peste orice impas. Aveam la îndemînă doar un Caterpillar preistoric și o macara Pionier, fără piese de schimb, legate în sirme, subrede, și nu ar fi funcționat niciodată dacă nu ar fi stat la căpătîiul lor, treaz, Paul Schuster. Altădată ni s-a ordonat să săpăm o groapă largă de 3 m și adîncă de 14, fără spijiniri, ceea ce era nebunie curată, o prostie fără margini și un act de cinism deliberat totodată, și am săpat-o totuși, am ajuns pînă-n fundul ei, pentru că ne-a învățat cum s-o săpăm Paul Schuster. Cînd un injector al centralei termice, dizlocat de o neașteptată explozie, i-a fracturat brațul sting unui lipovean zis Irofte, bineînțeles, Paul Schuster i l-a legat cu pricepere în atele. Iar într-o duminică de

relativ răgaz, tristă, s-a depărtat de barăci, sătul de zaruri și pocker, a traversat plictisit o lizieră subțire de carpeni, spre un cimitir de avioane din al doilea război mondial, s-a întors cu un buzunar plin de mărunțisuri demontate din avioanele acelea plouate și ninse vreo duzină și ceva de ani la rînd, le-a îmbinat într-o alcătuire de neînțeles, cu răbdare, tăcut, a conectat toată alcătuirea aceea la o priză și a fost prima noastră duminică în care am ascultat muzică. Și sper că se înțelege acum de ce îl iubeam, pur și simplu...

Într-o singură împrejurare iubirea mea pentru el a pîlpit, preț de cîteva clipe. Cînd Caterpillarul amintit, într-o zi, împingînd valuri mari de pămînt cu lama lui de buldozer, a descoperit o stivă de obuze AA îngropate în altă vîrstă a locurilor, desigur, soldatul din creștetul Caterpillarului a rupt-o de fugă, strigînd cît îl ținea gura: Paul Schuster! Paul Schuster! Și am ajuns acolo după Paul Schuster, în timp ce idolul meu forța un focos al unui obuz de 88 cu o cheie de 12, și o secundă sau două am crezut că spaima mea e mai oarbă și mai meschină decît temeritatea lui. Apoi mi-am amintit că eram totuși sergent, deci un stîlp al armatei, și i-am ordonat, moale: încetează, Paul, încetează, asta este o treabă în care

cherii tehnice care fac gloria acestui secol, ajunsesse țircovnic. Adică aproape nimic. Pentru că un preot, în convingerea mea de atunci, semnifica totuși o credință, pe cînd un țircovnic semnifica o sub-credință. Scurt, din privirea aruncată de Paul Schuster spre aparatele agățate de gîtul Elenei Bartha am înțeles totul. Și am regretat că nu am fost martorul clipei cînd Paul Schuster a început să umble cu cheia pe focosul unui alt obuz, a cărui explozie l-a ucis doar pe el. Aș fi profitat iar de singura lui neștiință și i-aș fi mutat iar maxilarele. Sau nu i le-ași fi mutat, cine știe... Iar astăzi cred că Paul Schuster este atît de departe de consternarea mea, încît rîndurile scrise de mine nici nu mai au cum să-l supere.

MIHAI PELIN

Drațul meu băiat!

În 1908, împreună cu doi feciori din sat plecaseră în America cu gînd să strîngă ceva bani cu care să iasă din sărăcie. Pe atunci încă se mai speria de cele ce îl așteptau în viață.

Într-o după-amiază a anului 1911, pe la ora cînd trecea ciurda și oamenii stăteau pe băncile din fața porților, s-a întors în sat. Cîțiva ani, oamenii i-au spus Americanul, Victor Americanul. Povestea că în port la Marsilia văzuse o femeie-pește căreia pasagerii îi aruncau bănuți de pe puntea vaporului, valurile erau mai mari decît biserica din sat, iar la Chicago, cînd

Întimplări adevărate

numai pirotehnicienii armatei se mai pot descurca... Însă nu m-a auzit și atunci l-am prins de un umăr, intruciva mai brutal. Și abia după ce a încercat să mă îmbrincească și să-și reia indeletnicirea aceea periculoasă am aflat și eu că, deși știa multe, foarte multe, nu știa să se bată. Și mi-am îngăduit să profit de neștiința aceasta a lui. Dar ne-am despărțit mari prieteni. Cu ceea ce știa el, cînd au început să se schimbe și vremurile, cînd nimeni nu i-ar fi căutat altcuiva pricină doar pentru că ar fi fost fiu de preot, i-am prevăzut un viitor strălucit. Și mi s-a părut firesc să nu mai aud nimic despre el, țara asta încă fiind mare...

...Dar prin '69, l-am reintîlnit. Lucram la *Animafilm* și, de fapt, retrăiam o adolescență neîngăduită cîndva. Traversam Transilvania, într-un autobuz bine nichelat, în însoțire cu un șofer vesel și cu o fotoreporteră frumoasă, ispititoare de-a dreptul și mă simțeam călare pe situație. Ea fotografia monumente istorice, eu îl comentam fotografiile și așa, mină de la mină, alcătuim seturi de diapozitive care în anii aceia au îmbogățit studioul. Și cînd am pătruns în incinta bisericii fortificate din A.S., spre stupefacția mea, l-am reintîlnit pe Paul Schuster mătîrînd cu o hărnicie ieșită din comun curtea umbrită de un zid în paragină. Săvîrșise o greșală de neiertat, își pierduse răbdarea într-o împrejurare în care numai răbdarea lui mai putea să învingă. Iar tălă sau încă era parohul bisericii din A.S. și, să-l salveze, îl angajase ca om de serviciu, cam ceea ce s-ar numi pe la noi și în religia noastră țircovnic. Și așa, el, Paul Schuster, priceput ca nimeni altul în motoare și mecanisme de orice fel, întotdeauna plin de idei numai bune de surclasat un impas sau altul, doldora de șme-

se uitase în sus la casele puse una peste alta, îi căzuse căciula din cap.

Și-a cumpărat patru pogoane de pămînt, doi cai, și-a acoperit casa cu țigla și s-a înșurat. Pînă la primul război mondial a avut două fete și un băiat. La el ținea cel mai mult. El trebuia să-i continue munca și să-i poarte numele prin lume.

Spre sfîrșitul războiului a fost luat prizonier de italieni. După aproape doi ani, tot într-o după-amiază, la ceasul cînd cei din sat stăteau la taifas în fața porților, s-a întors. Din ziua aceea nu i s-a mai spus Americanul, ci Italianul, Victor Italianul.

Începuse să nu se mai teamă de nimic. Cunoscuse mulți oameni, trăise multe întimplări și puține lucruri mai rămăseseră în respectul lui, așa cum fusese învățat și cum mai mult le învățase singur, pe pielea lui.

Fetele s-au măritat și au plecat la casele lor. Amîndouă la oras, așa că pămîntul îi rămăsesse întreg. Cînd și-a terminat armata, băiatul - tot Victor the cherna - s-a înșurat.

Muncise mult. El, femeia și copiii. Era mulțumit. Fetele aveau rostul lor. Băiatul era ca bradul. Sănătos, harnic și luminat la minte. Avea cei mai frumoși cai din sat, curtea plină de orătării, în fiecare an tăia trei porci. De mult, la abatoarele din Chicago, învățase să taie vite și își bătuse în cuie de poartă o scîndură pe care scriesese cu vopsea roșie: „La Victor, Măcelărie”. Veneau oamenii din sat să le taie vițeii, boii, oile. Mulți îl chemau și la porci. Avea o dibăcie aparte. Cînd gospodarul desfăcea porcul găsea în el inima tăiată în patru.

Victor, băiatul, n-a apucat să aibă copii pentru că a început războiul și l-au luat pe front.

Trei zile, incognito, cu biografia unui fost parazit

Timp de trei zile mi-am confecționat o altă biografie și am intrat în pielea unui parazit. În ultimii șapte ani nu mai puteam dovedi prin acte că aș fi fost încadrat undeva. De opt ani, de cînd am terminat liceul, spuneam, am lucrat patru luni într-o întreprindere ca muncitor necalificat (pînă în anul 1974) și, de atunci, pe litoral, cînd ghid, cînd salvamar. Pentru perioada respectivă nu mai aveam acte doveditoare. Dimineața am cumpărat ziarul și l-am îndoit în așa fel ca să văd cinematografele. Am pornit pe bulevard, am trecut și pe str. Covaci (nu era zi de strand), m-am invîrțit în preajma hotelurilor și pe la ora 12 m-am hotărît să mă încadreze undeva. Nimic mai simplu. În ziar am găsit imediat un anunț pe gustul meu: „ICR 2 București... încheie contracte cu persoane cu domiciliul în București pentru darea în gospodărire și gestiune a unităților centrale răcoritoare, patiserii, goșerii... Lista unităților disponibile se află la sediul întreprinderii. Relații suplimentare la tel...”

Am sunat la acest telefon și o voce anti-patică și grăbită mi-a spus: „Luni, miercuri, vineri 13-16, relații cu publicul” și mi-a închis. Curios să văd lista unităților disponibile m-am dus la sediul întreprinderii. În pragul ușii m-a întîmpinat, impenetrabil, portarul. Nu era încă ora 13 (iar era luni) și listele nu erau afișate cum scria în anunț. Ce puteam să fac? Așteptam. Deodată, în fața intrării se oprește o ma-

șină roșie din care coboară o femeie cu un pachet mare și cu un buchet de flori. Și cu un mers foarte optimist. Profit de faptul că portarul mîncase și era bine dispus și-l înduplec să mă lase în întreprindere. Dar nu mai apuc să văd în care birou intrase femeia și a cui aniversare (?) era. În întreprindere, la etaj, protejate de caniculă și de ochii curioșilor, găsesc listele și condițiile de încadrare. Numai marți, deci a doua zi, mi se putea elibera formularul pentru fișa medicală și toate celelalte acte trebuiau depuse miercuri între orele 13-16. E lesne de înțeles că o fișă medicală nu se poate completa de marți pînă miercuri. Vinerea viitoare (adică peste 11 zile) aveam șansa să fiu programat pentru a fi examinat de comisia formată din responsabili de unități și tovarăși din conducerea întreprinderii. De pe acum aveam emoții. Îmi era și necaz că mă pripisem crezînd că pot vinde mai repede sirop. S-a făcut ora 13 și culoarul s-a umplut de solicitanți. Am avut prilejul să aud nemulțumiri în legătură cu formalitățile de încadrare care, aici, durează prea mult, încît trece vara. Și peste toate astea mai e și examenul ăla! O femeie între două vîrste mi-a spus: „Tu pentru ce aștepți?” „Vreau să iau un chioșc de răcoritoare împreună cu logodnica.” „Ascultă un sfat de la o femeie cu experiență: mai bine ia-l cu cineva din familie, că ești tînăr și nu te pricepi. Dacă logodnica fuge cu banii...”

Mi-a venit și mie rîndul să intru în birou. Cînd a aflat că vreau să iau un chioșc de răcoritoare, o funcționară mi-a spus cu țîlc: „pentru asta trebuie să vorbești cu tovarășul Sandu”. Și, cînd mă pregăteam să vorbesc, tovarășa care se ocupă cu cărțile de muncă în întreprindere, m-a întrebant: „Ai carte de muncă?” „Nu am încă. O să am. De aceea am și venit să mă încadreze la dumneavoastră. Să vă explic. Pe litoral, unde am mai lucrat, nu mi-au făcut carte de muncă pentru că eram colaborator extern...”

Insistențele mele au fost inutile. Stă-

team cu capul în jos și îmi frămîntam degetele. Concluzia unei discuții de cinci minute, în care am fost jignit de mai multe ori prin cuvinte sau prin tonul cu care mi s-a vorbit, a fost că trebuie să mă duc pe litoral să-mi fac carte de muncă și, dacă acolo sint iar refuzat, să cer audiență la Ministerul Muncii. Tocmai cînd simpatica și amabila funcționară de la cărțile de muncă mă asigură că EA mă va împiedica să mă încadreze pînă nu-mi rezolv situația, a intrat în birou tovarășul Sandu. I-am fost arătat. M-a privit indiferent. Nu-l interesam. Mi-a făcut semn să ies.

Nu m-am dus chiar pînă la Constanța și nici în audiență la minister. M-am interesat la tovarășul consilier șef Tiberiu Uscătescu de la DPMOS și, într-adevăr, pe litoral trebuia să mi se facă și carte de muncă, chiar dacă eram colaborator extern. Însă, conform Decretului 92/76 cărțile de muncă nu se fac retroactiv, deci simpatica și amabila funcționară care, de la început, s-a așezat în calea mea, nu avea dreptate să mă dea afară. Tovarășul Sandu nu-i de vină, pentru că nici nu știa despre ce este vorba, cînd mi-a făcut semnul acela categoric cu mina.

Mi-a venit inima la loc cînd am aflat că am dreptate. O primă condiție ca să încep formalitățile de încadrare era să mi se dea repartiție de la oficiul forțelor de muncă. Locuiesc în sectorul 1 și, ca atare, m-am dus în piața Amzei, unde se găsește sediul respectiv. Nu am așteptat mult. Arătam oare a borfaș? Numai așa pot, într-o ocare măsură, să-mi explic modul cum am fost primit de tovarășul Gligor Arieșanu, care urma să-mi dea repartiția. Îmi imaginez că un tînăr ca mine, care nu lucrează decît patru luni în opt ani, stîrnea, pe bună dreptate, o anumită repulsie. Dar eu venisem acolo să încerc să o iau pe un drum mai bun. De la început am fost „tentat” cu o amendă de o mie de lei. Curios, după ce mă prezentasem de bună voie. Am fost amenințat că voi fi dat la televiziune și în „Informația”, deși l-am

Se trezea din cînd în cînd noaptea cu o spaimă nelămurită în suflet. Băiatul. Ce-o fi făcînd acum? Numai de nu i s-ar întîmpla ceva. Era departe, în război, unde viața atrîna de un fir de păr.

Dimineața dimineața se rădea, se spăla și își punea hainele bune. Nu se ducea la biserică, ci în camera din fața unde era o liniște deplină și mirosea a mere. Nimeni nu intra acolo să-l abată de la indeletnicirea lui. Prin cite trecuse în viață, toate îi zdruncinaseră cite puțin încrederea în oameni și respectul pentru faptele lor. Ce-i păsa lui de lume? El și ai lui se descurcaseră.

De cînd băiatul îi fusese luat pe front și casa se pustise, iar femeia după ce-și termina treburile începea să ofteze și se trăgea în locurile mai ferite să lăcrimeze, își dădu seama că oamenii cu care nu credea că va mai avea de a face vreodată pot decide soarta lui și a copiilor, că el cu toată puterea și neînfricarea n-are cum să intervină.

Scrisorile primite de la băiat aveau asupra lui o putere de care abia în ultimul timp își dăduse seama. Avea o credință oarbă în adevărul cuprins în ele.

Fetele se înțelegeau cu băbații. Aduceau banii acasă, beau cu măsură și nu le băteau nici măcar cu vorba.

Scrisorile primite de la Victor erau liniștitoare. Parcă prea liniștitoare. Deși știa că băiatul nu minte, era bănuielnic. Știa și el ce înseamnă războiul. Cuvintele scrise de mina băiatului îi comunicau adevărul cel mai important: el trăia. Totuși lipsea ceva. Nu-i transmiteau siguranța că totul se va termina cu bine. Cădea pe gînduri imaginîndu-și scrisoarea care-i va strecura în suflet liniștea. Oare o va primi vreodată?

Stătea în fața hirtiei albe, lîngă care erau rînduite călimara, tocul și penițele noi. Avea atîta încredere în puterea cuvintelor scrise, știa și ce trebuie să scrie, oare de ce era atît de greu?

Îndepărta de pe masă imaginea fire de praț. Își încheia la gît cămașa albă, își îndrepta bustul și începea să scrie: „Dragul meu băiat”. Ce este mai important? se întreba căutînd cuvintele care ar fi putut să-l apere pe Victor de raul cel mare. Avea impresia că numai scriîndu-le statornicise această minunată stare de fapt: el, băiatul, trăiește. Altfel cum să-i scrie?

Apoi, peste o jumătate de an, în mină cu picul oficial, care-i anunța în cuvinte stereotipe că Victor a murit pe „cîmpul de bătaie” și este înmormîntat lîngă un sat din Ungaria, a știut fără nici o îndoială că ce era scris acolo era adevărul. Cuvintele scrise nu mint. Într-o vreme fericită ele însemnau viață, iar acum cele pe care le privea năuc însemnau moarte.

Se duse pînă în camera din față unde pe masă erau rînduite cele necesare pentru scris. Viața și-ar fi dat-o să mai poată sta drept, îmbrăcat în haine de sîrbătoare și să scrie cu scrisul său mare, pe care în zadar se chinuise să-l facă mic: „Dragul meu băiat”.

Mai tîrziu, cînd durerea începuse să-și piardă din ascuțime și deveni o mohoră și o apăsare de care știa că nu va scăpa niciodată, se ducea din ce în ce mai des în camera din față și, pe folie care nu mai aveau cum să ajungă la Victor, bătrînul scria adevărurile pe care le învățase în viață. Cînd îi fusese greu, care fuseseră scurtele răgazuri de fericire și cum într-o clipă întîmplarea le răstoarnă pe toate. Pentru cine scria toate acestea nu știa nici el. Știa doar că asta îl liniștește, că astfel și-i apropie pe cei pe care nu-i mai putea întîlni.

Din cînd în cînd citea cite o carte și se mira cum pot fi scrise cuvinte pentru rostirea unor adevăruri mici, neînsemnate sau chiar mai rău decît atît.

OPREA GEORGESCU

împlorat să nu mă facă de rîs și aveam, la un moment dat, și lacrimi în ochi. Era atît de ușor să ironizezi un tînăr în situația mea, să-i dai mai multe sfaturi decît trebuie, să-ți descarci nervii pe el aruncîndu-i diploma de bacalaureat, să zîmbești superior la orice-ți spune. Ceva mai greu este să-l ajuți, să-i dai puțină considerație și să-i acorzi un dram de încredere. În aceeași zi, am încercat și la Oficiul forțelor de muncă din sectorul 2, unde am găsit înțelegere. Mi s-a propus un post de primitor-distribuitor la ICL Alimentara. A doua zi eram acolo și răspundeam la o serie de întrebări pe care mi le puneau tovarășul Nan de la serviciul personal. Recunosc, nu am reușit să-l conving că nu am avut necazuri cu legea și că vreau să mă apuc de treabă. De cîteva ori mi-a spus că munca asta nu-i de mine, că e grea și că am răspundere. Am insistat. I-am spus că sint pe cale să întemeiez o familie, că cineva trebuie să aibă încredere și în mine, că... Tovarășul Nan m-a privit de la înălțimea experienței sale și mi-a spus: „Nu te putem lua, pentru că ai spus că vrei să stai la noi pînă găsești ceva mai bun.” „Nu am spus așa ceva, vă rog să mă ajutați, poate m-ați înțeles greșit, poate...” „Adică eu mint. (Către întregul birou). Uite la el, ne mai și jîg-nește. Ieși afară!”

Am ieșit abătut. M-am plimbat un timp prin hala Obor, jignit și înfrînt. În suflet mi se zvîrcolea o întrebare. Eu încetasem să fac pe parazitul și eram hotărît să mă întorc la adevărata mea identitate. Dar el, tînărul pentru care ținusem capul în pămînt și îmi frămîntasem miinile, el încotro va merge? M-am întors la Oficiul forțelor de muncă din sectorul 1. Era de serviciu tovarășul Ani. M-a ascultat cu mai multă atenție și m-a privit ca pe un om. M-a repartizat la IRA Grivița ca muncitor necalificat. Mi-a spus că mă pot califica strungar sau frezor, „dar frezor e mai frumos”. Mi-a spus și cu ce autobuz pot ajunge și mi-a urat succes.

HORIA TABACU

Anotimpul pepenilor a venit, unde sînt pepenii ?

Aflindu-ne în mijlocul verii, ne-am adus aminte și de pepeni. De pepenii aceia mari, gustoși și ieftini care își umpleau sufletul de bucurie cînd îi aduceai acasă, fiind parcă o picătură de miere adusă din pămînturi, către noi. Acei pepeni, care ne-au bucurat copilăria, adolescența și, de ce să n-o spunem, viața, au dispărut parcă pentru totdeauna. În locul lor au apărut alți pepeni, de mărimea unor mingiuțe, neavînd nici un fel de legătură cu pepenii. De gust, nici să nu mai vorbim. De prețuri? Cînd este vorba de trufanda, primii care apar sînt de două ori mai scumpi decît portocalele. Spre toamnă pepenii dispar la fel de neobservați ca și atunci cînd au apărut.

Intrebînd: unde-s pepenii de altădată? pe mai mulți factori de răspundere și de decizie din mai multe județe, renumite cîndva în cultura pepenilor, am primit mai multe răspunsuri. Mulți dintre cei cu care s-a discutat au privit ideea ca foarte interesantă și totodată îngrijorătoare în ceea ce privește viitoarele culturi cu pepeni. Alții au înțeles că este vorba despre o glumă și, cu zîmbetul pe buze, ne-au spus că nu este o problemă serioasă. Indiferent cum este considerată, pînă cînd specialiștii se decid unde să plaseze pepenele, ca fiind fruct sau legumă, consemnăm deocamdată că el nu prea există. De ce? La această întrebare ne-am propus să răspundem în ancheta care urmează. Începem cu județele Ialomița, Brăila și sectorul agricol al Capitalei.

IALOMIȚA

Importăm banane și lingă noi dispăre pepenele galben

— Tovarășe Vasile Berbecel, sinteți președintele C.A.P.-ului din Smirna. Sinteți născut și crescut aici. Întimplarea face că și cel care semnează aceste rînduri să fi petrecut cîteva vacanțe la Smirna. Ceea ce mi-a rămas întipărit în minte, din acea perioadă a copilăriei, sînt bostanele și bineînțeles pepenii. Anii au trecut. Unde sînt pepenii, celebrii pepeni ai copilăriei noastre din Smirna?

— Au dispărut parcă pentru totdeauna. Copiii în timpul verii nu trebuiau să meargă în nici un fel de stațiune. Nu era satisfacție mai mare decît aceea de a sta zile întregi la pepeni. Din mijlocul lui iulie pînă începea școala, bucuria copiilor era aceea de a sta la bostană. Era o sărbătoare a copilăriei. Acolo ne întâlneam cu toți cei din sat. Se citeau cărți, se învățau cîntece și se mîncau pepeni. Nu era considerat matur cel care nu făcuse stagiul la bostană.

Înainte erau peste 100 de hectare cultivate cu pepeni — la ora actuală doar două hectare la C.A.P. și vreo șapte pe loturile de folosință. Atita tot. Și astea s-au pus așa, pentru sufletul nostru, așa ca o dulce aducere aminte. Noi, la ora actuală, nu mai avem prînsă o asemenea cultură, în ciuda faptului că este foarte rentabilă. Și aici, fără nici un fel de ezitare, i-aș întreba pe cei care au planificat suprafețele de teren: Nu au nevoie de pepeni? Nu le plac pepenii? Nu se poate discuta odată pentru totdeauna și despre rentabilitate? Ei, bine, nu știu ce v-au mai spus ceilalți cu care ați mai stat de vorbă — dar o asemenea discuție este foarte binevenită. De multe ori m-am gîndit la o asemenea analiză. De pe un hectar cu pepeni se poate obține un venit de 20 pînă la 30 de mii de lei fără mari cheltuieli. Și acum aș pune iar o întrebare: Cite culturi se pot „lăuda” cu un asemenea beneficiu? Noi cumpărăm banane și portocale dar nu producem ceea ce avem la îndemînă. Nu pot să înțeleg și mă doare sufletul cînd văd pe piețele orașului pepeni de două ori mai scumpi decît portocalele și bananele. Personal trăiesc o adevărată nostalgie a bostanelor de altădată. Este săracă copilăria fără pepeni. Totul pare artificial. Și cînd te gîndești că este o treabă așa de simplă în a revede și a calcula rentabilitatea unor suprafețe. Și încă un lucru: puțini țărani mai știu într-adevăr să cultive și să recolteze pepeni. Ce se vede pe șosele și la prima oră, s-o numesc așa, de recoltare a primilor pepeni este artizanat. A produce pepeni este o adevărată artă. Cei din Smirna mai știu încă lucrul acesta. Trebuie cit mai curînd să ni se repartizeze și suprafețe pentru bostană — cit mai este timp — altfel va dispărea.

Sămînța de pepene galben este pe cale de dispariție chiar și la Agrosem

Care-i situația în momentul de față? se întrebă așa ca pentru sine inginerul Ștefan Șterferitu, directorul economic al Direcției agricole din județul Ialomița. A ajuns o mare problemă. Dar s-o luăm pe rînd. Să începem cu sămînța. De bine, de rău, ea există. Mai puțin cea de pepene galben. Ea parcă a dispărut chiar și de la Agrosem. De ce a dispărut? Am să vă spun ceva mai tirziu. Din ceea ce am constatat, și după o viață petrecută în Bărăgan, sînt convins că nu s-a făcut totul pentru a se găsi sămînțe timpurii pentru pepeni, iar cînd au existat — ele au fost schimbate. Din acest motiv, în majoritatea cazurilor pepenii apar odată cu strugurii. Și fiindcă sînt mai ieftini — din acel moment oamenii cumpără struguri. Doar pe la

cîteva țărani a mai rămas acea sămînță de pepeni mari și timpurii. Revenind la pepenele galben — el este foarte căutat. La fel ca și bananele. Este căutat foarte mult și la export. Dar lumea — adică cultivatorii și comercianții — fuge de el. De ce? La noi la țară se spune: se coace ca pepenele galben. Adică repede și peste noapte. În afară de acest aspect, el este foarte perisabil. Este greu de transportat. Deși s-au găsit soluții la transportul și comercializarea caiselor și piersicilor, care sînt tot la fel de perisabile, la pepenele galben nu s-au găsit încă rezolvări. Nu s-au găsit fiindcă nici nu s-au căutat. Nici măcar nu mai este prins în planurile noastre de cultură. Poate să mai existe pe la diferite unități cite un hectar sau două. Mai mult nu se cultivă. Și încă un lucru: cunosc de la părinți că atunci cînd se găsea un pepene mare și gustos — toate sămînțele erau culese și uscate la soare. Apoi, sămînțele erau strînse și păstrate cu grijă pînă-n primăvară. În momentul de față în întregul județ nu există plan pentru producerea sămînței de pepene.

Și revenind la cultură — vă pot spune că pe întregul județ, dintr-un plan de 750 de hectare s-au cultivat cu pepeni doar 621. Motivul? Bătirea apelor pe anumite suprafețe de teren. Dar nu-i singurul motiv. Instrucțiunile prevăd că acolo unde se pun pepeni — suprafețele, adică bostanele, să nu fie mai mici de 50 de hectare. Invocînd diferite motive unitățile reduc din terenurile destinate pepenilor. La noi, în județ, nici o unitate nu are culturi de pepeni mai mari de 30 de hectare. Adevărul este că atunci cînd sînt suprafețe prea mari — rentabilitatea scade, fiindcă pepenii sînt greu de transportat din bostană pînă la drum și apoi este o mare tehnică și-ți trebuie talent ca să recoltezi pepeni. Poate de aceea lumea a început să evite culturile de pepeni, în ciuda faptului că ele sînt foarte rentabile. Într-un an bun, cu sămînță bună, de pe un hectar de pepeni se pot obține între 20—30 de tone. Nu știu dacă ialomițenii au avut sau nu tradiție în ceea ce privește cultura de pepeni — dar un singur lucru este clar: a dispărut acea sămînță timpurie de care la ora actuală avem mare nevoie. În ceea ce privește pepenii de anul acesta, sperăm ca săptămîna viitoare să livrăm către piețe cantități importante.

Se poate, totuși

Stan Marinescu, președintele din comuna Scinteia, situată la o azvîrlitură de băț de Smirna, ne spune că aici nu s-a renunțat în totalitate la cultura de pepeni. Sînt 30 de hectare la C.A.P. și 20 de hectare în loturile de folosință. În total 50 de hectare. Poate ceva mai mult. El, ne spune președintele, anul acesta ploaia ne-a cam ocolit. Dar după cum au legat pare să fie un an bun pentru pepeni. Țăranii au mai avut sămînță timpurie și pe loturile lor a început recoltarea. În cîteva zile se speră să se livreze cantități importante din tarlalele C.A.P.-ului. Mai mult decît atît, în Scinteia nu există curte fără un curpen, două de pepene, cum spune țărănul, așa, de leac. Fiindcă, afirmă Stan Marinescu, n-am auzit pe cineva să nu-i placă pepenii. Și apoi, toți de aici susțin că a face în timpul verii o cură de pepeni este o adevărată sănătate. Fapt de altfel verificat și demonstrat de toată lumea.

BRĂILA

Pepenele trebuie situat acolo unde îl recomandă rentabilitatea culturii

— Tovarășe inginer Victor Popescu, sinteți directorul Trustului horticola al județului Brăila. Cineva de aici spunea că județul dumneavoastră reprezenta înima în ceea ce privește cultura de pepeni. Este adevărat?

— Desigur. Numai că anul acesta situația este schimbată. În tot județul nu s-au mai cultivat decît 400 de hectare în sectorul socialist și 300 de hectare în gospodăriile proprietate personală. Atita tot. Apoi au fost și ploile din prima decadă a lunii mai. A plouat în fiecare

zi. Și cum se știe, cultura de pepeni este cea care închide însășișările. Anul acesta în județul nostru s-a mers pe o concentrare și, s-o spunem așa, pe o specializare a culturii. Pe mari asociații economice intercooperatiste. Astfel la Movila, Bărăgan și Cîreșu cultură de 100 de hectare, Bertești 70 de hectare și Însurăței 30. Și fiindcă nu avem sau nu mai avem sămînță timpurie, pînă la ora actuală s-au livrat doar 2 tone. În concluzie: celebrul pepene brăilean s-a cam dus. El poate intra din nou în atenția noastră numai dacă factorii de decizie și răspundere din minister vor acorda din nou întreaga atenție culturii de pepeni. Dacă cultura a fost lăsată în urmă, fără nici un fel de explicații, ea trebuie dusă înainte — acolo unde o situează rentabilitatea. Cît despre pepenele galben el este solicitat pe măsură cu nivelul de civilizație crește. Pepenele galben are o valoare de 3—4 ori mai mare decît pepenele verde. Este cerut mult la export, este cerut și pe piața internă. Dar noi nu ne putem satisface nici măcar pottele noastre.

Acesta-s părerile directorului Trustului horticola al județului Brăila. Față de cei din județul Ialomița, cei de aici susțin că rentabilitatea culturilor le reprezintă soarele de peste 100 de hectare. Asta rămîne de văzut. Dar legat de suprafețele cultivate, despre diminuarea acestora directorul nu ne-a spus nici un cuvînt. Am aflat de la un brăilean care din motive lesne de înțeles ne-a fugat să nu-i dezvăluim numele. Care-i adevărul? În județul Brăila existau multe culturi de pepeni în așa-numitele zone dig-mal. Cu alte cuvinte erau cultivate cu pepeni malurile Dunării și malurile riurilor interioare. Aceste suprafețe, printr-o hotărîre a factorilor de decizie din județ, anul acesta nu s-au mai cultivat cu pepeni. Dar, pe aceste terenuri nici nu s-a cultivat altceva. Au rămas terenuri sterpe și aride. Care-i explicația? Foarte mulți brăileni erau dornici să cultive pepeni. Dorința multora a devenit, în timp, pasiune. Desigur că și se cîștigau foarte mulți bani. Așa că... Am întîlnit, cum spuneam, oameni care de ani de zile pe aceste terenuri au cultivat pepeni, aveau și sămînțe timpurii și mai ales dragoste de muncă — și fiindcă în județul Brăila nu au mai găsit înțelegere au închiriat terenuri asemănătoare în județul Giurgiu. Nu știm ce s-a urmărit prin aceste decizii dar un lucru este clar: pe terenurile dig-mal din județul Brăila nu crește decît pepeni. Anul acesta nu mai crește nimic.

Pepenele trebuie cules

dimineața — cînd are rouă

pe el și soarele n-a ajuns pe cer

Simbătă după-amiază la Movila Miresei — comuna Rimnicelu. Soarele stă să cadă. Echipa condusă de țărănul Milea Băjenică parcă numără pepenii de pe 100 de hectare. Adevărul este că cei șapte-opt țărani smulg iarba din bostană și au venit, simbătă fiind, mai mult să admire pepenii și, cum spunea o femeie care toată viața a stat pe la bostane, să-i descinte. Lor li s-a alăturat și ingenera

Ecaterina Sămărcanu, șefa de fermă. Ne-am notat că pînă anul acesta, aici, se cultivau cam 20 de hectare de pepeni. Anul acesta, fiindcă s-a constatat că pămîntul e bun pentru asemenea cultură, s-au pus peste 100 de hectare. Majoritatea, pepene verde. Pepene galben doar cîteva culturi. Alita. Dar din toată această suprafață cultivată cu pepeni nu s-a găsit sămînță timpurie. Și ca să se cîștige timp sămînța, în primăvară, s-a pus la preîncolțit. Adică sacii cu sămînță de pepeni au fost introduși în bazine cu apă caldută și s-au ținut acolo cîteva zile. Din cele ce ne spune țărănul Milea Băjenică reținem că pepenii sînt frumoși și că au început să dea în copt. Spus altfel, a început recoltarea. Pentru început două-trei tone au plecat către piețe. Recoltarea reprezintă, ne spune țărănul, lucrul cel mai delicat și cel mai important. Pentru această operație sînt aleși doar cîteva care se pricep. Pepenele nu trebuie cules la rînd ca celelalte fructe. Dimineața se cunoaște cel care-i copt. Trebuie să mai aibă o brumă de rouă pe el, soarele să nu fie sus. Cîrcelul de la pepene pînă la vrejă să fie uscat și puful de pe codiță să fie topit și să se fărîmîțeze la prima atingere. Apoi, ne spune Milea Băjenică ca un mare secret, pepenele trebuie să fie puțin lucios. Partea cu care stă pe pămînt să fie gălbuie și atunci cînd îl lovești cu degetul și pui urechea pe el să aibă un ecou de pămînt. Exact ca ecoul unui clopot sau ca ecoul unui butoi plin cu vin.

Cei din Movila Miresei așteaptă recoltarea ca pe o mare sărbătoare. O sărbătoare a muncii lor. Din toate calculele se vor recolta peste 2000 de tone.

SECTORUL AGRICOL AL CAPITALEI

Din calcule rezultă cite ceva — în realitate aproape nimic

Economista Georgeta Coman de la sectorul agricol ne arată registrele. În total, din întreaga suprafață, doar 136 de hectare sînt cultivate cu pepeni. Asta reprezintă cam 0,2 la mie din întreaga suprafață agricolă. Mult, puțin — asta-i. Comuna Jilava se pare că deține recordul: 40 de hectare. Apoi urmează comunele Otopeni și Moara Vlăsiei cu cite 10 hectare.

Secretara Consiliului popular din Moara Vlăsiei ne spune că în acest an ploile i-au cam ocolit. De trei luni n-a mai căzut nici o picătură. Din acest motiv, de pepeni s-a cam uitat. Ei au ajuns de mărimea pumnului. Dacă timpul o ține tot așa, pepenii se vor recolta tocmai spre toamnă și vor lua drumul murăturilor. Despre irigații? Acum 10—12 ani s-a construit la Moara Vlăsiei o stație de pompare. A costat, la acea vreme, o avere. Dar din cauză că stația a fost supradimensionată, n-a folosit niciodată. Așa că stație de pompare, în scripte, există, dar în realitate n-a funcționat niciodată. Astfel stînd lucrurile, pepenii, cit și alte culturi, depind de soartă. Adică de ploie. Și cum anul acesta n-a prea plouat, totul se usucă pe vrej. Ne propunem ca în cel mai scurt timp să analizăm și situația stației de pompare din Moara Vlăsiei care a intrat în legendă.

SORIN POSTOLACHE

**În continuarea grupajului nostru
intitlat „Au cuvîntul cabanierii,
se pregătesc turiștii” publicăm
ancheta:**

Atenție la turistopiteci

Un capăt al fringhiei l-au legat de stilul marșajului. Pentru asta au rupt tabla indicatorului pe care scria „Spre Virful Omu”. Celălalt capăt l-au înnodat de bara portbagajului fixat pe capota autoturismului 7-B-6291. Este o Dacia-1300 albastră. Nu vă lăsați induși în eroare de culoare. În acest caz albastrul se refuză filosofiei, meditației, rațiunii și afecțiunii. Pragmatismul și topismul sunt evidente: pe fringhie flutură înșirate la uscat straine întime. Mai mult ca sigur că aparțin tipilor cu mașina albastră ori poate amicalilor din Volkswagen-ul gri 9-B-2881 — cu care stau bot în bot, cot la cot și cort la cort. Șeful tribului ne observă tîrziu pixul și notesul. Altminteri nu se explică de ce ordonă ager „acoperiți numerele”. Zis și făcut în secunda următoare — o coană mare și una mai mică dovedindu-se bine strunit și instruite. Se vede treaba că înșii de talia asta nutresc speranța c-așa se păzește prestanța. Inutil, cum se vede. Pentru că chiar dacă atunci, pe loc, nu aflăm încă din ce gîntă, confederație, clan ori frătrie fac parte știam esențialul: în fața noastră hălăduiau în carne și oase și nesimțire turistopitecii! Noțiunea frigă, este absolut nouă, n-o aflați prin dicționare, chiar dacă insistați. Am preparat-o aici, pentru acum, prin sudarea cap la cap a altora două: turist și pitec. Deci turistopiteci! Adică un amestec în proporție fifty-fifty între turiștii-turiști și pitecantropii-pitecantropi. Fără tabuuri și fără totemuri. Mentalități hirsute. Dihanii androgine cu veleități alpine. Ca aceștia pe care vi-i prezentăm în continuare...

Lingă Dacia 7-B-9631 și Moskviciul 8-B-4539 focurile și trimiteau către virful Caraimanului trimbele de fum, în timp ce la nici doi pași mai încolo două tabere — Dacia roșie 11-B-9086 și Skoda albă 15-B-2175 — reprezentate printr-o young lady-n șort și cu tricou albastru și printr-un lungan cu părul pieptănat gen afro se certau fioros ca la ușa cortului. Bucegi, 6 august, orele 11,30. Urcăm în continuare pe Valea Cerbului. Ion Dinu șeful agenției de turism din Bușteni, este din ce în ce mai indignat de ceea ce vede aici. Și nu-i omul pe care să-l impresioneze cine știe ce bagatelă. Lucrează în turism de trei decenii. Întilnim peste o sută de copii de la preventoriu. Coboară. Sint triști. Conducătoarea grupului, infirmiera Elena Luca, ne spune cu ciudă: „Le-am promis că astăzi îi las să se joace pe iarbă. N-am găsit o palmă de loc pe care să-i așez. Peste tot sint corturi, mașini, murdărie. Nu înțeleg deloc de ce sint lăsați să parcheze aici, doar nu-i camping...” Într-adevăr, nici nu-i camping. Ceea ce vedem spuzită de petele de culoare ale corturilor nu-i altceva decît... pășunea orașului Bușteni! Cite o vacă rătăcită amușină prostită pinzele cauciucate, răstoarnă cratițele și farfuriile de pe mesele pliante și nesupravegheate, lovește cu coada-i mirrositoare a grajd parbrizele aflate în vacanță... Intempestiva cornută este alungată urgent cu bețe, pietre și țipete. Și cînd te gîndești că turistopitecii ăștia, cînd sint pe la obîrșile lor de peste an, se foarte supără dacă-i lași să facă coadă la lapte. Iar aici au intrat cu roțile peste pășune. Au maculat-o, au schilodit-o, au umilit-o. Suprafețele pe care au stat corturile se pot vedea și din avion, iarba-i arșă geometric ca de acid sulfuric. Pășunea arată ca o spinare de piscă scăpată de rite cu leșie de sodă caustică. **Asta în timp ce pe locurile special amenajate** — care au costat bani buni ca să fie amenajate — **nu era parcată nici măcar o singură mașină!** Fapte de turistopiteci veritabili, încercați și verificați sută la sută... Cei din Wartburg-ul albastru 2-B-666 — număr mic, deci la mai mare! — își clătesc oarecare cirpe în uidele repezi și încă limpezi ale riului. S-o fi în uitat, ori n-au auzit nici-cînd de prea frumoasa poveste a celor șapte zine de pe Valea Cerbului? Posibil, altminteri cortul mașinii 10-B-452 n-ar fi

fost tivit jur-impregur cu maldărele de cetină tăiată cu toporul aflător la vedere, cei din Moskvici-ul 5-B-3197 poate că n-ar fi smuls cu atîta nemilă lemn din pădure. („Dacă nu le convine, n-au decît să le scoată la vinzare prin shop, le cumpăr și de acolo, vrem variație, ne-am săturat de aragazul din apartament!” — strict autentic.) Pe proprietarul Skodei 8-B-9764, un bărbat hrăpăreț și mincinos, l-am întrebat pentru ce adunase clăia aceea de crăci de brad pe care tocmai se pregătea să le aprindă. Turistopitecul mi-a răspuns că și încălzește „oleacă de apă pentru cafea”. În botul mașinii 1-Br-5305 ditamai grămada de cutii de conserve și de sticle sparte concurează cu virful de brad tăiat și adus lingă aripa Trabantului 3-B-3992. Alții s-au întrecut în a-și construi vetre. De unde se vede că turistopitecii pot fi acuzați de orice, mai puțin de lipsa fanteziei. Cei din 10-B-7156 au ridicat o vatră din vreo treizeci de pietroaie mari, scoase din riu; ocupanții mașinilor 6-B-1841 și 7-B-8047 și-au lipit un captor de lut pentru a ogradă copilăriei; proprietarul lui 1-IL-1439 și-a procurat o plită, a pus-o deasupra gropii cu jărătic avînd grijă ca fumul să-l dirijeze prin burlanul anume cărat de acasă, să nu cumva să-i îngrească mașina! De unde se vede treaba că turistopitecii își ocrotesc ceea ce socotesc a fi bun propriu. O confirmă și proprietarul Opel-Rekord-ului 4-B-3543, care ca să-și protejeze roțile mașinii le învelise în folii de polietilenă colorată; iar pentru ca vîntul să nu-i zboare cortul l-a fixat de jur-impregur cu bolovanii mari, aduși tot din riu. Operație imitată și de vecinul din stînga-i, Dacia 1100, 7-B-3916. Iar peste tot și toate pulsau puse pe maxim rîcnetele difuzoarelor radiocasetofonului de pe capota lui 1-CL-4246...

Maistrul Tudor Mihalache de la „Autobuzul”, după propriile-i afirmații om umbilat („Am fost și în Ungaria și în Cehoslovacia...”), nevede cîntîntem de fierți, drept pentru care vine cu două propuneri: „1. Să se construiască aici două grupuri sociale. 2. Să se monteze o barieră și să se pună casă cu bilete la preț, bine pipărat, mitocănimă n-ar mai invada pășunea asta pe care o văd degradindu-se an de an. Că să știți că locul este unic în țară...” Asta știm. Ceea ce merită subliniat este faptul că dialogul nostru cu maistrul întreprinderii bucureștene a avut loc sprijindu-ne noi de mașina dumisale 16-B-8880 parcată tot pe pășune... Ce să-i faci, nu-i pentru prima dată cînd vorbim cu oameni care una zic și alta fac. Măcar de-ar fi fost singurul. „Mie să nu-mi explicați ce trebuie să fac, aflați că nici eu nu-i pot suferi pe cei care strică și murdăresc muntele”, ne replica cu patos inginerul Tiberiu Popescu, șef de lucrări la catedra de calculatoare a politehnicii bucureștene. Și-n timp ce astfel ne vorbea, dumnealui spăla... covorașele autoturismului 1-B-1017. Pe sub care Popescu, fiul, deviase din albia principală a riului — cu talent și cu rivnă de hidrotehnician, recunoaștem — un pîrîiaș tocmai bun ca s-o facă pe emisarul apelor uzate la mașina lui tăticu. Doar știm și noi că turistopitecii de vază se cresc de mici și cu dificultăți imense. (Uneori sint pomeniți chiar și prin ziare la rubricile destinate răilor.)

Însă ați comite o gravă și incomensurabilă greșală dacă ați crede că dumnealor, turistopitecii alpeștri, fac parte exclusiv din tribul motorizaților. Există și pedestri. Care, la rîndu-le, sint de două feluri: primii și cei mai cunoscuți sint cei care folosesc circa pe post de portbagaj. Aceștia sint echipați oarecum ca pentru munte, poartă la ei cuțite, toporășe, ceane, mincare cit pentru batalioane de cosai și, mai ales, alcool și casetofane. Campează unde vor, fac ce vor, dincolo de creastă, pe platou se simt și ei parte din Univers, deci liberi și puternici, și curajoși, și... Astea le primesc ei de la munte. Nu rămîn dator. Îi lasă și muntelui ceea ce pot, ceea ce-i duce și pe ei capul lor acoperit cu pălării fistichii peticite cu insigne zurlii: numele lor scrie cu pietre Florin, Nelii, Fane, Susi, Conny — strict autentice, ori cu vopsea special cărată de acasă, lasă cuțitele de conserve și sticlele sparte, și ro-

Au cuvîntul turiștii,

știle; și pinea, și gliile pe care le scot din pămînt ca să-și fixeze dumnealor peșterile, pardon corturile... Iar fără gliile de pămînt și de iarbă stincile redevin ceea ce au fost, adică oase ale pămîntului, descărnate, reci, urite... Uritul este ceea ce lasă în urmă lor acest tip de turistopiteci. Uritul este principala lor creație, opera fundamentală a vieții lor. Cîndva muntele era o școală a bărbăției și a omeniei. Acum a devenit o ladă de gunoi a turistopitecilor. Iar cine nu ne crede se poate convinge urcînd platoul Bucegilor...

Cealaltă categorie de turistopiteci alpeștri și pedestri urcă muntele așa cum s-ar duce la poștă, la teatru, la birou, la piață... Uncori nu le lipsește nici cravata, nici rochia de lamé, nici pantoful cui. Telecomina este principala lor cîrjă. În maximum 12 minute (pe la Bușteni) îi transportă pe platou unde își golesc pungile de plastic de sticlele cu alcool cumpărat la piciorul muntelui. Beji devin adevărate bombe cu întîrziere itinerante. Poposec ici-colo și explodează unde nici nu gîndești, punînd în pericol viețile celorlalți. Pe 5 august în telecomina de la Bușteni, Ion Savu, însoțitorul acesteia, cerea liniște ca să se poată dumiri de unde anume venea zgomotul acela nefiresc la trecerea peste piloni. De fiecare dată era brulat de un ins care se dădea drept inginer la M.T.Tc. Însoțitorul îl roagă să tacă. Iar „domnu' inginer” sare la bătaie, în cabină... Turistopitecii nu-s mulți, dar sint deosebit de periculoși.

Joi, 6 august, orele 21,15 la cabana Babele se dansa. Și dîntro dată peste onorata petrecere a început să plouă cu mese și cu scaune. Manolache Gheorghie, electrician la șantierul telecominei, se supăraser pe prietenul său din armată cu care, peste zi, de bucuria revederii, băuse — fiecare partea lui — cite un litru de rachiu superior. Acela, pe numele lui Birzăloiu Titi, din Cernavodă, nu-l lăsase să scoată cuțitul de la centura lui Zîncă Marin, unul dintre elevii care dansau. (Poate nu știți, dar e bine să aflați că mai nou și mai nou, din micul echipa-

Revin în sufragerie. Bătaia turistopitecilor e ca-n filme, cu deosebirea că aici nu-i trucat nimic. Aerul s-a îmbibit de pumni, mese, picioare, fălci, ohuri, aaahhuri, ggmmihuri! După trei sferțuri de oră Manolache, inamicul public nr. 1, e legat de miini și de picioare cu o chingă asemănătoare acclora cu care se cară mobila. Rachiu din el lucrează ca niciodată. I se aruncă în cap apă rece cu oale cu tot... Iar el zvîcnește și răcnește de-i trec toți fiorii pe onor privitorii...

Vineri dimineața, la cabana Babele, 130 de oameni aveau ochii scoși de nesomn. Peste noapte turistopitecul de Manolache se dezlegase și se băjenise. El știe cum, ori ei știu cum, cei care l-au făcut scăpat. Miliția a fost punctuală: la 8,45, cu prima telecomina, a sosit să facă ordine. N-a mai fost cazul. Turistopitecii intraser în pămînt. Ce-ar fi dacă pe platoul Bucegilor s-ar înființa un post de miliție? Turiștii adevărați, adică majoritatea covârșitoare, ar scăpa de teroarea turistopitecilor.

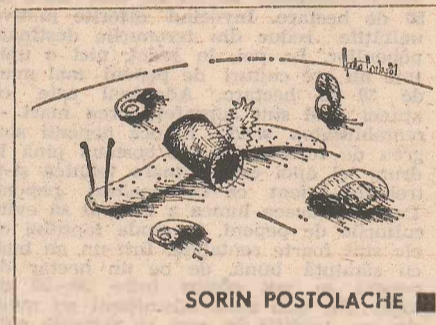
MIRCEA BUNEA

Dezideriu Stan

și teama de teleferic

Cît timp cărările vor urca pieptis, trudnic șerpuint spre luminisuri, cît timp nu se va auzi și pe-aici muget de bulldozer lăsînd în urma lui piloni de teleferic, **PIATRA MARE** va rămîne o cinstită cabină de creastă, la ușa căreia vor continua să bată numai „narăviții” muntelui, oameni cu rucsac în spate și flori la pălărie. Iar faptul că duminică, 19 iulie, cabana „funcționa la întreaga ei capacitate”, cele 107 locuri fiind ocupate încă de simbătă, nu contrazice deloc afirmația, demonstrînd doar că există încă destui iubitori de drumeție adevărată.

Îmi atrage atenția asupra acestui aspect un personaj ciudat pe care nu-l întilnesc în sala de mese, ci undeva în susul cabanei, trîntit pe iarbă, cu capul pe rucsac. Și n-ar fi nimic ciudat în asta, dacă vîntul n-ar bate în rafale, tăios, și dacă omul n-ar sta așa, cu ochii pierduți spre vale și c-un soi de ris batjocoritor, interior, răzbătînd în privire, un ris tăcut pe care mi-l inchipui al indivizilor puternici, încrîncenați sub năpaste și presimțîndu-și tăria de a le înfrunta pînă la sfîrșit. Acum lasă că nu era chiar o năpastă vîntul ăsta, vorba vine, dar nici să-ți clănțane dinții și să dai impresia că te afli la Techirghiol nu mi se pare normal! Așa că îi dau oarecoale, mă așez lingă el, nu cumva pleacă mai departe, spre **Rențea**? Parcă nici nu m-ar fi auzit, parcă nici n-aș exista. Privește și eu în vale, suflă al naibii aici, în **Piatră**, zic. Atunci du-te-n cabană, dom'le, comandă-ți repede un ceai fierbinte și o aspirină! Îl aud. Că dacă țî-a intrat vîntul pe-o ureche, să nu-ți iasă pe nas! Dur țipul, dar nu mă supăr. Rid. Acum zimbește și el. E alcătuit, parcă, numai din elemente contradictorii: păr alb, obraz ridat și o voce fluctuantă, de adolescent; masiv și îmbrăcat cu o bluză de vînt strîmtă, abia încapîndu-l; modul său abrupt și fără menajamente de a se adresa — și zimbetul acesta neașteptat, cald, ca o bezmetică vară polară. Pînă și numele îi este alandala lipit, predestinat parcă, cel mic fiind **Dezideriu**, iar cel de familie Stan. Am făcut, iată, cunoștință. Mai trebuie spus despre **Dezideriu Stan** că este „boboc”-pensionar (a ieșit în primăvara asta), a lucrat la forjă vreun sfert de veac, într-o mare uzină brașoveană, și că tot cam de atîta vreme datează și „scrinieala” asta, să bată cabanele mai ferite, **Piatra Mare** în special, în timpul liber, bineînțeles. Tocmai bine — mă bucur eu — chiar aveam nevoie de o părere autorizată, din punctul de vedere al turiștilor, despre ceea ce ne oferă cabanele. Fugi, dom'le, de-aici — sare ei — că nu așa se pune problema. Crezi că vreun cabanier, de la cabanele astea din

SORIN POSTOLACHE

ment al turistopitecului aflat la discotecă nu lipsește cuțitul. Fapt pe care tovarășa profesoară Mironescu Speranța îl consideră ca fiind de estetica chestiei: „Mi se părea că e frumos, n-am bănuț ce poate ieși din asta”. Ce a ieșit? Birzăloiu l-a prins în brațe pe Manolache. Constantin Octavian, elev la Liceul industrial nr. 5 din București, și-a prins în brațe colegul, pe Zîncă. Numai că Manolache s-a smuls, Zîncă s-a smuls, în vîltoarea evadărilor din brațele prietenilor Manolache s-a zgîriat, a pus mîna pe un scaun cu care l-a pocnit peste umăr pe altminteri tot un prieten de pahar, Matache Dragomir. Care bineînțeles că intră în horă. Țipete. Ușa dă să se prăbusească sub năvala celor care părăseau ca din pușcă sufrageria cabanei. Afară era beznă. Elevul Mihai Iulian s-a împiedicat de o stîncă. A căzut. S-a rînit la brațul stîng și la șold. Înăuntru ostilitățile au luat amploare. Ion Ciobanu și Gabriel Buro, ambii din personalul cabanei, sar să-l oprească pe Manolache, aruncătorul de scaune, Eugen Neagu, bucătarul, sare cu aceleași intenții. Se trezește cu o masă în plină față. Grupul gladiatorilor crește, începe să aducă a grămadă de rugbi. Bălan, cabanierul sare și plachează...

Fotografie de ELENA GHERA

dar nu prin vorbe, ci prin fapte

virtul muntelui, a venit aici cu gând de pricopsală? Sau să lucreze în dorul lelii? Păi ăștia, vere, sint atinși de microb, nu pot fără munte, se dau peste cap să fie omul mulțumit. E drept că nu sint prea zimbori, ca ospătarii marilor restaurante, dar așa sint ei, ca și viața aspră pe care o duc. Că au greutăți — condiții, aprovizionare — o spun chiar ei, astea sint condițiile cabanelor de creastă și poate de aici farmecul lor. Așa că problema se pune tot cum reușește turistul să mențină atmosfera aceea de bună-cuviință, de omenie, de respect față de natură, care au caracterizat întotdeauna drumeția pe munte. Drept să-ți spun, te-am luat drept un „paltonar“, imi vine să-mi iau muntii-n cap cînd îi văd pe ăștia, nimeresc întimplător pe coclauri cu cine-știe-ce grup organizat și se-asteaptă la camere elegante, de hotel, cu telefon și băi în faianță. Pe ăștia-i vezi strîmbînd tot timpul din nas, nemulțumiți, cerînd conдика de reclamații, te apucă sila! Norocul este că nu prea ajung aici „paltonarii“, să ne strice sfîrșitul de săptămîină. Dar mă îngrozesc, nene, mă îngrozesc la gîndul că într-o zi toți muntii vor fi împinzîți de teleferice și vor deveni bulevarde, cum sint Bucegii acum! În ziua aia imi pun rucsacul în cui!

Nu cumva exagerază — îl întărit — și n-o fi tocmai acesta turismul modern la care au acces cit mai mulți oameni? Are dintr-o dată o privire tristă, albastră. Nu — oftează el — adevăratul om de munte este cumva solitar, trebuie să trudească urcînd ca să se poată bucura de ospitalitatea simplă a unei cabane, trebuie să i se facă dor de oameni ca să se poată bucura atunci cînd întîlneste unul pe cărare și îl dă binețe, încă de departe, din toacă inima.

E într-adevăr foarte trist Dezideriu Stan. Nu mai spun nimic, să nu-l tulbur. Din cabană iese, îndreptîndu-se grăbit spre anexă, un bărbat. El e cabanierul — se înviorază interlocutorul — îl cheamă Costică Avram. De fapt, este subalternul lui fiu-său, Teofil, ăsta mic e șeful cabanei. Bine — se înviorază Dezideriu Stan — hai să vorbim și despre cabanieri, dacă vrei, că îl cunosc și le știu problemele. Asta fiind cabană de creastă, nu se servesc aici băuturi alcoolice. Rămîne, deci, grija mîncării, a cazării, a bunei gospodăririi. Dar ce te faci că în secolul ăsta al științei și vitezei, aprovizionarea se face aici cu trei bieți măgari? Și că aprovizionarea asta lasă uneori de dorit, cabanierii fiind nevoiți să se afle mereu pe picior de război cu magazinerii O.J.T.-ului? Și totuși pe oamenii ăștia nu-i găsești niciodată nepregătiți, se agită, încropesc, găsesc soluții, rezolvă totul, sint întotdeauna gazde primitoare. Îi observ cum se descurcă de cîteva luni încoace și-ți spun sincer că imi place de ei. Plus că își mai găsesc timp să fie și buni pedagogi, asta-i chiar vorba lui Costică Avram: „Un cabanier trebuie să fie al naibii de pedagog!“ Am asistat de curînd la cîteva situații de-astea, m-a uimit Costică prin tactul lui. Într-o zi, de pildă, era unul cam infierbîntat, își adusesse sticlula de-acasă și acum cam avea în el sămîntă de gilceavă. Cabanierul s-a uitat la el, nu i-a zis nimic, i-a luat deoparte pe ceilalți prieteni ai lui și le-a spus: „Mă, voi sinteți băieți de bază, am toată încrederea în voi, aveți voi grijă de ăsta să nu facă prostii!“ Și să-i fi văzut după aceea ce zelosi erau, ca și cum ar fi fost oameni de ordine în cabană! Nu mai de mult decît așezară: se făcuse tirziu, vreo șapte copilandri se zgribuleau în jurul unui foc, pe-afară. „De ce nu veniți înăuntru?“ i-a întrebant. „Că n-avem bani!“ zice unul. I-a dus pe toți să doarmă în sala de mese, cum să-ți fi lăsat noaptea afară? Azi-dimineață i-am văzut plecînd prin pădure, să caute caii cabanier băieți buni și săritori dacă știi cum să te porți cu ei. Adevărul e că are el, Avram, simțul ăsta să se apropie cu tact de oameni. Din păcate, am avut ocazia să văd chiar profesori dîndu-și în petic cu pedagogia. În urmă cu vreo lună și ceva, eram tot aici, tot într-o duminică, veniseră aici, dinspre Cioclea, mai mulți copii din Galați. Pe drum, copiii pierduseră un cort. Cert e că un profesor și o profesoară, care conduceau grupul, au ajuns la Piatra Mare certîndu-se ca la usa cortului. Dădeau, adică, vina unul pe altul. „O timpită!“ spunea profesorul. Cealaltă nu se lăsa nici ea. Și asta în fata copiilor. Avram i-a luat și pe ei deoparte și le-a spus că nu procedează pedagogic. Era normal ca un simplu cabanier să le dea o lecție de bun-simț? De-ata zic, mi-e groază de ziua în care...

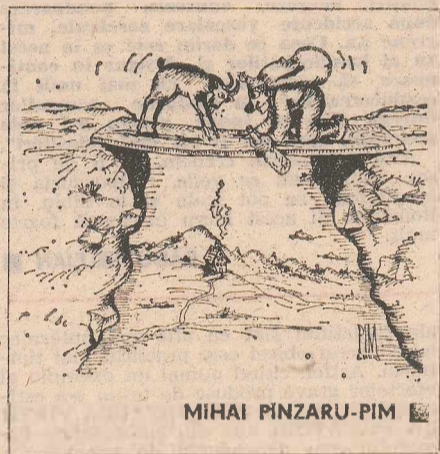
Coborim la Dimbul Morii pe inserate. Mă opresc, Dezideriu Stan nici nu întoarce capul spre cabană, se îndreaptă spre stația de autobuz, iar misiunea mea s-a încheiat.

CORNELIU MERLĂU

Izvoarele Ialomitei — două viziuni teleormănene

Pentru cei 40 de copii din Teleorman găzduiți timp de o săptămîină la cabana

Bolboei, de pe Valea Ialomitei, bineînțeles că mai important este că mergînd la munte au văzut chiar munți adevărați iar nu faptul că li s-a pus pe masă un fel sau altul de mîncare ori că au dormit în vești cu două sau cu trei pături. Aceste din urmă griji rămîn exclusiv în seama profesorilor Ion Nedduș și Vasile Gheorghian. Ei le impart la rîndu-le cu cabanierul Doru Nache. Întimplarea face ca Doru Nache să se afle acum într-o fază a vieții lui sufletești cînd poți fi convins că împărtînd cu el o astfel de grijă se va grăbi să o preia în întregime asupra-i. Soția lui, Niculina, care deocamdată mai trebăluiește prin bucătăria cabanei, va naște peste cîteva luni. De aceea, așteptîndu-l pe viitorul membru al familiei Nache, Doru Nache își abate privirile înduioșate și tandre asupra grupului de copii din Teleorman și cu toate că pe acestia nu-i înterează atît viața dinlăuntrul cabanei cit cea din afara ei, bineînțeles că excursia lor la munte nu are de ce să fie mai puțin frumoasă dacă toți mîncă bine și se pot odihni în așternuturi curate. Pe lingă ce Doru Nache aduce de jos, cu mașina, dinspre Pucioasa și Tirgovîște, se adaugă și bunătățile pe care le procură de la stîni ori faptul că ține la îndemîna copiilor, făcînd față cu succes poftei de mîncare a acestora, o curte de păsări. Acești copii din Teleorman mi s-au părut într-adevăr mai norocoși decît cei de la școlile generale nr. 192 și 197 din București, găzduiți la cabana **Cuibul Dorului**. Fiindcă, în lipsa șefului cabanei, Gheorghe Rîșnoaveanu, plecat la Sinaia după aprovizionare, am aflat de la Viorica Roșculeț, ospătar, că la **Cuibul Dorului** nu există nici un fel de gospodărie anexă și că aprovizionarea se face după tipul oricărei unități de alimentație publică de la oraș. Sigur că laptele praf, de exemplu, tot laete este, dar credem că mai ales pentru niște

MIHAI PINZARU-PIM

copii de la oraș n-ar fi fost lipsită de importanță înfățișarea, mai aproape de starea lor naturală, a unor alimente, cu atît mai mult cu cît și prin vecinătatea acestei cabane se află cîteva stîni. Cea mai apropiată e la un kilometru și jumătate, iar pe unul dintre ciobani, Constantin Cojanu, l-am întîlnit chiar în bucătăria cabanei, unde venise să-și răcorească inima cu cîteva sticle de bere. Nu credem că pare lipsită de interes, la urma urmel, nici lipsa de informații a personalului acestei cabane cu privire la locul unde muncește. Viorica Roșculeț recunoștea, de exemplu, că nu știe „denumirile micuțe“ ale munților din preajmă, cele trecute pe hîrtiile turistice. Ea era sigură doar de faptul că respectiva cabană se află în Bucegi! Acestui fel de orientare în spațiul geografic îi corespunde, din păcate, și o anume rătăcire prin spațiul eticii profesionale, căci deși exemplul este mai vechi ne-ar fi greu să trecem peste uimirea cu care Maria Munteanu din Buzău scria, notîndu-și adresa întreagă, în calețul de sugestii, că pe lingă friptura la care aștepta o garnitură de cartofi prăjiți i se adusesse o gramăjoară de varză în care ea a descoperit „urme de sarmale“. Este adevărat, totodată, că economista Florina Stănescu din București ne spunea că de ani de zile vine la **Cuibul Dorului** tocmai pentru că-i place felul cum e primită de echipa acestei cabane. Opinia sa este deosebit de sustinută și de însemnările, deosebit de favorabile, lăsate de mulți turiști în același caiet de sugestii și sesizări pe care l-au confundat, probabil, cu un album de impresii. Judecînd după entuziasmul dovedit pînă acum, s-ar zice că impresiile acestea vor reuși cit de curînd, poate chiar în anul turistic următor, să se sublezeze în metafore sau să ajungă la forța de expresie a aforismelor. La **Cuibul Dorului**, ca și la **Bolboei**, Dornici pesemne să lase ici-colo, în drumeția lor, cite „o pîdică în calea uitării“. Un grup de turiști din Teleorman au săpat cu pixul într-o foaie a jurnalului cumpăratului de la cabana **Bolboei**, ca într-o placă de marmură: „Am găsit la barul unității un tînar care-și făcea pe deplin datoria, ne-am așezat constîntînd la rînd pentru a fi serviți și am fost împințați cu cuvînte calde, frumoase“. În încheiere grupul constata că tînarul au pricina „merită pe deplin să dețină această funcție“. Deducînd, răzlețit de grup, semna mai apăsător „Elvira“. Fără a

sta pe gînduri preferăm prima viziune teleormăneană, ca să zicem așa, a izvoarelor Ialomitei, adică pe aceea a copiilor care, prin faptul că nu se plîng cu nimic de viața lor la cabană, vorbesc mai mult despre felul cum au fost primiți aici decît a țînut să dea de înteles turistului Elvira.

D. CONSTANTINESCU

Cîteodată n-ai vrea să-i primești chiar pe toți, dar regula muntelui este alta...

Miercuri, 29 iulie, cabana **Clăbucet** plecare e plină ochi. După cîteva zile de ploaie, astăzi a ieșit soarele și e o vreme splendidă. Ajungem la cabană la ora mesei. Pepsi, bere românească și străină, ciorbe, sarmale și tocăniță, friptură, creier, minaturi. Și cel mai pretențios turist poate găsi aici tot ce-și dorește.

La o masă comună, echipa masculină de handbal C.S.U. Galați, promovată de curînd în divizia B, la o diferență apreciazabilă de puncte, cum ține să precizeze antrenorul ei Miron Stanciu, a servit masa. Băieții, toți unul și unul, înalți ca brazilii care cresc în fața cabanei, după antrenamentul intensiv de două ore, mîncînd cu o poftă de parcă ar fi intrat direct în divizia A. Antrenorul Miron Stanciu ne asigură că talentul și seriozitatea elevilor săi îl îndreptătesc să speră că intrarea în divizia A nu va întîrzia. Este mulțumit de masă și de cazare. La bucătărie, sportivii au un regim preferențial. Li se gătește meniul dorit, care să se încadreze în preț și mai ales în calorii. Băieții sint liniștiți și duc o viață sportivă. Plusul de vitalitate îl folosesc ajutînd personalul cabanei la căratul și descărcatul navetelor cu băuturi răcoritoare. Cabanierul Nicolae Răulea este și el mulțumit de handbalisții de la C.S.U. și și-ar dori, dacă s-ar putea, cit mai multe asemenea grupuri.

Familia Zgubea — Viorel, inginer la TAROM, Rada, ingineră la Policolor, și băieții Cătălin și Cornel — a venit să se odihnească la munte o săptămîină. E bine, e foarte bine. Găsești tot ce-ți dorești, e liniște și o curățenie exemplară. Cabanierul e prezent de dimineața pînă seara, atent și preventiv. Curățenia pe care personalul o menține impune turiștilor s-o păstreze. Peste tot e curat nu numai la ora deschiderii, ci tot timpul zilei. Dacă în jurul tău e curat, dacă ești servit cu promptitudine și amabilitate, simți că ești respectat, că ești iubit și mai treci pe aici. Vom reveni cu prima ocazie, și pentru că drumul este foarte comod cînd ai copii mici.

Soții Precup din Pitești au venit la cabană cu gînd să stea o zi și o noapte, dar vîzînd că se simt foarte bine au hotărît să mai rămînă. Își vor instala aici cartierul general și vor face mici excursii prin împrejurimi.

Cabanierul Nicolae Răulea, și ca înfățișare și ca mod de a gîndi un adevărat om de munte, de trei ani conduce cu mină pricepută și sigură cabana. Deviza lui: cînd pleacă de la noi, turiștii să aibă în gînd dorința de a reveni. Turistul a devenit pretențios. Vrea confort, o mîncare bună și frumos servită. Marea majoritate a turiștilor vine aici să se odihnească și ne străduim să le creăm toate condițiile. Ei sint de fapt clienții noștri de bază. Oamenii serioși, educați, care știu ce înseamnă muntele și știu să-i respecte pe cei din jur. Cu ei n-avem nici o problemă. Să mai spun că majoritatea timpului personalul se ocupă de întreținere și curățenie. Facem curățenie în cabană și în jurul ei de trei ori pe zi. Hîrtiile și ambalajele, aruncate la întimplare pe platoul din jur cabanei sau chiar în cabană ne obligă la o muncă pe care altfel am putea-o folosi mai bine în interesul turiștilor. Situația e mult mai bună decît în urmă cu cîțiva ani. Mare bătaie de cap ne dau grupurile de turiști de o zi — de simbăta pînă duminică. Vin la cabană nu să se odihnească, ci să chefulască. Mai beau un pahar în plus, după care au ce au cu instalările, cu grupurile sociale și cu perdelele. Le strică, le deteriorează. Unii fură din televizoare piese de schimb. Cum să-i dovedești? Cînd un grup de turiști de o zi din Ploiești sau București se pune pe năzbitii, să le spunem așa, e greu să-l oprești cu vorba bună, singura noastră armă. Dar să nu ne vîntăm prea mult. Cum unii se încapăținează să strice, așa ne încapăținăm și noi să păstrăm curățenia și ordinea. Pînă la urmă o să învingem noi și turiștii care sint de partea noastră, turiștii adevărați. Cabanierul suride. A văzut prea multe de cînd își face meseria să se mai sperie de o hîrtie aruncată pe

jos. Și ne mai asigură că nu numai ei, ci orice cabanier, cînd vede un turist intrînd pe ușa cabanei, știe cu exactitate ce fel de om e. Deși cîteodată n-ai vrea să-i primești chiar pe toți, regula muntelui este alta. În cele din urmă, comportarea pe munte sau într-o cabană este o problemă de bun simț.

Ne dăm seama, vorbind cu Nicolae Răulea, că una din obligațiile pe care și le-a asumat, urcînd aici, la cota 1456, este și cea de educator în ale turismului.

OPREA GEORGESCU

Lipsa de educație

a unora mă jignește

și mă doare

Petre Nadolu, inginer, șef de secție proiectări la I.P.C.M. București, se află la Cristianul Mare (Bucegi, 1700 metri altitudine) împreună cu copiii de mai bine de o săptămîină și este mulțumit de tot ce i se întîmplă, mai puțin simbăta și duminica, zile în care preferă să nu rămînă în cabană. „Am 40 de ani, umblu pe munte încă din vremea liceului și am învățat un lucru elementar, care se învață din generație în generație, că pe munte trebuie să dai bună ziua. Azi nu mai dă nimeni. N-am prejudecăți, nu sint desuet și nici tipicar, dar a da buna ziua pe munte încoamnă să te respecti, să-l respecti și pe cel întîlnit și să respecti și muntele. Lipsa de educație a unora într-un asemenea loc mă jignește și mă doare. Priviți Bucegii. Datorită modernizării căilor de acces, muntele s-a transformat într-un adevărat bulevard, peste tot, prin poieni, în pădure, cutii de conserve și resturi menajere. În Făgăraș, mai puțin, fiindcă nu au acces decît oamenii care știu ce este muntele, se poartă ca atare și îl stimează ca pe o ființă. Am propus cabanierului de la Cristianul Mare ca grupurile sanitare să fie separate începînd de simbăta pentru cei ce sint în tranzit. Fără să vrei, îi jignești pe toți. Ca să fiu bine înțeles, vă spun că majoritatea lor sint oameni cu bun simț, coboară din teleferic, din gondola, se odihnesc, vizitează împrejurimile, de pe Postăvarul se vede toată țara Birsei, coboară din nou la cabană, beau un pensil, un cico, o bere și pleacă reconfortați. Dar eu mă refer la acei cîțiva care nici nu coboară, nici nu urcă, li ută soarta cu paharul în față și se chinutesc mecanicii să-i așeze cit mai bine în telegondola ca să nu-i aibă pe conștiință. Sintem aici cîteva familii liniștite, care iubim drumețiile, ne-am imortietenit oarecum, cabanierul Vasile Blendea e seara cu noi la televizor, și alcătuim împreună o familie cumsecade în restul săpămîntii“.

La cabana Postăvarul, situată la un sfert de oră de Cristianul Mare, turismul în pline, de cîteva ore simbăta sau duminică, se practică mai puțin, numai de turiști adevărați, ifosele papucilor cu toc și ale servietelor diplomat fiind amendate de un drum pe unde nu se pot strecura nici autobuze nici autoturisme. Și astfel, cabana înțește cu locuitorii săi în oace, atîta pace încît celebrul și mult prea rezervatul Bjorn Borg, aflat anul trecut prin partea locului, și-a destăinuit în registrul cabanei dorința de a reveni cit mai curînd, gest intrucivta similar cu al actorului Silviu Stănculescu, „ne-am simțit ca acasă, ca niște copii răsfățați“, care, împreună cu familia și un grup de prieteni, ține morțiș ca o dată pe an să fie oaspetele cabanierului Alexandru Ivănescu și al soției sale, vestiți pînă departe pentru vrednicia și amabilitatea lor. Dar ceea ce găsești scris în caiet, găsești oricînd viu și natural în cabană. Marian Biba, muncitor tratamentist la I.M.G.B., sectorul cald, mîrturiseste că îl prieste tot, aerul curat, liniștea, privelistile nemainomenite și minicarea ca la mama acasă. „Camerele și așternuturile sint curate și, desigur, ne gospodărim și noi, copiii își aranjează paturile, împreună cu nevastă-mea fac curățenie, pentru că, întelegem bine, cabana nu este și nici nu are cum să fie hotel. Ești bun gospodar acasă, ești și aici. Partea proastă e că unii nu respectă nimic, nici ordinea, nici liniștea. Chiar în după amiaza aceasta a plecat o familie care ne năucise seară de seară, pînă la 12 noaptea, cu casete înregistrate de Romica Pucanu“. Florea Stancu, electrician la Danubiana, care își face pentru a treia oară concediul la o cabană, spunea că grupurile sanitare lasă uneori de dorit „dar nu din cauza neglijenței fetelor de la cabană, care nu mai prididesc cu curățenia, ci a unor indivizi prost crescuți, convinși că pe munte pot face orice, fiindcă nu-i vede nimeni. Chestiune de caracter, deoarece cred că lipsa de bună-cuviință se observă mai lesne pe munte decît în aglomerația orașului“.

RĂZVAN BĂRBULESCU

In revista „Flacăra” din 18 decembrie 1980, scriam despre preocupările medicului Vasile Iacob din Sibiu privind tratarea surdității și hipoacuziei, precum și-a altor maladii, prin acupunctură. Fi- resc, articolul a stîrnit mult interes și, drept urmare, pe adresa policlinicii din cartierul Hipodrom au început să sosească zeci și zeci de scrisori. La multe scri- sorii nu s-a răspuns, deoarece bolnavii se prezentaseră, fără să mai aștepte vreun mesaj, la medicul Vasile Iacob, căutîndu- l, căutîndu-și alinarea suferințelor. Au trecut de atunci cîteva luni. A început, tot de cîteva luni, anul handicapatilor, decretat de Organizația Mondială a Sănă- tății. Și tot de atunci, medicul Vasile Iacob se străduiește zi și noapte să răs- pundă prezent, să-și aducă o cît mai mare contribuție, în acest an al handica- paților, pentru readucerea celor ce nu aud în rîndul oamenilor teferi. Sigur, nu-i ușor acest lucru. Mai ales că majori- tatea celor care-l solicită sînt bolnavi pe care nimeni nu-i mai poate ajuta, tra- tamentul clasic fiind inefficient. În acest context, acupunctura, tratament încă dis- cutat și subapreciat în cercurile largi medicale, încearcă și izbutește să-și facă intrarea în metodele de tratament, pen- tru multe maladii, pe ușa din față. Nu-i vorba, desigur, de miracole. Este vorba pur și simplu de punerea în mișcare a energiei de care dispune corpul omenesc, de declanșarea luptei dintre această energie latentă pînă la un moment dat, și maladia omului suferind, a omului handicapat, a omului, pînă mai ieri, fără prea mari speranțe. Mînuind acele cu pricepere și pasiune, aplicîndu-le în punctele corespunzătoare pe meridianele corpului omenesc, atent parcă la fiecare vibrație a dramului de energie medicul Vasile Iacob a obținut realizări notabile. Se poate spune că, în acest an al handi- capaților, el s-a transformat într-un luptător de elită. Dar să dăm cuvîntul citorva bolnavi care, după cîteva ședințe au cîștigat atîția decibeli cît să-i poată și auzi pe cei din jurul lor, nu numai să-i vadă. Să-i audă și să se înțeleagă cu ei și cu ajutorul vorbelor, nu doar prin semne. Și, scotim noi, acest lucru cons- tituie o izbîndă. Și, de asemenea, cre- dem că acupuncturii trebuie să i se acor- de mai multă atenție. Acupunctura, acest tratament verificat vreme de milenii, acest tratament care nu cere medica- mente trebuie să-și ocupe locul cuvenit între „medicamentele” considerate clasice și intangibile. Acupunctura demonstrează cu argumente forte că oamenii suferinzi de anumite maladii, și nu sînt puține aceste maladii, se pot vindeca fără să înghită zeci și sute de hapuri. Spuneam să le dăm cuvîntul bolnavilor care s-au tratat prin acupunctură la medicul Vasile Iacob, spusele lor fiind, considerăm noi, cele mai plauzibile argumente. Căci, cine s-ar lăsa înțepat de sute și mii de ori dacă n-ar auzi astăzi mai bine decît ieri, dacă n-ar respira astăzi mai bine decît ieri, dacă, după o hemipareză nu s-ar

simți mai bine ca urmare a acupuncturii. Elena M. din Sibiu, are 19 ani. Auzea numai cu proteză, fiind suferindă de hi- poacuzie. După trei serii a zece ședințe fiecare, nu mai folosește aparatul. Ileana T., de 27 ani, din Constanța, de profesie inginer constructor, suferindă de hipoacuzie bilaterală de percepție: „Am plecat de la 45 de decibeli și am ajuns la 90 de decibeli după cîteva serii de acupunctură. Acum pot vorbi și la telefon fără aparat. Hipoacuzia am contractat-o la vîrsta de 5 ani în urma unui tratament cu streptomycină”. Mariana P., funcționară, 26 de ani, din Roznov, județul Neamț: „Cînd aveam cinci ani, din cauza unui tratament cu medicamente auzul meu s-a degradat. În 1977, la Centrul de recupe- rare a surzilor mi s-a spus că nu mai e

ciiența și oportunitatea acupuncturii. „Au trecut șase luni de cînd a apărut în revista Flacăra un articol despre mine, ne spune medicul Vasile Iacob. În acest răstimp am primit peste 400 de scrisori din toate colțurile țării. Dar ceea ce consider eu și mai important este faptul că am reușit să fac peste 5 000 de trata- mente prin acupunctură bolnavilor veniți din toate județele țării. În această mun- că, uneori istovitoare, m-a ajutat asis- tenta principală Maria Banca. Cazurile aflate în tratament înregistrează progrese evidente, mă refer mai ales la surditate și hipoacuzie, progrese ce pot fi obiecti- vate prin audiogramele ce se găsesc ata- șate la fișele medicale ale fiecărui pa- cient. Regret, desigur, că nu am putut răspunde tuturor scrisorilor datorită uria- șului volum de muncă, dar, în măsura posibilităților am căutat să rezolvăm to- te cazurile care s-au prezentat la noi. Aș sublinia că ne așteaptă un volum de muncă și mai mare în vacanța de vară a elevilor, cînd și-au anunțat venirea la tratament un număr mare de copii su- ferinzi de surditate și hipoacuzie. Din cazistica noastră am observat îmbună- tățiri evidente atît în cazurile de hipo- acuzie cît și în cele de surditate — de percepție, transmise sau mixte. Rezul- tatele au început să apară, în majorita- tea cazurilor, în cursul sau la sfîrșitul primei serii de zece ședințe, iar la un număr mult mai mic am putut observa aceste rezultate după cea de a doua se- rie. Spre deosebire de rezultatele sceptice publicate în diferite reviste din Franța, Anglia etc. deși nu avem cazuri pe deplin finalizate încă în ceea ce privește surditatea, noi am obținut realizări foarte încurajatoare aproape la toți subiecții tratați, într-o perioadă de numai șase luni cînd am avut în tratament 13 cazuri de surditate nedemutizată, 17 de surdi- tate demutizată și 53 de hipoacuzii. Ne-am referit, în cele de mai sus, la hipoacuzii. În surditatea de percepție, rezultatele sînt, de asemenea, promiță- toare, înregistrîndu-se o creștere, în de- cibeli, a auzului la subiecții tratați. Bine- înțeles, tratamentul este de lungă durată și trebuie făcut ritmic. La copiii sub 10 ani, din păcate, nu am încercat această terapie datorită faptului că, totuși, acele sînt traumatizante pentru ei. Desigur, pe lîngă surditate și hipoacuzie, în această perioadă am tratat o mulțime de cazuri de astm bronșic, nevralgie de trigemen, spondiloză, dischinezii biliare, lombo- sciatici, nevroze, enurezis, hemiparaze după accidente vasculare cerebrale, mi- grene ș.a. Ceea ce dorim este ca în acest an al handicapatilor și, desigur în conti- nuare, să contribuim cît mai mult la readucerea lor în rîndurile oamenilor întregi, cum se spune, pentru a-i reda societății, spre a-i fi cît mai folositori”. Alte comentarii, credem, ar fi de pris- os. După cum se vede, hipoacuzia și surditatea se pot trata și la Sibiu, în România. Și acest lucru înseamnă foarte mult.

Flacăra revine la Sibiu
unde
Acupunctura
dobîndește
noi succese
împotriva surdității

nimic de făcut. Am citit în Flacăra des- pre doctorul Iacob Vasile și am venit la Sibiu. Acupunctura era singura și ultima mea șansă. După două serii am început să aud mai bine, să vorbesc la telefon, să înțeleg și zgomotele cu frecvență mai mare. Sînt sigură că pînă la urmă îmi voi recăpăta auzul”. Radu T., de 19 ani, din București, absolvent al liceului apico- l. După ce și-a pierdut auzul în copi- lărie, tot datorită tratamentului cu strep- tomicină, pînă la acupunctură a folosit proteza. „După mai multe serii de acu- punctură, ne spune el, aud mult mai bine fără proteză. După prima serie, spre exemplu, am cîștigat 20 de decibeli. Înainte de tratament cu acupunctură nu azeam decît sunetele groase. Acum aud și sunetele subțiri”. Asemenea mărturii despre folosirea acupuncturii, res- pectiv, despre eficiența acestui tratament în surditate sau hipoacuzie pot depune zeci de bolnavi prezenți mereu, cu încre- dere, la Sibiu, la policlinica de pe strada Kolarov unde se află cabinetul de acu- punctură condus de medicul Vasile Iacob. Dar să-l ascultăm și pe cel care a trădit ani de zile să învețe vindecarea bolnavi- lor prin acupunctură, care după cum ne-a mărturisit o dată s-a înțepat de sute de ori, în fața oglinzii, pînă să fie sigur că punctul respectiv este cel eficient, care a citit mii de pagini, care a fost de la bun început convins de ef-

Noi confirmări ale metodelor de tratament

„Dr. Osipov-Sinești”

În luna septembrie vor avea loc în Ca- pitală două manifestări științifice — una cu caracter național și alta internațional — privind parodontopatia, boală cu inci- dentă tot mai mare în întreaga lume, ce o situează între maladiile epocii contem- porane. Savantul român, parodontologul de renume dr. Grigore Osipov-Sinești va prezenta noi și relevante studii, cercetări și rezultate ce reconfirmă concepția sa originală, și metoda operatorie proprie, unică în lume, de implantare a biostimu- latorilor „os-minerale” (despre care re- vista noastră a scris în repetate rînduri) în tratamentul acestei grave maladii a dinților. Metodă care vindecă, metodă care rezolvă concret și eficient procesele disbiotrofice evolutive parodontopatie esențiale, altfel spus stadiile cele mai grave ale bolii. În preajma acestui eveni-

ment, l-am vizitat din nou la Centrul metodologic din str. 11 Iunie, unde l-am găsit, după mulți ani dramatici, senin, li- nistit, ocupîndu-se în exclusivitate de munca sa științifică, practică și didactică de formare a discipolilor săi. Statisticile sînt impresionante: de la 1 noiembrie 1979, cînd centrul a primit, în sfîrșit, a- ceastă clădire adecvată, s-au efectuat lu- nar, în medie, 1 000 intervenții chirur- gicale și s-au luat în evidență, în urma unor consultații meticuloase, în medie 10 bolnavi zilnic, cu un personal format nu- mai din 4 medici de specialitate, un bio- log, un endocrinolog (cu un sfert de nor- mă, care asigură și controlul intern gene- ral al bolnavilor) și 20 de cadre medii: surori medicale. De curînd, Centrul meto- dologic de parodontologie, prin reorgani- zarea teritorială a activității medicale din Capitală, a trecut sub coordonarea Spita- lului clinic „Brîncovenesc” a cărui con- ducere se preocupă îndeaproape de munca desfășurată aici, acordîndu-i interes, spri- jin și prețuire, socotînd-o, pe bună dreptate, onorantă pentru un așezămînt de sănătate cu atît de îndelungi tradiții, care a dat figuri ilustre școlii românești de medicină. Dr. Osipov-Sinești ne aduce la cunoștință că, în fine, fabricația apei de gură „Ossidenta” a fost preluată de Întreprinderea „Biofarm”, deci, cum era și normal, de către o fabrică de medica- mente care respectă întru totul formula originală, cu toate elementele sale com- pONENTE. De asemenea, colaborarea cu Întreprinderea de medicamente București în producerea biostimulatorilor „Os-mine- rale” decurge în bune condiții. Practic, laboratorul centrului, microstația-pilot îi extrage din os de bovină, iar sterilizarea și infioarea, făcîndu-se în prestigioasa întreprindere.

În chiar ziua vizitei noastre, dr. Ion Chirman, unul dintre apropiații colabora- tori ai savantului, efectuează două inter- venții chirurgicale de parodontopatie esențială. Pacientul Ion Ganea în vîrstă de 46 de ani, muncitor la „Abatorul” București, revenit într-o stare gravă la dr. Osipov-Sinești, după 15 ani de la prima consultație și precizare de diag- nostic, cînd n-a avut curajul acestei in- tervenții. Se afla în staționar, la două ceasuri după operație, sub strictă supra- veghere. Se simțea bine, iar în aceeași zi urma să plece acasă cu niște dinți sănă- toși. Cel de al doilea, cu șanse și mai mari, venind mai din vreme, este ofițer de marină de la NAVROM Constanța, Nicolae Dănoiu, de 27 de ani. Avea nu numai o stare generală bună, dar și „sen- zația extraordinară că ești un om întreg, cînd nu mai ai dureri înfrîntătoare de dinți. Ți se la un sir întreg de complexe, scapi de acea stare apăsătoare că încet, încet, mori ireversibil; și o dinte pierdut nemaiavînd cum să-l recapeți”. La 74 de ani, dr. Grigore Osipov-Sinești (căruiu îmi vine mereu să-i spun profesor, căci este în realitate, chiar dacă n-a pre- dat cursuri la catedrele universitare și nu a fost investit cu acest titlu) este aceeași minte vivace, același om de înaltă voca-ție care trudește pentru binele uman, pentru afirmarea medicinei noastre în lume.

CICI IORDACHE

RADU SELEJAN

Tabagismul — flagelul secolului

Cînd statisticile au centralizat numărul vieților pierdute datorită intoxicației și uzurii prin fumat și anual s-a ajuns în S.U.A. la 300 000 decese, R.F.G. 70 000, An- glia 50 000, Franța 35 000 ș.a.m.d. și în alte țări, fumatul a fost desemnat fără echi- voc ca flagelul secolului XX. Fumatul ucide de 4 ori mai mult decît accidente de circulație.

De aceea Organizația Mondială a Sănă- tății în anul trecut, de Ziua Mondială a Sănătății, a lansat clarul avertisment: FUMATUL SAU SĂNĂTATEA, AVETI DE ALES. Cu alte cuvinte a și fuma, a fi și sănătos este imposibil. Cine dorțește să fumeze renunță la sănătate și viceversa, cine vrea să fie sănătos, să nu fumeze. Această lapidară concluzie nedumirește pe mulți.

Oamenii de știință au formulat însă a- ceastă frază ca o concluzie a concluziilor unor studii foarte ample. Cităm din ele.

STUDIUL CE A CUPRINS MEDICII BRITANICI — a durat timp de 20 de ani (1951—1971) și s-a efectuat pe un număr total de 34 400 bărbați și 6 207 femei.

STUDIUL SOCIETĂȚII AMERICANE DE CANCER, DIN 25 DE STATE — a durat o perioadă de 12 ani (începînd din 1953) și s-a extins pe 1 078 894 persoane de ambele sexe.

STUDIUL EFECTUAT PE VETERANI AMERICANI — și anume asupra a 250 000 persoane. A început în 1953 și a durat 16 ani.

STUDIUL JAPONEZ DIN 29 DISTRICTE SANITARE — s-a efectuat pe 265 118 persoane (femei și bărbați), urmăriți timp de 8 ani, începînd din 1965.

STUDIUL ASUPRA VETERANILOR CANADIENI — începînd în 1955 și înche- iat în 1961 (6 ani). S-a desfășurat pe 78 000 bărbați și 14 000 femei.

STUDIUL SOCIETĂȚII AMERICANE DE CANCER DIN 1952 — timp de 44 de luni s-au urmărit 187 783 persoane.

STUDIUL EFECTUAT PE BĂRBATII DIN CALIFORNIA — a cuprins 63 153 bărbați de la 35 la 65 ani, urmăriți pînă ce au însumat 492 659 persoane-ani de observație.

STUDIUL SUEDEZ — a urmărit conse- cințele fumatului din 1963 pînă în 1973 pe 55 000 bărbați și femei.

Pe baza acestor studii de mare anver- gură, la care se adaugă alte sute de mii de cercetări mai modeste dar nu mai pu- țin exigente, de o valoare deosebită fiind și cele din țara noastră, s-au adunat date privind efectele fumatului asupra omului. Cu mici diferențe ce țin de interferența

și a altor factori s-a ajuns la concluziile de mai jos:

1. Fumatul este o cauză a EXCESULUI DE MORTALITATE. Decesele (prema- ture) la fumători sînt cu 70, 90 sau chiar 100% deci (dublu) mai frecvente decît la nefumători.
2. Această practică afectează starea de sănătate cu atît mai puternic cu cît se fumează mai mult: număr de țigări pe zi, număr ani de fumat, deprinderea de la vîrstă mai timpurie. Cei care trag fu- mul în piept sînt mai expuși imbolnăviri- lor decît cei care nu inhalează fumul de țigări.
3. După cum știți apariția BRONȘITEI CRONICE este una dintre cele mai fre- quente consecințe ale fumatului. După ul- timele studii riscul bolii apreciat la 20% din nefumătorii de pînă la 14 țigări/zi, la 30% dintre cei ce fumează între 15—24 țigări pe zi, și la peste 40% la cei ce consumă 25 și peste 25 țigări pe zi.
4. Una dintre consecințele cele mai sum- bre ale fumatului este BOALA CANCER- ROASĂ. Ținem să subliniem că după re- zultatele unor importante studii în cele citate s-a constatat că în timp ce la ne- fumători mortalitatea prin cancer pulmonar reprezintă 7%000, la fumătorii sub 15 țigări pe zi era 47%000, la fumătorii mij- locii de 15—24 țigări pe zi creștea la 87%000, iar la marii fumători, de peste 25 țigări pe zi, se ridica la 166%000.
5. Dacă în medie cancerul bronhopulmo- nar este de 10—12 ori mai frecvent la fumători decît la nefumători, cel al cavi- tății bucale este de 6 ori mai frecvent, iar cel al laringelui de 10 ori (la primii). Și alte cancere cu alte localizări sînt mai frecvente la fumători.
- 6) Favorizarea BOLII CORONARIENE (adică a anginei pectorale și infarctului) este una din urmările cele mai grave ale fumatului deoarece este vorba de boli cu o letalitate mare. Cu cît vîrsta la care se declanșează efectul este mai scăzută, cu atît letalitatea este mai intensă. Spre exemplu, la fumătorii în vîrstă de 40 de ani, mari consumatori de țigări, mortali- tatea prin boala coronariană este de 10 ori mai mare ca la nefumători, iar la grupa 65—74 ani riscul la aceeași cate- gorie de fumători este numai de 2 ori mai mare. Deci atenție asupra efectului coro- narian al fumatului la tineri.
- Creșterea tensiunii arteriale, suferințele vasculare periferice, congestiile cerebrale sînt de asemenea în medie dublu mai frecvente la fumători decît la nefumători.
7. ULCERUL GASTRODUODENAL este de 2 ori mai frecvent la cei care fumează decît la nefumători.

Am mai putea adăuga însă ca și alte boli, inclusiv cele ale sistemului nervos, cele endocrine, acuitatea vizuală și audi- tivă, sînt mai des întîlnite la fumători. Arătăm că de fapt consecințele negative

ale fumatului sînt cu atît mai puternice cu cît acest obicei este practicat mai tim- puriu. Astfel, cîtînd numai un exemplu al efectelor grave produse de tutun s-a esti- mat foarte corect că SCURTAREA VIETII LA FUMĂTORI una din consecințele fu- matului este dependentă de precocitatea practicării fumatului. După date din S.U.A. la 65 ani în mod normal ajunge 78% din populația nefumătoare și numai 60% sau 55% din cea care a început să fumeze în- tre 15—19 ani și respectiv sub 15 ani.

În medie FIECARE ȚIGĂRĂ PE CARE O FUMAȚI REDUCE VIAȚA CU 7—10 MINUTE. Calculați dv. cu cîtți ani vă scurtați viața dacă sînteți fumător.

În sfîrșit fumatul mai dăunează gravi- tății și noului născut, produce avorturi, malformații, nașteri de copii bolnavi, sub- dezvoltări sau morți.

Ca atare, sub orice unghi de vedere ar fi privit fumatul el nu mai poate fi con- firmat ca cel mai onest viciu ci ca cel mai periculos.

În această situație se pune întrebarea: ce este de făcut?

Răspunsul cel mai simplu este cel pe care l-a formulat Organizația Mondială a Sănătății: Fiecare să aleagă FUMATUL SAU SĂNĂTATEA.

De obicei, renunțarea la fumat nu este înclinată de succes dacă se bazează pe simpla hotărîre de a nu mai fuma. Ea trebuie să se asocieze și cu alte modificări comportamentale care să rupă pe cît po- sibil cu unele obiceiuri vechi ce stimulau fumatul. Important este ca în momentul abandonării fumatului să se gîndească și o preocupare nouă, care să constituie un suport moral, să-i spunem compensator. Spre exemplu, să îmbrățișați un sport, un hobby nou etc.

Subliniem că „terapia de grup” este mai eficientă decît metoda individuală. În unele state, astfel de acțiuni au luat mare amploare.

Remarcabile ca rezultate s-au făcut procedeele terapiei de grup în care s-au introdus și stimulente materiale. Așa, spre exemplu, un grup de fumători, hotărîndu- se să devină nefumători, cotizează zil- nic cu costul țigărilor la o sumă comună care va fi împărțită în final numai de cei care ajung ca pînă la un termen fixat (cîteva luni, un semestru, un an etc.) să nu reia niciodată fumatul. Cei care nu respectă angajamentul vor cotiza și după încălcarea lui, iar la împărțirea „premiilor de nefumători” vor fi excluși.

Gama metodelor ajutătoare de renun- țare la fumat mai poate fi exemplificată prin utilizarea falselor țigări, gumei cu nicotină, a acupuncturii, hipnozei și utili- zării unor medicamente.

În esență, renunțarea la fumat este însă o PROBLEMĂ DE VOINȚĂ.

Doctor ELENA BARNEA

Topul restaurantelor (IV)

Ținând seama de numeroasele propuneri primite la redacție privind îmbunătățirea topului restaurantelor, propuneri pe care le așteptăm în continuare, am căutat să diversificăm echipa de anchetă și să asigurăm, atât cât este posibil, o notare cât mai obiectivă. Am cooptat deci în echipa noastră un reprezentant al Asociației bucătarilor și cofetarilor, un specialist bucătar de înaltă calificare, și cite doi consumatori din local. Redactorii ai revistei noastre vor consuma în localurile vizate de top, înainte sau după efectuarea acestuia. Ei vor rămâne incognito până la terminarea acțiunii. Ei vor acorda o notă care va oglindi impresia pe care o lasă unitatea unui consumator anonim.

La calitatea meniului vom ține seama de gustul și felul de prezentare a mâncării, de diversificarea meniului funcție de posibilitățile de aprovizionare și de sezon, de tradiția unității, specialitatea casei, inventivitatea bucătarului.

Comportarea și corectitudinea personalului va avea în vedere ospitalitatea, amabilitatea și respectul arătat consumatorilor, ținuta, respectarea gramajului și rețetarului, modul de alcătuire a notelor de plată.

La acordarea notei privind ambianța vom lua în considerare starea de curățenie a salonului și grupurilor sanitare, existența unei atmosfere civilizate, nepoluată de zgomot, fum sau comportare necorespunzătoare, calitatea muzicii.

Eficiența economică și socială va ține seama atât de realizările planului cât și de inițiativele unității privind meniurile de regim sau pentru elevi, de felul prin care, prin măsurile luate, unitatea impune consumatorilor o atitudine de respect pentru aceste localuri, de fapt locuri unde cetățenii vin să se simtă bine, să se destindă, să se odihnească.

În anumite cazuri vom adăuga sau vom scădea un punct notei pentru circumstanțe atenuante sau agravante. Toate aceste note dau media.

Vom căuta să revenim în unitățile care nu primit cu ocazia diferitelor controale indicații pentru remedierea defecțiunilor. Scopul acestui top este, declarat, constructiv. Dorim să contribuim la menținerea unui spirit de emulație în rândul personalului din alimentația publică, la generalizarea unei experiențe valoroase, la menținerea tradiției bucătăriei și ospitalității românești. În consecință, vom atrage atenția forurilor competente asupra problemelor pe care echipa, împreună cu consumatorii, care vor contribui și ei cu o notă la media generală, le vor sesiza în acest rând.

Pentru acest număr am ales restaurantul Izvorul rece — cu tradiție, până în urmă cu cîțiva timp cu un renume bine stabilit, din dorința de a vedea dacă a reușit să-l păstreze sau să-l mărească. Concluziile nu sînt incurajatoare.

La ancheta din acest număr am participat: inspector Gheorghe Nițescu și Ion Samoilă, bucătar-șef la restaurantul „Capsa”.

Restaurantul „Izvorul rece”, șef de unitate Gheorghe Raiu, plecat în concediu de odihnă. Îi ține locul Nicolae Ioniță, șef de sală, Bucătar, Ion Ureche; telefon 54 46 42; categoria I, fără remiză. Face parte din I.A.P.L. Izvorul rece.

— **Constatări:** unitatea este profilată pe produse din pește. Este aprovizionată cu 5 feluri de pește, gătite cit se poate de expeditiv — prăjit, sarumară și la grec. Lipsesc preocuparea pentru diversificarea meniului. Planul meniu este formal și întocmit în vederea unui eventual control. Nu sînt preparate: ciorba de pește, perișoarele din pește, ghiveciul de legume etc. Nu se folosesc preparatele de

sezon. Unitatea n-are specialitatea casel. Ținuta personalului este îngrijită. Așezați la o masă, mai bine de un sfert de oră am fost tratați cu indiferență. Personalul nu întocmește note de plată, motiv pentru care ospătarii Dumitru Ionescu, Ștefan Babău și șeful de sală au fost amenințați. În salon sînt muște și persistă un miros de stătut și mucegal. Naproanele sînt găurite, nu toate fețele de masă sînt curate. În salon e liniște și răcoare, datorate mai mult lipsei de clienți. Grupurile sanitare sînt murdare și neingrijite, mai ales la femei. Lipsesc hirtia igienică și săpunul. În vestiare e beznă și un miros de pivniță. Spirituali, doi ospătari ne spun că se schimbă la lumina unei luminări, becurile fiind prea scumpe, probabil, pentru punga lor. Eficiența economică și socială, practic inexistentă. În urmă cu cîțiva ani, restaurantul avea renume și căutare. Trebuia să-ți rezervi o masă din timp. Nu mai e nevoie. În conștientizarea reclamei multe nemulțumiri, care puteau fi evitate cu puțină sollicitudine.

— **Note:** calitatea meniului 5; comportarea și corectitudinea personalului 6; ambianța 6; eficiența economică și socială 5; controlul oamenilor muncii 4; nota consumatorilor (Vasile Ionescu, Pantelimon 36, care servea masa împreună cu domnișoara Lucreția) 7; Incognito 5; Media: 5,42.

Observațiile bucătarului: mai ales la „Izvorul rece”, unitate profilată pe produse din pește, meniul este foarte săracios. Cu două, trei sosuri, cu citeva garnituri de legume ar fi existat posibilitatea diversificării meniului. Cu eforturi minime, deloc costisitoare, s-ar fi putut servi crap à la portughez sau à la spaniol, care au la bază tot peștele prăjit. Ghiveciul de legume, anunțat în planul meniu, ar fi putut fi o garnitură foarte nimerită pentru pește. Garniturile și salatele sînt săracioase. S-ar fi recomandat citeva creme de legume, salate din legume de sezon. Sînt sute de salate de sezon care ar fi putut fi făcute ieftin și ușor chiar într-o bucătărie destul de înghesuită ca aceasta.

Sesizările echipei: fețele de masă și naproanele sînt date la spălătorie fără ecusonul restaurantului. Se returnează la număr. Măsura este nestimulativă. Le poți da în orice stare, șansa de a-ți veni înapoi acelezi este minimă. De aici un posibil dezinteres în păstrarea lor în bune condiții.

Oare măsura de a văduvi restaurantele de perdele este din cele mai bune? Nu cumva lipsa unor perdele creează impresia că e vorba de un local în care fiecare poate arunca pe jos mucuri de țigări, că se găsește într-un local cu statut de provizorat? Curățenia și dotarea unui local credem că poate într-o măsură mare impune consumatorului să se poarte civilizată. Propunem menținerea perdelelor. Condiția: să fie curate.

Clasament: Categoria specială, 12% remiză — „Capsa”, „Rapsodia” (10) „Lido” (9,66); „Athénée Palace” (8,83); „Ambasador”, „Budapesta” (8,66); „Carul cu bere” (8,50); „Dorobanți” (8,33); „Havana” (8,00); „Cismigiu” (7,33); „Dunărea” (7,16); „Hanul lui Manuc” (7,00); **Categoria specială, 10% remiză** — „Union” (8,00); „Trocadero” (7,91); „Aluniș” (6,33); „Pescarul” (5,00); „Monte Carlo” (4,66); **Categoria I, fără remiză** „Berceni”, „Gambinus”, „La Peștera” (7,00); „Triumf” (6,66); „Mercur” (6,16); „Izvorul rece” (5,42).

OPREA GEORGESCU

Rubrică realizată cu ajutorul Inspectoratului Comercial de Stat și al Asociației bucătarilor și cofetarilor.

Izvorul rece

Pește servit

în stare de ebrietate

Luni, 10 august, ora 19,35, am intrat în restaurantul Izvorul rece. M-au întâmpinat, încă înainte de a intra, citeva anunțuri prin care aflăm, că Izvorul rece este un restaurant profilat pe preparate din pește.

Dar ce să mai lungesc vorba, mai bine să intru în subiect. Încep prin a preciza că Izvorul rece are un mic salonaș în care sînt vreo trei-patru mese, că în acest salonaș se află un bufet cu vitrina respectivă, că în spatele bufetului poate fi zărită bufetiera, că pe lângă bufet se intră în bucătărie, și că din salonaș se intră în salonul propriu-zis al restaurantului, iar din acest salon se intră într-o mică grădiniță acoperită cu o iederă bogată, pe-alocuri vestejită înainte de vreme.

Dacă m-aș fi așezat într-un anume sector al salonului, cel aflat în grija unei

Caricatura săptămîinii

ospătărite în vîrstă, dar fără ecuson, m-aș fi simțit excelent, în sensul că aș fi fost servit cu o promptitudine și o corectitudine demne de toată lauda. Dacă m-aș fi așezat în sectorul de-alături, unde își îndeplinea funcțiile de-gază o ospătărită tină, cu un ecuson pe care nu știu dacă am descifrat bine numele de Marieta (dînsa vinde și țigări) aș fi avut unele dificultăți, intrucît dînsa mai dispărea, mai apărea, sau pleca la o masă aflată în alt sector, o masă cu patru oameni, cam cheilii, între două vîrste, și față de care tovarășa avea o afecțiune ieșită din comun. Nu știu cum aș fi fost servit dacă luam loc în grădiniță, intrucît n-am putut observa ce se întimpla acolo.

Dar să trec la relatarea celorlalte fapte observate, inclusiv la felul în care ospătarul Gheorghe Neamțu a ținut să-și îndeplinească îndatoririle. Am luat loc la o masă cu două scrumiere pline ochi, cu trei pahare bătute doar pe jumătate, cu o față de masă murdară și cu o frapieră în care se odihneau două sticle de apă gazoasă, golite, și o sticlă de vin la kilogram, goală și aceasta, desigur.

Respectivul ospătar mi-a acordat o oarecare atenție după aproximativ 10 minute, deși în tot acest timp nu a făcut

nimic, nu a servit pe nimeni, n-a debarasat nici o masă. S-a apropiat și m-a pătruns cu o privire tulbură. Mirosea a băutură de la o poștă. M-a îndrumat să iau un cotlet de porc. Nu i-am urmat sfatul și i-am cerut pește. N-avem decît file de scrumbie, mi-a răspuns, dar e foarte scumpă, 13,50 suta de grame, și scrumbie à la grec. File de știucă, am hotărît eu, și ceva de băut. Ospătarul după acest dialog de rutină, a înhățat scrumierele, a vărsat ceva din pahare și a plecat să-mi aducă fileul de știucă. A revenit după 10 minute cu un pahar de coniac pe care l-a dus la una din mese. Văzindu-mă, și-a reamintit parcă de un vis nu prea plăcut. De ce îi eram eu antipatic, nu știu. Am repetat comanda și l-am rugat să pună ceva în frapieră, să nu pierdem timpul și-așa destul de prețios de nerecuperat în caz că-l pierdem. Respectiva frază l-a făcut ceva mai vesel și-am sperat că ne vom înțelege ca doi oameni buni. A adus o sticlă de apă gazoasă („nu, nici vorbă de apă minerală”, mi-a declarat dînsul) apoi a plecat după mult așteptatul file de știucă. A venit cu două ciocvirțele pe care, în virtutea faptului că eram un mîncător de pește, le-am refuzat categoric. L-am însoțit la bufet și i-am arătat bucata de pește pe care s-o pună pe farfurie. Ei bine, a luat bucata de pește și a trîntit-o direct pe tara cîntarului. „Nu, i-am zis, bucata asta n-o mai vreau. O vreau cîntărită pe farfurie. Așa că luați-o pe asta”. Exageram, sau nu, nu știu, dar n-aș fi putut minca un pește cu care s-a șters tara cîntarului. Infuriat, mi-a spus că trebuia asta n-o poate face decît bufetiera. Dar bufetiera nu era acolo. Așa că dînsul, ospătarul, a plecat la bucătărie, iar eu am rămas să aștept bufetiera. A venit și dînsa și a repetat exact gestul ospătarului, semn că igiena este un cuvînt și nu o necesitate. Ajuns la acest capitol, pot să spun că în general igiena localului lăsa de dorit la Izvorul rece, cu excepția celui sector în care lucra acea ospătărită în vîrstă și fără ecuson. În ceea ce privește ecusonul, mai fac observația că nici bufetiera nu-l avea, așa cum nu-l avea nici o anume tină blondă, îmbrăcată în halat, ajutoarea ospătăritei de la țigări, iar despre această tină blondă mai trebuie să spun că prea des era îmbrășată, pe după talie, cu o deplasată tandrețe și un familiarism de prost-gust de unul din cheflii aflați la masa situată în spatele meu. În sfîrșit a apărut și ospătarul meu care a luat farfuria, a adus-o la masă, a deschis sticla de apă gazoasă, a adus două chifle într-un coșuleț pe care l-a așezat pe patru șervețele roz, nedesfăcute, iar furculița și cuțitul (un cuțit obișnuit, nu unul special pentru pește!) „Așa ceva, a spus Gheorghe Neamțu, nu există la noi!” le-a așezat direct pe fața de masă necurățată de rămășițele vizibile ale celor ce fuseseră înaintea mea. În loc de lămîie, mujdei de usturoi. Era mai bine să fi avut lămîie, dar nici usturoiul n-a fost rău. Cit despre felul în care a fost preparat acel fileu de știucă, toate laudele mele pentru bucătar. Excelent. Excelență și scrumbie à la grec, pentru că am mîncat și o scrumbie à la grec, după o altă bună bucată de timp scurs de la lansarea comenzii și pînă la efectiva ei îndeplinire. Mai simplu a fost la notă, cînd ospătarul s-a arătat destul de prompt, dar într-o și mai avansată stare de ebrietate. Nota 5.

INCOGNITO

N.R.: Pentru crasa delăsare, nepăsare și indolență a personalului, pentru indisciplină și necurățenie, (exceptînd bucătarul și ospătărită în vîrstă, notați cu 10) redacția acordă restaurantului Izvorul Rece nota 1 (unu). (Nota redacției nu se include în calculul mediei)

O clipă de slăbiciune

Trenul rapid Suceava-București pleacă peste 5 minute de la linia „una” (de ce oare spun crainicii de la C.F.R. una?). Pe peronul gării Focșani, Laurențiu, în vîrstă de 17 ani, elev la un liceu din localitate, iar în trenul care urma să se pună în mișcare părinții acestuia. Tatăl pleca într-o țară străină ca specialist, iar mama îl însoțea pînă la Aeroportul Otopeni. „Laurențiu, am încredere în tine, nu ți-am luat cheile de la mașină, mai pornește din cînd în cînd motorul”. „Acum te sărutăm, peste trei zile sînt acasă. Vezi fi cuminte”. Acestea au fost ultimele cuvinte ale mamei, înainte de plecarea trenului. De la gară Laurențiu a plecat glonț spre locuința prietenului său Mihai, militar în termen, care era pentru citeva zile în permisie acasă. La ora 16, punct, Mihai — posesor de permis de conducere — Laurențiu „proprietarul” și încă trei flăcăi, cărora începuse să le mijescă mustăți, erau gata de plecare. „La scoateți toți banii care îi aveți în buzunar, să vedem de ce fonduri dispunem, zice Laurențiu. Suma se dovedește îndestulătoare. Vreo 300 lei”. Nu e prea mult, dar nici chiar rău, apreciază Laurențiu.

Cred că „Hanul Conache” e locul cel mai potrivit — propune Mihai. Nu e nici departe, nici prea aproape. Și acolo după cite am auzit, au băuturi bune! Ochii celor patru băieți nu urmăreau dealurile mănoase ale Focșanului și nici munții falnici care se profilau în zare, ci îl mincau din ochi pe Mihai, care apăsa tot mai zdrăvăn pe accelerație. 80, 100, 120 km pe oră arăta vitezometrul. „Vă place, băieți, cum se comportă mașina cînd e bine strînută?” Băieții nici nu mai puteau vorbi, erau muți de admirație și invidioși pe Mihai care conducea cu atîta dezinvoltură.

VICTOR BEDA

Acel „totuși”

ce răscolește sufletul...

„Vă rog din suflet, ajutați-mă să-mi găsec fratele!”

Nu este prima scrisoare cu o introducere atât de profund răscolitoare pe care o citește în cadrul atribuțiilor sale de serviciu, dar de fiecare dată plutonier Silvia Șerban, de la Direcția evidența populației a Inspectoratului general al miliției, este realmente cuprinsă de fiorii emoției. Rîndurile pe care trebuie să le parcurgă îi vor dezvălui o nouă dramă, de proporții mai mari sau mai mici, privind poate chiar numai acea ființă umană care imploră ajutor, dar ce mai contează proporțiile și numărul persoanelor cînd este vorba de o dramă reală? Cit de sincere și impresionante sînt aceste cuvinte „vă rog din suflet, ajutați-mă...” Un apel rostit din adîncul ființei presupune o speranță și, în același timp, încredere în cel cărui i te adresezi, încredere în existența și trăinicia sentimentului de omenie, în ultimă instanță...

Pe sub privirile și prin sufletul Silviei Șerban și ale colegilor săi trec adesea astfel de secvențe de viață dramatică.

„Nici nu știu precis cîți ani are — scrie, în cuvinte de-a dreptul tulburătoare, Eugenia Hadgiu din București, Aleea Compozitorilor nr. 7. Poate fi cu 2—3 ani mai mare decît mine. Eu am 25 de ani. Sînt căsătorită. Am o fetiță de 4 ani. Lucrez ca desenatoare într-un institut. Am o familie unită. Mă pot considera fericită

și totuși, există un „totuși”. Am aflat tîrziu că am un frate...”

Eugenia Hadgiu, făcînd dovada unui profil moral admirabil, nu-și judecă aspru mama, care a dat viață celor doi copii, în afara căsătoriei, pe care i-a internat apoi la Casa copilului din Cluj-Napoca în perioada anilor 1954—1956.

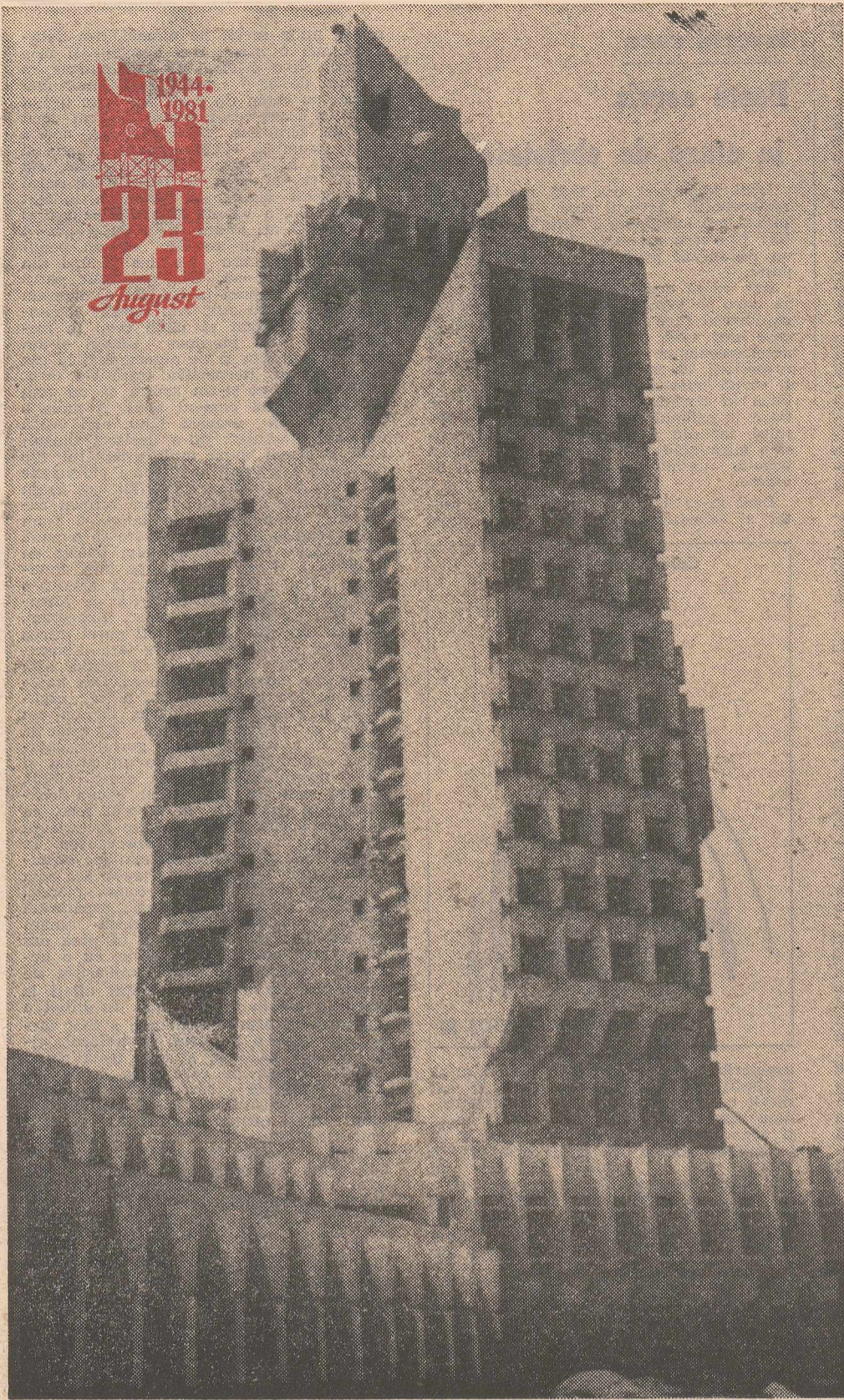
„Ulterior, cînd s-a căsătorit, m-a luat la dînsa numai pe mine... N-aș vrea ca fratele meu să mă invidieze... Nu pot avea liniște pînă nu aflu unde trăiește, ca să-l văd și să ne apropiem sufletește. Vă rog faceți tot ce se poate. Cînd ne-a dat nouă viață, mama purta numele de familie Radu. Fratelui meu i-a pus numele Mircea. Aștept cu nerăbdare răspunsul dumneavoastră, care sper să fie cel dorit...”

Adrese, telefoane, zeci de anonimi intră în circuitul firesc al relațiilor interumane, fiecare cu pîrticica lui de contribuție și clipa mult așteptată de Eugenia Hadgiu nu întîrzie prea mult. Mircea, care se mai numește și Emil, așa cum a dorit familia Băraian, din comuna Călanu, județul Cluj, acei oameni de omenie care l-au adoptat în anul 1957, cînd fratele Eugeniei avea trei anișori, este și el, astăzi, ca și sora sa, familist și lucrează ca fierar-betonist pe un șantier al Grupului nr. 7 construcții din Cluj-Napoca.

Deși condițiile aducerii lor pe lume au fost cele descrise cu amărăciunea firească de către Eugenia, cel doi frați au găsit, în schimb, o societate generoasă și oameni cu suflet, cărora le poartă întreaga recunoștință.

MIHAI GROZAVU

Satu Mare — un județ

În ce privește belșugul...

În ce privește belșugul, imaginația noastră, de fapt, nu merge niciodată prea departe. De obicei, vedem la bogăție mai mult risipa. Omul nevoiaș se gîndește la cel avut ca la unul trăind într-un fel de răsfaț continuu. E foarte greu să ne închipuim o gospodărie țărănească dintre cele mai îmbelșugate la care nimic să nu ne vorbească propriu-zis de belșug, ci de ordine, răbdare, chibzuință, dacă nu chiar de o anume austeritate a obiceiurilor, a traiului. Dovadă că nici un adevăr nu-i întreg dacă nu are și manifestări neașteptate. E simplu să spui bogat-sărac, darnic-zgîrcit, mărginit-inteligent. Te uiți la un om care stă din zori și pînă-n noapte opintit în sapă și, cu toate că respectă munca și pe omul muncitor, nu poți să nu te gîndești că munca lui e și suferință. Or, de suferință cauți să te îndepărtezi. Sau, mai bine zis, nu umbli cu tot dinadinsul după ea. Normal ar fi să te întrebî dacă nu cumva săteanul cu sapa are motive să muncească atît de amar-nic, dacă mărginirea acelei munci nu-i cumva un fel de inteligență pe care n-o știi; poate forma de inteligență care aduce cea mai deplină mulțumire sufletească.

Cînd te gîndești la un ceapeu renumit, care tocmai încheie culesul grîului, parcă vezi mașinile forfotind pe uliți, șoferii nădușiți, dar veseli, un președinte roșu la față și pintecos, ca toți cei ce știu să-și trăiască viața, parcă vezi preaplinul cum mai dă pe de lături, ca să se știe că recolta-i mare și că e de unde să se și risipească.

Deși Cooperativa agricolă de producție din Petrești e în campanie și are tot renumele bogăției, comuna nu forfotește deloc, ba-i chiar pustie. Un bătrînel mătură o străduță, profund absorbit de treaba ce-o are de făcut, o grupă de copii de grădiniță vin la masă, la cantină, o Dacie verde, a președintelui, cînd apare, cînd dispăre. Primăria, care-i și sediul cooperativei, e o construcție nouă, întocmită cu fel de fel de steme de ceramică smălțuită, școala e nouă și ea, mai toate clădirile sînt noi ori, pentru că sînt bine lucrate și foarte îngrijite, par noi. În fiecare curte se găsește o grădiniță de legume și de flori, nimic nu-i la întimplare, nici un gard nu e povîrnit, vopseaua nu-i nicăieri coscovită sau veche. Impresia e de proaspăt, de lucru tocmai încheiat. Te uiți la moșia comunei și simți ceva deosebit. După cules, pe cîmp n-a mai rămas nici un spic. Nu-i o figură de stil: intru pe miriște și caut măcar un spic de grîu, dar nu găsesc. Cineva a avut răbdarea și sfințenia să adune absolut tot ce era de adunat. Peste tot, încerci simțămîntul acesta, că a existat o milă acolo și că mina și mîntea unui gospodar au pus treburile la punct, de curînd, cu o clipă, două înain-

tea sosirii tale. Dealțfel, cînd vii de Carei spre Petrești ideea că iată, de se muncește după o altă regulă, după regulă foarte limpede, mai bine zis netă. Pînă la o linie, porumbul e ca porumbul, cînd mai frumos, cînd mai puțin. De la linia asta încolo, e verde și le; un verde gras, umed, saturat de pigmenți. Drumul către ferma de vite e ogilă, linia dreaptă e linie dreaptă, albul peștilor e alb, aerul nu miroase, cum ai so-

POEȚI SĂTMĂRENI

Cărțile

Cărțile din rafturi ca pietrele
nu cer ni
(De ce este gol Ochiul care
n-a îndurat Călăt...
De la o vreme ai obosit prin milul
eleio;
Oglinzi. Ha, ha, acest vraf de cenușă
nu este d
metalul aurifer al Elocinței...)

Le privești cu neîncredere
ca pe niște anin
neimblinzite ; o pasăre pe marginea
feres
schilodului ; o pasăre deasupra
lacurilor celu
n-aude ; o pasăre prin răcoarea
orbul

una are-o aripă, respirația căilor,
în noaptea
Sânziene ; una are-o aripă albu
peste um
înecatelor ; una are-o aripă finul
umed cosit

că trebuie să miroasă, a bălegar și gîdospit. Pur și simplu, nu miroase a niște Vine doar o boare de lemn de brad spre grajdul care tocmai se ridică, și într-o ladă lipită de-un perete un iz pătrunzător de vitamine de la cutiile de medimente goale depozitate acolo.

Cît despre grajduri, parcă fiecare mai ști ce-i acela un grajd.

Să vedem, prin urmare, cum sînt ei Petrești. Albul este tot mai alb, feresul par abia spălate, lumina e blîndă și în tulătoare, patul de paie al vitei are gălăuțiu acela auriu al lanului copt pe înde Se află în grajd cite două rînduri de cincizeci pe rînd. Toată treaba schimb o fac un ingrijitor și două muțoare. Oamenii au vechime și motive fte mari să fie harnici. Se cîștigă, în die, 2.600 lei lunar ; cei care se ocu efektiv de îngrijirea animalelor ridi-

Satu Mare la ora împlinirii lui August

(Urmare din pag. 1)

dearea de prelucrare a lemnului, poligonul de prefabricate al Intreprinderii județene de construcții, întreprinderile de renume „Unio” și „Mondiala”. Consecință a dezvoltării și perfecționării agriculturii sînt Complexul de valorificare a fructelor, fabrica de lapte praf din Carei, dotările și creșterea producției la Fabrica de ulei „Ardealul” din Carei, Fabrica de brînzetură din Satu Mare, „Integrata” de in și cinepă din Negrești Oaș și altele. Deși n-am numit decît o parte din întreprinderile județului, trebuie să observăm că nici una nu dă produse energointensive. Materia primă ne-o asigurăm, în cea mai mare parte, din județ și din țară.

Dealțfel, fiindcă vorbim de ce este important în județ trebuie să spunem că dezvoltarea industrială a mers în întregime pe ideea echilibrului și eficienței. La noi, se știe, inul dă recolte bune. Cam toată producția de 30.000 t se prelucurează la Carei și Negrești. Am ajuns să producem 80.000 tone legume. Acum, mai mult de jumătate din această cantitate e prelucrată la fabrica de conserve, livrăm în țară, exportăm ; altfel spus, prelucrare superioară, în funcție de condițiile locale, de tradiție. În industria confecțiilor, în cea textilă, în filatură se poate vedea, de asemenea, ideea aceasta a valorificării judicioase, firești a posibilităților locale și a dotărilor, deci ideea dezvoltării echilibrate și cu simțul perspectivei. Să dezvoltăm, adică să investim acolo unde obții cel mai mare beneficiu, ca să îți cea mai bună balanță a forței de muncă.

Cu ocazia celor opt vizite de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a efectuat în județ, toate aceste probleme au fost dezbătute pînă la detaliu cu organele de partid ale județului, cu oamenii muncii. Faptul că astăzi forța de muncă în județul Satu Mare are o stabilitate cu totul remarcabilă este tocmai rezultatul

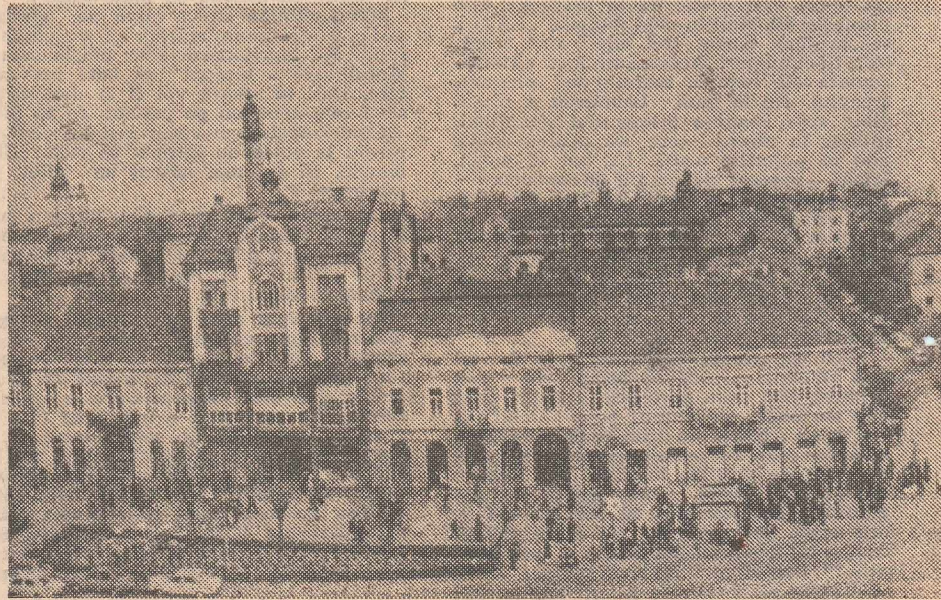
unei politici echilibrate a investițiilor. Dacă, spre exemplu, spunem că numărul de apartamente date în folosință la 10.000 locuitori este de 74, e obligatoriu să discutăm cifra în legătură cu stabilitatea forței de muncă. Oamenii nu se mai strămuță, au casele lor, construcția de noi locuințe ține ritmul necesarului. Este, iarăși, un fapt important. Să ne amintim numai de vremea cînd oamenii de pe aici plecau prin alte părți să-și caute de lucru și vom înțelege ce realizare mare e faptul că au de lucru toți, că tradiția oșanului de a-și găsi de treabă în agricultură și în munca la pădure pe la altele județe a rămas mai mult ca tradiție și numai pentru perioadele de vîrf din agricultură. Pentru că vorbim de agricultură, este momentul să amintim — tot pentru ideea investițiilor echilibrate — că s-a cheltuit, în ultimele două cincinale, 1 miliard de lei pentru lucrări de îndiguirii, îmbunătățiri funciare și alte lucrări menite să asigure un spor de producție. Suma nu e mare pentru că nici nu trebuie să fie mare, ci bine folosită. Practic, am rezolvat toate grijile pe care le aveam cîndva cu seceta ori precipitațiile abundente.

— Cercetînd poziția pe care o deține sau, mai bine zis, a reușit s-o dobîndească județul Satu Mare în plan național cu unele produse ne lămurim mai bine de importanța unor ramuri industriale și a agriculturii bine făcute, de raporturile dintre industrie și agricultură : locul 1 la utilaj pentru transport continuu și mașini de gătit pentru combustibil gazos dar locul 1 și la în pentru fibră și căpsuni, locul 2 la cartofi timpurii și cinepă pentru fibră, locul 3 la tricotaje de lînă și tip lînă, locuri între 7 și 9 la țesături din bumbac și tip bumbac, sticlărie, uleiuri comestibile, unt. Ponderea produsului natural este, pentru omul timpurilor moderne, cu totul incurajatoare. Un județ, am putea spune, că o mare gospodărie, cu fiecare lucru la locul lui, cu ini-

țiative și ramuri industriale atent chibzuite.

— Ne vom da seama și mai bine de înțelepciunea politică economică a partidului nostru în actualul cincinal, avînd ca sarcini principale calitatea și folosirea intensivă a capacităților existente. Dinamica industriei este în continuare susținută. Ritmul anual al creșterii producției industriale va fi de 9 la sută. Se vor crea și dezvolta unități metalurgice, ale mecanicii fine și ale chimiei prelucrătoare. În 1985, estimăm să ajungem la o producție globală pe locuitor de 72.150 lei, cu o creștere decît de peste 20.000 lei față de 1980. Avem 13,5 miliarde lei investiții — de 2,5 ori mai mulți ca în cincinalul precedent — în special pe linia dezvoltărilor și a modernizărilor. Sîntem în etapa trecerii de la extensiv la intensiv. Ce este, prin urmare, pentru toată țara este și

pentru județul nostru. Există însă o realitate specifică acestor locuri și asupra semnificațiilor ei nu vom găsi niciodată cuvintele care să exprime totul. În cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu în octombrie 1972, cu prilejul unei vizite de lucru se sublinia : „În orice fabrică găsești aici alături de români, maghiari, la fel în orice școală, în orice bloc, în orice magazin. Nimeni nu-i întreabă pe oameni de origine națională. Esențial este cum își îndeplinesc sarcinile, care este poziția lor în muncă pentru înfăptuirea politicii partidului. Acesta este criteriul suprem de afirmare a oamenilor !” Viața noastră aici, în județul Satu Mare, are un criteriu suprem : unitatea de năzuință, unitatea gîndului și a simțămîntelor. Expresia concretă a felului în care Partidul Comunist Român a soluționat problema națională este tocmai uni-

a o mare gospodărie, cu fiecare lucru la locul lui

40 000—45 000 lei pe an. Deși se plătește cel mai mic preț pe hectolitrul de lapte obținut din toată țara (douăzeci de lei, din care zece lei pentru îngrijitor și zece pentru mulgătoare), se obțin totuși cele mai bune retribuții! Povestea, nu-i așa?, începe să fie interesantă. Ferma are un efectiv matcă staționar de 500 de capete (vacă și juninci) la care se adaugă încă 1 200 de animale interesând în ce privește producerea generațiilor de taurasi cu înaltă valoare zootehnică pentru însămânțări artificiale.

În sine, cifrele n-au nimic pasionant. Cînd își cumpără dimineața kilogramul de

Paradoxul acestei situații este că devenind mai bogat, satul nu vrea să fie și oraș. Își precizează, dacă se poate spune astfel, ruralitatea printr-un soi aparte de bunăstare. O bunăstare plină de rigoare, de bunăsimț. Putea să fie întemeiată ferma de elită în alte locuri? S-ar fi putut și nu-i deloc improbabil să se fi ajuns la rezultate asemănătoare. Numai că una este lucrul probabil și alta lucrul sigur.

Agronomul Ștefan Vilany este un om mărunț și are tot ce-i trebuie să nu fie băgat în seamă cînd se adună laolaltă mai mulți gospodari. În relațiile cu semenii se poartă după un cod propriu, nu tot-

nesc auditoriul, se vede împede că nu de discuții ar avea el trebuință acum, ci de soare.

„Am auzit o legendă, spun. Cum că v-ați fi prins tatăl cu ceva porumb scos din tarla fără voie și l-ați fi sancționat”. „Lucrurile stau altfel, spune președintele Ștefan Vilany. Pusesem, e mult de atunci, dovleac în porumb, ca să le dăm celor care au cai. Cu caii am făcut întotdeauna o treabă bună. Tata a luat niște dovleci. Zicea el că i-a cerut de la paznic. L-am amendat cu o sută de lei. Ce ești tu, i-am zis, excepție? Pe urmă, i-am dat o sută de lei ca să plătească amenda”.

Tot ce rosteste Ștefan Vilany pare surprinzător și nițel sucit. Dar, la urma urmelor, ce adevăr aduce nu pare puțin anapoda? Cînd unuia îi reușește ceva în viață, el povestește ce a făcut ca să izbutească. Ștefan Vilany procedează oarecum invers: „M-am zbatut să nu facem datorii. Asta m-a chinut pe mine tot timpul: să nu fiu dator nimănui. Dacă ai datorii, fie la stat, fie la oameni, nu se poate să nu te găsești și în situația de a da explicații fără să ai, de fapt, ce explica. Multă vreme noi am fost ca ăla care fugind să nu rămînă ultimul în cursă s-a trezit în față”.

Itată încă o istorie despre Ștefan Vilany povestită de un sătean: ar fi venit careva de la direcția agricolă ca să discute asigurarea stocului de furaje pentru vite. Omul era bine intenționat dar nu-i suficient să ai intenții cumsecade cînd nu ai furaje. Președintele s-ar fi dus cu hirtilele ce i s-au adus în grajd, i le-ar fi arătat, se spune, unei vaci și firește că vaca a continuat să rumege liniștită. „Vezi matale, ar fi cugetat Ștefan Vilany, vaca n-are nici o părere. Cînd îi e foame și n-am ce-i da, nu-mi dă nici ea lapte. Așa discutăm noi cu vacile, cu furajele în față, nu cu hirtii”.

„Oamenii, mai spune Ștefan Vilany cu aerul că rosteste un gînd extrem de protocolar, trebuie puși în situația de a găsi în ei obligația și plăcerea muncii. Ia să-i asigurăm țăranului toate condițiile ca să muncească și să fie clar ce-i cerem și el să nu muncească. Nu-l ia dracu?! Il ia!”

Scote din sertar un număr mai vechi din Flacăra cu un articol — Sint un țăran care face politică — plin de sublinieri. „Nu-i sănătos să fii dirijat în fiecare oră și în fiecare zi. Uite ce spune omul acesta: dacă nu sint lăsat să mă folosesc de cap, îmi pun o cutie în loc de cap ca să nu-mi plouă în gît și am rezolvat. Cine poate să-mi spună mie mai bine ce să fac, dacă eu sint acela care cunoaște pămîntul petic cu petic. Eu știu cît bălegar am imprăștiat pe cîmp și ce-are să lasă vara acolo. Eu nu am vrut niciodată să trăiesc cu capul altuia. Asta e toată filozofia, să lupți să nu ți se molească judecata”.

TUDOR OCTAVIAN ■

Doi artiști plastici

Ion Popdan

În ceea ce-l privește pe Ion Popdan, unul din cei mai interesați pictori din această parte de nord și de sudet a țării, recunoscut a fi un interlocutor extrem de greu de pornit spre mărturisire, bănuim că încă mai cerne și cumpănește emoțiile pe care tablourile sale trebuie să le-au stîrnit în inima și gîndul vizitatorilor ce-au călcat pragul unei admirabile expoziții pe care pictorul sătmărean a deschis-o în primăvara acestui an la Galeria de artă ale municipiului. Și-l mai bănuim că-n liniștea și lumina acestei caniculari veri își continuă cercetarea, deopotrivă istorică și artistică, pentru completarea acestui ciclu intitulat *Mari cîtori*, o suită de pinze a căror principală temă este istoria patriei. Și mai cu seamă îl bănuim dialogînd, în taină și cu profundă curățenie sufletească, așa cum îi place să spună despre munca sa de pictor, cu accente extraordinare lucrare ce n-a părăsit niciodată atelierul său. O pinză monumentală — și ca proporții, și ca semnificații, și ca valoare — intitulată *Mihai Viteazul pe cîmpia de la Mofin*.

Paul Erdős

Maestrul Paul Erdős pregătește pentru luna septembrie — octombrie în Capitală o mare expoziție de grafică avînd caracter retrospectiv. Fondul selecției îl vor constitui totuși lucrările recente, cu osebire din ultimul an. E vorba, prin urmare, de o retrospectivă a direcțiilor și preocupărilor, a pieselor de reprezentare dintr-o carieră artistică îndelungată și productivă, închinată aproape în întregime omului din nord și din Oas, sublimului ființei sale dirze și drepte, marii vitalități a sufletului său.

Creator neobosit, din spîta acestor ce-și îndreaptă zilnic pașii spre atelier, Paul Erdős, Mastru emerit al artei și cetățean de vază al municipiului Satu Mare, a avut, cu 1980, unul din anii cei mai harnici (expoziții personale ori participări la mari expoziții de grafică în țară și prin Europa, călătorii, ilustrații de carte) și, cu 1981, un timp dăruit în întregime retrospectivei. Să așteptăm, prin urmare, toamna.

Cronica vieții pentru toți

Destule scrisori sosite la redacție sînt strigare singurătății și cumpăneii unor femei care nu-s bătrîne de tot, dar nici tinere nu mai sint. În județul Satu Mare numărul vîrstnicilor care nu se pricep decît la gătit, dar sint hotărîte să solicite o slujbă — în marea majoritate a cazurilor femeie de serviciu — nu-i tocmai mic.

Dar se află și oameni care solicită serviciu însă numai un anumit serviciu. Iuliana Matolcsi, bunăoară, vine să solicite pentru Mihai Iuliu Matolcsi, soțul ei, un post de muncitor necalificat. I se oferă la Trustul I.A.S. Șantierul construcției montaj Satu Mare și să sperăm că omul își va găsi locul și liniștea aici. El a mai fost repartizat la I.C.R.A., la I.P.L. și — cum glăsuiește o adresă — „mai peste tot, unde se putea munci”.

Mihai Chencian are numai 7 clase și nici o calificare. Soția are o pensie modestă. El a fost remizier la I.C.S. Alimentație publică; pentru 7 clase și o fire bolnăvicioasă e bună și remiza, dac-o țil. I s-a dat alt post de vînzător remizier la U.J.C.C. la o tonetă. Viata e pentru tot, dar viața de vînzător într-o tonetă cum e oare?

În fine, tot o problemă de muncă, de un fel mai aparte. Irina Buzilă din comuna Valea Vinului, cooperatoare și mamă a patru copii sub zece ani, reclamă faptul că i s-a luat o parte din lotul personal cu care se ajută să-si hrănească vaca și, cu laptele vacii, pruncii. Ea e în stare să lucreze pămîntul acela, mai mult, are mare nevoie de el dar conducerea C.A.P.-ului i l-a dat altcuiva, cu nevoi mai mici decît ale Irinei Buzilă. Femeia scrie de un abuz. O comisie a U.J.C.A.P.-ului urmează să dea zilele acestea un răspuns și o rezolvare cererii ei. Din partea conducerii județului sint toate asigurările că se va proceda cu dreptate și cu omenie.

orminte
singure ca pietrele
cărțile din rafturi
u cer nimic

i deodată le zărești Zăpada :
ea nu vine cu tălpi de
cmeie, ea nu se tirăște ca șerpil,
nu se scurge ca
doarea pe trup. In fața lor ești
incă în fața Ferestrei
nalte : nu zăpada o aștepți ei pe acel
care-o privea.

Dar văd pîlpiind in jarul lor
uniforme aurite
aărșăluind in preajma mea ca niște
străji ale nopții
omplementare puterii monedelor :
Regii, Dialogurile,
lagii

GEORGE VULTURESCU ■

Într-un colț

stăteam într-un colț al vieții mele
i lumea stătea într-un colț al vieții mele
e brînci
i mă apăsa din locul acela foarte tare,

mă căuta în gînduri cale de ani lumină.
Nu știam pe unde să trec,
în care parte mai bine să mă stabilesc,
decît din colț în colț, mai bine
să mă întorc hoște și să strig
noaptea la focuri peste fum și cenușă,
ziua la mine ca și cum aș fi vrut să fug
ori n-aș mai fi putut să mă ajung din
urmă...

Treceam astfel cu steaguri în miini,
multe miini deodată ridicaseră steaguri
peste capul meu
ce strălucea în luminări firave.
Și cum stăteam așa eram în altă parte
biciuit de erengile cerului pină în pămînt.
Un singur armăsar mă ocolia.
tirziu de tot în vis îl auzeam nechezînd.

RADU ULMEANU ■

Desen pe cer

Parcă și-n cer și-mprejur
ești numai tu și te miri

ca un grăunte de mercur
in mii de cioburi te răsfirei

in mii de chipuri să-ți înduri
atîtea mii de ogîndiri.

EMIL MATEI ■

lapte, cetățeanul nu se întreabă care sint problemele zootehnice și ce se întreprinde pentru ameliorarea efectivului de taurine pe plan național. Pe crescătorul de vite, cifrele însă îl dor sau îl înveselesc. Sigur, veți zice, la Petrești e fermă de elită, au primit 219 vaci Siementhal din Austria, cumpărate cu bani grei, fiecare vacă are un nume și un renume, nu-i puțin lucru să te chemi vacă de elită, teoria elitelor funcționează altfel în grajd, tu, ca îngrijitor ori inginer, ești mîngiat de ideea că lucrezi direct la Programul național de ameliorarea efectivului de taurine. Numai că ferma i s-a dat Petreștiului iar Petreștiul, spre deosebire de alții care nu prea s-au priceput a înmulți talanții, a ridicat greutatea medie a vitei la ora ceasului cînd îi e dat să fie biftec, a sporit producția de uger, a reușit să facă din munca la fermă o trudă plăcută și știință.

deamna confortabil. A muncit 22 de ani cu bucuria aceea nițel îndurerată a cioplitorului de piatră. E sigur că de multe ori oamenilor trebuie să le faci binele impotriva voinței lor. Are un dram din firea lui Moromete și un dram mai mult din firea marilor artiști. Cînd te lămurești cum gîndește el despre munca de țăran, trebuie să te gîndești că țăranii din Petrești ar putea foarte bine să-și semneze satul și bogăția așa cum pictorul își semnează tabloul. „Întrebați-mă” zice Ștefan Vilany, nu tocmai cordial. „Despre ce să vă întreb?” „Sinteți ziarist, deci îmi puneți întrebări și eu vă răspund”. „Nu-i nevoie, am văzut ce era de văzut”.

Plouă de vreo două ceasuri, Ștefan Vilany se uită sîcîit pe fereastră, cit despre conversație, în ciuda faptului că nu-i displace taifasul socratic, cu întrebări ce nu cer neapărat un răspuns, dar care stir-

cea românilor, a maghiarilor, a germanilor și a oamenilor muncii de alte naționalități. Politica armoniei vieții aici vădește cel mai bine telurile și pozițiile. Sub regimul dictatorial al fascistilor horthysti, singura egalitate era cea a vrăjbei. Trebuia să fie vrăjba ca să fie exploatat la fel și românul și maghiarul. Dar acești oameni aici s-au născut, aici și-au clădit casa și și-au crescut unci. Este extraordinar ce a reușit parul nostru într-un timp, totuși, atît de irt! A reușit să-i facă pe oameni să pătrunși de convingerea că singurul abaj care contează pe lumea aceasta e limbajul muncii și că meritul muncii e singurul merit.

vergi în Cîmpia Careiului, în văile Soșului și Crasnei și vezi gospodăriile așezate. Ce bați de seamă privindu-le e că oamenii sint harnici și civilizați.

Care-i român? care-i maghiar? asta nu are nici o importanță. Cînd socotim vînzările anuale de mărfuri către populație și vedem că în 1980 s-a ajuns la 8,3 mii lei pe locuitor, nu se scrie nicaieri cit a cumpărat românul, cit maghiarul, pentru că a putut cumpăra fiecare din munca lui cinstită în mod egal, atît cit a vrut și a avut nevoie. Eu cred că lucrul cel mai important în județul Satu Mare este profundul sentiment de dragoste al oamenilor muncii față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, sentiment întemeiat pe realități, pe fapte, nu pe vorbe. Pentru prestigiul faptelor oamenilor din industrie și agricultură, județul Satu Mare a primit de-a lungul anilor numeroase distincții ale muncii în plan național: Steaua Republicii Socialiste România cl. a II-a, Ordinul Muncii clasa I. Ca efect al muncii înfrățite a românilor, maghiarilor, germanilor retribuția reală a personalului muncitor în cincinalul trecut a crescut cu 27,8%. Datele am referință în domeniul social-cultural, în învățămînt, în asistența medicală cunosc an de an sporuri importante. Într-o epocă de echilibru, cînd se urmărește armonia sectoarelor și a intereselor cetățenilor fie ei țărani, fie orășeni, totul devine important. Nu-ți este îngăduit să neglijezi ori să omiți nimic din ce poate face viața omului mai bogată, mai multumită.

— Cine vine mai rar sau prima oară la Satu Mare, în municipiu, la Negrești Oas, la Carei se gîndește, cu îndreptățire, la specificul locului — al construcțiilor, al portului, al obiceiurilor. Se petrece un fapt interesant: omul simte că specificul se alcătuieste dintr-o mulțime de alte lucruri, greu de definit, de precizat. Un element care atrage atenția este curățenia exemplară a străzilor, un altul, felul aș zice cumpănit de a fi al oamenilor, vorba lor respectuoasă, grija pe care o pun în tot ce fac — să nu lase adică treaba pe jumătate, neterminată. Dumneavoastră v-ați născut aici, sinteți din tinerțe activiști de partid, cunoașteți bine locurile și oamenii — locurile și oamenii vă cunosc bine. Vă rog să ne vorbiți mai mult despre specific, despre modul în care se conturează el.

Scrisoarea lui Dumitru Zaharie, pensionar din comuna Ungra, județul Brașov, este în versuri. Și dacă dumneavoastră simțiți că trebuie să ne-o trimiți, și noi simțim că trebuie să o publicăm.

Dragă „Flacăra” și Adriene frate,
Îți scriu aceste rânduri de departe.
Eu te-aș ruga coboară pe la noi, la sate:
Să vezi cum eu alerg, după dreptate —
Cu ce finețe legile-s interpretate.
Treizeci și opt de ani muncii ca biet slujbaş;
Cum șapte ani un grăuraș, zis Grigoraș,
Ușor, mi i-a păpat dintr'un răvaș
Că stau la sate poate și nu la oraș.
Treizeci și unu ani ce am muncit la stat
Din anul una mie nouă sute treizeci și trei
Statul, pentru munca ce sincer am prestat
Credincios, corect, în ani destul de grei,
Pensie corectă, dreaptă mi-a fixat.
Anterior lui treizeci și șapte
Am muncit și-n rindul celor de la sate.
Peste șapte anișori în greaua-agricultură,
Și-acum ca drept răsplătă-s silit să tac din gură.
Mi-am plins amarul celora din Capitală
De munca ce-am depus-o în agricultură.
Dreptatea mi-a făcut-o Comisia Centrală —
Mi-a hotărât în baza Legii trei și patru,
O pensie de-o sută patruzeci și patru.
Au fixat lunar să o primesc
Pentru care eu, cinstit le mulțumesc.
Însă ce să vezi, doi ani de-abea trecuse;
Ca-n una mie nouă sute și optzeci
Mica pensioară Grigoraș, o șterse;
Că nu este lege pentru două pensii-nțregi
Și legile-s întoarse, ca și cum n-ar fi legi
Așa, eu am rămas, cei șapte anișori
Să-i privesc cu jale-n aier uneori.
Să-mi zic: Dreptate, unde ești tu oare?
Alcea-s! N'am ce face! Grigoraș e tare!
Să-i plâng cel șapte ani muncii în colectiv?
C'am fost atât de prost, și-atâta de naiv?
Cînd „Flacăra” s'aprinde în cele-ntunecate
Lumina se așterne și se face dreptate.

(N.R. : Am căutat să păstrăm ortografia și punctuația lui Dumitru Zaharie. Am dori, cu toate că scrisoarea este mai deosebită, în versuri, ori poate toamă de aceea, să primim un răspuns eit de omenesc de la cei în drept.)

„Mă numesc Stela Ionel și sint om al muncii în cadrul Autobazei nr. 6 Tecuci. În anul 1972 am contractat cu statul o locuință proprietate personală, pe Alea Strandului, bl. H 3, ap. 9. În iarna 1972-1973 a apărut condensul. Măsurile luate de mine au fost ineficiente. Am aflat din articolul publicat în ziarul Viața Nouă nr. 10 116/79 că la Cercul de creație tehnică și urbanistică Tecuci se experimentează la scară redusă o nouă metodă de înlăturarea condensului cit și de îmbunătățirea izolației termice și fonice a apartamentelor. Am depus o cerere la Consiliul popular municipal. Fiind primit favorabil, s-a trecut la executarea experimentului. Rezultatele sint cu mult peste așteptările mele: înlăturarea completă a condensului, ridicarea gradului termic cu 4-5°C, îmbunătățirea calității fonice. În afară de mulțumirile mele adresate pe această cale tovarășilor care s-au străduit la realizarea acestui experiment — președintele cercului de creație este inginerul Sandu Constantin —, cred că difuzarea acestui rezultat ar duce la extinderea pe scară largă a experimentului.”

„Kati s-a născut la 25 iulie 1934. Era toamnă sau primăvară cînd s-au petrecut toate. Imi amintesc doar că era vreme rece și Kati avea câteva luni. Am plins în ziua aceea mult, toți frații eram trîști (eram 4 băieți și 3 fete afară de Kati), cam de la 14 ani în jos; eu aveam zece ani.”

O scrisoare

Pare că din alt timp, al legendelor, vine scrisoarea aceasta. Citiți-o, veți fi mai bogăți cu câteva minute de gingășie, de puritate.

„Ginu Chintescu din satul Arșuri al județului Dimbovița a murit la numai 17 ani, cînd se pregătea să dea treapta a doua la liceu. Neliniștit, nervos, cail din curtea părintească, Romică și Băiețel, necheau în grajd, cerînd să iasă, să fie aproape de el în ultima oră... Și bătrînul Chintescu cu soția sa Ioana au trebuit să îi aducă pentru ultima dată lîngă tinărul stăpîn, altfel riscau să-și vadă grajdul dărîmat de cai.

Tatăl Chintescu purta zilnic cail la corvezi, la transporturi, la arat, la sîmînat, la pîrșit, la toate. Dar din momentul cînd cail pășeau pragul porții erau luați în primire de micul Ginu, care îi deshăma, îi bucioma, îi ștergea de nădușeală, îi mîngia, îi ducea în grajd, unde găseau ieslea plină cu fin, îi adăpa cu apă. Era pe lîngă ei, pînă seara tîrziu; cail se bucurau, îl fereau, să nu-l calce cu copitele pe picioare. Băiețel era un cal nervos și rău și în unele momente nimeni nu-i intra în voie. Singur Ginu, privindu-l blind, mîngîindu-l pe coamă, după urechi, cu mîna lui, îl imblînzea. Și „răul cal” devenea blind ca un mielușel. Ginu stătea cu mîna dreaptă proptită în bara ieslei, iar calul Băiețel întindea botul și-i plăcea să-l așeze pe mîna lui, și sta așa

minute întregi. Ginu îi ducea la pîscut pe toloacă, el îi țesăla și-i spăla în apa Potopului. Dar i-a fost dat lui Ginu să i se tragă moartea chiar din apa Potopului, care curge în apropiere de sat. I-a adus într-o zi să-i spele în apa acestui rîșor blestemat. Și după ce a terminat cu cail s-a gîndit că, fiind soare, frumos și cald, n-ar strica să facă și el oleacă de baie. Zis și făcut. S-a urcat pe spînzura lui Băiețel și de acolo și-a făcut vînt în apă. Apa Potopului era caldă la suprafață, dar rece, mai în adînc. Ginu a fost înădușit, iar apa rece i-a fost fatală. Răceala puternică l-a învins. După o săptămînă a murit la Spitalul județean. Tîmp de o săptămînă, cit a sat la pat, cei doi cai l-au căutat fără încetare. L-au regăsit în ora dinaintea plecării pentru totdeauna. Oamenii din sat spun că Băiețel l-a pîzit, cu botul lipit pe marginea scriului și mai spun că din ochi i se scurgeau lacrimi, ca la om. Mă opresc aici. Ce aș mai putea adăuga? Dacă decideți să se publice aceste întîmplări eu v-aș mulțumi foarte mult. I.T. Duiică, orașul Găești, județul Dimbovița.”

Într-un veac cu întîmplări de o mare duritate, care se succed clipă de clipă, o împlinire despre un băiat și doi cai, despre prietenia lor încheiată prea repede, va pune, poate, un friu de argint — pentru o clipă a acestor clipe — ritmului, uneori mult prea alert, al inimilor...

PIA OLARU

Așa începe scrisoarea Steluței Damian, domiciliată în Buzău, b-dul Stadionului, bl. A, sc. A, ap. 17, et. 4. Nu o putem publica în întregime, din motive de spațiu, dar citeva fragmente vom reda, pentru a face cunoscută dorința celor trei care au mai rămas — doi frați și Steluța Damian, — care tot mai speră că o vor regăsi pe Kati.

„Nu mă puteam gîndi la nimic altceva decît că așteptam ca mama să se întoarcă cu Kati în brațe. Imi înghețaseră piciorușele. Ieșeam mereu la poartă să văd cînd se întoarce. Și mama s-a întors singură cu brațele atîrnîndu-i triste și pustii. Treceau anii, mama ne creștea, singură, tata murise cu cîteva luni înainte de nașterea lui Kati. A murit fratele meu cel mic Savu. La 16 ani a murit și Oița, bolnavă de plămîni, cit m-a durut moartea ei nu pot exprima în cuvînte, dar durerea aceasta era altfel decît durerea pentru că o pierdusem pe Kati. Oița murise, dar era tot a noastră. Și totuși azi gîndind lucid și avînd experiența unor fapte trecute și petrecute, cred că a avut noroc sora noastră. Oamenii aceia care au luat-o să o crească au salvat-o de la pieire. Cum ar fi putut mama să muncească pentru 8 copii, din care unul la vîrsta a-lăptatului? Nimeni nu-l dădea de lucru în asemenea condiții. Am dori din toată inima să o cunoaștem pe Kati, să ne înfîlțim cu ea. Nu putem face rău nimănui cu această dorință. Părinților ei noi n-am avea decît să le aducem mulțumiri. Mama a murit. Uneori trec pe str. Vasile Lupu nr. 36, casa unde mi-am petrecut copilăria și de fiecare dată prima imagine care-mi apare în mînte este mama cu Kati ieșind pe poartă... În ultimii 4 ani am făcut tot felul de încercări ca să pot găsi drumul pe care mergînd să-mi pot înfîlți sora, dar șirul dezamăgirilor s-a încheiat cu răspunsul primit de la Militia Municipiului Buzău (nr. R 1181 din 9.03.1981) prin care mă încunostințează că în urma verificărilor sora mea este necunoscută. Sora mea poate va afla, citînd rîndurile pe care vi le trimit, poate va dori și ea să ne cunoaștem, și zina aceea va fi cea mai fericită pentru mine, pentru noi toți frații. Nu-i va fi rușine cu noi, toți sintem oameni de omenie și cu situații bune, pentru că învățați cu greul am știut și să învățăm, să muncim. Redau copia certificatului de naștere al sorei mele (originalul se găsește la Arhivele Consiliului popular al jud. Buzău, str. Democrației nr. 43): Act de naștere nr. 562 din 27 iulie 1934. Data nașterii: 25 iulie 1934 ora 6. Numele: Ecaterina; tatăl: Anton Antonescu — decedat; mama: Filofteia Anton Antonescu născută Grigore Toader; vîrsta mamei: 47 ani; str. Vasile Lupu nr. 36.”

(N.R. : Sintem siguri că cei mai competenți și inimoși oameni de la Serviciul de evidență a populației vor încerca să vă ajute, stimată Steluța Damian. Vă

dorim să trăiți clipa atît de mult așteptată.)

Din partea Procuraturii Municipiului București: În legătură cu articolul publicat în revista dv. din 16 iulie 1981, pag. 11, intitulat „Om și funcție”, vă comunicăm că autoritatea tutelară a municipiului București a luat măsura internării în Casa de copii preșcolari nr. 2 din Calea Dorobanți nr. 186, sector 1, a celor trei fetițe de vîrstă preșcolară, iar a fetiței de cîteva luni, în Leagănul de copii nr. 1 din Bd. Miciurii nr. 1, sectorul 1. Menționăm că tatăl copiilor este plecat în străinătate, iar mama, bolnavă psihic, a vîndut totul din casă pentru a pleca din țară. Actualmente este internată pentru tratament la Spitalul „Dr. Gh. Marinescu” cu diagnosticul „schizofrenie”.

„Problema pe care o redau mai jos nu este numai a mea, ci a sute de familii din acest cartier: la Complexul alimentar M 14 din b-dul Leontin Sălăjan a existat un centru de recuperare a ambalajelor al fostului I.C.V.A. De cînd a preluat această sarcină Alimentara, în loc de o mai bună organizare a recuperării ambalajelor (sticle, borcane) s-a creat o foarte bună dezorganizare. Iată de ce: de circa patru luni nu avem undă preda sticlele și borcanele, ci doar în condițiile impuse de responsabil „schimb pe schimb” și acest schimb numai cînd are chef și cum are chef, adică: dacă cumperi 1/2 spirt rafinat și preda la schimb o sticlă de 1/1, nu e primită!” (Gheorghe Vernescu, str. Rotundă nr. 2, bl. Y 1, sc. 2, ap. 62, București).

Direcția de poștă a municipiului București: Mandatul poștal nr. 297, valoare 800 lei prezentat la 11.08.1980, nu a fost achitat destinatarului, Moraru Felicia — din București, șos. Giurgiului nr. 104-106, Bl. A, sc. 3, ap. 75, intrucit aceasta nu a fost găsită la domiciliu, iar în urma avizării și reavizării nu s-a prezentat, fapt pentru care mandatul s-a inapoiat expeditorului, dar nu s-a achitat nici acestuia intrucit s-a pierdut în timpul transportului. (N.n. : mandatul...) După expirarea termenului de 6 luni de la prezentare contravaloarea acestuia s-a virat în bugetul statului conform prevederilor legilor în vigoare. Intrucit în urma reclamației destinatei Ministerului de Finanțe a aprobat achitarea mandatului peste termenul legal, am procedat la achitarea acestuia către destinatar, pe bază de proces verbal, la data de 29 iulie 1981.

„Mă adresez dumneavoastră cu o întrebare în legătură cu livrarea autoturismelor de către I.D.M.S. Reșița, deoarece acolo sint înscris și eu. Situația livrării autoturismelor „Dacia 1300”, după cum informează revista „Autoturism” este următoarea: În nr. 1/1981 revista informează că I.D.M.S. Reșița este la nr.

1600/1982. În nr. 2: la nr. 2200/1982. În nr. 6 și 7: 1000/1982. Cum se explică această revenire de la nr. 2200 la nr. 1000? Menționez că am adresat aceeași întrebare, telefonic, la I.D.M.S. Reșița, iar o tovarășă, care a răspuns la telefon fără să se prezinte, mi-a închis telefonul cînd a auzit întrebarea”. (Vasile Otavă, str. Teilor nr. 5 A, bl. C-6-1, sc. B, ap. 4, Chișineu-Criș, jud. Arad)

Din partea Complexului de hoteluri și restaurant Athenée Palace primim următorul răspuns: Referitor la cazul ospătării Năstase Dumitru care a fost surprins de controlul acoperit al echipei „Topul Restaurantelor” că a încercat o notă de plată cu suma de lei 20, vă facem cunoscut că în ședința C.O.M. din 22.07.1981 s-a hotărît schimbarea din funcția de ospătar în muncitor necalificat pe o perioadă de 3 luni. Hotărîrea a fost aplicată prin decizia 159/23.07.1981. De asemenea, cazul a fost prelucrat cu toți lucrătorii din unitățile ce aparțin complexului nostru. Pentru nerespectarea regulilor igienico-sanitare (lipsa bromocenzurii, a alcoolului și dezodorizantului la grupurile sanitare) s-a hotărît schimbarea întregului personal de întreținere.

„Noi — tinerii din orașul Titu — avem deosebita încredere de a ne adresa redacției dumneavoastră pentru a ne rezolva o problemă stringentă: avem un lăcăș de cultură foarte frumos, foarte bine dotat din punct de vedere material, dar cu toate acestea nu se țin nici un fel de manifestări culturale-distractive. În satele subordonate orașului au loc săptămînal seri de dans și alte activități. Ne-am adresat tovarășului director al Casei de cultură, Mircea Drăgănescu, și tovarășului instructor Marian Mitroi, dar nu s-a acordat atenție doleanțelor noastre. Noi nu cerem să se dea spectacole cu formații vocal-instrumentale, care lipsesc cu desăvîrșire, dar cel puțin să fie organizate seri de dans”. (Valeriu Baban, Ion Mihai, Ion Ivascu, Ion Ciocoiu, Sorin Baban)

Direcția de telecomunicații a municipiului București: Privind sesizarea tov. Elena Stan în legătură cu reinstalarea postului telefonic, vă comunicăm că cererea a fost rezolvată favorabil, postul telefonic fiind instalat la data de 10 iulie a.c.

„Noi, locuitorii localităților de pe frumosul culoar al Timișului, care depindem din punct de vedere al viziunii programelor de televiziune de releul de la Mociova, județul Caraș-Severin, nu putem decît arareori viziونا program complet, căci imediat ce se întunecă sau bate vîntul mai tare releul se defectează și adio viziونare! Nu de puține ori, crezînd că sint defecte aparatele, le decuplăm sau forțîndu-le, le și defectăm. Încercînd să aflăm cauza am auzit că acest releu nu are nici un tehnician localnic care să-i urmărească funcționarea. Este unul din Caransebeș — așa se zice — care mai mult stă în Caransebeș decît la Mociova și, avînd posibilitatea să urmărească emisiunile pe relele de pe Semicin sau de la Timișoara, nu-i pasă dacă se defectează cel de Mociova. Nu credeți că cei responsabili de funcționarea Releului Mociova nu dau dovadă de responsabilitate?” (Simion-Octavian Vornice, com. Bughin, sat Prisian nr. 54, jud. Caraș-Severin)

Uniunea județeană Vaslui a cooperativelor agricole de producție: Ca urmare a scrisorii adresată dv. de către tov. Filimon Gheorghe din comuna Ivănești sesizînd unele nereguli din C.A.P. Ivănești: Din verificările făcute rezultă că în anul 1980 președintele C.A.P. Hatmanu Ștefan a vîndut la preț de stat porcei de 3 luni la diferite încadrări din comună, cumpărînd și inginerul-șef, medicul veterinar, responsabilul centrului de vinificație Ivănești ș.a. Pentru această faptă a fost aspru criticat, atrăgîndu-i-se atenția ca pe viitor să nu mai vîndă porcei în acest fel. Filimon Gheorghe în 1980 a fost președintele comisiei de revizie și magaziner, deoarece ca președinte al comisiei de revizie

nu putea fi magaziner, a cerut să fie înlocuit cu un altul care are 8 clase, în loc de 4 clase cit are Filimon Gheorghe. La adunarea generală din 1981 nu a mai fost ales președinte al comisiei de revizie. Ca brigadier la una din brigăzile C.A.P. membrii cooperatori au ales pe Ursu Ștefan, care a fost paznic la paza contractuală. Actualul magaziner Doroftei Florin a luat în luna martie a.c. de la casieria C.A.P. suma de 1500 lei pentru a procura carbuni necesari brutăriei, dar între timp i-a cheltuit. Această sumă în prezent a recuperat-o, iar pentru fapta respectivă a fost aspru criticat, iar la prima abatere va fi scos ca necorespunzător. Menționăm că președintele Hatmanu Ștefan a fost avertizat pentru unele abateri comise, cu sublinierea că în viitor nu se va corecta, vor fi luate măsuri disciplinare pînă la destituirea lui din funcție.

(N.R. : Observăm din răsups: se merge de la critica aspră, trecîndu-se prin subtile sublinieri, pînă la măsurii viitoare... În schimb, cu Filimon Gheorghe, s-a procedat o dată, și bine !!!)

Vă rog să publicați această scurtă scrisoare intitulată INFERNUL DIN... BLOCUL 94 B. (N.R. : O publicăm, numai să nu ne cereți Eastman Color, vă putem oferi doar alb-negru...). Sintem locatari ai acestui bloc din Colentina, str. Gherghiței, și de aproape doi ani de zile nu putem să ne odihnim noaptea decît cu mare greutate. De ce această situație anormală? Pentru că la parterul blocului se găsește amplasat un magazin de produse lactate, care are în dotare niște frigiderule ale căror motoare produc atît zua cit mai ales noaptea (din cauza faptului că este mai multă liniște) niște zgomote și trepidații care se propagă prin pereții blocului pînă la etajul III. Am sesizat I.C.L. Alimentara 2, de care aparține acest magazin, au venit doi tovarășii și au îndepărtat un strat de tencuială ce acoperea izolația de plută, pe care este amplasat unul din aceste motoare la subsolul blocului, însă de atunci nu s-a schimbat nimic, sau s-a schimbat ceva: zgomotul este mai intens, în special noaptea. (Petrică Seundu, str. Gherghiței, nr. 1, bl. 94 B, București)

Pagină realizată de PIA OLARU

Poșta redacției

ADMINISTRATIV

Marcel Cornescu — București. Încadrările prin transfer în interesul serviciului se fac direct de către unitatea interesată, cu acordul întreprinderii de la care pleacă și al persoanei în cauză ● Alexandru Boros — Timișoara: I.D.M.S. ne-a informat că sinteți luat în evidență pentru a intra în posesia unui autoturism Skoda — pe măsura încheierii și derulării contractului din 1981 ● Nicolae Pușcater — Slobozia: Potrivit prevederilor legale, personalului muncitor încadrat în unitățile socialiste de stat i se închiriază locuințele pe baza propunerilor colectivelor de muncă în care își desfășoară activitatea aprobate de C.O.M. și organele sindicale, dv., fiind pensionar, urmează a vă adresa Consiliului popular orășenesc ● Maria Achiloiu — București: Vă sfătuim să vă adresați oficiului forțe de muncă, sectorul 4, care are sediul pe Splaiul Independenței nr. 11 ● Asociația locatarilor, str. Boteanu nr. 3 — București: Lucrările de consolidare vor fi executate de către I.C.R.A.L. — Herăstrău în perioada 15 august — 15 octombrie 1981 ● Ștefan Apetrăchioaiei — Petrița: Actele de vechime în muncă le puteți obține, adresîndu-vă întreprinderii la care ați lucrat în perioada respectivă.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu va în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

**Profesorul
I. D. ȘTEFĂNESCU**

Bustul profesorului I. D. Ștefănescu realizat în gips de sculptorița Theodora Kițulescu

A dispărut dintre noi, într-o semnificativă discreție, un mare român: profesorul I. D. Ștefănescu. Cu o excepție sau două, menite să confirme o regulă, regăsim în jurul numelui și opere sale aceeași tăcere, întreținută cu o tenacitate demnă de cauze mai bune. Generațiile tinere nu au izbutit să-l cunoască, întrucât unii dintre cei ce le călăuzesc pașii, în școli și în cultură, se mulțumesc uneori cu puțin. Când ai de unde, devine aproape firească renunțarea la un nume, la o carte, la o mare idee. Prestigiul unei culturi nu se fortifică, însă, prin renunțări și prin radieri de pe liste, ci prin solidarizarea generoasă a tuturor celor dăruți progresului spiritual. Și credem că astăzi, când omul s-a dus, reeditarea operei sale devine o necesitate imperioasă.

La amiaza unei luminoase zile din miezul lui iulie, două șiruri de prieteni, în mijlocul unei obști îndurerate, purtau pe umeri racla cu intruchiparea de lut a profesorului lor iubit, urcând lespezile propileelor de brazi sădiți de mîna lui, să-l așeze în simplul sanctuar săpat în țărina plaiurilor Moldovei, „cea care de veacuri ne dă istoricii patriei”. Nu era o tristă solemnitate, ci sărbătorirea glorioasă a 72 de ani de muncă științifică și activitate didactică. Profesorul ar fi implinit peste două zile 95 de ani de viață și își încheiase la 10 iulie profesiunea exercitată necontenit, peste șapte decenii, la catedrele universitare ale țării și ale lumii, pe care nu i-au putut-o întrerupe nici loviturile destinului, nici invidia mediocrității, nici vitregia vremurilor.

S-a născut la 3/16 iulie 1886 în comuna Preajba, jud. Vlașca. A urmat liceul la Colegiul Sf. Sava din București, coleg și prieten cu G. Topârceanu. Și-a luat licența în drept în 1908, iar în 1909 licența în Litere și Filosofie la Universitatea din București. A fost elevul lui Titu Maiorescu, Coco Dimitrescu-Iași, Alex. Odobescu, D. Onciu, N. Iorga. S-a căsătorit cu Margareta (Mimi) Vlahuță, fiica scriitorului Al. Vlahuță; și-a petrecut cei mai frumoși ani ai tinereții în cenaclul lui Vlahuță, în societatea lui I. L. Caragiale, Barbu Delavrancea, Octavian Goga, Șt. O.

Iosif, Panait Cerna, a pictorului Nicolae Grigorescu.

În 1909 și-a început activitatea în învățământul superior, ca profesor de Istoria artei și estetică la Academia de arte frumoase din București. Dar entuziasmul ce îl prilejuia și pasiunea pentru artă ce o însușea studenților a făcut să fie eliminat de la catedră, în 1921, prin hotărârea Consiliului profesional, care a decis concedierea sa, întrucât studenții neglijau exercițiile practice din ateliere, urmîndu-l pe profesor în pelerinajele organizate la monumente și prin muzee. Numai sculptorul Dimitrie Paciurea a stăruit în menținerea lui la catedră, apărîndu-l, însă majoritatea a decis contrariul. Mîhnit și jignit de pedeapsa nedreaptă, profesorul a părăsit temporar țara pentru a-și da doctoratul la Sorbona, continuîndu-și activitatea profesională în străinătate. Între 1921 și 1925 a fost conferențiar la Universitatea din Atena. Un bogat armator grec, originar din Galați, Al. Embiricos, devenit mare financiar la New York, i-a pus la dispoziție vapoarele sale gratuit să-l poarte de-a lungul și de-a latul Mediteranei. Profesorul studia monumentele Greciei, Turciei, Asiei Mici, Egiptului, Africii de nord, insulelor egeice, Siciliei, Sardiniei, peninsulelor italiice și iberice, țînînd lecții la Paris la École des hautes études historiques, unde a fost numit profesor și a predat din 1923 pînă în 1940. Și-a luat doctoratul la Sorbona în 1928. În același an a obținut prin concurs internațional, pe viață, în competiție cu marii bizantinologi ai lumii, printre care Gabriel Millet, Talbot Rice, Puig y Catalan ș.a., catedra de Istoria Artei Bizantine de la Universitatea catolică din Paris, unde a fost profesor fără întrerupere din 1928 pînă în 1940. În același timp, a fost profesor la Sorbona și la Universitatea vaticană din Roma, iar din 1930 în 1937 și conferențiar la Universitatea din Bruxelles. În 1933 a avut de îndurat o cumplită lovitură prin pierderea unicului său fiu, Alexandru, copil excepțional, răpus de boală la vîrsta de 17 ani, cu un destin asemănător Iuliei Hasdeu.

Prezidînd un congres internațional de bizantinologie la Sofia, ca reprezentant al Franței, l-a întîlnit acolo pe profesorul

Simion Mehedinți, delegat al României. Acesta, impresionat de personalitatea lui, de stîmă unanimă și admirația ce o stîrnea, a făcut apel la sentimentele sale patriotice, pentru a veni să-și slujească patria și, întors la București, profesorul Mehedinți a determinat guvernul să-l invite pe I. D. Ștefănescu ca profesor în țară. Astfel a revenit în 1937 în România, printr-o convenție, pentru a ține patru luni cursuri în țară, continuîndu-și în restul anului activitatea la catedrele din străinătate.

La București însă a întîmpinat ostilitatea colegilor și a fost mutat la Chișinău, la Facultatea de Teologie, de acolo la Iași, apoi la Universitatea din Cernăuți, ca profesor de franceză, și în 1940, evacuat odată cu universitatea la București, unde i s-au repartizat studenții de la secția de istorie. Din 1940, războiul a oprit călătoriile sale spre catedrele din străinătate și a ținut cursuri numai la București. Totodată, a fost redactor al revistei „Analecta” editată de Institutul de istoria artei al Universității din București, a condus Comisia Monumentelor Istorice, a înființat, organizat și condus Școala superioară de pictură monumentală de pe lângă Patriarhia română, invitînd aici ca profesori pe pictorii Camil Ressu, Arthur Verona, Ghiță Popescu pentru ateliere și sfaturi, el rezervîndu-și cursurile de Istoria artei și Estetică.

În 1948, prin restructurarea universității, a fost din nou concediat, deși timpul și preocupările și le-a consacrat în întregime activității științifice și didactice, străin cu totul preocupărilor politice și intereselor materiale. Profesorul era sărac, marea și singura sa avere a fost doar aceea pe care o ducea cu sine și o purta asupra sa, în mîntie și în suflet; fără casă, fără gospodărie, adăpostindu-se vremelnic împreună cu soția în vreo cameră de hotel sau o chilie de mănăstire. Îndepărtat pentru a doua oară de la catedră, avînd de îndurat lipsuri și privațiuni materiale, luptînd împotriva greutăților de tot felul, și-a continuat cu nestăvilită energie, umor și voie bună, activitatea de profesor, țînîndu-și cursurile prin subsoarele Muzeului Național din Șoseaua Kiseleff, apoi la Colecția Barbu Ștefănescu, redactîndu-și manuscrisele în depozitul Muzeului Simu, sau în locuința vreunui prieten.

În 1968, în urma propunerii lui Petru Comarnescu, pe care acesta și-o susținea vehement în plenaryle Uniunii Artiștilor Plastici, a fost primit membru în U.A.P., la Secția de critică și istoria artei, iar în 1969 e numit profesor consultant la Institutul de arte plastice „N. Grigorescu”. Și-a reluat munca la catedră cu studenții pînă în 1975, cînd a fost din nou înlocuit, continuîndu-și prelegerile universitare, de atunci și pînă în ajunul morții, în sălile universităților populare de la București, Iași și Timișoara, sau în sălile Muzeului istoric municipal din București și în amfiteatrul Muzeului de Istorie al R.S.R. Din 1969, după ce fusese cu insistență invitat la Londra, la un congres internațional de bizantinologie, comitetul de organizare alegîndu-l președinte al congresului la care nu a mai ajuns, Ministerul Învățămîntului, în acord cu stăruința Ambasadei Franței, i-a înlesnit formalitățile necesare reluării călătoriilor anuale la Paris, pentru continuarea lecțiilor la Sorbona și

la catedra universității catolice din Paris precum și pentru conferințele de la Bruxelles.

În 1975 rămîne singur, prin pierderea tovarășei sale de viață, iar în 1976, suferînd un grav accident la Paris își întrerupe călătoriile și activitatea în străinătate. Iar după însănătoșire își continuă munca în țară, țînînd conferințe, scriind studii și redactîndu-și manuscrisele.

Opera sa de tinerețe, cuprînsă în cele opt volume de text și planșe din studiul asupra picturii medievale românești publicate la Paris în Editura Geuthner între 1928-1938, este urmată de conferințe și studii publicate în extrase din revistele de specialitate, volume memoriale sau Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice; monografiile, studii de sinteză: **Pictura de la Biserica Doamnei din București, Mănăstirea Neamtu, Mănăstirile Moldovei, Artele sompluare în timpul lui Ștefan cel Mare, Restaurarea monumentelor istorice, Mănăstirea Snagov**, studiul asupra broderiilor medievale românești, **Arta veche a Maramureșului** (Meridiane, București, 1968), **Iconografia artei bizantine și feudale românești** (Meridiane, 1973) și altele. Pictorii, sculptorii, arhitecții și studenții de la Belleartele își părăseau seara atelierele, umplînd amfiteatrele Odobescu sau Hașdeu ale Universității, unde se grăbeau să-l asculte, urmărindu-i fiecare lecție, fiecare cuvînt. Profesorul făcea din meseria sa un apostolat al artei pentru toți. Răbdînd cu discreție loviturile unei soarte nemiloase, a dat un exemplu de demnitate și modestie, pe cînd gîndirea și exprimarea sa s-au îmbrăcat în eleganța și rafinamentul ce singulariza, printre civilizațiile lumii, cultura bizantină. Dincolo de aparențele atrăgătoare, interesante, plăcute ca o convorbire familiară, lecțiile sale erau structurate pe o metodă riguroasă, cu o libertate totală față de prejudecăți, stabilind o ordine nouă și o nouă ierarhie a concepțiilor. În lucrările sale de sinteză a descoperit curentele de idei ca un fir conducător prin jungla producțiilor artistice și a pus bazele istoriei artei românești ca disciplină științifică, fiind un deschizător de drumuri și un întemeietor de școală. El fundamenta realitatea istoriei universale, dovedind prin studiul circulației ideilor și al paralelismului creației artistice că umanitatea e una în adîncimea timpului și extinderea spațiului, așa cum omul e ființă unică, anihilînd fragmentarea superficială a raselor.

Sinceritatea sa era totală, însă strînută și controlată pentru a reține și concentra esențialul, urmărind cu un rar tact estetic viața în artă. Fiu și frate de ostaș, și-a ordonat viața riguros și aspru, simplu și auster, devenînd un comandant al lucrurilor spirituale și în același timp, un aristocrat al spiritului profund democratic. Și-a găsit consolarea și bucuria în muncă și în strădania de a împărtăși tuturor altitudinile spiritului estetic. Opera sa rămîne o prezență vie în conștiința umanității românești, pentru astăzi și pentru mine și pentru totdeauna.

Călătoriile terestre ale neodihnului călător au luat sfîrșit. Agapia, unde a durat muzee și a înființat o școală de broderie românească, îi va păstra nestînsă flacăra amîntrii.

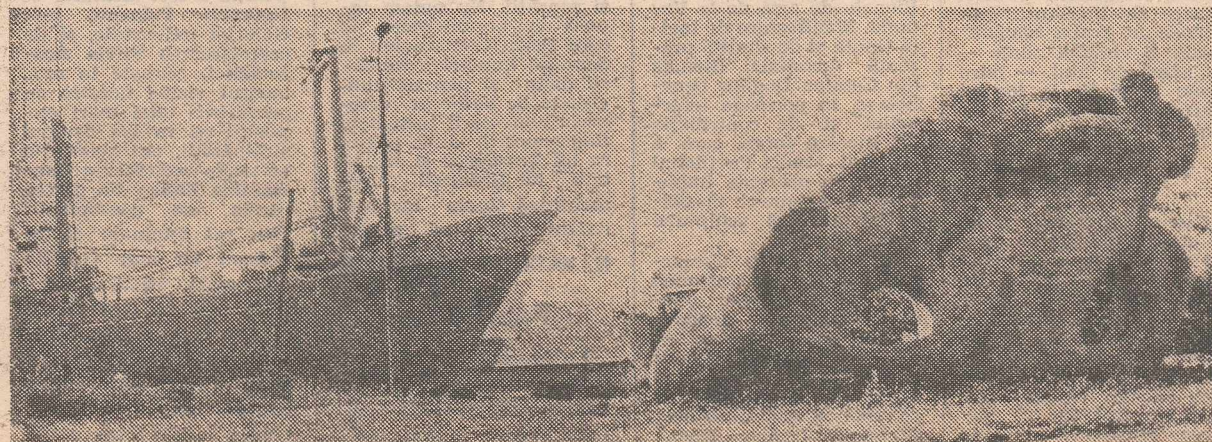
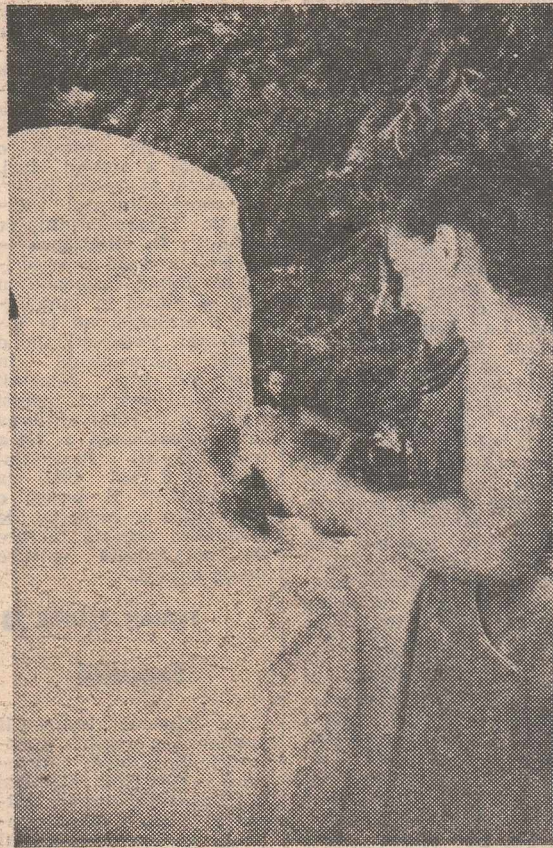
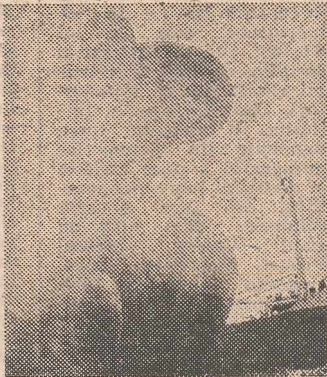
THEODORA KIȚULESCU ■

Prima tabără de sculptură de pe malul Dunării

Cîțiva tineri din municipiul Brăila, cu munci de răspundere în diferite întreprinderi, au achiziționat, de-a lungul timpului, 32 de statui. În parcul orașului au și fost montate peste 20. Dar dragostea lor pentru artă, pentru a-și vedea orașul mult mai frumos, nu s-a oprit aici. S-au gîndit să organizeze o tabără de sculptură. Și visul lor a devenit realitate. Au răspuns invitației 10 sculptori, iar tabăra, situată pe malul Dunării, a fost botezată „Donaris”. Inginerul Gheorghe Petcu, unul dintre inițiatorii taberei, ne-a spus că s-a adus marmură din cariera Bajchioi (piatră gen Vrața), închisă de peste 25 de ani. Și ca o curiozitate, marmura de Bajchioi a fost folosită și pentru ornamentarea Casei Științei.

Tabăra de sculptură, prima de acest gen organizată într-un oraș, se va închide peste două luni. Primele contururi ale primelor statui au început să prindă viață pe malul fluviului. Cei care au răspuns invitației sînt: **Gheorghe Apostu, Rodica Pamfil, Adrian Popovici, Dumitru Pasima, Aurel Cucu, Florin Tănăsescu, Călinescu-Anghira, Alexandru, Mihai Istudor, Mihai Bujor**. Grupul de artiști plastici este condus de sculptorul brăilean **Virgil Mihăescu**. Tutozor le dorim succes.

SORIN POSTOLACHE ■

Cobzele din Ghermănești

Chiar dacă ritmurile la modă nu-s horele sau sirbele, nu-s inviritele sau purtatele, nu trebuie uitat că modelele sint trecătoare, că această inestimabilă valoare, folclorul, dăinuie de foarte de demult și va dura cit pământul. Poate să se spună că am evoluat, că muzica populară a îmbătrinit, etc., etc. Nimeni nu contestă evoluția dar asta include și păstrarea a tot ce-i valoros și specific poporului. Să ne aducem aminte de cîntecele de leagăn, de cîntecele de nuntă, de cîntecele de vitejie, de bocetele care-au însoțit de-a lungul timpului generații și destine. Iată că oamenii pe care nu-i interesează nici gloria, nici câștigul, duc cu ei prin viață ceea ce se credea pierdut și uitat.

Nu demult, am participat la deschiderea cinaclului județean al tineretului revoluționar, „Miorița” din județul Vaslui și am avut bucuria să revăd un ansamblu (il văzusem la „Antena” de Vaslui) cum puține se pot întîlni: Ansamblul de cobze din Ghermănești Vasluiului. Deși își desfășoară activitatea într-un neînțeles anonim, membrii ansamblului, seri de-a rîndul, se întîlnesc la căminul cultural și cîntă. Da, cîntă. Acestea sint de fapt repetițiile lor, imi spune profesorul Toader Lemnașu, instructorul formației. Ast-

fel, artiștii amatori uită bătăturile făcute de lemnul lucios și uscat al piciorului de coasă, de coada sapei sau uită operațiile de înmulțire și împărțire de peste zi. Ei vin din pură dragoste față de muzică, față de cîntec, față de joc.

Repertoriul Ansamblului din Ghermănești este alcătuit din piese cîntate din totdeauna pe vatra Ghermăneștilui.

atunci cînd cobza era instrument solistic la horele din zilele de sîrbătoare. Dar cum evoluția s-a simțit și la Ghermănești, profesorul Toader Lemnașu s-a apropiat de poezia cultă, făcînd să răsune prin glasul solistei țărăni, Micaela Iordache (pe care multe interprete de folclor ar invidia-o ascultînd-o), versurile „O singură Putnă în mijloc de țară”, pe cînd cobzele se tînguiau ca un orologiu uitat de timp, însoțind vocea cristalină a tinerei soliste ce înlăntuia clopotele Putnei și înflora ca o apă rece. Cine cîntă la cobze? Muncitori, țărani, profesori, contabili, elevi. Există la Ghermănești, nu una ci două formații de cobzari. Una dintre ele, cea a copiilor, laureată a Festivalului Cîntarea României ce preia ștafeta cîntecului la cobză cu multă conștiințozitate, cu multă încredere în artă, cu multă pasiune și încîntare.

— De ce cobzele ?

— Cobza e un instrument specific românesc, ea poate însoți și strigături, și hore, și balade, și bocete, și cîntece de voie bună. Cobza este capabilă să puncteze stările sufletești ale omului. De ce cobza? Poate tocmai pentru că există tot mai puțini cobzari.

Dacă e adevărat că Festivalul „Cîntarea României” a descoperit foarte multe talente, se naște întrebarea: De ce rămîn ele doar cu diplomele de participare de laureate? De ce evoluția lor nu e urmărită atent peste tot?

Aceste talente nu trebuie uitate.

IOANA PROCA

Popas de carte veche

Apariția în acest an, la Brașov, a volumului **Intia școală românească din Scheii Brașovului** al cărui autor este chiar directorul muzeului, **Oltean Vasile**, ne-a prilejuit o discuție despre cartea veche pe care o deține muzeul. Se știe că, din vremuri imemorabile, în Scheii Brașovului, sub egida străvechii școli românești și a catedralei voievodale ctitorită de domnii de peste munți, s-a concentrat un valoros tezaur de carte patrimonială, fiind rodul muncii de copiere, traducere și creație al cărturarilor locali, la care se adaugă impresiunile valori ale culturii universale concentrate aici prin aducerea lor de către cărturarii și negustorii scheieni din centrele de cultură europeană. În ciuda ultraghiilor repetate la care a fost supus fondul de carte veche —, ni se spune despre răpirea în 1693 a unei lăzi ce conținea „toate cărțile și dreptățile ceale de obște ale neamului nostru de aici din Scheii”, cum este specificat în documentele vremii —, cu toate acestea, numărul mare al cărpilor vechi poate oferi și azi posibilitatea de a dovedi dimensiunile valorice ale culturii și nivelul intelectual al școlii românești din Scheii Brașovului. În prezent, muzeul și depozitul de carte veche dețin un număr de peste 3000 de volume, dintre care unele sint cărți rare, sau chiar manuscrise. Nu pot fi lipsite de interes bibliofil cele 11 cărți coresiene, două identificate recent, precum și cărțile care au cristalizat limba română literară, în condițiile secolului al XVII-lea: **Cazania lui Varlaam Tîrgoviște** — 1642 etc. Nu putem consemna întreaga listă a cărților rare ce le deține depozitul scheian, dar, ne asigură di-

rectorul muzeului, ele sint supuse unui riguros program de conservare, tratare și restaurare.

De la **Biblioteca județeană Bihor**, Oradea, aflăm unele amănunte despre colecția de carte veche românească, incunabile, carte rară românească și străină, amănunte furnizate de **Mălinaș Constantin**, bibliotecar principal. Dar, mai ales ne oprim asupra unui exemplar de curînd recuperat și intrat în fondul de carte veche românească al Bibliotecii de aici. Este vorba de un exemplar rar din **EVHOLOGHIONUL**, tipărit la Blaj în 1815. În urma studierii cărții de către colectivul de cercetători de aici, i s-a putut evalua exact importanța culturală și istorică. În primul rînd, analiza însemnărilor pe care le poartă îi atestă elocvent circulația pe care, ca instrument de conștiință și limbă românească, a avut-o în sate din Sătmar și Bihor, de-a lungul secolului trecut, fiind succesiv în posesia și folosința unor Ignatie Pereni, Mureșan Vasile, Ana Bartis, și la urmă în posesia familiei Toma Gheorghe din Oradea, care, prin medierea revistei noastre a fost de acord să doneze cartea bibliotecii județene, împlinindu-se astfel un adevărat act de cultură. Recuperarea cărții, pe lîngă multe alte semnificații deosebite, aduce încă o fișă de referință pentru a cunoaște mai exact acele adînc simțite biblioteci mobile care au circulat printre românii de sub stăpînire străină, exprimînd măsura dorinței lor necurmte pentru litera tipărită, pentru carte, care ocupa un loc valoric ridicat în conștiința populară, ca factor de unitate, de neam și limbă. ● **Muzeul „Delta Dunării” din Tulcea** se bucură, și el, de un valoros patrimoniu de bunuri bibliofile:

carte veche românească, străină, manuscrise și chiar incunabile, ne spune **Manileanu Alexandrina Doina**, bibliotecarul muzeului. Bunurile bibliofile menționate sint de o mare varietate sub aspectul conținutului dar și din punctul de vedere al limbii în care au fost redactate, asta datorită diverselor conjuncturi istorice din existența ținutului dobrogean. Oficiul județean al patrimoniului cultural național Tulcea are, dealtfel, în pregătire, în vederea tipării, **Catalogul cărții vechi românești din județul Tulcea**, redactat de interlocutoarea noastră. Procesul de valorificare a acestor bunuri inestimabile este în plină desfășurare, fiecare cercetare științifică amănunțită dînd la iveală noi valori, noi date ce se adaugă valorosului tezaur constituit în depozitul de carte veche.

Desigur, aceste colective care se ocupă de cercetarea și valorificarea fondului de carte veche românească sint exemplele ce le-am putut da pentru a ne susține pledoaria față de interesul major susținut al istoricilor și specialiștilor de a aduce la lumina timpului prezent întreg volumul de carte veche existent. Nu am făcut decît un popas asupra acestor acțiuni desfășurate pe întreg cuprînsul țării, acțiuni care contribuie și mai mult la stringerea și ocrotirea patrimoniului cultural național al României, care este de o mare importanță istorică, culturală și științifică, dat fiind faptul că fiecare nouă identificare fiecărui nouă dovadă de cultură a românilor contribuie și mai mult la conturarea spirituală, politică și istorică a neamului.

CORNELIA BARBU

Plastică

Șerban Rusu Arbore

Șerban Rusu Arbore nu este numai un pictor itinerant, supus fluctuațiilor unei busole virtuale, cum ar vrea să ne dovedească recenta sa expoziție de la Căminul artei, cînd este privită exclusiv prin prisma titlurilor ei. Artă sa implică o statornicie remarcabilă a viziunii plastice, peste care orice labilitate a peisajului material sau uman întîlnit își regăsește numitorul comun. În fapt, la București sau în Bucovina, în Delta sau pe litoralul Mării Negre, în Algeria sau în Normandia, Șerban Rusu Arbore caută permanența unei nostalgii de neînfrînt prin optimism circumstanțial, șubred. Transcrisă în culorile sale, îndeobște reci, glaciare, nostalgia amintită se transformă în virilitate și mărturisim deschis că mecanismul acestui transfer, cu totul particular prin elocvența sa, implică o notă distinctă în pictura noastră contemporană. Și nu este lipsit de importanță nici adevărul că, dîncolo de culoare, dealtfel exuberantă în lăconismul ei, exuberanță deci pînă la paradox, scriitura tablourilor se menține alături de realitate. Într-o solidaritate divulgată cu realitatea. Șerban Rusu Arbore, mărturisind deschis supunerea sa la tirania naturii, renunțând evident la o șansă mare de a fi luat în seamă în apele tulburi în care bate pestele unei critici. Dar un risc acceptat este un risc asumat. Și abia de aici încolo fireasca discordie se limpezește.

Peste toate, să trecem în revistă cîteva dintre picturile semnate Șerban Rusu Arbore, ce ne-au stîrnit aceste gânduri sumare: un portret pur și simplu cîntă prin deznădejdea omului surprins de-a dreptul în disperarea de a nu fi vesnic; un peisaj nocturn, invadat de cai, se desțarnă în chiar fulguranța materiei răvășită de copitele calilor; o epavă, eșuată pe un tărîm cunoscut, ridică în privirile noastre un monument al eșecului; în preajma bărcilor lui Șerban Rusu Arbore, vrînd-nevrînd, sintem jumătate la țîrm, jumătate pe mare, și preferăm invicibil jumătatea a doua; în sfîrșit, o anume față a orașului Trouville, cum o înțelege Șerban Rusu Arbore, rămîne pentru noi un conflict ireductibil între elan și stagnare, între certitudinea comodă a unui petec de pămînt neclîntit din tiparele lui străvechi și presimțirea unui spațiu nemărginit. Și, între noi fie vorba, ne mai permitem să nutrim o speranță, de vreme ce pictorul a depistat antiteza aceasta atît de departe. Chiar dacă depărtarea, prin pictura acestui artist, întinde spre noi o arlăpă copleșitoare.

MIHAI PELIN

În acest număr, ilustrații de Șerban Rusu Arbore

CAP LIMPEDE

Monotip

Ca de obicei și ultimul număr al trimestrialului **Manuscriptum**, consacrat aniversării a 60 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, izbuteste să fie unul de referință. Deosebit de interesante ni s-au părut **depozițiile documentare** în legătură cu tradițiile presei militante românești semnate de ambasador: dr. M. Bălănescu, mărturie ce poartă pecetea autenticității ale unui martor direct și participant la evenimentele evocate. La **Rotonda 13** e evocat N. D. Cocea, proteică personalitate scriitoricească, reprezentant de seamă al presei noastre democratice. E cum nu se poate mai bine venit în paginile acestui număr aniversar prezența marelui poet comunist, Miron Radu Paraschivescu, înfățișat memoriei noastre afective prin cîteva expresive imagini fotografice semnate de Ion Cucu și o tabletă de Paul Anghelescu, din care desprindem: „Noi am avut mulți și străluciți poeți ai nației. Umanismul lor a fost și a rămas un umanism al identificării cu o realitate înconfundabilă, țara, iar poezia lor a fost și a rămas misionară. Misionarismul lui Miron Radu

Paraschivescu e altfel, de o astfel de calitate, nouă în peisajul literar românesc, misionarismul lui e comunist... Comunistul lui avea patrie, ca toate ideile mari, care, adoptate și slujite frecvent, au oriunde un trup și o țară. Și tocmai de aceea M.R.P. rămîne, ca esență, un artist român, o conștiință a acestei țări, un meșter al acestei limbi”. În compartimentul „Revelația Documentului”, se publică **În viligiatură** — revistă în două acte scrisă de Mihail Cruceanu în 1921 și jucată în luna iunie a aceluiași an la închisoarea Văcărești „pe o scenă improvizată în curte, de către delegații partidului socialist, închiși pentru a fi-votat afilierea la Internaționala a III-a în Congresul Partidului ținut la 8 mai 1921 la București...”. E iarăși o bună idee a redacției de a publica această lucrare de netăgăduită valoare documentară.

TRAIAN STOICA

Expoziții

La Muzeul literaturii române s-a deschis o expoziție de amplă cuprîndere — ilustrînd valori ale patrimoniului literar universal din diferite epoci, traduse de-a lungul

timpului în românește. Pe copertile cărților expuse aici pot fi întîlnite, alături de numele unor scriitori de seamă de pe diferite meridiane, cele ale lui Coșbuc, Bлага, Arghezi și ale altor maeștri ai scrisului românesc, ca talmăcitori. Datorînd acestei inițiative și prezența între expozate (în manuscrise autografe) a unor scrisori și dedicații către personalități din țara noastră semnate, între alții, de Paul Valéry, Marcel Proust, Benedetto Croce, Eugenio Montale, John Galsworthy, Thomas Mann, expresie a unor trairice și prestigioase legături culturale din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi. Expoziția „Valori clasice ale literaturii universale în limba română” poate fi vizitată zilnic — în afară de luni — între orele 10 și 18, în localul Muzeului din str. Fundației nr. 4.

Carte

Petru Comarnescu, subtil critic și exeget al artei plastice, autor al unor remarcabile studii de estetică, risca să fie ignorat de noua generație de tubitori ai picturii și sculpturii. A trebuit să intervină un vechi și bun prieten al său, Traian Filip, și să urneacă din loc editarea moștenirii rămase

de la animatorul entuziast, veșnic în luptă cu inerția, pasionat de afirmarea frumosului românesc pe plan universal. Din cele cinci mii de file de însemnări lăsate în manuscris de Petru Comarnescu dintre care aproximativ două mii sint dactilografiate în versiune definitivă, Traian Filip a ales substanța a două volume de un real interes cultural, apărute în Editura Dacia din Cluj-Napoca: **Chipurile și privilegiile Europei**. Este vorba, în fapt, despre periplusul întreprins de Petru Comarnescu în mai multe centre artistice din Italia, Elveția și Franța, cînd criticul de artă a primit și sarcina de a organiza Pavilionul românesc la Bienala de artă de la Veneția. Manifestare de înaltă ținută și de simțită prezență mondială, Bienala din Cetatea Dogilor beneficiase, în perioada interbelică, și de contribuția lui Nicolae Iorga, care a asigurat atunci Pavilionul român cu prezența impunătoare a tuturor clasicilor picturii și sculpturii naționale.

În 1966, Petru Comarnescu își asumă misiunea cu o colecție de șoc: opera „amatorului” nonconformist Ion Țuculescu, aducător în pictura noastră a unui suflu nou, de o neistovită originalitate, în consens cu ideile afirmate de exegetul său: rapor-

tarea frumosului românesc la izvoarele ancestrale ale artei populare. De felul cum s-a achitat de această misiune depun o mărturie revelatoare paginile primului volum, care-i dau prilejul lui Petru Comarnescu să ne schițeze, cu o peniță fină, portrete de oameni, împrejurări culturale, aprecieri de o mare pregnanță — artistice, sociale, morale —, imbinat într-un pitoresc tablou. Aflăm aici, cum ne previne Traian Filip în argumentul prefațator, „o istorie a artelor, văzută prin galeriile de expoziții, dovedind puterea de asimilare, metoda de lucru, capacitatea lui Petru Comarnescu de a prelucra un mare volum de date și senzații. Nu putem ignora nici argumentele pe care Petru Comarnescu le dezvoltă împotriva mișcării dada și pop-art-ului, clasată de autor în categoria nonvalorii artistice. Reproducerea după pictura lui Țuculescu și sculptura lui Brăncuși augmentează ținuta lucrării, redată circuitului public

N. VASILESCU-CAPSALI

Patrimoniu

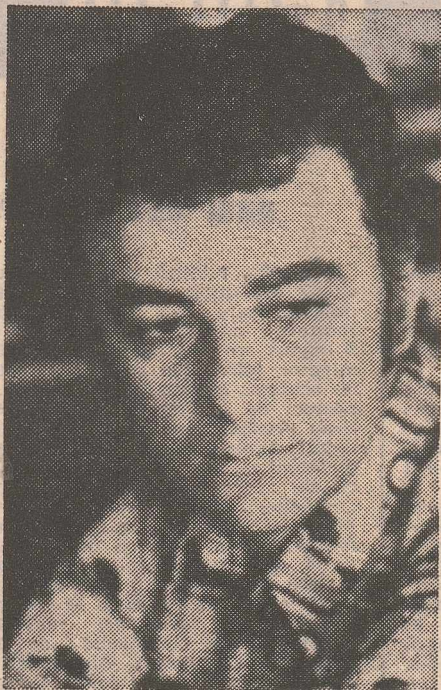
La Muzeul de artă al Republicii, pe scările ce duc dinspre Galeria națională spre Galeria uni-

versală, adică între etajul întâi și al doilea, într-un loc în care vizitatorii, urcînd scările somptuoase, simt nevoia să-și mai tragă sufletul, conducerea muzeului a găsit de cuviință, și bine a făcut, să expună cîteva din cele mai recente achiziții. Se va încetățeni, oare, în acest spațiu, expunerea și a altor lucrări ce au fost și vor fi achiziționate de muzeu? Nu știm. Dar știm și semnalăm cu bucurie că vizitatorii trăiesc cu o plăcută surpriză întîlnirea cu cele 12 lucrări de mici dimensiuni și aparținînd unor pictori iluștri cum ar fi Grogrescu, Pallady, Andreescu, Tonitza și alții. Precizînd că minicexpoziția a fost alcătuită de **Georgeta Peleanu**, șefa Galeriei universale, și de cercetătoarea **Silvia Acojocărețel**, ocupate în momentul vizitei noastre cu pregătirea unei mari expoziții ce va lua drumul străinătății, am abordat-o pe supraveghetoarea **Constantina Zlotea** din partea căreia am consemnat:

„Nu mă așteptam ca în drumul lor spre Galeria universală, aflată la etajul al doilea, oamenii să se oprească și să manifeste un deosebit interes pentru cele doar cîteva lucrări expuse în acest holșor aflat între etaje.

GHEORGHE TOMOZEI

Mărturisire

Așteaptă-mă la marginea apei ! mi-a spus și eu am înțeles că Nicăieri fiindcă știam că apa n-are margini ei doar cuprins.

Trăia, a cita viață ? Cred că a doua căt treia. Cu care din ele se vor logodi fragmentele de barbarie ce mă compun ?

Marco Polo

Ospăț de graiuri vechi, cuvinte mestecate ca boabe de faianță. Și vin-fără-țară în cupa deșăratului...

Final

Am invins din păcate. Acum e prea târziu să mă mai pot cuceri.

Mărime

S-ar putea să ajung o lacrimă în mărime naturală...

Orgoliu

Discipolii mei încap într-un șifonier nu prea mare. Țin într-o noptieră fastuosul păr al Mariei Magdalena, am o cutie de ochelari cu muniții, un blid cu speranțe, o pernă cu două capete pe ea și un sărut, unul singur, pentru două devoratoare guri...

Stăruință

Nu mă văd. I-am pozat fotografului amator. Vioara tace, așa a alcătuit-o lutierul amator dar uite, gîtul meu de copil profesionist îl umple de jind pe călăul amator...

Cu încă un vers slujese puținului lui meșteșug.

Cum să mă așez ? Așa e bine ?

Nu face nimic. Mai încearcă odată...

Improvizație

Sigur că e penurie de greci. Metaluri s-ar mai găsi (verigheta mea de-o pildă) petrol ar mai fi pe fundul gazoniței nu mult, numai atîta cît să lumineze treptele (încropite din marmura rămasă de la demolarea templului) ale odăii de lut în care am improvizat o grecărie...

Plantație

Te pot impropietări cu o plantație de fluturi. Ai nevoie doar de o colibă de paie, o cască de fier (în care să-ți fierbi cina) și, ca să-i păzești un zeppelin cu burta burdușită cu tunuri de o mie de foli !

Niniwe

Ninive rimată de porci, plîng lacrimi enorme în hieroglifice și cuneiforme și tu, tu nu te întoreci...

Ninive rimată de porci.

Domeniul Mierii

Printre atîtea, desigur omenești mizerii am rămas domeniul, al mierii, la mine în cupele sardanapale încă se mai poate bea un vin din timpurile normale, încă se mai poate bea, cu măsură, zăpadă pur-singe, zăpadă pură și încă și încă și încă mai poți respira sub buzele roșii ale gurii care în cele din urmă tot te mănincă !

Poetul și piatra

Se caută un poet și, firește, o cetate în jurul lui se zidește, apoi poetul e alungat din cetate cu pietre alungat din cetate și din pietrele rezultate i se înalță mai apoi un monument colosal cu balaur și cal.

Se ia apoi alt poet, altă piatră, altă moarte și... așa mai departe...

Cotidian

Încep să bată viscoalele-n mine și-n fiecare zi, de dimineață De cum mă scol alerg să-mi iau ninsoarea Ce din adîncuri mi-a ieșit pe față.

Încep apoi să scutur tot prin casă. Schimb gînduri, visuri ce mă năvălesc Și dau afară-așa ca totdeauna Pe cele care nu-mi mai trebuie.

Aleg ades cu celălalt din suflet Tot ce-a rămas frumosului fidel Și nu opresc decît frumosul care S-aseamănă cu mine și cu el.

Cînd vine seara, dînd uitării toate, Vorbesc eu-ai mei din sînge și visez, Șezînd așa făcut, ca fiecare, Gîndindu-mă ce iute-nnegurez.

Tîrziu de tot, în vreme ce-n adîncuri Bat crivățele fără-a se opri Mă-ntînd în pat, las pleoapele pe gînduri Și mor și eu pînă a doua zi.

VIRGIL CARIANOPOL

Deșteptarea

Dormisem destul să ne-adoarmă emulii parfumasem un ev cu parfum de Paciului și riseram de hoți de farseuri și de proști și văzusem c-aici și acolo sunt obști

constatasem că noi suntem noi diferiții mai minori mai majori dar crezînd în justiții

Ignorînd măgulînd și voind avoie lemnăria din noi adevăr să respire și mindrie palpabilă și victorii concrete noi nu stricăm case noi construim și ni-e sete

și-atîta-nfelegere-avem pentru apă și-o facem să sufere și-o facem să-nceapă

și-o facem prin noi pentru noi să existe și-acelea ape-i zicînd progresiste și bătîndu-i la poartă cu emoție sfîntă o cîntăm fiindcă apa-ne cîntă

ne-ncîntă la mare ne-ncîntă la munte idealuri posibile idealuri mărunte și firi mai senine și firi mai meschine nu dormi că pămîntul nu-ți este străine.

ION NICOLESCU

Hoțul

Bătrînul acela Are copiii mari, pe la casele lor, Dar furase Și nimeni nu înțelegea de ce.

Cînd i s-a citit sentința A răsuflet ușurat.

Paznicii mai povestesc Că în drum spre închisoare, ridea : „Acum n-am să mai fiu singur...”

MIRCEA LIVIU-GOGA

Viața ocolită filosofic

— Se cuvîne să credem — a spus în mulțime —

că răul e rău și binele-i bine că soarele-i soare și roșu și cald că vîntul e vînt în aer și vînt. Se cuvîne să nu vă îndoiiți de ce vă e pus sub ochi, a spus apostolul încrederii empirice.

S-a sculat profetul și-a spus : — Nu-i mînte să priceapă ce nu e ! a fi sau a nu fi ! Ca tot ce spun să fie, vă trebuie credință ; cînd spun că e, să spuneți că e și chiar va fi.

Așa că se cuvîne să smulgeți îndoiala din suflet. Îndoiiți să fiți în simțurile voastre ciunge și știrbe și goale.

A răenit înțeleptul cu barbă vinată : — Ce știi ? Ce crezi că știi ? Nimic nu e. Totul pare a fi, dar nu e. Și dacă nu e, cum credeți că știți și de ce credeți ? ! Sînteți bolnavi ! Vă-nchipuiți că existăți.

Apoi a venit iar apostolul, pe urmă profetul și înțeleptul și iar apostolul, pe urmă profetul

și au spus multe care toate încap în trei puncte...

Și la urmă a venit un cocostire și-a făcut un cuib pe casă și-a făcut un ou în cuib și-a ieșit din ou un pui și-au plecat apoi hai-hui și s-au întors și-au făcut pui și asta fără să se-ntrebe dacă există ei și casa și cuibul și puii și bărboșii de jos...

ANDY ROSIN

Crăiasa din real

Poți să dormi, miine va fi ziuă și nu vei ști niciodată cum arată o noapte aprinsă în faringele mătăsoș al minzului visînd potcoavele armăsarilor, galop de aur și pădure, miine va fi ziuă, dar eu voi fi pretutîndent alături de om, din ieri și din miine, arc unică adolescentei lumini a adevărului ne-nvinse.

SANDU STELIAN

Istorie

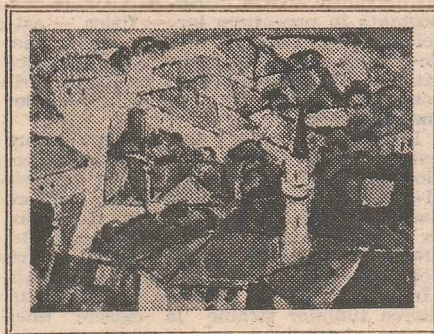
A coborît din munte un cioban albit ca o zăpadă neatinșă, cu cioareci roși, căciula și suman, cu dragostea de-natură mai aprinsă.

A coborît și umbra lui de turmă paște o iarbă-ncinsă de asfalt, ce grea-i povara anilor din urmă, ce greu e dorul, dorul de înalt.

A coborît din munte un cioban cu traista lui și bita noduroasă, pe vîrstă nimeni nu-i mai dă un ban, opincile, și ele, parcă-l lasă.

A coborît din munte în oraș un împărat de pe Columna veche, pururea pierdut, rămîne-un uriaș și o istorie fără de pereche.

CORNEL GALBEN

Demonii blinzi

Noi trăim laolaltă Într-o liniște liniștită De dușmănie. Copiii noștri Se joacă și ei Cu scorpioni și monștri, Noi laolaltă sîntem Niște personaje adiacente Noapte de noapte Am scris, Poezii pentru Dv. Dar vampirii cuprinși De groază și dezgustați, Le evită. Ieri mi-am răsfoit albumul Cu amintiri, m-am privit Magnific, și am exclamat : Iată un om despre care Se poate spune fără a Exagera că, în tot cursul Vieții sale, N-a făcut decît rău.

ILIE VALENTIN

Cintec

Pe sub pămînt eu am venit la tine și doar veninul mierii m-a durut poate-am strivit inele sub călcie neîndrăznînd să intru în sărut

acum e frig în mine și e cald în somnul tolănit sub un cuvînt îmi tremură fîntînile în carne de-atîta cintec îndoit de vînt

RODIAN DRAGOI

Curier literar

I. V. Comean. Există o anumă tendință spre epic în poeziile trimise, cum ar fi, de exemplu, în Pădurea-n care ne-am regăsit, poem în care nu relațai altceva decît o plimbare și o „întîlnire” într-o pădure : „Am coborît atunci / pe povîrniș de stele / Să căutăm în ființa pădurilor rebele...” Și toată această descriere continuă cu un reportaj ale cărui fraze sînt doldora de epitețe și metafore, inclusiv comparații, adică o bună parte din arsenalul stilistic al unei compuneri poetice, dar numai cu atît, fără a depăși cadrul sau decoul unei întîmplări, fără a descoperi o anumă semnificație, un anumă adevăr artistic, poezia respectivă nu este poezie. Bogdan Vibăr. Încercările trimise nu depășesc stadiul unor simple notații cum ar fi, de exemplu, Libertate : „Vinovat de curajul / celor ce pun / întrebări Sfinxului / sînt și rîmîn / o întrebare.” De-abia de-acum încolo ar începe adevăratul poem. Ana Daciana. Am reținut Noaptea și Știu vara dar nu vă mai jucați de-a întrebările de genul : „Vreau să știu, apa de ce / Seamănă cu o împărăție albastră ? / Legile, de ce, / Se poartă în mîna dreaptă / Iar lacrimile, de ce, / Se prefac în regii (??)”. Dincolo de micile greșeli în a pune minuscula virgulă, sau dincolo de neclaritatea ultimului vers, acel presupus frămînt interior este mult prea mărunt, prea insignifiant pentru a deveni un motiv de poezie. V-am sugera, dacă ne permiteți, să-ncepem mărturisirea poetică prin a da răspunsuri personale la toate aceste întrebări, așa cum, în linii mari, în poeziile pe care le-am reținut ați și început să o faceți. Constanța Constantinescu (dacă am descifrat corect numele cu care ați semnat). Scrisoarea dv. privind Memoriile lui I.G. Duca, publicate în paginile revistei noastre, conține o suită de întrebări la care colaboratorul nostru, Stelian Neagoe, nu v-ar putea răspunde decît după o muncă de studiu și cercetare științifică de cel puțin o jumătate de an. Nu mai punem la socoteală că, de exemplu, doriți „numele cărții lui Ion Gh. Duca despre cele publicate în Flacăra”. Cam cum ar putea fi asta ? Mai doriți, ca să dăm alt exemplu, să știți dacă „fiica lui Morfun mai trăiește ?” E-adevărat, această dorință o puneți sub semnul unui post-scriptum, dar tot întrebare se cheamă că e. Și, culmea, tot dumnea-voastră ne spuneți că n-ați citit decît 5-6 numere din ultimele 5-6 luni. Noi zicem că, dacă veți avea răbdarea de-a citi tot ce s-a scris, inclusiv ceea ce se va mai scrie, veți afla exact ceea ce știm și noi pînă la ora actuală. Constantin Suhurlai. Nu credem că poeziile publicate în această pagină au doar calitatea de-a fi scrise ceva mai modern. Și nici nu ne supărăm că dumnea-voastră le apreciați ca atare. Dar despre încercările dumnea-voastră, continuăm să spunem răsplată că ele sînt depășite ca manieră și ca stare poetică. Drept exemplu, iată : „În ploaia de lumină s-alintă azi cîmpia / Cu gize infantile sub verdele-i covor...” Deci, repetăm, deocamdată nu, MANUSCRISELE NU SE INA-POIAZĂ.

VICTOR NIȚA

„Nu de nou trebuie să ne temem,

În urmă cu zece ani se introducea în școală, cu titlul de experiment, studierea limbilor străine începând din clasa a II-a, pe sistemul grupelor de 15 elevi, care își desfășurau activitatea în cadrul celor patru ore săptămânale. Experimentul răspundea unei realități obiective, necesității sistemului nostru în plină deschidere politică față de toate țările lumii, preocupat să sprijine apropierea dintre națiuni, să permeabilizeze granițele științei și culturii, să înlesnească racordarea științei și tehnicii românești la nivelul cercetării mondiale, accesul tuturor specialiștilor și oamenilor de cultură la literatura de specialitate. Importanța studierii limbilor străine în școală nu mai trebuie demonstrată, ea a fost de altfel subliniată în repetate rânduri și de către șeful statului în cuvintele sale. Remarcăm numai că ea este în ultimă instanță o chestiune de **eficiență economică**, întrucât o condiție a eficienței este **calitatea**, iar calitate nu este de conceput în afara informației și a cunoașterii.

Noul sistem al predării limbilor străine în școală a suferit în cei zece ani o serie de transformări, justificate de căutarea celei mai bune soluții, care să conducă la rezultatele cele mai bune, fixându-se în cele din urmă, pentru o perioadă de câțiva ani, la predarea limbilor moderne în trei ore săptămânale, începând din clasa a II-a și în două ore săptămânale cu începere din clasa a V-a pentru cea de a II-a limbă.

Stăm de vorbă cu câțiva profesori și inspectori școlari de limbi străine despre rezultatele acestui experiment: „Introducerea limbilor moderne în școala primară, de la clasa a II-a, a constituit o premieră absolută în învățământul românesc modern, salutăta cu bucurie atât de profesori, cât și de părinți și elevi. Desigur că 10-11 ani nu sunt suficienți pentru a-i vedea cu adevărat rezultatele, întrucât elevii noștri de atunci sunt abia studenți, ei nu au intrat deci în munca productivă, pentru a se putea măsura valoarea de instrument indispensabil în cunoaștere și autoperfecționare a limbilor străine studiate în școală. Totuși, analizând rezultatele pe etape ale acestor serii de elevi, ne declarăm foarte mulțumiți și apreciem că și scopul final al acestei măsuri — și anume, formarea unor oameni ai muncii, a unor specialiști care să aibă acces la tot ce este nou în domeniul în care lucrează — va fi atins.” (prof. **Dolores Foamete**, metodist de limba germană, Liceul Gh. Șincai). „La vârsta de 7-8 ani copiii au o receptivitate maximă pentru învățarea limbilor străine și astfel dobîndesc cunoștințe temeinice și de durată, fixându-se în mod corect și fără efort structurile limbilor respective, iar rezultatele sunt de-a dreptul spectaculoase. De pildă, elevii clasei a IV-a, în anul III de studiu al limbii ruse, ar putea concura foarte bine în cadrul olimpiadelor școlare, firește la nivelul cunoștințelor prevăzute în program.” (prof. **Uinia Blănaru**, Școala generală nr. 74). „Rezultate deosebite am obținut mai ales la clasele II-IV și acest fapt se datorează în bună măsură materialelor didactice adecvate verșteii, realizate atât prin eforturile deosebite ale Oficiului pentru mijloace de învățământ al M.E.I. (benzi magnetice, discuri, planșe, diapozitive etc.), cât și prin autodotare.” (prof. **Dolores Foamete**).

„Olimpiadele de limbi străine s-au încheiat în ultimii ani cu rezultate foarte bune. Avem olimpici de nota 10, elevi a căror pregătire, începută în clasa a II-a, poate fi cotată drept excelentă. Aceste lucruri pot fi dovedite și de nivelul deosebit de care au dat dovadă în anii din urmă candidații la facultățile de limbi străine din țară.” (prof. **Dumitrache Monica**, inspector școlar la I.S.M.B.). „Multe din liceele Capitalei și din țară, ca și unele școli generale, sînt dotate cu cabinete pentru limbi străine, înzestrate cu aparatură modernă, cu care elevii s-au familiarizat deja în acești ani și o pot folosi în mod eficient pentru pregătirea lor.” (prof. **Veronica Focșăneanu**, Liceul de matematică-fizică I.L. Caragiale).

„Un rol foarte important în pregătirea elevilor la limbile moderne l-au avut în această perioadă cercurile de specialitate. Am avut — și avem și în prezent — un număr foarte mare de elevi care au dorit să participe la aceste cercuri și am obținut rezultate neașteptat de bune. Am reușit ca elevii de clasa a VIII-a să traducă singuri prospecte de aparate, nemai-fiind nevoie din partea mea decât de o supraveghere minimă.” (prof. **Dolores Foamete**). „Examenle de grad, cit și inspecțiile efectuate în școli generale și licee, de către reprezentanții ai inspectoratelor școlare au demonstrat în repetate rânduri că dispunem de profesori talentați, cu o bună pregătire didactică și de specialitate. Dealtfel, mare parte din dotarea cu materialul didactic necesar orelor de limbi străine a fost realizată prin strădania cadrelor didactice care predau acest obiect.” (prof. **Safta Aneta**, inspector școlar la I.S.M.B.). „S-au făcut progrese și în ceea ce privește sistemul de perfecționare a cadrelor didactice în sectorul limbilor străine. Odată cu trecerea acestei sarcini în seama Universității se observă o îmbunătățire substanțială a cursurilor de reciclare, care au dobîndit un caracter aplicativ mai evident, renunțându-se în bună parte la expunerile teoretice fără prea mare eficiență. Am alcătuit prin Casa corpului didactic o culegere de pla-

nuri de lecții pentru limba franceză (rod al experienței celor mai înzestrați profesori), pe care le-am multiplicat și le-am pus la îndemina cadrelor didactice începătoare, cit și a celorlalți.” (prof. **Maglașu Aurelia**, inspector școlar la I.S.M.B.).

S-a vorbit în continuare cu căldură și satisfacție despre plăcerea cu care elevii învață limbile moderne atunci cînd lecțiile folosesc materiale didactice adecvate, despre metoda modernă a predării lor la clasele mici, unde predomină învățarea prin intermediul jocurilor didactice, despre realizările și satisfacțiile conducătorilor de cercuri de traducători de la unele licee și școli generale, s-a vorbit cu căldură și satisfacție, dar...

Dar, în toamna anului școlar 1979-1980, limbile străine nu se mai predau de la clasa a II-a, ci după vechiul sistem, al introducerii lor din clasa a V-a și a VI-a (a doua limbă), micșorîndu-se numărul săptămînal de ore la două (cu excepția clasei a V-a) și ajungîndu-se ca în treapta a doua de liceu să se studieze limba modernă timp de 24 de ore pe... an. Să fie aceasta o încoronare a rezultatelor excelente pe care le-a avut experimentul de acum zece ani?

Să vedem, însă, care sînt implicațiile acestui paradox care se creează prin reducerea masivă a orelor de limbi străine în școală, concomitent cu o creștere la fel de masivă a interesului pentru știință și cercetare în România, paralel cu o preocupare neîntreruptă pentru formarea multilaterală a omului nou, înarmat cu o bună pregătire profesională, în concordanță cu cerințele actuale ale economiei moderne!

„Introducerea primei limbi moderne în clasa a V-a nu este deloc potrivită, în-

Limbile străine în școală

Un paradox — implicațiile lui prezente și viitoare

trucit elevul se confruntă la această vîrstă cu noul sistem de predare, cu profesori la fiecare obiect, ceea ce antrenează o serie de dificultăți în pregătirea lui. Existența profesorului de limbi străine în clasele II-IV făcea ca acest șoc să fie atenuat elevul obișnuindu-se treptat cu noul cadru de învățare.” (prof. **Mărcuțiu Ana**, Liceul „Zola Kosmodemianskaia”). „Pe de altă parte, în clasa a VI-a, elevii iau contact cu un obiect foarte dificil și de mare importanță în pregătirea lor — fizica — astfel încît introducerea în acest an a celei de-a doua limbi moderne îi suprîncercă într-adevăr, obligîndu-i la eforturi mari, concentrate într-un timp scurt.” (prof. **Dolores Foamete**).

După ce am aflat la început despre existența unor seturi de materiale didactice speciale întocmite pentru clasele II-IV, adaptate vîrstei elevilor, despre dotarea foarte bună a școlilor și liceelor în vederea studierii limbilor străine, aflăm acum cu uimire că toate acestea devin aproape inutile, în noile condiții. „În acești ani de cînd s-a introdus studierea limbilor străine la clasele mici, ne-am străduit să asigurăm un material didactic adecvat vîrstei copiilor, vîrstă care solicită folosirea cu precădere a mijloacelor vizuale în predare. Școala noastră dispune la ora actuală de seturi foarte bune de material didactic, aranjat pe teme, astfel încît să fie absolut funcțional și la îndemina profesorului. Sigur că o parte din el va putea fi folosit și pe mai departe, la începătorii de clasa a V-a, dar nu e mai puțin adevărat că o bună parte va deveni de prisos, întrucît elevii clasei a V-a se găsesc pe o altă treaptă a dezvoltării lor intelectuale și psihice, care are alte exigențe.” (prof. **Uinia Blănaru**). Cabinetul de limbi străine este destinat exercițiilor de limbă, perfecționării pronunției și exprimării, ridicării calității, deci, în învățarea ei, or, „nu este oare hazardat să vorbim de calitate atunci cînd în cele 4 ore de limbă franceză, engleză sau germană, cite numără trimestrul al III-lea pentru elevii claselor a XI-a și a XII-a, profesorul nu poate nici măcar parcurge textele din manual și nu are timpul fizic de a asculta măcar o dată pe fiecare din cei 40 de elevi ai clasei?” (prof. **Veronica Focșăneanu**). În aceste condiții nu este oare inutilă introducerea acelor broșuri (anexă la manual) conținînd texte potrivite cu profilul tehnic al liceului la treapta a doua? Cum vor putea ele îmbogăți cunoștințele oferite de manual, dacă nici manualul nu poate fi parcurs?

Ar fi bine poate dacă M.E.I. ar dispune folosirea acestor broșuri — la realizarea cărora s-a muncit foarte mult — la clasele treptei întâi. Măcar atât!

„Va trebui să reînființăm secțiile de interpretă la facultățile de limbi străine, pentru că în curînd vom avea muncitori, ingineri, maeștri, medici, tehnicieni, care vor trebui să aștepte traduceri pentru cărțile și documentația necesară.” (prof. **Mărcuțiu Ana**).

La Inspectoratul școlar al Municipiului București începe în aceste zile perioada de pregătire a noului an școlar în sensul

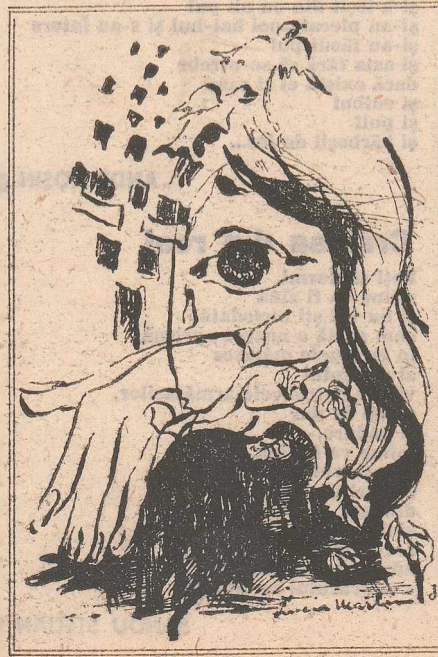
asigurării instituțiilor școlare cu personal didactic necesar. Ce se va întimpla cu cei o sută de profesori de limbi străine (deocamdată mai ales suplinitori) care vor rămîne fără catedre în acest an școlar și cam tot atîția în anul școlar viitor? Vor trece în specialitatea B (dacă nu au cumva ghinionul să fie tot o limbă străină) sau se vor... recalifica. Ce facem însă cu ceea ce s-a investit pentru pregătirea lor ca profesori? De ce să investim din nou pentru a-i recalifica, în loc să culegem roadele a ceea ce s-a făcut deja?

„Încadrarea profesorilor de limbi străine în specialitatea B are o serie de neajunsuri. În primul rînd, un număr de profesori care au absolvit cu mulți ani în urmă facultatea nu au fost pregătiți și într-o a doua specialitate. Pe de altă parte, în Universitate nu se acordă întotdeauna suficientă atenție acestei a doua specialități, mai ales în ceea ce privește practica pedagogică a viitorilor profesori, care este făcută adesea superficial și de circumstanță. Iată pentru ce profesorii noștri nu fac lecții de aceeași calitate în specialitatea B, fără să ne mai gîndim că își spune cuvîntul și lipsa de experiență în predarea obiectului respectiv. Știm cu toții că un bun profesor de limba română (mai ales în școala generală, unde se predă și gramatică) se formează în cîțiva ani. Acestea sînt lucruri remediable în timp, fără îndoială, dar care la ora actuală creează unele dificultăți.” (prof. **Monica Dumitrache**).

Firește, însă, că simpla revenire la un număr mai mare de ore n-ar putea șterge neajunsurile și stîngăciile inerente începutului care se leagă de predarea limbilor străine în școală. „Se impune cu necesitate o restructurare a programelor școlare — cel puțin la limba engleză — pentru clasele de liceu. Noua organizare a învățămîntului liceal pe trepte trebuie să aibă în vedere la alcătuirea programelor cerințele de pregătire a elevilor la sfîrșitul fiecărei etape. Este așadar evident că pentru treapta I programa va trebui să insiste asupra chestiunilor de gramatică și vocabular, oferîndu-i elevului cunoștințe cu mare valoare aplicativă. Nu înseamnă însă că la treapta a II-a trebuie să rămînem la același nivel, ci programa ar trebui să cuprîndă aici în plus noțiuni de civilizație și cultură a poporului englez. Ar mai fi de făcut pentru modernizarea reală a învățămîntului de limbi străine, dar nu înainte de a se realiza o modernizare reală a profesorului. Există multe posibilități în acest sens, începînd cu o bună pregătire a studentului la Facultatea de limbi străine în domeniul limbajului tehnic, care să-l facă apt de a preda în condițiile cele mai bune la un liceu industrial de pildă și terminînd cu cultivarea spiritului de inițiativă, care ar avea timp deschis de desfășurare în conlucrarea cu celelalte catedre din școală pentru realizarea unor corpuri de texte tehnice traduse într-o limbă străină, pentru editarea unei reviste cu caracter tehnic a elevilor într-o limbă străină, pentru realizarea unui mic dicționar de termeni tehnici ș.a.m.d. (prof. **Veronica Focșăneanu**).

Argumentările ar putea continua. Lăsam, însă, în continuare loc de gîndire celor în drept asupra acestor stări de fapt. Învățămîntul — ca de fapt toate domeniile vieții sociale în România — este un teritoriu deschis inovațiilor, pe care trebuie să le dorim și să le sprijinim cu toate forțele. Sîntem convinși că discuțiile și confruntările cum este cea de astăzi, desfășurate în spiritul unei înalte responsabilități la care ne obligă democrația socialistă, slujesc scopului nobil al progresului în învățămîntul românesc. Le vom continua, pentru că, așa cum spiritual amintea prof. **Veronica Focșăneanu**, citînd cuvintele unui cunoscut scriitor, „toate lucrurile au fost spuse. Noroc că nu s-a meditat asupra lor”. Nu încă!

IANIA RADU

Impresiile unui examinator

Mă aflu, scriind cele ce urmează, la cîteva ore după o împrejurare, de ordin didactic, care m-a indignat și, în egală măsură, m-a îndurerat: în ziua de 8 august am fost trimis de M.E.I. examinator (disciplina română) la concursul de ocupare, în municipiul Giurgiu, a unor posturi de învățători, rămase vacante. S-au prezentat, pe 11 posturi, 22 de candidați. Probele de examen: română și matematică, ambele scrise, ceea ce nu știu cît de adecvat era, căci învățătorii sînt „muncitori orali” cum spunea Simion Mehedinți, dar în fine. Intrucît proba de matematică a fost cea dintîi, un număr de 4 candidați au abandonat concursul înainte de următoarea probă. Au dat „foile albe”, ni s-a spus. M-am gîndit că li s-o fi dat ceva greu, matematica a devenit foarte complicată; de fapt n-a fost niciodată simplă. Am aflat, în același timp, că numărul celor ce n-au făcut „nimic” la matematică a fost mult mai mare, și mi-am spus atunci că oamenii se sînt pregătiți la română, de îndată ce continuă concursul. Cu acest sentiment, împreună cu colegii din comisie, profesorii Georgeta Nicolescu (de la Liceul „Ion Măiorescu” din localitate) și Gabriel Nicolescu (de la Liceul „Autobuzul” din București), am început să corectăm tezele la română. Indicațiile erau ca fiecare să notăm fiecare teză care avea astfel trei note din care rezulta o medie. Riscul de a nedreptăți pe concurenți a fost, se vede, minim. Dar iată subiectele de concurs, trimise de M.E.I. în plicuri sigilate, închise în fața candidaților care, atunci am observat, erau oameni foarte tineri, mai ales tinere învățătoare: 1) Romanul **Frații Jderi**; 2) Mijloacele utilizate de învățătorii pentru formarea sentimentelor patriotice pe calea lecturilor literare; 3) O frază (destul de simplă) ce trebuia împărțită în propozițiuni, arătîndu-se felul lor, sublinierea predicatelor, analiza complementelor din text. Încă de la dictarea temelor am constatat o reacție în masă la romanul **Frații Jderi**. Am crezut, cu naivitate, că reacția este rezultatul satisfacției, țînînd seama că era vorba de o operă clasică, bine știută de elevii ultimelor clase liceale și analizată la clasă. Eroare profundă, decepție totală: **candidații au considerat subiectul „prea greu”**. Dar, cu aceeași naivitate, comisia a prespus că oamenii trebuie să fie prea exigenți cu ei înșiși. Ne-am îngelat însă din nou și ne-am dat seama de starea adevărată de lucruri de îndată ce ne-am apucat să corectăm tezele. (În treacă observ că noțiunea de **teză**, încărcată cu o anume noblete tradițională, este total nepotrivită, căci **lucrările**, să le spunem, sînt, în majoritatea lor zdrobitoare, niște caricaturi intelectuale.) Am constatat, mai întîi, cu stupeoare, că nici unul dintre candidați (**de profesie învățători, reținem**) nu citise **Frații Jderi**, înșirînd 1-2 pagini de generalități total irelevante, iar alții nici nu auziseră de această carte pe care au expediat-o în, nici mai mult, nici mai puțin, de 2-3 fraze. Dar nu aceasta era „lacuna” cea mai gravă a „pregătirii” lor, ci nivelul, absolut lamentabil, de semidocli, de subdezvoltați intelectual la care s-au aflat cei mai mulți, incapabili să comunice, la modul elementar decent „ideile” și „cunoștințele”, dacă putem vorbi despre așa ceva. Acești oameni, care sînt menii, prin diploma ce-au obținut-o de la liceele pedagogice absolvite, să fie niște lampadofori, să îndrume primii pași ai copiilor, ai generațiilor de copii, spre orizonturile fascinante ale științei și culturii, care sînt oemate și cultivate, prin școală, sentimentul marilor valori ale limbii materne și ale culturii naționale erau, în marea lor majoritate, niște evasionalbeți. Tezele stau mărturie la arhiva inspectoratului școlar Giurgiu. Ce părere aveți, stimați cititori ai acestor însemnări, despre învățători care scriu „toți copii lui Manole”, „fîca vovodului”, care pun virgule între subiect și predicat, care fac dezaorduri grave, care se exprimă ca niște proaspăt alfabetizați? Dar ce părere au conducătorii liceelor pedagogice care au dat diplome de dascăli unor absolvenți care n-au nivelul unui copil (mediu) din clasele a VII-a sau a VIII-a elementare? Cum pot să doarmă împăcați profesorii de română care au promovat asemenea absolvenți? Dar putem merge și mai departe, nu eliminăm din șirul de factori responsabili de asemenea calamități intelectuale (îmi supraveghez formulările) Universitățile noastre, institutele pedagogice care au pregătit pe profesorii acestor tinere dascăli și tineri dascăli. Cred că e cazul să se analizeze, cu simțul responsabilității, toate cauzele ce au dus la o asemenea inadmisibilă situație și să fie luate, urgent, măsurile de ameliorare. Dacă e nevoie, chiar măsuri dure, radicale, mergînd pînă la sancționări drastice ale celor vinovați. Nu putem încredința copiii noștri, copiii acestei țări, unor calamități intelectuale.

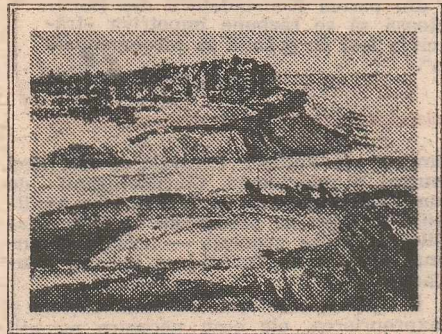
POMPIIU MARCEA

ci de stagnarea în gândire

Ferestre deschise

Susțin cu toată tăria argumentelor aparținând pedagogiei, logicii, sentimentelor, apariția și înflorirea continuă a revistelor școlare, transcriind pentru o proprie demonstrație, citeva rânduri dintr-o carte recent apărută — **Itinerare paralele** — în care se narează despre **opera prima** a unui elev al centenarului Colegiu craiovean: „Am debutat, bineînțeles, într-o revistă de liceeni, dar nu cu versuri ca orice adolescent, ci cu un articol des-

pre **fizionomie**, în care declarăm, la cincisprezece ani, că „studiul fizionomiei este una dintre cele mai interesante chestiuni de știință, știință a ogîndirii sufletești prin înfățișare“. Arătînd că prin fizionomie, cuvînt derivat din grecescul *correspunzător*, se înțelege raportul perfect armonios care există între trup și suflet, îl cităm, savant, pe împăratul filozof Marc Aureliu care elucidase, într-un mod clasic, problema aceasta primordială scriînd: „...un om plin de sinceritate răspîndește în jurul lui o aromă care îl caracterizează, îl simți, îl ghicești, tot sufletul, tot caracterul se arată pe fața sa, în ochii săi...“. Dar, scriam mai departe, acela care a acordat fizionomiei „gradul de înaltă știință, cu legi imutabile și în fața cărora fatal trebuie să te supui“, a fost Jean Gaspard Lavater. Cu o îndrăzneală în contrast puternic cu infinita mea timiditate, subliniam cu cursive, în articolul de trei pagini, sfatul definitiv al lui Lavater: „...să te păzești de femei-

le cu nas ascuțit și mai ales cu buze subțiri, sint rele, crude și fără inimă“, iar în continuare, ascundeam îndrăzneala afirmației în limba franceză: „...aimez les lèvres vermeilles et charnues; elles sont ordinairement des personnes affectueuses et aussi des amoureuses passionnées...“. Revista efemeră în care apărea articolul acesta pseudoștiințific, se numea **Înmuguriri** și animatorul ei era poetul Aurel Tita, excelentul profesor și traducător de astăzi din clasicii literaturii franceze, cu care aveam să împart, în anii viitori, președinția societății literare Alexandru Vlahuță a elevilor Colegiului din Craiova. Liceul acesta cu profesori excepționali, demni de toată grațitudinea elevilor lor, publica și o revistă intitulată **Ion Măiorescu**, cu o apariție extrem de regulată și în excelente condiții de prezentare grafică. Colaboratorii ei principali erau elevii, în special cei din clasele superioare și colecția periodicului merită oricînd să fie răsfățată. Tradiția revistei continuă și astăzi în incinta liceului și în orașul todeauna caracterizat de o intensă eferveșcență culturală care este Craiova.

Puteam afirma și altădată că nu s-a preocupat nici un efort pentru a se acorda tineretului condiții de viață și de studiu la care cei mai mulți, în trecut, nu puteau ascende. Credem că și revistele școlare se integrează în seria unor asemenea condiții favorabile a căror finalitate este de a lărgi în permanență orizontul de cunoaștere, de însușire a celor mai ferme și mai noi cunoștințe și date despre lume și viață. În revistele școlare, se poate medita și transmite opinii personale, judecări de valoare ale tinerilor asupra înțelegerii locului și rolului propriu în dinamica lume contemporană. Trăind într-o societate care are drept menire dezvoltarea personalității umane, adolescenții, elevii sint conștienți de principalele întrebări pe care le pun existența complexă a acestui sfîrșit de mileniu, atitudinea și participarea la evoluția lumii care va fi lumea lor de mine, confruntarea cu problemele fundamentale ale umanității. Astăzi, cînd știința spațiază cunoașterea umană de la microcosmul atomului la cele mai îndepărtate

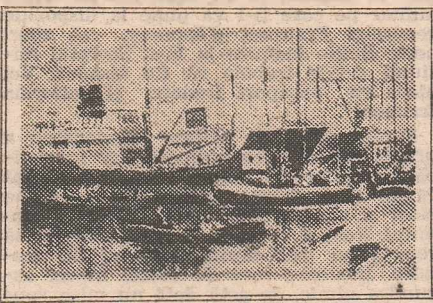
galaxii, cînd cadența dezvoltării sale este infinit accelerată, se simte, pentru tineret, necesitatea unei sinteze ideologice între știință, cultură și educație, sub semnul unui nou umanism care trebuie să creeze un echilibru armonios între arte, între știință și cultură. În revistele lor școlare pot reinnoi experiențe în căutarea drumului propriu. Revistele au rolul de a fi laboratoare de creație, ateliere, seminarii în care se confruntă ideile noi, căutări artistice, în care se transmit și se recepționează semnale estetice și experiențe. Revistele școlare au caracteristica de a fi scrise și de a se adresa, în primul rînd, tineretului, avid de cunoaștere dar și doritor de a se bucura de frumusețea lumii, a vieții și artelor. Și repetăm că în țara noastră tineretul este caracterizat prin inclinarea către concret, prin atracția pentru știință și tehnică, prin voința de a se educa permanent, în sensul orientării primordiale a umanismului românesc care postulează o ființă armonică, modelată psihologic sub egida unei înalte sinteze între etică, știință, cultură, sport și practicarea artelor.

În revistele școlare se publică primele rînduri, **prima operă**, pătrunsă de emoția profundă a debutantului creator de frumusețe, de plinara responsabilitate față de magia forță a cuvîntului scris și tipărit.

Revistele școlare sint ferestre deschise de aceia care se află în răsăritul vieții, către lumina generală a științelor și artelor.

Să nu fie niciodată închise!

ALEXANDRU BALACI

O fațetă inedită sau, oricum, mai puțin cunoscută, a activității matematice din țara noastră în ultimul secol o oferă revistele locale conținînd rubrici permanente de matematică. Facem cunoștință cu această fascinantă lume grație lucrărilor în manuscris ale profesorului universitar doctor Nicolae Mihăileanu, de la Facultatea de matematică din București. Rămii uimit de marelui număr al revistelor, dar în cele ce urmează nu vom da decît citeva exemple din cele multe, strîmbe cu mîgălă și dragoste de dascălul bucureștean din bibliotecă sau direct de la foștii redactori-elevi, din care unii, și nu puțini, au urcat apoi pe cele mai înalte trepte academice.

Desigur, revistele apărute de-a lungul anilor uneori în condiții vitrege și totdeauna scoase la lumină prin devotament, pasiune, abnegație, de către elevi și profesori de liceu nu urmăreau să concureze publicații ca „Gazeta Matematică“, în curînd centenară, sau „Revista Matematică“ din Timișoara, „Numerus“ din București etc., rostul lor fiind cu totul altul. Înainte însă ca să stărîm asupra acestui important aspect, să evocăm prin mijlocirea lor primii pași ai viitorilor savanți, care, firește, și ei au fost cîndva elevi din a V-a.

Revista Școlii a liceului din Craiova (actualul „Nicolae Bălcescu“), care a apărut în 1891—1892, este cea mai veche revistă liceală cu rubrică permanentă de matematică. Cel mai activ colaborator ai ei a fost Gheorghe Țițea, pe atunci coleg de liceu cu Gogu Constantinescu, elev în ultima clasă. Deși Țițea elev trimitea articole la reviste străine de prestigiu, ca „Mathesis“, „Nouvelles Annales de Mathématiques“, „Journal de mathématiques élémentaires et spéciales“, el nu considera drept pierdere de vreme, ci dimpotrivă extrem de utilă, și colaborarea la revista liceului său, care a știut să atragă tineri matematicieni și din București în paginile sale. În această revistă numele lui Țițea revine adesea sub numeroase „Cestiuni propuse“, „Cestiuni rezolvate“.

Societatea „Gheorghe Asachi“ a elevilor Liceului Național din Iași a publicat, pe la începutul secolului, sub formă de revistă, conferințele ținute la cerc de elevi, stimulîndu-i astfel, și pe această cale, în preocupările lor științifice independente, dincolo de programa analitică.

Revista Societății matematice din Craiova a apărut în 1906 sub direcția unui profesor de la Liceul (actual) „Nicolae Bălcescu“. Printre colaboratorii-elevi, reținem numele celui care avea să devină

unul din cei mai cunoscuți specialiști și popularizatori ai radioului în țara noastră în perioada interbelică: inginerul Koteschweller.

Să cităm, de asemenea, **Foaia Matematică**, 1907, a elevilor liceului din Galați, **Foaia matematică** a elevilor liceului militar din Iași, 1910—1911, **Foaia liceenilor** din Iași, 1912. În aceasta din urmă, elevul de clasa a VI-a Octav Mayer, viitorul academician, publică o notă despre geometria triunghiurilor.

În **Revista Noastră** a liceului Unirea din Focșani, 1912—1914, rubrica de matematici ocupa 6—7 pagini, întreaga activitate redacțională aparținînd elevilor. Ea a atras participarea unor tineri și din alte orașe, dintre care unii au devenit ulterior profesori universitari: Florin C. Vasilescu din Ploiești, Alexandru Pantazi din București și.a.

din Craiova, o publicație servind ca **punct de trecere** (este unul din rosturile unor asemenea reviste) de la școală la „Gazeta Matematică“. Printre colaboratorii asidui: elevul Tiberiu Popoviciu (pe care-l vom regăsi și la o revistă liceală din Arad), viitorul director al Institutului de matematici aplicate din Cluj-Napoca, și Ion S. Antoniu, viitor membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, profesor la Politehnica bucureșteană.

● **Gazeta Matematică** din Constanța, 1923—1925, editată cu multă pricepere de profesorul Nicolae Zăgoicea de la liceul (azi) „Mircea cel Bătrîn“. Printre elevii care au scris în această revistă: Nicolae Georgescu-Roegen, economist de reputație internațională.

● **Revista Vlăstarul** a liceului Spiru Haret, care a apărut, cu intermitențe,

Ion Jalea — director la „Fluerașul“

— Maestre Ion Jalea, de la început vă mulțumesc pentru amabilitatea și căldura cu care ați acceptat să purtăm o scurtă discuție despre revistele școlare.

— Dragul meu, aceste reviste, ca publicații pentru tineret, ale tinerilor, se înscriu pe linia unei tradiții fericite a culturii române. E foarte bine ca, mai de curînd, s-a răspîndit obiceiul de a se scoate în școli, mai cu seamă în licee se pare, reviste pentru elevi, scrise și scoase în întregime de ei, sub îndrumarea unor dascăli de inimă. În tinerete, în prima mea tinerete, am făcut și eu parte dintre cei trei directori — azi titlul acesta mă face, firește, să zîmbesc — ai unei reviste pentru copii și tineret. Se chema „Fluerașul“. O scoțeam împreună cu doi institutori.

— Cine erau cei doi?
— Florin Cristescu și Tudor Castrîșanu. Ei au trăit. Eu, cum vezi, mai trăiesc și, după un bun obicei, lucrez. Dealtfel numai în aparență e paradoxală afirmația că munca prelungește viața, să știi! Dar să revin la cei de care m-ai întrebat. Noi trei eram trecuți pe coperta directori. Ei o scriau și eu o ilustram. Asta trebuie să fi fost prin 1909—1912. Nu mai am documente de atunci. A trecut vreme nu glumă, gîndește-te dumneata.

— Unde era redacția?
— La mine, că eu eram pe atunci pedagog la Școala superioară de arte și meserii din strada Polizu, numărul 11, unde aveam un birou. Acel birou era redacția „Fluerașului“.

— Ilustrațiile dumneavoastră erau ilustrații la text?
— Da. Ilustram, cel mai adesea, poveștile scrise de cei doi. Aveam mare succes la copii niște povești născocite de ei despre două familii de șoareci: Roade-mul și Roadetot. Revista avea o mare circulație și era foarte îndrăgită de copii în toată țara. Apărea pe hirtie foarte bună și cu un tipar excelent.

— Un gînd pentru cei ce scot acum reviste de copii și tineret?

— Repet, mă bucur că s-a făcut un obicei din a se scoate reviste în școli. Le urez să țină și să statornicească obiceiul, că e bun. Multe talente, mulți viitori oameni de cultură cu care se va mindri poporul nostru își pot găsi mai repede drumul vocației lor cu ajutorul acestor reviste.

DORIN GHERGHINESCU

Revistele școlare, o înflorire peste vremuri a unor vocații pentru cultură, în condițiile socialismului (II) „Cestiuni propuse... cestiuni rezolvate“

Să mai amintim și de **Propășirea**, scoasă tot de liceul Unirea din Focșani, și de **Foaia Matematică**, 1920, a liceului din Galați.

Deși în articolul de față ne ocupăm doar de revistele liceale, să amintim, cu titlu de excepție, și de **Buletinul Asociației de matematici pure și aplicate**, 1922—1924, scoasă de studenții Facultății de matematică și ai Politehnicii din București. În primul număr, un Cuvînt înainte de profesorul Gheorghe Țițea preciza: „...Publicarea acestui Buletin cu încercările și începuturile de lucrări ale membrilor Asociației trebuie privită ca o contribuție la formarea acelei atmosfere științifice serioase, singura în stare să dea sprijin lucrărilor stăruitoare, migăloase, dar definitive...“. Or, credem noi, aceste rînduri apar deplin aplicabile și revistelor liceale, menite să ajute la „formarea atmosferei științifice serioase“, și să îndrume primii pași, „încercările și începuturile“, viitorilor matematicieni și, în general, ale tinerilor pasionați de știință.

Au mai apărut:

● **Note matematice și științifice**, scoase de elevii liceului (azi) „Nicolae Bălcescu“

pină în ziua de azi. Printre colaboratorii de odinioară: elevii Nicolae Teodorescu (atunci elev în a V-a) și Grigore Moisil, viitorii academicieni. Acesta din urmă a continuat să îndrume revista liceului său și cînd el a devenit student.

● **Jurnalul matematic** din Arad, 1924—1925, a fost scos de elevul Tiberiu Popoviciu, care a publicat lucrări originale de matematici superioare, în special de algebră. Printre colaboratori, același Grigore Moisil. De subliniat că publicarea **Jurnalului matematic**, prin conținutul său de înalt nivel, deși redactat de elevi, a însemnat un eveniment național.

● **Insemnări matematice** ale liceului „Gheorghe Bariț“ din Cluj, propunîndu-și, așa cum se arată în cuvîntul de introducere, să servească drept intermediar între programa școlară și „Gazeta Matematică“. Aci au publicat viitorii academicieni Ion Agirbiceanu, fizician, și Petre Spacu, chimist.

● **Curierul matematic** al liceului Cantemir din București, 1925—1928, își propunea, de asemenea, să apropie elevii și studenții „într-o atmosferă de colaborare matematică“. Aci a scris interesante pagini de filozofie matematică și psihologie experimentală prin mijlocul matematic

Nicolae Segirceanu, mort prea de timpuriu.

Fără a ne mai opri asupra altor și altor reviste, ca acelea ale liceelor din Oltenița, Mizil, Satu Mare, Giurgiu, Tirgu Jiu, Piatra Neamț etc., să cităm din concluziile lucrărilor în manuscris ale profesorului Mihăileanu și care și-au păstrat via lor actualitate:

„Mobilul a fost dragostea profesorilor și a elevilor pentru matematică. Activitatea depusă de elevi este deseori impresionantă. Parcurgerea paginilor dovedește înaltul nivel al învățămîntului matematic din liceele noastre și tocmai de aceea ele au avut însemnătate pentru învățămîntul din acei ani. Materialul publicat are și valoare didactică actuală, probleme frumoase și note interesante meritînd să fie utilizate în manualele noastre școlare, culegeri de probleme, texte cu caracter metodic.

Aceste reviste au avut, în general, succes deplin, reușind să atragă un mare număr de corespondenți harnici. Aproape toți marii noștri matematicieni și-au făcut ucenicia la aceste reviste. Cine urmărește atent paginile lor rămîne impresionat de puternica forță de muncă din masa tineretului. Problema găsirii celei mai juste căi pentru canalizarea judicioasă a acestei energii este permanent actuală. Liceenii de azi depun o frumoasă activitate la „Gazeta Matematică“, ea aduce importante servicii, dar interesul și însăși activitatea elevilor au ajuns să fie stînjinite, dacă nu chiar gîuite, între altele de faptul că rezolvările se anunță, din lipsă de spațiu, după circa ...o jumătate de an.“

Astfel, ultimul număr din „Gazeta Matematică“ este, la data apariției „Flacării“, cel din aprilie 1981 (nr. 4), care dă numele rezolvitorilor din... 1980.

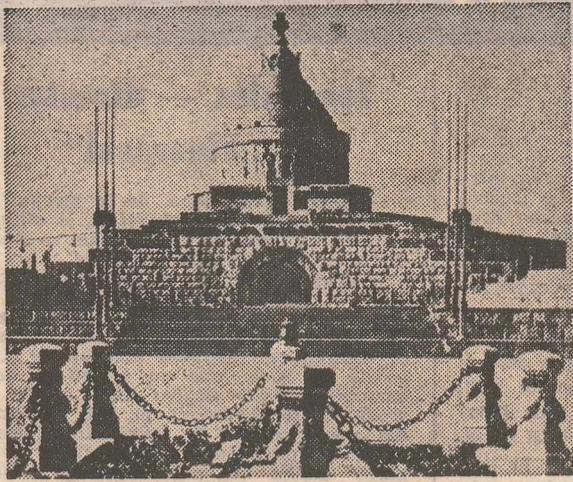
Nicolae Mihăileanu:
„Experiența de aproape un secol dovedește că în afara „Gazetei Matematice“, publicații cu caracter local, inclusiv ale liceelor, sint în măsură să contribuie la folosirea cu maximum de randament creator a potențialului tineretului studios pasionat de matematică încă de pe băncile școlii.“

Și, desigur, adăugăm noi, nu este vorba numai de matematici. Revistele liceale au oferit și oferă o tribună de manifestare, cu prestigiu inerent slovei tipărite, pentru toți pasionații de artă și știință. Pentru mulți din ei drumul spre împlinire a început poate tocmai printr-un articol trimis cu timiditate la revista liceului, cea mai apropiată și mai accesibilă: „Cestiuni propuse... Cestiuni rezolvate“.

LIONEL NIȚESCU

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

1918, Deznodământul

O deosebită mulțumire sufletească ne-a pricinuit-o în acele luni de primăvară și de vară din 1918 atitudinea militarilor. Ei erau toți ostili lui Marghiloman și într-una ne manifestau dragostea și încrederea lor. Potrivit cerințelor tratatului de la București, generalul Hârjeu, ministrul de război, căuta să dezarmeze trupele noastre iar după îndemnul noștrilor comandanții de unități făceau tot ce le sta în putere ca să nu execute ordinele, ca să tăgănească lucrurile, ca să ascundă armele și munițiile — într-un cuvânt, ca să ne îngăduie când evenimentele vor fi iarăși favorabile să reluăm cu maximum de forțe locul nostru alături de Aliați. În fiecare zi primeam o veste de acest fel sau o măturie a unei stări de spirit a corpului nostru ofițeresc. Fiește toate acestea ne înălțau încă moralul deși cauzele adevărate pentru care moralul nostru era ridicat, mereu tot mai ridicat, erau altele. Vestile de pe frontul Aliaților deveneau din ce în ce mai îmbucurătoare.

A doua zi după serbarea națională franceză de la 14 iulie, francezii au respins lângă Reims un viguros atac german și Aliații au început o serie neîntreruptă de victorii și de înaintări cind pe un punct, cind pe altul de la Marea Nordului și pînă în Alsacia. În septembrie aceste succese luau o extindere ca adevărată simptomatice. Trebuie să mărturisesc însă, ca toată sinceritatea, că multă vreme n-am atribuit la Iași izbînzilor de pe frontul francez însemnătatea pe care ele o aveau în realitate. Pe de o parte, informațiile noastre erau foarte imperfecte. Cu Franța și cu Anglia nu mai aveam posibilități de comunicare. Singurele știri mai amănunțite ne veneau prin St. Aulaire și prin Sir George Barclay, dar de fapt și ei nu prea erau ținuți la curent de guvernele lor cu cele ce se petreceau fiindcă Parisul și Londra se temeau că destăinuirile lor să fie interceptate de comandamentele germane stăpînite acum nu numai în teritoriile ocupate dar și în Moldova. Eram deci reduși la comunicațiile oficiale ale Aliaților care ni se păreau freme bune dar care, fiind adesea contrazise de cele germane, ne împiedecau să avem oglinda exactă a situației. Pe de altă parte, speranțele de spargere a frontului cu care trăiserăm atîta vreme fuseseră atît de des dezmintite în cursul ultimilor patru ani, încît nu ne venea nici acum să credem și să nădăjduim că ne apropiem de o întorsătură decisivă a operațiunilor. După concepțiile noastre, lovitură decisivă nu putea fi dată germanilor decît în ziua în care americanii vor fi sosit în Franța. Or, după cîte știam, intervenția adevărată și efectivă intervenție a armatelor americane trebuia să aibă loc abia în primăvara anului 1919. Ne obișnuisem deci cu ideea că abia atunci se poate aștepta sfîrșitul războiului și atribuim o mult mai mare importanță telegramelor care în acest rîstimp ne aduceau vești cu privire la transporturile de trupe din Statele Unite în Franța și la marea activitate războinică ce se desfășura prin tot cuprinsul mării democratice americane, decît telegramelor care anunțau victoriile Aliaților.

La dreptul vorbind nu ne-am trezit la realitate decît atunci cind am aflat despre armistițiul bulgar. Cind am văzut că frontul balcanic, a cărui însemnătate o cunoșteam bine, se prăbușește — am înțeles că evenimentele se precipită și bucuria noastră a fost subit atît de mare încît în primele zile parcă nu îndrăzneau să ne-o mărturisim. Am priceput toată semnificarea deselor crize de guvern din Germania, semnificație care ne scăpase. Ne-am dat seamă că Michaelis, Hintze, Max de Baden nu sînt decît dovada publică a unei descompunerii interne. Edificiul, falnicul edificiu al imperiului german — după lupte glorioase și o eroică rezistență de patru ani — se prăbușea.

Dealtminteri peste puține zile am fost pe deplin edificați căci, în chipul cel mai neașteptat, am primit vizita lui Victor Antonescu. Cind la sfîrșitul lui ianuarie ne-am dat demisia, Antonescu s-a retras și el și Marghiloman a numit în locul lui pe Crețianu. Antonescu neputînd veni în țară a rămas la Paris, ca simplu particu-

lar, rolul lui mărginindu-se la ajutorarea materială a compatrioților săi prin Louis Dreyfus și alți bancheri amici și la încercările lui de deajurare a intrigilor lui Take Ionescu și ale prietenilor săi, intrigi care am mai spus-o trebuiau să pricinuiască, nu atît nouă cît cauzei României atitea gratuite neajunsuri. Cind frontul de la Salonic s-a rupt, Clemenceau l-a chemat deci pe Antonescu și l-a spus: „Vreau să iau contact direct cu Brătianu, să-l pun în curent cu tot ce se petrece și să-i cer să ia măsurile convenite pentru a relua armele. Trupele franceze vor înainta spre Dunăre, trebuie să opereze joncțiunea cu cele române și împreună izgonind pe Mackensen să pătrundă în inima Imperiului Habsburgilor. Austro-Ungaria odată doborîită, Germania izolată și luată între două focuri — va trebui să capituleze fără întîrziere. După matura chibzuință nu văd alt mijloc practic de a stabili acest contact cu Brătianu decît prin d-ta. Dar să știi, misiunea e plină de primejdii, trebuie să pleci imediat la Salonic și de acolo cu un avion militar pe care îl va pune la dispoziție generalul Franchet d'Esperey, să zbori peste liniile inamice la Iași. Secretul misiunii d-tale trebuie să fie absolut. Vei pleca cu o pașaport francez și uniformă franceză”.

Fără o clipă de ezitare Antonescu a primit această primejdioasă dar patrioticească însărcinare. Și într-o bună zi s-a aflat că un avion francez pilotat de un anume Noel a aterizat pe lângă Iași și că numitul Noel a venit la Legația Franței și remitit un plic confidențial lui St. Aulaire, Brătianu care de obicei nu-mi ascundea nimic, de astă dată nu mi-a spus nici mie că împreună cu Noel venise și Antonescu. Așa după cîteva zile mi-a mărturisit adevărul, zicîndu-mi că Antonescu este acum la Ghidigheni, ascuns la Chrissoveloni care singur nu știe cine este ofițerul francez pe care îl adăpostea sub acoperămintul lui. Bineînțeles Marghiloman n-a știut nimic, a cerut pedepsirea ofițerului român Beroniade care pusese la dispoziția lui Noel și a lui Antonescu automobilul cu care veniseră de la locul de aterizare pînă la Iași. Furios, nu voia să restituie francezilor aparatul. Au trebuit intervențiile generalilor Cristescu și Groski și făgăduiala lui St. Aulaire că acest caz nu va constitui un precedent și că se va spune domnului Brandenstein că pilotul francez s-a răstăcit din cauza ceței.

De acum nu mai era vreme de pierdut. Brătianu în mare tăină s-a pus în legătură cu generalul Prezan, colonelul Antonescu trimise într-o garnizoană îndepărtată a fost rechemat la Iași din ordinul direct al regelui, spre nemulțumirea lui Marghiloman care continua să nu priceapă nimic. Dealtminteri ce credeți că făcea Marghiloman în tot acest rîstimp? Nu pricepea nimic, dar absolut nimic din tot ce se întimpla. Recitînd notele zilnice din memoriile lui rămîi uluit de această fenomenală nepricepere și inconștiență. Fiindcă imi dau seama că vorbele mele pot părea prea aspre sau purtînd pecetea patimilor unui adversar, rog confuz pe orice cercetător al acestor istorice vremuri să citească aceste note ca să se convingă singur de temeiul aprecierilor mele. Intr-adevăr — ca și cum nu s-ar fi întimplat nimic, ca și cum situația ar fi aceeași ca cea din primăvară — insista pe lângă rege pentru ratificarea și pe de altă parte trata cu Puterile Centrale ca să obție de la ele diferite avantaje fără să-și dea seama nici el nici Costică Arion — ministrul afacerilor externe — n.N. — că tot ce se putea obține de la Puterile Centrale în clipa supremă a prăbușirii lor nu putea avea nici o valoare, cel mult să ne compromită inutil în ochii Aliaților invingători...

De acum evenimentele înaintau cu o iuteală extraordinară spre deznodământul fatal: armistițiul turcesc, ieșirea din luptă a Austro-Ungariei, sforțările disperate ale sârmanului împărat Carol de a-și salva monarhia, istorica monarhie a Habsburgilor, concesiunile de ultimă oră către popoarele lui, refuzul lui Wilson de a trata cu Germania imperială a Hohenzollernilor, înlocuirea la Berlin a principelui Max de Baden printr-un guvern social-democrat, revoluția în Austro-Ungaria, abdicarea împăratului Carol la Schoenbrunn, în sfîrșit — armistițiul de la Compiègne, fuga lui Wilhelm II în O-

landa și prăbușirea tuturor monarhiilor din Germania.

Din Buda-Pesta ne sosea discursul lui Vaida Voievod în parlament. Semnalul emancipării fraților ardeleni. Cind Brătianu ni-l-a citit la intrunirea de la Mărzescu, plîngeam cu toți de emoțiune și de bucurie.

De la Paris ne veneau admirabilele discursuri ale lui Clemenceau, cele în care ca un leit motiv reveneau mereu cuvintele din la Marseillaise „Allons enfants de la patrie le jour de gloire est arrivé”. Victoria Aliaților era deplină, întreaga țară așteptările. Politica noastră, politica pentru care jertfisem totul și pentru care fusesem tirîți pînă și pe banca acuzației triumfa într-o adevărată apoteoză. Eram tot de odată răsplățiți și răbunați. Nu voi uita ziua în care am avut certitudinea izbîndei. Emoția lui Brătianu, defilarea la el acasă de dimineața și pînă seara. Aclamațiunile multimei cind familia regală a venit de la Bicaz. Regele înconjurat pe stradă și dus în ovații pînă la palatul din strada Lăpușneanu. Manifestații și contra-manifestații la Brătianu, entuziasm în toate colțurile și în toate straturile sociale. Un adevărat delir. La București multimea insultînd pe ofițerii germani și manifestînd pentru rege și Ardeal.

Și în mijlocul acestor evenimente epocale, Costică Arion continua să discute cu germanii care de fapt își făceau bagajele, iar Marghiloman ca și cind politica lui ar triumfa, dînd ordin trupelor române să pătrundă în Bucovina unde revoluția izbucnise. Era prea mult. La 24 octombrie regele chemă pe Marghiloman și îi cere demisia. Aceasta cu atît mai mult, cu cît începuse să conspire cu Averescu. Marghiloman, surprins și furios, nu înțelegea nici acum că cele ce se petreceau erau falimentul definitiv al politicii lui, istorica condamnare a atitudinii lui de patru ani încoace.

Succesiunea lui fusese din vreme orînduită. Logica și dreptatea cereau să vie Brătianu. Era însă un impediment. Brătianu și marea majoritate a guvernului său erau dați în judecată. Era cu neputință ca chiar ei să puie capăt pătimății urmării și să închidă chestia. În consecință s-a stabilit că pentru cîteva luni să se formeze un guvern de tranziție, bineînțeles un guvern care să fie la discreția absolută a lui Brătianu. În acest scop, Brătianu recomanda regelui pe Coandă. Generalul Coandă fusese delegat pe lângă Stavka rusească. Precum am mai spus-o dovedise în îndeplinirea acestei misiuni un deosebit tact. Era bine văzut de Aliați, lucrare cu ei în strînsă colaborare în Rusia, soția lui, ginerele lui erau francezi. De cind se întorsese de la Moghilev și de la Kiev venea mereu pe la Brătianu, îi arăta un deplin devotament; dealtminteri pe vremuri fusese secretarul general al lui Dimitrie Sturdza (fost șef de partid de guvern național-liberal — n.N.). Pe de altă parte se bucura și de simpatia regelui care îl avusese ani de zile ca aghiotant și regele știa că nu-i va ieși din cuvînt. Împlinea deci din toate punctele de privire condițiunile cerute. Sondat se arăta dispus să joace acest rol și dăduse lui Brătianu toate asigurările. Misiunea lui trebuia să se reducă la îndeplinirea următoarelor puncte. Anularea pe cale de decret a întregii activități a parlamentului Marghiloman; promulgarea pe cale de decret-lege a votului obștesc spre a putea face cît mai curînd noi alegeri, potrivit Constituției modificate la Iași; de crețarea mobilizării și reluarea armelor alături de Aliați.

S-a zis că anularea activității parlamentului Marghiloman fusese sugerată regelui de noi din cauza dării în judecată. E cu desăvîrșire inexact. Ideea aceasta o avusesem de la început, de la venirea la putere a lui Marghiloman, o expusesem miniștrilor aliați și convenisem de pe atunci cu ei — tocmai pentru a le da o nouă dovadă a rolului ce atribuim întregii opere a lui Marghiloman — că în ziua în care vom fi iar liberi de mișcările noastre vom anihila printr-o singură trăsătură de condei tot ce s-a făcut sub baionetele ocupației inamice, vom rupe pur și simplu din cartea istoriei această pagină de durere și de umilîntă scrisă fără voia noastră. Faptul că anulînd toată activitatea se anula și scanda-loasa dare în judecată a autorilor războiului, în parte, dacă nu în totalitate

demisionat deodată cu guvernul Brătianu — n.N.) am citit multe cărți de istorie. În vremuri zbuciumate, cel mai bun mijloc de a reduce evenimentele la adevăratele lor proporții și de a dobîndi un simț mai just al perspectivei momentului. Biblioteca Universității ieșene îmi slujea drept rezervoriu. Între altele, conținea o veche și frumoasă ediție Saint-Simon, cu care m-am delectat săptămîni de-a rîndul și de unde m-am hotărît «mutatis mutandis» să scriu aceste memorii”.

Dar să nu-l uităm nici pe fostul ministru negociator al păcii la Buftea. Iată cum relatează în Amintirile sale un penibil moment din guvernarea marghilomanistă: „La reacțiunea naturală în favoarea liberalilor și a lui Brătianu — provocată prin simpla întronare a lui Marghiloman și a politicii sale — s-a adăugat și enorma greșală a dării în judecată a guvernului «prezidat de omul nefast care băgase țara în război», cum scriau foile guvernului și cele în solda nemților. Greșală atît de grosolană, încît, oricît ar fi fost de orbit Marghiloman de aparențele atotputerniciei sale, nu se poate replica decît printr-un ordin expres primit din partea Komandaturii din Bucu-rești, tot atît de setoasă să se răzbuie împotriva «trădării» lui Brătianu, cît a fost de grabită să recompenseze pe a lui Al. Sturza”.

STELIAN NEAGOE

impusă de Puterile Centrale, a fost deci numai o coincidență. Considerațiunile de un ordin mult mai înalt și anume condițiile cu care ne prezentăm în fața Aliaților la pacea generală — acestea și numai acestea au determinat măsura anulării.

Cît privește reformele: votul obștesc și exproprierea, ele erau necesare nu atît pentru cei din Vechiul Regat cît pentru frații din Ardeal și Bucovina, să știe că intră într-o Românie democratică potrivit idealurilor democratice care-i stăpîneau, nu într-o Românie reacționară așa cum se înfățișa de pe urma nechibzuitei hotărîri a lui Marghiloman de a considera nule și neavenite modificările introduse în Constituție la Iași. Pentru înlesnirea întregirii neamului, pentru atmosfera în care urma să se facă, se impunea ca încă o dată să se proclame sub ieșitura regelui hotărîrea României de a respecta aceste reforme și de a le pune la temelia întregii ei dezvoltări viitoare.

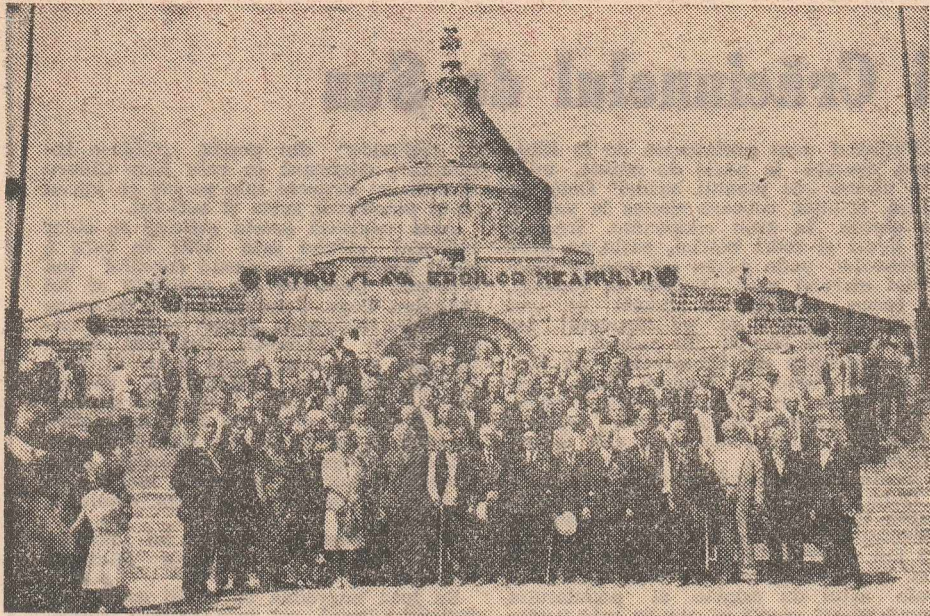
Așa fiind, în ajunul căderii lui Marghiloman, Brătianu m-a chemat la el pe la ora cinci, mi-a spus că a doua zi regele va cere demisia guvernului și că trebuie pregătită imediat o proclamație a regelui către țară, pe chestia reformelor, pe care s-o subscrie Coandă și care să fie afișată pe zidurile Iașilor îndată după prestarea jurămintului. M-am închis deci în odaia lui Constantin Brătianu și am redactat alături de proclamație pe care regele și generalul Coandă și-au însușit-o fără modificări: „Români. Împejurările ne dau din nou puțința să îndeplinim ceea ce am făgăduit și ceea ce în sufletul meu n-am încetat să voiesc. Reformele constituționale care asigură tuturor cetățenilor votul obștesc și țărănilor proprietatea a două milioane ha din proprietatea mare particulară precum și moșiile domeniilor Coroanei, statului și așezămintelor de binefacere, guvernul meu le va îndeplini. Pe temeiul lor vom asigura viața socială și economică cu mai multă dreptate și mai mult spor pentru cei care muncesc. Guvernul meu va lua fără întîrziere măsurile convenite pentru ca aceste reforme să dobîndească ființă. În Vechiul Regat vom ca cuvîntul (?) dat să se îndeplinească. Români. Mai mult decît oricînd Țara are nevoie de unirea tuturor... etc...”.

În ce privește realizarea lor practică ne-am înțeles cu generalul Coandă că va promulga el legea electorală, dar că legea agrară ne va lăsa nouă s-o iscălim. Și așa era un mare act de dezinteresare să consimțim ca reformele care erau opera noastră să nu fie aduse toate la îndeplinire de către partidul național liberal. Întrucît Văitoianu era ministrul de interne, lui îi revenea sarcina să facă decretul-lege electoral. Alecu Constantinescu i-a dat proiectul nostru. Văitoianu, sub inspirația nu știu cui, s-a apucat să-l modifice și s-a incurcat cu desăvîrșire fiindcă, precum era și firesc, era cu desăvîrșire necunosător al chestiei și în special calculele sistemelor de reprezentare proporțională scăpau posibilităților sale de limpede judecare. În extremis, Mărzescu fu chemat pentru salvarea situației și decretul-lege este de fapt textul comisiei noastre cu mici modificări de ultima oră ale lui Mărzescu. Conștiința publică, în instinctiva ei dreptate, a desemnat pe urmă întotdeauna decretul-lege electoral după numele autorului său real — Mărzescu, nu după acela al celui ce întimplător l-a iscălit.

La 28 octombrie a apărut decretul de mobilizare și o nouă proclamație a regelui către țară — la a cărei redactare contribuîi iarăși — anunțînd trecerea Aliaților peste Dunăre și reluarea ostilităților alături de ei. Armatele lui Mackensen se retrăgeau în dezordine sub huiduielile populației, iar Berthelot trecea Dunărea la Giurgiu în mijlocul ovațiilor și bucuriei obștesci. Prezan și Antonescu își reiau locul în capul oșterii.

Trebuie să recunoșc că generalul Coandă a executat cu o punctualitate și cu o docilitate deplină toate îndatoririle ce îi luase. Dealtminteri era toată ziua la Brătianu și în instinctiva ei dreptate, a desemnat pe urmă întotdeauna decretul-lege electoral după numele autorului său real — Mărzescu, nu după acela al celui ce întimplător l-a iscălit.

În August la Mărășești, în preajma Eroilor

Ne poartă pașii în aceste zile fierbinți de august pe meleaguri vrincene, prin locuri coborite parcă din legendă, unde file din istoria neamului au fost scrise pe fiecare deal, pe fiecare piatră. E liniște și pace acum, de parcă nicicând nu s-ar fi întâmplat nimic pe aici. Și totul pare să vegheze tihna acelor eroi, care, cu 64 de ani în urmă, și-au unit pe vecie trupurile cu pământul strămoșesc pe cimpurile de luptă de la Mărăști, Mărășești, Oituz și Soveja.

...Octogenarul general maior în rezervă Gheorghe Teodorescu își deapănă cu vădită mândrie amintirile, în fața celor aproape 10 000 de tineri sosiți în aceste zile din toate județele, la Mausoleul de la Mărășești, pentru a participa la manifestările prilejuite de evocarea vitejiei eroilor luptelor din august 1917... Fapte de arme săvârșite de oameni curajoși, hotărâți să apere cu orice preț libertatea, independența și suveranitatea gliei străbune. Acest focșănean trecut prin anii celor două războaie mondiale, ne spune puține lucruri despre sine; preferă să rostească numele camarazilor cărora le-a aflat adevărata bărbăție în focul luptelor de la Oituz. Și o face cu acel aer firesc de respect, ce se cuvine atunci când vorbești despre aceia care nu mai sînt: plutonierul major Vasile Toderiță, sergenții Gheorghe Adomnicăi, Vasile Codiță, Constantin Chirilă...

Imbrăcat cu haine simple, fărănești, un veteran cu pieptul plin de decorații; am aflat că a venit din Fiționești Vrancei „la sărbătoarea eroilor”, chiar dacă are 92 de ani. Îl cheamă Costică Botexatu și a servit ca soldat în divizia întâi cavalerie. E obișnuit cu drumurile.

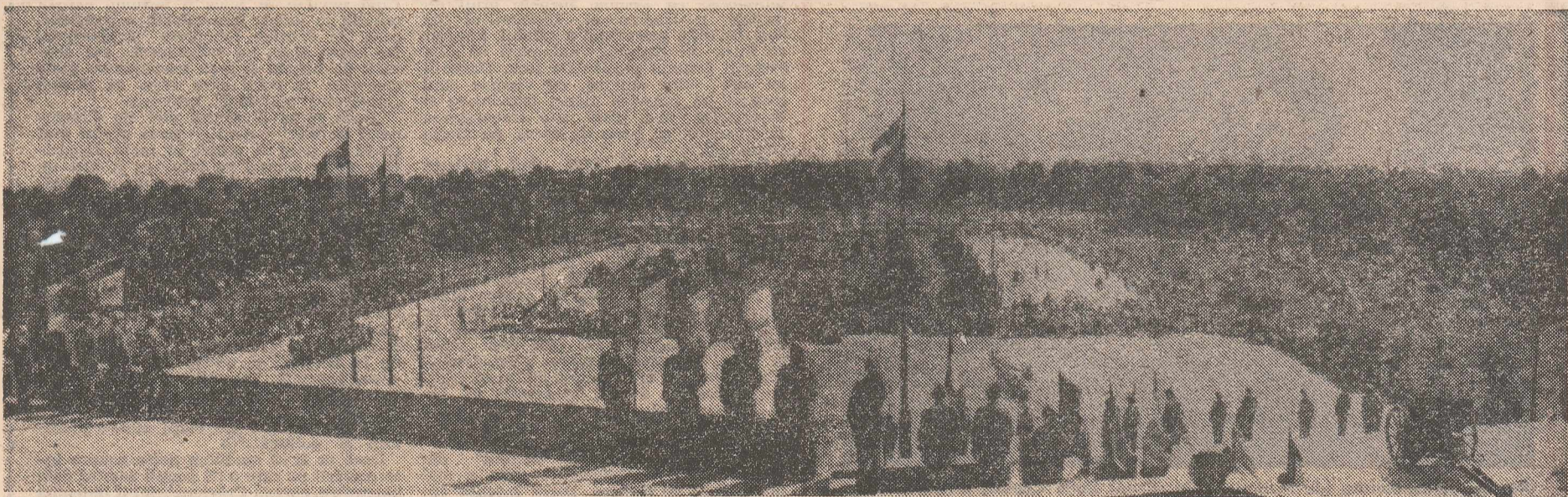
Pe una dintre multele decorații pe care le are fostul sergent Iancu Cojocă cițim: Oituz, Mărăști, Mărășești, Soveja, Ardeal, Tîrgu Ocna. Deși are 87 de ani, dă impresia că poartă cu dînsul bastonul doar pentru a prelua din greutatea ordinelor și medaliilor sale. Dar semeția acestui viteaz sergent se topește ca ceara, cînd un copil cu minute tremurînde îi oferă un buchetel de flori. Nu își poate ascunde o lacrimă ce i se prelinge pe obraz.

Mai tînr cu un an, Stancu Nacu a plecat pe front ca voluntar. Doar nu putea rămîne acasă pe laviță cînd era vorba de soarta țării! L-am întreat dacă păstrează în memorie fapte de arme deosebite. „Deosebite? — Dar am făcut cît am putut și eu pentru pămîntul nostru. Ce, adică nu era normal?” — Ba era normal, iartă-ne întrebarea, bravule sergent Nacu!

Am întîlnit și alți eroi ai luptelor din august 1917: pe generalul maior în rezervă Gheorghe Șoimaru, pe fostul locotenent Vasile Șotropa. Nu am putut sta de vorbă prea mult; o gardă militară se apropia în pas de front pentru a prezenta onorul tuturor acestor viteji. Au urmat detașamentele de gărzi patriotice și tinerii cuprinși în activitatea de pregătire pentru apărarea patriei. Cînd li s-au oferit flori, bravii veterani au renunțat fără nici un ordin la regulamentul poziție de drepti. Dar florile abia atunci urmau să abunde, pentru că o întregă „oaste” de pionieri i-a asaltat de pretutindeni ca la un semn.

În acest an, în anotimpul lui August atît de scump inimii noastre, la Mărășești am asistat la o superbă manifestare de recunoștință și respect față de toți aceia care și-au făcut datoria cu atîtă prisosință. Și de această dată, ca și în anii trecuți, pentru că s-a instăpînit obiceiul întîlnirii veteranilor, aici, la Mărășești, întotdeauna în luna lui August, „î-am simțit și mai aproape de noi, de trecutul și prezentul nostru, al tuturor, le-am simțit mîndria de a-și vedea idealurile împlinite.

CONSTANTIN BALACCIU

Un Om: Csép Gergely din Adea

Cum a fost salvată acum 37 de ani viața a 33 de țărani români

(Urmare din pagina 1)

pare nu există, armele sînt în mina fasciștilor: și vor trage în zorii zilei.

Și atunci preotul calvinist maghiar din Adea se ridică împotriva morții semenilor săi români. Și iată, acum să grăiască numai foile galbene de pe biroul meu; să dau citire primei file:

„Subsemnatul Comșa Vasile, din comuna Adea, județul Arad, declar că în toamna anului 1944, cu ocazia invaziei fasciste maghiare-germane, am fost urmărit de aceste trupe, cu scopul ca să fiu executat, fapt care m-a determinat să stau mai mult timp fugit de acasă și chiar urmărit de ostași fasciști și numai datorită intervenției preotului Csép Grigore, am scăpat să nu fiu împușcat, la fel a mai scăpat și pe alții din colonia Adea. Întotdeauna numitul preot a arătat și față de români foarte multă dragoste, sprijinindu-ne în toate ocaziunile față de acești fasciști, care chiar l-au amenințat cu arestarea ca unul ce simpatizează români...”

A doua declarație:

„Subsemnatul Ioja Livius, din comuna Adea, județul Arad, declar: în toamna anului 1944, cu ocazia invaziei trupelor fasciste germano-maghiare, preotul Csép Grigore ne-a luat apărarea ca să nu fim executați de aceste trupe — asta declar și semnez.”

„Subsemnatul Gomi Petru... Preotul Csép Grigore m-a găzduit și mi-a apărât viața față de trupele fasciste în toamna lui 1944... Refugiindu-mă la dînsul acasă, mi-a luat apărarea, scăpîndu-mă de moarte sigură. Azi dacă mă găsește în viață, numa' datorită lui...”

„Subsemnatul Comșa Tănăsie... declar... în toamna anului 1944, cu ocazia invaziei trupelor fasciste, am fost reținuți mai mulți români din Colonie pe motiv că am dat sprijin armatelor române ca să țină rezistență... În timp ce se pregătea împușcarea noastră, a venit preotul reformat Csép Grigore din Adea care în fața comandantului militar maghiar ne-a luat

apărarea... și numai datorită intervenției sale energice a salvat toți coloniștii de la maltratări și torturi...”

A doua filă începe astfel: „Noi locuitorii din Colonia Adea cunoaștem pe tov. preot Csép Grigore din comuna Adea din anul 1942 cînd a venit în această comună ca preot la parohia reformată... De cînd se află în această comună îl știm că este cinstit și prietenos față de popor, atît față de locuitorii din comună, și față de Români din Colonie.”

În continuare cei 29 țărani care semnează hîrtia povestesc faptele din acele crîncene zile: „și au început să batjocorească pe românii, care nu s-au refugiat, ținîndu-i închiși în grajdul comunal, unde i-au și bătut pe unii dintre ei. Dar tov. preot Csép Grigore din această comună a vorbit în interesul Românilor și a eliberat pe ei, ...unii coloniști au avut mare salvare chiar cu viața. Prin acest fapt se vede dragostea sa față de poporul Român...”

Pînă aici documentele. Care au zăcut ascunse în almariul preotului din Adea decenii de-a rîndul, în miros de mere și nuci, printre fotografii îngălbenite și printre faptele de omenie care s-au împlinit nu pentru a fi făcute publice cîndva, în coloanele unui ziar de sute de mii de

exemplare. Stau de vorbă în locuința actuală, de pensionar, din Arad, Str. Republicii 62 ap. 18, a bătrînului preot Csép Gergely, anonimul erou al omeniei și frăției, și beau cu el un strop de palincă de prune, să-l cîntesc în numele zilei de alaltăieri și de răsposimîne... În bibliotecă, operele cele mai alese ale literaturii maghiare și universale; pe aparatul de radio, fotografia fiului său, Csép Sándor, doctorand în filozofie și membru al Partidului Comunist Român — realizator, printre altele, al unei anchete sociologice TV (difuzate și în străinătate), despre care Ecaterina Oproiu scria în Contemporanul, că așa ceva „încă nu s-a scris pe celuloid”...

Bătrînul preot, profund și înțelept, cu vederi largi și moderne, cu o cultură de academician, îmi taie cu brișca o felie de slană albă, și roșii, și piine albă din cîmpie. Să vorbim despre sonetele lui Shakespeare, despre nepoțel, despre culoarea merelor Batul și Jonathan și despre sărăcia omului prost și rău — numai despre faptele sale, ale bătrînului Om, înscrise în cronici, să nu vină vorba; căci așa trebuia să fie, altfel nu se putea; și despre „faptele care vin de la sine”, cum zice Gergely băcsi, nu avem ce vorbi.

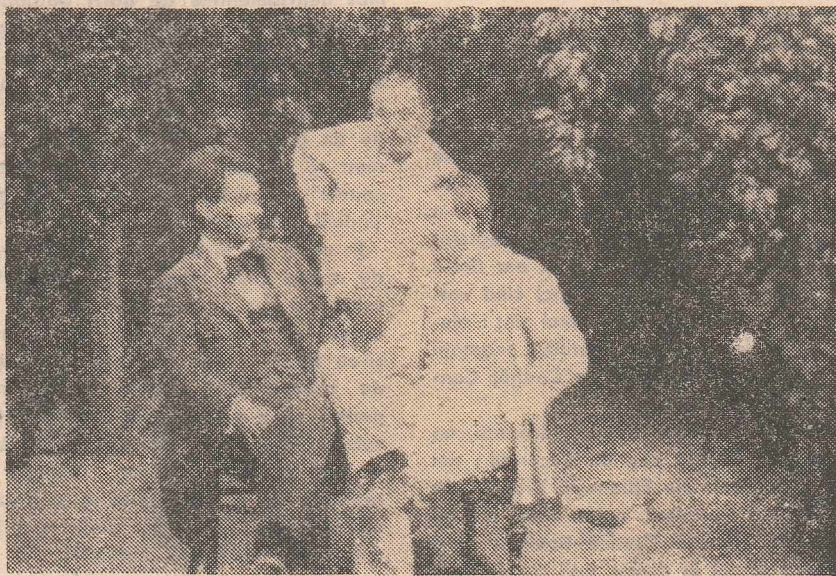
Octavian Goga și Crăciunelul de Sus

Octavian Goga in 1911

Octavian Goga in 1931

St. O. Iosif, Octavian Goga și I. L. Caragiale în 1912 la Blaj. Ultima fotografie făcută în țară a lui Caragiale

Una din seriile literare (de la dreapta la stînga) Ilarie Chendi, Octavian Goga, Emil Gârleanu și I. Răducanu

În fața Sfinxului pe cămile: față în față cu eternitatea

Părăsind casa părintească de la Rășinari, așezată la poale de munte, unde s-a născut „cu pumnii strînși” Octavian Goga, drumul coboară sinuos la vale și se pierde în zvon cimpenesc, freacă de livezi și codri bătrîni, acolo, pe șesul Tirnavelor, unde pășim pe urmele copilăriei marelui poet. Dincolo de Proștița, în pacea adormită a pădurii se aud parcă infiripindu-se cu răsănetul lor viu versurile poeziei „În codru”.

Ne apropiem de Crăciunelul de Sus, satul de origine al familiei Goga. Costișele dealurilor pe care se întind ogoarele, ne vorbesc despre „Noi”, „Graiul piinii”, „Flugarii”. Dar mai ales despre „Clăcașii”...

Toate au fost inspirate de aici. După câteva ore de drum, ajung deasupra Crăciunelului de Sus, sat de pe Tirnava Mică, aflat la 18 km de Mediaș, 23 km de Tirnăveni și 23 km de Blaj. De la liziera pădurii se vede pitulul în vale satul de origine al popularului „papa Sivu”, cum i se spunea prin partea locului preotului Iosif, tatăl poetului, pentru vorba lui mereu șugubeață, dar caldă. Drumul pe care l-am urmat pînă aici l-a străbătut de atîtea ori cu familia sa, dar mai ales cu feciorul mai mare, Octavian. Veneau de la Rășinari să-și vadă rudele și să îngrijească gospodăria din Crăciunel.

Vraja pe care o răspindeau meleguriile acestea, viața clocotitoare a țărănilor crăciuneni l-au impresionat de foarte timpuriu pe Octavian Goga. Multă vreme l-au urmărit pretutindeni, pînă cînd au ieșit la iveală ca niște perle în stihurile lui măiestre, acolo, pe malurile Dunării albastre.

Pe lângă poezia cîmpilor, aici întîlnia și o atmosferă propice înclinațiilor sale căci pe atunci zilele erau încă pline de plingerile foștilor jobagi, liberi abia de vreo 35-40 de ani. Își va aminti toată viața de serile parfumate de busuioac și lămîiță, pline de basme și superstiții ale crăciunenilor. Cobor dealul Gruului (pe care-l amintește poetul într-un vers al său) spre Crăciunel. În dreapta e pădurea Boianului, fosta proprietate a marelui moșier Deutsch. Sub pădure se întinde Poiana. La stînga e Poienița. La poalele Poienii și Poieniței e Delnița, denumită astfel pentru cineștile care se aflau aici cîndva. În prelungirea Poieniței vine un brîu de dealuri: Chiciuul, Josul și Piscurile, cu pășuni întinse și întrecute pe valea ce trece spre satul Tătirlău — continuă cu dealurile Chicioaria, Zăpodea, Culi și Coasta, care unindu-se cu Poiana încheie brîul de dealuri ce impresoară Crăciunelul de Sus. Pe ulița principală a satului, imediat ce intri, în dreapta, odinioară se afla castelul fostului moșier Deutsch. Oamenii își mai aduc aminte de vremea cînd trebuia să presteze munci istovitoare și bînciștele fără plată, sub amenințarea jandarmului cu pene de cocos, pe moșia stăpînului.

În vara anului 1919, cînd băbății Crăciunelului de Sus s-au întors de pe front, cu inimile înăsprite de războiul greu în care mulți dintre ei au pierit, sfidați în sărăcia lor cruntă de ospetele nesfîrșite ale moșierului, al cărui castel răsturna pînă noaptea țîrziu de muzică, risete și clinchet de pahare iar caleștile îi aduceau musafiri de la conace îndepărtate, ba chiar și de la Mediaș iar orgiile țineau cu tot fastul săptămîni în șir, țărăni aceștia ciți mai erau acasă la valcă, roboteau pămîntul privind năucii la tot ce se întîmpla în jurul lor. Se gîndeau cu durere și revoltă că lor le lipsea pînă și piinea cea de toate zilele. Toate își au sorocul lor. Și acesta avea să se împlinească.

Petrecea „domnul de pămînt” ale cărui hambare strîngeau recolta a mai multe sute de hectare. Parcă înțelegi din priviri, fără să stea mult de vorbă, crăciunenii s-au îndreptat în mare grabă spre castelul numai marmură și oglinzi, ascunzînd bogății imense, toate stoarse din truda țărănilor. Înarmați cu ceea ce le-a căzut la îndemînă: fucei, topoare, coase, pari. Atît de mare le era ura încît au vrut să-l răstignească de viu pe Deutsch pe poarta castelului. Castelul era însă pustiu. Pînă și „ghiriștii” (oamenii din serviciul moșierului) s-au topit fără urmă. I-a cuprins o sete nebună de răzbunare și au izbit cu toată puterea în tot ce au întîlnit în cale iar din marelui castel n-au mai lăsat în urmă decît niște stucaturi. Gramofonul l-au agățat spre înveselirea tuturor de vîrfurile unui plop. Hambarele dinspre comuna Tătirlău au fost golite. La urmă au dat de pivniță, așezată adînc sub zidurile castelului, în care se strînsese vinul de zece de ani, în butoaie mari, nenumărate. Spărgînd ușile au pătruns înăuntru iar deznădejdea i-a făcut să-și inee în vinul acela vechi și roșu ca singele, toată obida unor secole de suferință.

Apoi a urmat răzbunarea moșierului. Dautele cerute în urma improprieții întregii populații a Crăciunelului de Sus au depășit orice putere de imaginație. Oamenii l-au căutat timp îndelungat ca să se răzbune, fără să-i poată însă da de urmă.

Mai departe trecînd, pe ulița mare a satului, în memoria poetului Octavian Goga se înalță bătrîna biserică ortodoxă care abia se mai ținea, sprijinindu-se de birne puternice și vechi de cînd lumea. Tot pe partea dreaptă se afla și dugheana lui „Barbă-Putredă, jupînul” la al cărei geam „sta singurică Ida, cea cu ochi verzi ca leușteanul, cu păr roșu

ca cărămida” din poezia „Cade-o la-crimă...”, dugheană în care Laie Chioru desfata cu strunele sale pe cei ce intrau să-și potolească setea și sufletul.

Apoi urmează școala ridicată în chiar mijlocul satului prin 1900, în care a slujit foarte multă vreme dascălul Ion Văleanu, prietenul din copilărie al lui Octavian Goga. Continuînd pe ulița principală ce duce spre „Șipot” — fîntina cea mare din Crăciunel, Octavian Goga ajungea pe partea dreaptă la nr. 51, casa mătusii sale, Ana Mărgincanu, născută Goga. Popasul său cel mai îndrăgît însă era peste drum de casa Anei Mărgincanu, la nr. 23 în casa Mariei și a lui Naftailă Goga, bunicii marelui poet. Casa bunicilor l-a adăpostit multe veri de-a rîndul pe Octavian Goga, copilul și adolescentul.

Aici s-a revărsat asupra lui nemărginita dragoste a bunicilor Maria și Naftailă.

Se juca împreună cu copiii satului pe întinsele livezi, ori prin pădure. Cutreierînd locurile acestea și cunoscînd bătrîni Crăciunelului, ușor îți poți da seama — dacă te întorci cu gîndul înapoi — că poezia cimpenescă s-a împletit aici în mod straniu cu poezia mizeriei care avea să impresioneze profund pe Octavian Goga, poetul de mai tîrziu.

„Plugarii”, „Noi”, „Clăcașii” sînt crăciunenii. Și fiindcă pășim pe urmele poetului, să pătrundem de-a bindecu în epoca în care acesta copilărise aici. La fel ca multe sate, dar parcă mai concentrat decît ele, Crăciunelul de Sus clocotea de nemulțumirea surdă a iobagilor, în amintirea cărora stăruiau povestirile înfiorătoare pe care le ascultaseră de la părinții lor despre furcile de la 1838 din Cetatea de Baltă, în imediata apropiere a Crăciunelului. În fața bordurilor răsfîrate în vale, în care domnea sărăcia, se înșirau sfidătoare spre comuna Tătirlău, hambarele nesfîrșite pline de cereale ale „Stăpînului”. Acesta dacă se îndura să-i ajute pe crăciunenii la nevoie, le cerea în schimb și zile de muncă fără plată, înalțîndu-i tot mai mult. O ură neîmpăcată mocnea în sufletele lor și aștepta doar un semn ca să izbucnească spre a nimici toate baricadele care îi despărteau pe țărani de viața omenească la care aveau tot dreptul. Sub apăsarea nedreptăților, tînjind după libertate, natura inconjurătoare cu frumusețile ei neasemuite îi domolea de demult ori și astfel sub spuză „visurilor de demult” continua să trăiască latent, nepotlîtit vîfor al viitoarelor răscoale. Cînd nevoile și jalea îi biruiau, găsceau refugiu în lumea miraculoasă a basmelor, care le dăruiau mîngîiere și speranță. De aceea viața lor sufletească era deosebit de bogată și s-au transmis cu toate comorile ei celui care avea să devină „cîntărețul pămîntului” tuturor.

„Dacă m-aș fi născut aici (în Crăciunelul de Sus — n.n.) — scria poetul mai tîrziu — și-aș fi urmat în toate dispozițiile mele numai pe tata, aș fi fost un pur și simplu poet, prins de o sensibilitate maladivă și dezarmat în fața realității (...), la Rășinari, însă, mîntui au intervenit cu pedagogia lor aspră, cu bolovanii lor de voință și îndrăzneală, care încordau nervii și-i învățau religia forței...”¹⁾

În „Fragmente autobiografice...”, Octavian Goga mărturisea: „În ce privește părinții mei, mama mea, după naștere și de felul ei, de la munte; tata era de la cîmpie și aceste două elemente s-au transmis în sufletul meu și sub povara lor se menține această zbucimare paralelă care se traduce în cele două indeletniciri ale vieții mele: literatură și politică...”²⁾

Dacă ar fi să meditam puțin asupra interpretării pe care o dă poetul acestor date biografice, cîmpia Crăciunelului îl îndemna spre poezie, spre arma cuvîntului și-l ajuta să devină cîntărețul „pămîntului nostru”, în timp ce munții Rășinarilor îl îndemneau spre arena politică.

Crăciunelul de Sus a deșteptat în Octavian Goga inspirația și îndemnul unei poezii care i-a urzit nemurirea. Versurile din volumul „Poezii” din 1905 au fost în întregime inspirate de aici, figurile satului din „Poezii” sînt crăciunenii din care se trăgeau sufletul și singele poetului.

Căci Octavian Goga este un pisc în poezia românească prin versurile cuprinse în acest volum, după cum popularitatea omului de stat Goga a fost corolarul faptelor sale de poet descoperit de popor în acest volum de început și acceptat ca om cu destin integrat în marele destin românesc. Volumele următoare au venit ca să-i întregască personalitatea, să completeze un tablou ale cărui trăsături fundamentale existau deja. Iată de ce Crăciunelul de Sus, deși nu putea oferi locuitorilor săi nici măcar măruntă fărîmă de fii ai unui sat cunoscut, și cu toate că la rîndul lor, crăciunenii, țărani necăjiți, „robi ai miostivului pămînt”, nu puteau oferi nimănui vreun blazon de noblete, trebuie să-și afle, măcar la un secol de la nașterea lui Octavian Goga, locul bine meritat în biografia marelui său bard.

MIRCEA GOGA

¹⁾ Goga Octavian, *Pagini noi*, București, Editura Tineretului 1967, p. 7
²⁾ Goga Octavian, *Fragmente autobiografice, mărturii literare*, București, Ed. „Cartea românească”, 1933, p. 27

Poeme

MALCOLM LOWRY

Cunoscut mai ales ca prozator și celebru prin al său roman *Sub vulcan tradus și la noi, Malcolm Lowry (1909-1957) a scris și poezie, o poezie densă tulburătoare prin sinceritatea ei, prin aerul de adevăr năd și de tragică singurătate și disperare care răzbate din ea. O poezie de o mare expresivitate în care cuvintele au greutatea unor pietre ce înalță un superb edificiu menit să închidă în el zbuciumul și întrebările unei conștiințe mereu agitate și în căutarea echilibrului sufleteș și al rostului și locului ei în lume. Un fapt curios e că într-una din aceste superbe poezii, pe care le prezentăm azi cititorilor, este vorba și de România. Să fi fost vorba de un simplu accident sau cunoștea mai multe despre țara noastră?*

Goelandul cu aripi albastre

Inger cu nas încirligat ce merge
ca un marinar
cast gunoier al bolților cerești
vinător de stele comestibile
înțelept biei pentru pisici și zăvor al tindei
marinar epuizat, blazon, simbol al libertății
în albastre zori
torță bizară în amurg, el e un străin
în lumea dragostei;
acest bătrîn obișnuit al „Mauritaniei”
într-o zi pe ciud era orbit de zăpadă
l-am salvat
I-am scos din butoiul plin cu apă
de ploaie și
l-am trimis drept în ceruri.
Amintire mai puternică decît cea
din copilărie,
decît cea a cargourilor navigînd pe furtuni
spre România!

Trinitate

Intemnitat în Liverpoolul meu lăuntric
rătăcesc printre arcadele golite de trecut.

Acolo unde el zace pe o înaltă
cornișă uitată
găsește în sfîrșit ceea ce căutam.
Dar iată cornișa se transformă în catarg
și catargul într-un arbore dezrădăcinat
în care cineva a fost crucificat între
doi insumi.

O corabie nouă

Inconjurat de bețivi
de grămezi de fier ruginit
coborînd dintr-o punte aeriană
aruncată pe deasupra drumurilor
și cărărilor
pînă la picioarele docurilor.
Acesta e trecutul.
și gîndirea-mi fără odihnă coboară
această scară
ea să găsească acolo jos
la acelasi ambarcader: disperarea.
Cu toate acestea într-o zi va sosi
o corabie nouă!

Fericire

Munți albaștri de zăpezi
apă involburată de un albastru înghețat
un cer sălbatec plin de stele.
Venus și luna vinînd stelele
pescăruș, împotriva vîntului fugărînd
un vapor
arbori cu rădăcinile înfipte în văzduh.
Stau tolănit în soarele amiezii
în umbra fumului ce se pare
că iese din hornul unei cabane,
Un stol de vulturi se lasă duși de vînt
rîndunelele de mare săgetează văzduhul
la ora 11 voi schimba tutunul
iubita mea va veni cu autobuzul
de la ora 4.
Doamnă de ce ne-ai dăruit toate acestea?!

Nocturnă

În seara asta Venus cîntă singură
și cu un freamăt mătăsoș aripile
acoperă cuibul
asemeni rochiei unei fantome multiple
și cu toată viteza lilieci săgetează
cerul lăptos.
Imediat pescărușii se fac una cu sîncea
le pierd urma dîncolo de cărări.
în aceste păduri pe care eu și neștiința-mi
le posedăm,
unde împreună mergem în patru labe
impreună continuăm să mergem
sub lumina lividă
a unei seri atît de îndrăgite
și cu toate acestea seara asta-i
închisoarea mea
și printre arbori apar fercheșii polițiști.
În românește
de ION TĂTARU

Aforisme

JONATHAN SWIFT:

- Vă doresc să fiți viu pînă la moarte!
- Mi-a arătat lista de bucate ea să mă tenteze să merg la cină. Nu mă interesează ce va fi pe masă, am răspuns. Important este cine va fi la masă!
- Cei mai buni doctori din lume sînt: Necinatul, Liniștitul și Veselul.
- Satira este un fel de oglindă în care vedem întotdeauna mereu alte chipuri, niciodată chipul nostru!
- Cel care vrea să facă carieră la palat trebuie să respecte două reguli: să fiină mereu pasul și să nu-și respecte niciodată cuvîntul dat.
- Venus, ființă fermecătoare și eterică, a fost zeita iubirii. Junona, zeita căsătoriei. Ele s-au urît de moarte de la bun început!
- Două femei vor ajunge să fie prietene numai pe spezele unei a treia femei...

WISLAW BRUDZINSKI:

- „Atentie la Scylla! Charybda...”
- Coroana cu lauri poate fi foarte bine și un bandaj pentru ochi...
- De copiii de care nu se ocupă părinții, se ocupă istoria!
- Pegasul zboară foarte jos - semn că va ploua cu premii literare.
- Criticul este tot timpul incomod: cînd pentru autori, cînd pentru cititori.
- Nici una dintre cărțile adevăraților scriitori nu este bazată pe pură ficțiune, în afară de memorii!
- M-am născut la 20 februarie 1920. Din păcate, la naștere nimeni nu mi-a spus: „Tot ce spui începînd din această clipă va putea fi folosit împotriva ta!” De aceea am spus, am scris multe lucruri care vor putea fi folosite împotriva-mi...
- E mai bine să slujești la doi domni decît la o slugă...
- Cele mai periculoase arme sînt oame-nii de calibru mic!
- Creatorul de aforisme este omul care se bucură ca un copil dacă i-a reușit ceva care aduce în cel mai bun caz, cu un vechi proverb „creaț de feni-cieni...”

RAMON GÓMEZ

DE LA SERNA:

- Dacă plecați în căutarea fericirii nu uitați să vă luați și umbrela.
- Îndată ce trandafirul își deschide floarea începe să-și scrie pe testamentul.
- Cel care stă în gară pe cufăr face impresia unui exilat de pe pămînt...
- Ploaia este tristă pentru că ea ne amintește vremea cînd eram pești...
- Femeia care și-a uitat rujul acasă este la fel de disperată ca atunci cînd și-ar fi uitat buzele.
- Oare cei care nu vor să se fumeze în vagoane nu înțeleg că trenul n-ar merge dacă locomotiva n-ar scoate fum?!
- Sfîrșitul lumii se va produce în săptămîna în care joia va cădea într-o vineri!
- Maimutele nu încărîntesc pentru că nu gîndesc.
- Urechea omului e tentată să... tragă cu urechea pentru că are forma unui semn de întrebare.
- Știm foarte bine că cotletul are os și totuși ne supărăm ori de cîte ori dăm pesté osul din cotlet!
- Prefer vechile mașini de scris: au experiență și știu ortografie.
- Geniul? Cel ce trăiește din te miri ce și nu moare.
- Pictorul acela era atît de bătrîn că i-a încărîntit și pensula.
- VEVERIȚA ESTE O COADĂ DE VULPE CARE ȘI-A CUCERIT INDEPENDENȚA!

KARL KRAUS:

- Printre rînduri se pot ascunde numai înțelesuri; între cuvînte ceva mai mult: idei.
- Dezvoltarea tehnicii ne-a adus în starea de a ne găsi dezarmați în fața ei.
- Să nu ai idei, dar să știi să le exprimi - iată zlaristul!
- Mai întii războiului este speranța că omul o s-o ducă mai bine, apoi așteptarea ca celuiialt să-i meargă mai prost, apoi mulțumirea că nici celuiialt nu-i merge mai bine și, în final, surprînderea că amîndurora le merge mai prost ca înainte...
- Există oameni care le reproșează cerșetorilor pînă la moarte că nu le-au dat nimic toată viața.
- Cînd cineva se poartă ca un animal, spune: „Nu sînt nici eu decît un om!” Cînd însă îl tratează cineva ca pe un animal, zice: „Ce Dumnezeu, doar sînt și eu om...”
- Pe gazetar îl inspiră termenile precise. Cînd are timp prea mult scrie prost!
- Atunci cînd Shaw îl atacă pe Shakespeare acționează în legitîmă apărare.

În românește de NICOLAE NICORA

RAY [DOUGLAS] BRADBURY

Scriitorul american Ray (Douglas) Bradbury, născut în 1920 în statul Illinois, este binecunoscut în lumea întreagă prin povestirile și romanele sale științifico-fantastice, domeniu în care și-a păstrat multă vreme un loc de frunte prin *Cronicile marțiene (1950)*, *Merele de aur ale soarelui și Fahrenheit 451 (1953)*. Nota distinctivă a lui Ray Bradbury în constelația americană de autori de science-fiction este căldura umană preocuparea pentru sentimentele, gîndirea și cultura oamenilor, chiar în cadrul unor civilizații în care tehnica joacă un rol din ce în ce mai precumpănitor.

Nu te mai văd

Se auzi o bătaie ușoară în ușa bucătăriei și cînd doamna O'Brian o deschise, pe scara din spate se afla cel mai bun chiriaș al ei, domnul Ramirez, și doi ofițeri de poliție care-l încadrau. Domnul Ramirez stătea pur și simplu acolo, țea-păn și chircit, parcă ar fi fost deja întemnitat.

- Vai de mine, domnule Ramirez! zise doamna O'Brian.

Domnul Ramirez fu de-a dreptul copleșit. Nu găsea nici un cuvînt ca să lămurească situația.

Sosise cu mai bine de doi ani în urmă în oraș, se instalase la pensiunea modestă a doamnei O'Brian, pe care n-o mai părăsise. Venise cu autobuzul de la Ciudad de Mexico la San Diego și apoi mersese mai departe pînă la Los Angeles. Acolo găsisse cămăruța curată, cu linoleumul albastru și lucios, cu poze și calendare pe pereții inflorați și constatase că doamna O'Brian este un tip de proprietăreasă severă, dar plină de bunăvoință. În timpul războiului, domnul Ramirez muncise la fabrica de avioane, făcînd piese de schimb pentru aparatele care zburau în toate părțile lumii și chiar și acum, după război, își păstrase aceeași slujbă. Cîștigase binisor încă din capul locului. Pusese ceva bani deoparte și o dată pe săptămînă se îmbăta - privilegiu pe care după mentalitatea doamnei O'Brian îl avea orice muncitor cumsecade; socotînd că este dreptul lui, nici nu-l certa, nici nu-i pune vreo întrebare în legătură cu asta.

În bucătăria doamnei O'Brian se coceau plăcintele în cuptor. Curînd aveau să iasă la lumină, asemănătoare cu obrazii domnului Ramirez: bine rumenite, strălucitoare și crocante; iar despicăturile dintre ele, lăsate pentru aerisire, semănau și ele cu ochii mici, negri și oblici ai domnului Ramirez. Mirosea bine în bucătărie. Polițiștii se aplecară înainte, ispițiți de aburul plăcut. Domnul Ramirez stătea cu ochii pironiți spre picioare, de parcă ele l-ar fi purtat în locurile de unde i se trăgea necazul.

- Dar ce s-a întimplat, domnule Ramirez? întrebă doamna O'Brian.

Ridicîndu-și privirea, domnul Ramirez văzu în spatele doamnei O'Brian masa cea lungă, așternută curat, cu șervețele albe ca neaua, cu farfurii, cu pahare strălucitoare de curățenie și o cană cu apă în care pluteau cuburi de gheață; mai era un castron cu salată de cartofi atunci făcută, iar altul cu banane și portocale tăiate în cuburi și cu zahăr presărat peste ele. La masa aceasta stăteau copiii doam-

nei O'Brian - trei băieți mari, care înfulecau și vorbeau tare, și cele două fiice mai mici, care mestecau fără să-și ia ochii de la polițiști.

- Stau aici de treizeci de luni, zise domnul Ramirez liniștit, uitîndu-se la miinile dolofane ale doamnei O'Brian.

- Cu șase luni prea mult, zise unul dintre polițiști. Avea doar viză temporară. Tocmai ne-am apucat să-l căutăm.

Curînd după instalarea lui, domnul Ramirez își cumpărase un radio pentru cămăruța lui; seara îl punea foarte tare și se bucura de compania muzicii. Își mai cumpărase un ceas de mină și se bucurase și de acela. De multe ori, noaptea, se plimbase pe străzile pustii și văzuse hainele atrăgătoare din vitrine și ziua își cumpărase cîte ceva; mai văzuse și bijuterii și cumpărase cîte una pentru vreo cucoană cu care se împrietenise. O vreme se ducea la cinema de cinci ori pe săptămînă. Pe urmă se plimbase cu tramvaiul - uneori chiar toată noaptea - ca să adulmece mirosul de electricitate, ca să-și lase ochii să rătăcescă pe reclamele luminoase, peste căsuțele adormite și hotelurile mari care treceau pe lingă el, în timp ce dedesubt se auzea huruitul roților. Pe lingă asta, mai umblase și pe la restaurantele mari, unde mîncase cîte o cină bogată, cu multe feluri, se mai dusese pe la Operă și pe la teatre. Și pe urmă își cumpărase în rate un automobil, dar cînd a uitat să se țină la curent cu plățile, negustorul i l-a luat furios din fața pensiunii.

- Așa că am venit, doamnă O'Brian - zise domnul Ramirez acum - să vă spun că trebuie să părăsesc odaia. Am venit să-mi iau bagajul și hainele și să plec cu oamenii ăștia.

- Înapoi în Mexic?

- Da. La Lagos. E un orașel la nord de Ciudad de Mexico.

- Îmi pare rău, domnule Ramirez.

- Mi-am strîns lucrurile, zise domnul Ramirez cu glas răgușit, clipînd des și agitîndu-și neputincios miinile.

Polițiștii nu-l atînseseră. Nu era nevoie.

- Pofțiți cheia, doamnă O'Brian, zise domnul Ramirez. Mi-am făcut bagajul.

Doamna O'Brian observă abia acum un geamantan lăsat în prag în spatele lui. Domnul Ramirez mai aruncă o privire bucătăriei spațioase, argintăriei strălucitoare și tinerilor care mînceau și dușumelei bine ceruite. Întorcîndu-se, se uită vreme ceva mai îndelungată la blocul alăturat, cu trei etaje, care se înalța frumos și măreț. Se uită la balcoane și la scările de incendiu și la ușile de serviciu, la furtunile cu rufe spălate care filiaiau în bătaia vîntului.

- Ați fost un chiriaș bun, zise doamna O'Brian.

- Mulțumesc, mulțumesc mult, doamnă O'Brian, zise el cu glas blind.

Apoi închise ochii. Doamna O'Brian rămase locului, fiind ușa întredeschisă. Unul dintre băieți strigă din spatele ei că se răcește cina, dar ea clătînd din cap și-l mustră cu privirea, apoi se întoarse iar către domnul Ramirez. Doamna O'Brian își aminti de o vizită pe care o făcuse cîndva în niște orașele mexicane de la graniță - zile caniculare, nenumărații greieri care săltau și apoi cădeau sau zăceau morți, la fel de fragili ca și trabucurile din vitrine, și canalele, care duceau apa riurilor către ferme, drumurile prăfuite, peisajul infierbîntat de arșiță. Își aminti de orașele acelea tăcute, de berea caldă, de mîncărurile grele și fierbinți din fiecare zi. Îi veniră în minte imaginile cailor înceți și greoi și ale unor iepuri morți de sete în mijlocul drumului. Îi reveniră în minte muntii de culoarea fierului, văile cu nori de colb și plajele oceanelor care se întindeau pe sute de mile și pe care nu se auzea alt sunet decît cel al valurilor - fără automobile, fără clădiri, fără nimic.

- Îmi pare tare rău, domnule Ramirez. - Nu vreau să mă întorc în Mexic, doamnă O'Brian, zise el cu glas slab. Aici îmi place, aici aș vrea să rămîn. Am muncit, am cîștigat bani. Și doar arăt destul de decent, nu? Și nu vreau să mă întorc!

- Regret mult, domnule Ramirez. Aș da nu știu ce să pot face ceva.

- Doamnă O'Brian! strigă el deodată și lacrimile îi țîsniră suvoi. Întinzîndu-și amîndouă miinile într-un gest pasionat îi luă mina dreaptă, i-o strînsese tare. i-o scutură de mai multe ori, iar apoi o ținu vreme îndelungată între ale lui. Doamnă O'Brian, nu te mai văd, nu te mai văd!

Polițiștii zîmbiră la vederea acestei scene. Dar domnul Ramirez nu-și dădu seama de asta și curînd zîmbetele lor pieriră.

- Rămii cu bine, doamnă O'Brian. Ai fost bună cu mine. Oh, adio, doamnă O'Brian. Nu te mai văd!

Polițiștii îl așteptară pe domnul Ramirez să se întoarcă, să-și ia valiza și să pornească. Îl urmară, după ce o salutară pe doamna O'Brian, ducînd un deget la șapcă. Ea îi urmări cu privirea pînă cînd coborîră scările. Apoi închise încetîșor ușa și pași rar către scaunul ei de la masă. Îl trase puțin și se așeză. Luă în mină cuțitul și furculița strălucitoare și se reapucă să-și taie friptura.

- Haide odată, mămică, zise unul dintre băieți. Se răcește mîncarea.

Doamna O'Brian puse în gură o bucată de carne și o mestecă încet, vreme îndelungată; apoi se uită o vreme la ușa închisă. Lăsă jos furculița și cuțitul.

- Ce s-a întimplat? întrebă băiatul.

- Acum mi-am dat seama - zise doamna O'Brian ducîndu-și mina la față - că n-o să-l mai văd niciodată pe domnul Ramirez...

Traducere de ANDREI BANTAȘ

Lumea în care trăim

„Squatterii“ și ceilalți...

A început la Amsterdam. Dar lucrurile s-au pîrcuit oarecum la fel și în Berlinul occidental, la Zürich și la Copenhaga. Tineri fără adăpost cuprinși de valul deziluziei, pradă disperării s-au instalat în diferite apartamente și clădiri goale, abandonate, pentru a locui pe o suprafață de câțiva metri pătrați de dușumea. De aici și denumirea: „mişcarea squatterilor“ (squatterii fiind cei care ocupă și se instalează ilegal într-o proprietate neutilizată).

Miscarea a început la Amsterdam. Dar ea s-a extins cu repeziune în alte capitale și orașe occidentale. Pentru că aparitia și extinderea mișcării s-au produs pe același fond social, cu o similitudine de probleme: șomaj, lipsă de locuințe, în fond, lipsa unei perspective.

În acest sens, nu demult, revista americană „Newsweek“ a publicat un amplu reportaj consacrat stării de spirit a tinerei generații din Europa occidentală. „O generație fără perspective“ — se putea citi pe coperta publicației. O situație care se datorează, după cum afirmă revista, în principal faptului că tinerii din aceste țări — categoria de vîrstă cea mai afectată de șomaj, expusă pauperizării și obligată să suporte condiții inacceptabile de viață — și-au pierdut speranțele, încrederea specifică în viitor.

Faptele sînt cunoscute. Numai în țările Pieței Comune peste 8,5 milioane de oameni sînt în căutare de lucru. În căutarea obținerii celui mai elementar, celui mai firesc drept al omului — dreptul la muncă, dreptul la existență. Desigur, șomajul îi afectează pe toți vest-europenii deopotrivă: femei și bărbați, tineri și bătrîni, „gulere albe“ și salopete. Dar, după cum recunoșc oficialitățile, peste 40 la sută din cei care nu au de lucru în Piața Comună sînt tineri. Tineri sub 25 de ani. Tineri care pornesc în viață fără a avea posibilitatea de a se bucura de dreptul de a practica meseria pentru care s-au pregătit, fără a avea asigurată ziua de mîine. Aproape 30 la sută din tinerii britanici între 16 și 18 ani — tineri care termină o școală — nu au de lucru. „Povara șomajului cade în mod disproporționat pe umerii tinărului“ — afirmă Sten Taylor, un specialist englez în probleme politice.

Și dacă nu ai de lucru nu ai bani, și dacă nu ai bani nu ai o locuință, nu ai îmbrăcăminte, nu ai elementarele condiții de existență asigurate.

Dar chiar dacă găsește de lucru, posibilitatea tinerilor de a obține o locuință — arată revista americană — „este și mai descurajatoare“. Prefurările uriașe ale chiriilor, ca și lipsa de venituri datorită șomajului, fac aproape de nereșolvat găsirea unei locuințe convenabile pentru familiile tinere. La Amsterdam peste 110 000 de persoane, aproape în întregime tineri, sînt de ani de zile în așteptarea găsirii unei locuințe. Tabloul ar putea fi completat cu multe alte detalii, cu cifre și date ale unei realități triste. Problemele generației tinere rămîn însă într-o stare explozivă. Deoarece este vor-

ba de o generație care își epuizează speranțele, resursele de optimism, care se vede confruntată cu duritățile existenței încă de la intrarea în viața activă. La pragul dintre adolescență și maturitate îi așteaptă zbuciumul, nefericirea, chinurile privațiunii.

Reacțiile tinerilor, deprimați de realitățile vieții de zi cu zi, sînt diferite. Unii găsesc calea luptei, alții preferă false „soluții“, rătăcesc prin lumea iluziilor. Abuzul de droguri și alcoolismul sînt în creștere — la fel ca și cazurile de sinucidere în rîndurile adolescenților. „Marea majoritate a tinerilor britanici au bătut și albatada; acum însă ei beau de la o vîrstă mult mai fragedă“ — afirmă Derek Rutherford, director al Consiliului Național din Marea Britanie pentru problema alcoolismului. O gamă largă de droguri invadează piața. Și heroina se găsește în mod obișnuit pe străzile Londrei, Amsterdamului sau Zürichului. Problema drogurilor este deosebit de nocivă în Elveția, unde 102 tineri au decedat, anul trecut, ca urmare a excesului de heroină.

„Tot ceea ce dorim, afirmă o tinăra elvețiană, este să nu fie bombe nucleare, să existe aer și legume proaspete, locuri de muncă și locuințe, și libertatea de a trăi în pace“. Și totuși, perspectiva nu este incurajatoare. Mulți tineri știu acest lucru. „Dacă nu se va face nimic, afirmă specialiștii, starea de deprimare a tineretului se va adînci“. Căci deziluzia, deprimarea pot împinge la violență. „Tinerii se revoltă — scrie revista americană — împotriva faptului că societatea (vest-europeană a bunăstării sociale este obsedată de profit și bogăție și nicicum de viața acestora...“ Nemulțumirile tinerilor se exprimă pe căi diferite. În Anglia violența a luat aspecte fâțișe de rasism, o acută creștere a acțiunilor de vandalism, huliganism și criminalitate. Incidente violente, lupte cu poliștii au loc deseori în Elveția, Danemarca, Olanda. Motivele aparent variază, dar substratul este mereu același: situația dificilă a noii generații care constată că îi sînt blocate drumurile vieții.

Perspectivile puțin incurajatoare ale tineretului vest-european constituie un semnal de alarmă în legătură cu stările de fapt ale societății capitaliste care — așa cum arată revista „Newsweek“ — se dovedește incapabilă să ofere un viitor generației decepționate din Europa occidentală.

„Generația decepționată“ își caută propriul drum. Chiar dacă, uneori, sînt vizibile rătăcirii, această generație înțelege tot mai clar că problemele ei nu sînt conjuncturale, nu sînt pur și simplu efectul unei crize de moment, ci sînt de natură structurală, provin din esența unei societăți nedrept alcătuite. Ceea ce explică și prezența tot mai masivă a tinerilor în rîndurile celor ce militază pentru o alcătuire socială mai dreaptă. „Generația decepționată“ alege tot mai mult acest drum al luptei...

AL. PINEA ■

Eu comunic, tu comunic, el comunică

Tabla de șah

Cunoscătorii numeroși ai situației existente în lume se află în transelele noii ordini internaționale în domeniul informațiilor. Și pentru a fi mai bine înțeleși, construiesc doar după ce în prealabil și-au oprit privirile în lungul zidurilor existente și au tatonat, cu ochi de experți, calitatea cărămizilor și originea lor, distanța dintre metereze, posibilitatea celor din jur de a le face trebuințoase. Iau lucrurile metodic, rostindu-le cu dicție potrivită și cu ton răsoicuat.

Oricît se încearcă de factori interesați mascarea efectului activității plenipotente a marilor agenții de presă, ecartamentul lor la scară planetară se dovedește complexant și înăbușitor. Orice lucru depășind limita utilului amenință să asfixieze, este ca un fluviu nisipos prăvălit pe străzi, de care ai nevoie pînă la un punct, îi mai admitti o creștere minimă, dar apropierea cotei de inundatii provoacă spaima, anuntă cataclisme. Mai spuneam și altădată, cele cinci agenții mondiale transmit aproximativ 33 milioane de cuvinte în fiecare zi, pompate spre robinete instalate în peste o sută de țări ale globului. La ora de față 35 de țări (între care 18 africane) încă nu au agenții proprii de informații iar multe din cele care sînt nu au forța de a intra în competiție cu gladiatori exersați de vîrstă și aureolați de biceps în afara discutiilor. Cîtă vreme situația se menține, dintr-o parte va con-

tinua să vină pelicula plină de fotograme decupate la „Centru“ iar din cealaltă, repozurii privind lipsa de interes pentru ce se naște și cuvîntă în alte părți.

Țările în curs de dezvoltare, locuite de 2/3 din populația lumii, tipăresc mai puțin de jumătate din totalul cotidianelor existente iar tirajul de care beneficiază reprezintă o sesime din cel mondial. Extinzînd aria comparațiilor, să consemnăm în continuare că dacă în țările dezvoltate revine, conform calculelor, un exemplar de ziar la fiecare trei locuitori, în anumite țări în curs de dezvoltare cifra se rostogolește ametitor, ajungîndu-se la raportul 1/50 sau chiar 1/100.

Relieful Satului global este divers și repezit, ferit de uniformitate, împins spre denivelări, incurajat să statueze piscurii și văl, adîncii, fărîmițînd comunicarea în baza piramidei și virful ei, tolerînd-o doar în sensul de curgere pe versanții acesteia, conferind permanență altitudinii dominante asupra potecilor de la bază. „Reader's Digest“ este publicată în 25 de ediții, în 13 limbi diferite. Numai în Statele Unite cunoaște un tiraj de 18 milioane exemplare, și alte 11 milioane peste graniță. O singură sursă, un singur izvor se răspîndește, cu aceleași combinații de idei legate meșteșugit în formule chimice de succes, către toate punctele globului. Standardizarea opiniei din centrul frontierelor naționale este prelungită de efectul similar dincolo de graniță. Din producția de carte a lumii, 80 la sută se realizează în țările dezvoltate. Fenomenul monopolizării, al concentrării a migrat dinspre presă către industria poli-grafică. Exemplele nu lipsesc. În Italia, firma FIAT dispune de o casă de edituri

proprie. În Marea Britanie, „Longman“, care din 1972 include și editura „Penguin“ este în stăpînire grupului „Financial Times“. Un număr de șase edituri europene s-au asociat pentru a investi în sisteme de comunicare video. Majoritatea țărilor europene și-au stabilit filiale în țările în curs de dezvoltare, exportîndu-și peste 80 la sută din producție.

Trecînd gardul în teritoriul presei electronice, sîntem absolviți de argumente suplimentare. Unde scurte pătrund și în gaură de șarpe, sateliții artificiali, cărăbuși disciplinați, aduc totul la streșina casei, permițînd exportatorilor de profesie să vîndă milioane de programe cinematografice și tone de fotografii, preluate, evident, de televiziune și cinema. Evaluările făcute indică faptul că țările dezvoltate pot exporta în acest fel 98 la sută din producția lor, cui, evident țărilor în curs de dezvoltare.

Universul informațional dezvoltă a-celeași forme de relief scoase la lumina reflectoarelor de analiza situației economice în lume. Dacă acolo hegemonia și controlul se aplică surselor de materii prime, puterii de inobilitare prin prelucrare și profitului prin vinzare, în circuitul informației acestea se aplică la solida infrastructură a totodominanțelor și la priceperea de a învălui pămîntul în plasa invizibilă a intereselor proprii.

Universul informațional se arată a fi o partidă de șah la care, vor să te convin-gă unii, toți au șanse de cîștig asigurate, omițînd că ei joacă, și nu de azi, de ieri, cu mai multe regine pe tablă.

NEAGU UDROIU ■

Mondo umano ?

„Lumea“ copiilor

Știu bine chiar și acum, cînd am în față două stiri terifiante din două colțuri îndepărtate ale lumii, că sute și sute de mii de copii mor de sete din cauza secetei africane sau de pe alte meleaguri. Și la fel de bine știu că tot sute și sute de mii de copii mor din cauza lipsei de hrană, a absentei unor calorii, elementare măcar pentru menținerea lor în viață. Dar, mărturisesc, am uitat să mă gîndesc și la alte tragedii ce bîntuie lumea copiilor. Asta pînă zilele trecute cînd o știre de 14 rînduri transmisă de agenția „France Presse“ m-a readus la realitate. O reproduc integral și fără comentarii pentru că mi se par de prisos: „Fundatia pentru adoptarea copiilor abandonati și spitalul Samaritana din Bogota sînt implicați în afacerea vînzării copiilor columbieni în străinătate, s-a aflat din sursă judiciară, duminică (2 august, n.n.) la Bogota. Potrivit anchetei declanșate din 1979 de autoritățile columbiene, fundatia a servit în mai multe

rînduri ca intermediar în traficul cu nou-născuți. O funcționară a fundației, infirmiere de la spitalul Samaritana, și o asistentă socială sînt acuzate de a se fi prelat la trafic. Ele au fost denunțate de avocatul Roberto Velasquez deținut în închisoarea din Bogota și acuzat de a fi șeful bandei care, de mai mulți ani, vindea, pentru 15 000 dolari copii după ce-i răpise din clinicile situate în cartierele sărace“. Cu așa ceva se ocupau deci o fundație umanitară și, mai ales, un spital a cărui grijă față de om stă la însăși baza existenței lui. Numai că acestei griji i-a luat locul un preț concret al omului, sumă fixă la care, la cerere, au fost livrați acești copii columbieni. Dacă, desigur, din cauza inflației și a riscurilor vînzării acestei mărfi suma n-a crescut între timp. Două zile mai tirziu, o știre din Djakarta, transmisă de aceeași agenție, se referea tot la tragediile lumii copiilor. O redau și pe aceasta integral: „Un șomer indonezian, incurajat de consilierul său mistic, a început să-și devoreze micul său copil în vîrstă de o lună, pînă la moartea bebelușului. a anunțat marți poliția indoneziană. „Gourou“-ul îl asigurase pe tinărul șomer (21 de ani) că va găsi ușor de lucru dacă se va deda la această ceremonie macabră. «N-aveam impresia că mînc

carne de om și credeam că era vorba de carne obișnuită», a declarat șomerul poliștilor. El a mai spus că după cîteva îmbucături, bebelușul a murit și atunci a pus capăt dejunului său. Soția lui îngrozită, care a alertat poliția, a crezut inițial că bebelușul fusese mușcat de un animal“. Nu știu la cît a fost condamnat tinărul șomer de 21 de ani, nu știu ce încredere mai are el în consilierul său... mistic, nu știu dacă nu i s-a oferit un serviciu în acele împrejurări dar știu că gustul atît de amar al celor două stiri de mai sus a fost atenuat puțin cînd am aflat că Gregory Campbell (17 ani), finărul și talentatul căpitan al unei echipe de fotbal american, a renunțat la o strălucitoare carieră în acest sport pentru a-și oferi un rinichi, care a fost transplantat (cu șanse de succes de 90-95 la sută) surorii sale de 14 ani. Nu știu ce a declarat Gregory după operație, nu știu ce au zis colegii săi de echipă al căror lider era, nu știu ce au spus infocaiții săi suporteri dar cred că nu era nevoie de prea multe opinii pe marginea unui gest care poate fi caracterizat de cititori.

DUMITRU CONSTANTIN ■

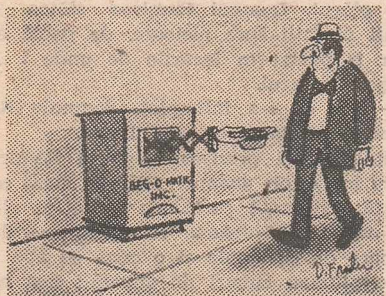
Ochii și urechile lumii

Adio la iepuri !

Se mai duce naibii o fabulă — și mă grăbesc să afirm că bine i se face. Sînt 11 luni de cînd tot aici, cu un umor pe care îl voiam cît mai ambiguu, pentru a sugera că nimic din ce pare vesel nu-i chiar atît de vesel, slăveam iepurele care, în cursele atletice, trage pe urmele sale campionul lansat în stabilirea unui nou record mondial. Propuneam atunci că noul record al lui Ovetț pe 1500 să poarte și numele lui Cook, atletul care-și sacrificase orice șansă pentru a-i asigura „crocodilului“ ritmul de alergare necesar pe primele sute de metri ca să bată vechiul record. O făceam pe zglobiul, pe sarcasticul, pe inteligentul — ca de obicei, fără folos, căci recordul tot doar al lui Ovetț este... — cercam glorie pentru iepuri și o nouă morală pentru fablele lor atletice, ca azi, în sfîrșit să trăiesc clipa gravă a unui avertisment care nu mai permite nici haz, nici sarcasm, nici deștep-tăciune; de azi nu mai putem fi decît serioși în ceea ce privește fablele cu iepuri-atleți; de azi nu mai putem fabula nimic pe seama lor. Federația internațională de atletism a reamintit solemn tuturor federațiilor naționale că „practica iepurilor“ este interzisă și interzisă va rămîne. A venit vremea, odată pentru totdeauna, ca tot crocodilul-atlet, tot jaguarul semi-fondist, toți gheparzii sprintului prelungit să-și vadă singuri de drum și de record. Care din ei va mai folosi, pentru un record, iepuri — nu va mai fi considerat recordmen. Iepu dacă ar fi dat acest ordin în „Cartea junglei“ sportive, nu m-ar fi impresionat mai mult ca a-acăastă circulară bipedă. Și ce te faci dacă ea începe să se aplice, ca să nu mai insistăm pe un alt aspect al problemei: recenta nemulțumire a lui Ovetț și a lui Sebastian Coe față de ultimii lor iepuri — englezul Benn și americanul Robinson — care i-ar fi tras prea repede în ultimele încercări și i-ar fi silit să-și deregleze eforturile. Nici așa nu era bine, cu iepuri prea zeloși. Să te ferească demurgul de nazurile „crocodililor“... Ei bine, de acum înainte, recordmenii să se descurce singuri! La Budapesta, de curînd, Ovetț, fără rivali a scos un timp excelent și specialiștii au titrat magnific „Ovetț contra Ovetț“, anunțînd-o lume mai dreaptă. Numai că, tot de azi, la orizont apare o altă problemă, așa cum se întîmplă ori de cite ori — fablele n-au morală: unor foști iepuri li se năzare să se întrecă serios cu „crocodilii“. Unul a și declarat că are de gînd să-l învingă pe Ovetț! Revolta iepurilor e o altă fabulă pe care n-a prea descris-o nici un La Fontaine. În ce mă privește, ca ori de cite ori se instalează în arenă o seriozitate severă, eu îmi arunc creionul blestemat de ironii, îmi fărîm ascuțitarea, îmi înghit guma inteligență, și meditez la vesnica dilemă iepurească a prudenței care e sau nu o mască a înțelepciunii...?

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

După NEW YORKER

Divizia B înaintea startului

Peste patru zile, divizia B de fotbal își va relua „ostilitățile“, care de la an la an devin mai crincene, dat fiind că tot mai multe echipe din prima categorie a țării în morțiș să facă un stagiu de reciclare mai lung sau mai scurt în B. Deocamdată sunt nouă echipe în această postură, adică exact jumătate din numărul celor ce activează în divizia A, și ne trece prin gând că peste foarte puțini ani întregul prim eșalon va avea de-a face cu retrogradarea, fie obligat de viață, fie dintr-un adinc spirit de solidaritate. Astfel, vrînd-nevrînd, ancheta pe care am inițiat-o cu recent retrogradatele și out-siderele, teoretic, principalele candidate la promovare, cuprinde răspunsurile conducerilor a opt echipe de A privind soarta lor în B, în viitoarea ediție a campionatului de la matineu, cum îl numea cineva.

1. Ce speranțe vă legați de campionatul -1981 - 1982?
2. Care sint noutățile mai bune sau mai rele din formație?
3. Care ar fi principalele pretedente la promovare?

SERIA I

GHEORGHE CONSTANTIN
(antrenor, Politehnica Iași)

1. Promovarea în divizia A
2. Din nefericire nu prea multe lucruri bune: Naste nu s-a prezentat la pregătire, plecînd la Tg. Mureș fără avizul nostru. Costea a terminat facultatea și s-a dus în orașul natal, Călărași, unde va juca la proaspăt promovata Celuloza Călărași. Dănilă și Doru Ionescu au plecat la Viitorul Vaslui. Ca noutăți, avem cîțiva tineri dintre care îi amintesc pe juniorii Burdujan, Cimpeanu și Dohot, ultimii doi fiind portari
3. Cred că vom lupta pentru promovare cu Gloria Buzău, F.C.M. Galați, Gloria Bistrița și C.S.M. Suceava.

ȘTEFAN DIACONU
(președinte, Gloria Buzău)

1. Obiectivul principal este, fără îndoială, reîntoarcerea în A. Argumentele noastre sint pregătirea bună făcută la Nehoiu și noutățile din echipă
2. Noutăți: Zahiu de la Steaua, Tușulan de la Frorgesul, Balaur de la Sirena, Andreiesei de la Pandurii Tg. Jiu, Banciu de la Automatica, Năstase și Pislaru de la Mecanică fină. Antrenori sint foștii jucători dinamoviști Ștefan Constantin și Uțu Iulian
3. Principalele contracandidate la promovare: Politehnica Iași, F.C.M. Galați, Gloria Bistrița.

PAVEL CARADINȚ
(președinte, F.C.M. Galați)

1. În mod sigur vom reveni în prima divizie a țării
2. Ne-au plecat Orac și Vlad la Dinamo, Florin și Majaru la Steaua. De Majaru am aflat că s-a accidentat grav la un antrenament și că cel puțin șase luni nu va putea juca. I-am primit pe Ghiță, Glonț și Manca de la Dinamo, iar de la Steaua nimic, deși ni-l promisese pe Zahiu. Antrenori: Leonida Antohi și Adrian Neagu
3. Principalul adversar la promovare: Politehnica Iași

SERIA A II-A

MIRCEA DRIDEA
(antrenor, Petrolul)

1. Ne dorim 51 de puncte, cite am realizat și în campionatul trecut, suficiente acum pentru revenirea în A, o calitate superioară a arbitrajelor și o fermitate sporită a observatorilor federați
2. Am renunțat la Lucuța, Mureșan și Robne-am completat cu doi juniori, Că-

lin și Boroianu, cu Ioniță de la Poiana Cimpina și Ștefănescu de la Metalul Plopeni

VIOREL KRAUS
(antrenor, Rapid)

1. Vrem să intrăm în A și pentru asta așteptăm, în primul rînd, arbitraje corecte. Desigur, lupta o vom da cu Petrolul, dar pot apărea și alte echipe și mă gîndesc la Metalul. Despre șanse nu vorbesc prea mult deoarece am preluat echipa din mersul pregătirilor și indicii fiziologici nu sint cei așteptați pentru această perioadă
2. Au venit la noi Ștefan (Dinamo), Iancu (C.F.R. Timișoara), Chiriță (C.F.R. Craiova), Tănăsie (Electroputere Craiova), Belu (Flacăra Roșie) și Petruț Daniel (Abatorul). Postul de fundaș dreapta este descoperit. Echipa a trecut sub tuteela departamentului Căilor ferate din M.T.Tc., ceea ce înseamnă că vom beneficia de condiții mai bune de pregătire
3. Petrolul și Metalul candidează alături de noi și din modestie nu spun că avem prima șansă.

SERIA A III-A

MIHAI BOB
(vicepreședinte, F.C. Baia Mare)

1. Revenirea în divizia A.
2. Am întinerit echipa, care s-a pregătit sub conducerea lui Traian Ivănescu la Poiana Șuilor. Jucători noi: Tirbusz (Bradul Vișeu), Caciureac (de la Sighet), Rus (Minerul Cavnic) și Ilin (Minerul Baia Sprie). Climatul în echipă este bun.
3. Adversare la promovare: F. C. Bihor, Olimpia Satu Mare, F.C.M. Reșița și eventual C.F.R. Cluj-Napoca

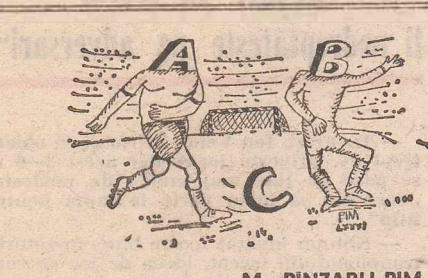
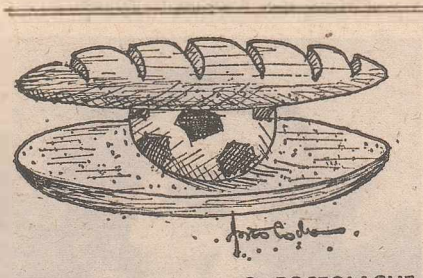
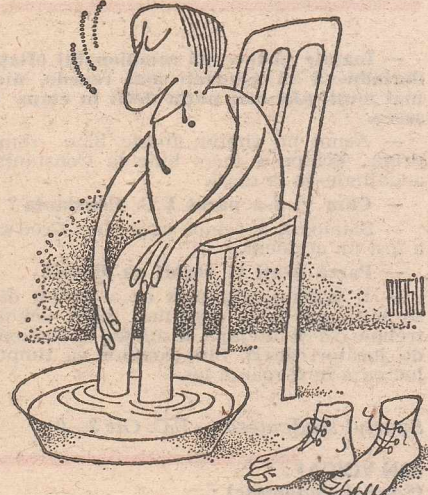
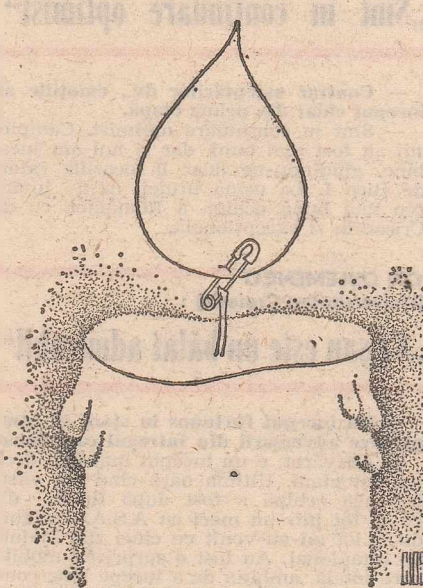
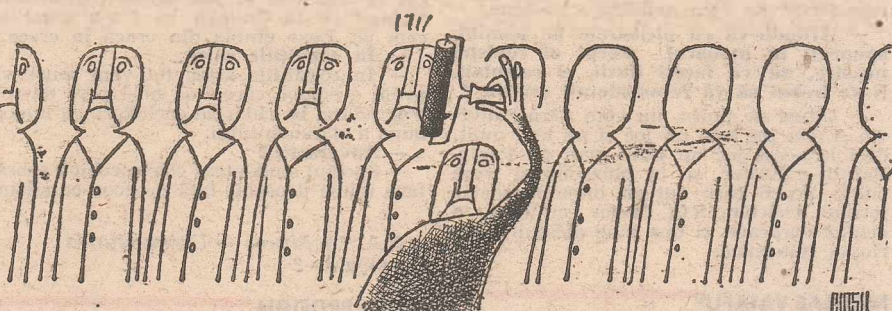
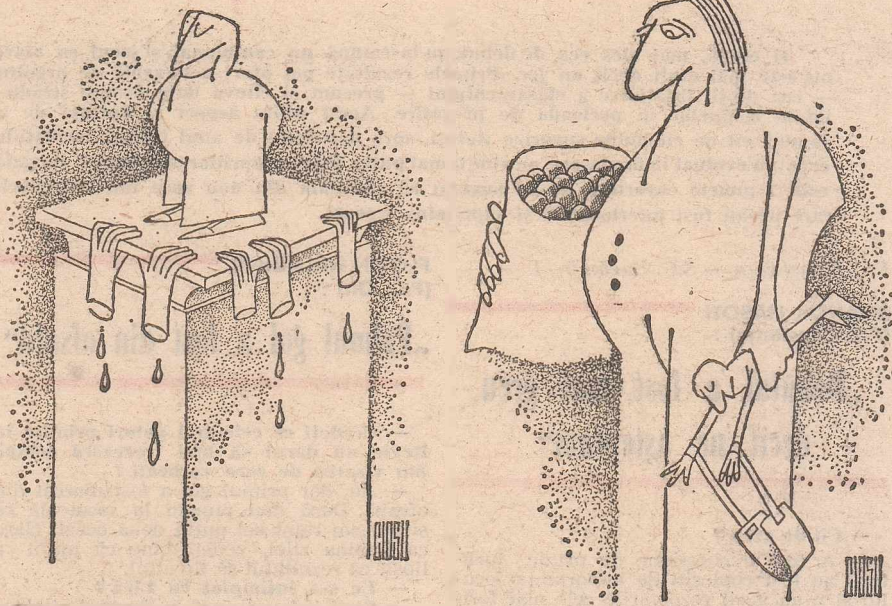
MIRCEA LUPAN
(președinte, Olimpia Satu Mare)

1. Vrem ca în acest campionat să reușim să formăm acea echipă capabilă să intre în prima categorie a țării. Avem o echipă tinăra care însă trebuie rotată.
2. Am promovat 6 jucători din pepiniera proprie și din județ, și au plecat Kaizer la U.T.A. și State la F. C. Olt.
3. F. C. Baia Mare și F. C. Bihor

IOSIF BUDA
(președinte, F.C. Bihor)

- 1-3. Avem un stagiul sănătos în B și cred că ne ajunge. După cum arată lotul și după cum s-a desfășurat pregătirea, șansele de a promova sint de partea noastră, deși nu uităm că echipele din Baia Mare, Satu Mare și Reșița gîndesc la fel.
2. Ivașcu de la C.I.L. Sighet și Grosu de la Rapid

RACUL

Omul care joacă

Cîteva gînduri

Al 64-lea campionat național de fotbal a început sub impresia firească de satisfacție a iubitorilor de sport după prestațiile de excepție ale sportivilor noștri în cadrul Universiadei. Chiar dacă succesele lor au fost mingiate de acordurile mereu tinere ale atit de bătrînului Gaudemus ce se cîntă și impresionează mai puțin în sport, au fost dovedite încă o dată marile resurse de sănătate trupească și potență fizică ale tineretului nostru.

Iată că fotbalul oficial al acestui an este chemat să continue aproape în mod obligatoriu, în lunile ce vor veni, această reușită, rămîndu-i de trecut, prin echipa națională, trei examene foarte grele, prin cluburile ce vor juca în cupele europene, o prezență cit mai lungă și, în general, să creeze un spectacol mai bogat în conținut, mai atractiv nu numai prin suspensul cu care se definește mereu acest joc, ci și prin felul în care frumusețea de exprimare a tribunelor trebuie să definească și mai curat totul. Dacă îndeplinirea acestor deziderate se va dovedi

ușoară sau grea, lucrul acesta nu se va și niciodată pentru că fotbalul, ca și celelalte sporturi, ascunde de minune în clipa victoriei finale, printr-o lacrimă, un zîmbet ce inundă fața sau o crispare în care încerci să simți suferința minunată a efortului, tot ceea ce a muncit trupul, a simțit sufletul și a încercat cugetul uman pînă la acea bucurie supremă și rară. Oricum, pentru fotbalul nostru va fi destul de greu, datele sale de organizare rămînd cam aceleași, într-un moment în care cei cu care ne vom întîlni decisiv sub emoția unică a înnurilor încearcă fel de fel de lucruri, nesfîndu-se să-și forțeze imaginația pînă la cele mai nebănuite licăriri ale răului. Am, totuși, mare încredere în actuala echipă națională chiar dacă ultima prestație oficială împotriva Norvegiei nu a prea mulțumit gustul prea pretențios al multora din iubitorii fotbalului. Această prestație mai puțin reușită merită adusă acum în actualitate pentru că, ce ne-a reușit în primăvară în, deplasare, este cu totul altceva decît trebuie să ne meargă acasă, pe „23 August“. Mai fiind ceva timp pînă atunci, deși în fotbal nu poți avea așa ceva niciodată, eă credem că primul cîștig pentru atunci al echipei naționale, sub aspectul mentalității după acest turneu destul de pitit din R.F.G., ar putea fi faptul că jucătorii

„au asistat la felul „prea serios“ în care la toate eșaloanele se antrenează jucătorii din țara campionă europeană. Dacă calitățile atletice ale lui Brigell, de exemplu, sint după ultima transmisie R.F.G. — Brazilia cunoscute, mai puțin cunoscut este faptul că acest jucător se antrenează în perioadele de pregătire de trei ori pe zi, trecînd de la alergarea de 30 de minute de dimineață, direct în bazinul de înot și apoi „uitîndu-se“ pe teren încă aproape trei ore, cu o abnegație, corectitudine și încăpăținare ce sfidează de mult mașinile...

Viața cluburilor de la care ar trebui să se aștepte foarte mult a rămăsa aceeași. Au încercat între ele să-și sâdească parcă micuirian jucătorii, dar gheața de peșteră a transferărilor oprește orice intenție de a deveni mai buni. S-au schimbat ce-i drept foarte mulți antrenori, s-a spus pe bună dreptate că a fost anul lor, dar formula de organizare a cluburilor noastre este încă prea departe de a apăra prin tradiție și logică munca și intențiile celor care, preiau cirna tehnică a echipelor. Ar trebui ca fiecare club să aibă o minte limpede, capabilă prin capacitatea și logica sa bine stabilite și aparate în timp, să hotărască mereu cit mai aproape de adevăr sensul și direcțiile de evoluție și completare cu noi cadre ale echipei pe

care o îngrijește, nu numai o conduce. Acesta ar trebui să fie un director tehnic cunosător al întregii statistici firesc particulare a fiecărui club, un specialist incontestabil în prognoza fotbalului, un ochi sensibil în a vedea în incercarea de lo-vire a mingii de către oricare jucător sclipirea posibilă a talentului ce trebuie apărut ca să se dezvolte. Nu avem nici măcar loc în schema cluburilor noastre pentru așa ceva, ca să nu mai spun că astfel de personalități distincte sint extrem de rare în fotbalul nostru.

Primele rezultate au fost scrise deja, dar mă feresc să fac deocamdată aprecieri sau chiar felurite pronosticuri pentru că toți muncitorii din fotbal trebuie să înțeleagă că bilanțul acestui an sportiv va fi pozitiv numai prin realizarea calificării echipei naționale la viitorul campionat mondial. Asta neînsemnînd că trebuie să ignorăm din nou parcă cu bună știință adevăratele probleme ale fotbalului nostru, ce nu sint atit de dificile la nivelul organizării libertății vieții cluburilor, tocmai pentru că stă în măsura noastră de a le așeza așa cum trebuie, trebuie.

DIVIZIA A

Succesele și insuccesele primei etape

O etapă, mai ales cea de debut, nu înseamnă un campionat, și jocul ea atare nu este mai mult decât un joc. Primele rezultate pot oferi o ierarhie de orgoliu — cea dintâi înfățișare a clasamentului — precum și câteva date despre străduințele echipelor în perioada de pregătire. Acest ultim aspect și dorința de a lămurii cit de cit unele surprize (totuși, spre deosebire de anul trecut, formațiile care au evoluat în deplasare au simțit mai puțin lipsa propriilor spectatori, dovadă cele 7 puncte cucerite) ne-au sugerat să abordăm din nou zece din antrenorii care ne-au fost interlocutori și săptămîna trecută.

F.C. Constanța — S.C. Bacău 0—1

EMANOIL HAȘOTI
(F.C. Constanța):

„Debutul a fost mai greu decât ne așteptam“

— Cit de greu?

— A fost o chestiune de psihic. Jucătorii au fost copleșiți de importanța jocului și n-au găsit rezolvările cele mai ferice. A fost un accident de care ne temeam și de care ne bucurăm că am scăpat, deoarece sînt convins că în următoarele jocuri ne vom mobiliza mai bine.

— Aflindu-vă cu picioarele pe pămînt, spuneți în numărul trecut al revistei noastre, nu vă faceți iluzii, ci calculați. N-ar trebui să vă reconsiderați șansele?

— Cituși de puțin, nu vom părăsi divizia A. Un joc este un joc și nu mai mult, deși la acest joc nu i-am avut pe Peniu, Borali și Nistor, și, în plus, am și ratat câteva ocazii care puteau întoarce soarta jocului. Oricum, S.C. Bacău nu este o echipă oarecare, ci una bine alcătuită, serioasă, puternică.

NICOLAE VĂTAFU
(S.C. Bacău):

„Ne simțim foarte bine înaintea etapei a doua“

— Înainte să înceapă campionatul oftați, dorindu-vă să ajungeți mai repede, nici mai mult, nici mai puțin decât în etapa a șasea.

— Acum ne simțim foarte bine după prima. Echipa a mers bine la Constanța, angajindu-se la efort.

— Cum vi s-a părut F.C. Constanța?

— Bătăioasă, o echipă care vine. Cred că a fost un accident.

— Parecă v-ați fi vorbit cu Hașoti.

— Îl înțeleg, știu prin ce a trecut, dar se întâmplă și la case mai mari, echipa trebuie să-și învingă o anume psihologie de jucători de B. Sînt convins că timpul lucrează în favoarea lor.

Sportul studențesc — F.C. Olt 3—0

ION VOICA

(Sportul studențesc):

„Poate că scorul îi nedreptățește pe adversari“

— Tovarășe Ion Voica, afirmați că obiectivul dv. privește jocul, dar acest 3—0 ni se pare că ține mai mult de modestul „eventual să luăm parte la lupta pentru titlu“.

— Noi am învățat foarte bine, în returul campionatului trecut, ideea de joc pe care muncim s-o perfecționăm.

— Care e ideea?

— E complicat de explicat. În două cuvinte ar fi vorba de formarea blocurilor funcționale.

— Și cum au mers blocurile funcționale?

— În prima repriză foarte bine, în a doua așa și așa.

— Despre F.C. Olt ce ați putea spune?

— Scorul poate că o nedreptățește, fiindcă are o apărare pusă la punct, un joc la ofsaid greu de evitat, în schimb atacul, numai cu trei oameni, ne-a ușurat mult sarcina.

FLORIN HALAGIAN

(F.C. Olt):

„Primul gol a fost din ofsaid“

— Credeți că cele trei goluri primite în Regie au darul să mai trezească echipa din visarea de care vorbeați?

— Au, dar primul gol a fost marcat din ofsaid. Dacă mai punem la socoteală că și noi am ratat cel puțin două ocazii clare ca lumina zilei, vedeți bine că puțin a lipsit ca rezultatul să fie altul.

— Ce s-a întâmplat cu Lică?

— Face antrenament la Sportul studențesc, deși noi nu-i vom da dezlegare. Dar necazul nu e numai cu el. Prepelită a plecat la Suceava, el știe unde, Gîrleşteanu a fugit pe la Craiova, că i s-a urcat la cap, iar Leac umblă din cracă în cracă.

— În condițiile astea...

— În condițiile astea tot vom reuși să avem o echipă căreia să nu-i pese de retrogradare, ba chiar să cocheteze cu lumea bună a clasamentului.

— Adversarii?

— Sportul studențesc este o echipă sobră, fără nimic deosebit față de ceea ce știam.

A.S.A. Tg. Mureș — Universitatea Craiova 0—2

ATILLA ERDÖGH

(A.S.A. Tg. Mureș):

„Sînt în continuare optimist“

— Contrar așteptărilor dv., emoțiile au început chiar din prima etapă.

— Sînt în continuare optimist. Campionii au fost mai buni, dar și noi am jucat bine, gîndindu-ne doar la ocaziile ratate de Biro I. La urma urmei, ne-a învins cea mai bună echipă a României, cu un Crișan în zi excepțională.

ION OBLEMENCO

(Universitatea Craiova):

„Crișan este un băiat admirabil“

— Un început furtunos în stare să complexeze adversarii din întregul campionat.

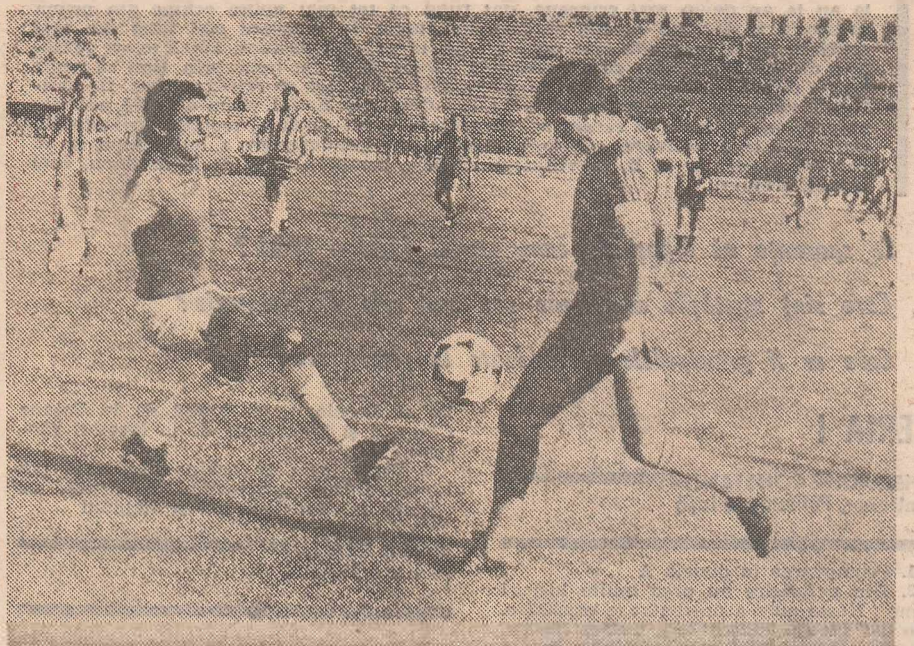
— Adevărat, e un început mai bun decât mă așteptam. Ultima oară cînd am văzut întreaga echipă a fost după finala din cupă, tot într-un meci cu A.S.A. Jucătorii de la lot mi-au venit cu cinci zile înainte de campionat. Au fost o surpriză: mobilitate totală, ambiția de a începe bine competiția, disciplină tactică și disciplină în general.

— Cum explicați forma lui Crișan?

— Crișan n-a fost cu naționala...

Crișan — cel mai bun jucător al etapei

Una dintre ocaziile mari cit roata carului, creată și irosită de Iordănescu. În planul îndepărtat, tribunele goale ale stadionului din Ghencea confirmă statistica cotidianului de specialitate, potrivit căreia în prima etapă a acestui campionat au fost cu 52 000 de spectatori mai puțini decât în etapa de debut a campionatului trecut

Fotografie de VASILE BOGEAC

— Un moment, de ce?

— A dat admiterea la A.S.E.

— Și?

— N-a intrat. A avut o perioadă mai proastă, era abătut, fără chef. Am discutat cu el, i-am explicat că fotbalul e una și școala e alta, că se va pregăti pentru anul viitor mai bine, că are mari responsabilități în acest an și în echipă și în națională. Crișan e un băiat admirabil, s-a pregătit cu ceilalți și nu s-a sustras de la efort.

— Accidentarea sa de la Tg. Mureș e gravă?

— Are o contuzie la piciorul stîng și nu știu dacă simbătă va fi apt de joc.

— Cum s-au comportat jucătorii din lot?

— Am stat de vorbă cu Valentin Stănescu, observator federal la Tg. Mureș, care mi-a spus că aici, Beldeanu și Cămătaru au fost peste ce au făcut în turneu.

— A.S.A.?

— A jucat mult mai bine ca în campionatul trecut și pentru noi meciul a fost mai greu decât o arată scorul. Putea să fie egal, dar puteam și câștiga la un scor mai mare.

U.T.A. — Corvinul Hunedoara 1—1

STEFAN CZAKO

(U.T.A.):

„În echipă completă vom rămîne cu siguranță în A“

— Spuneți că totul depinde de început. Cum apreciați începutul?

— Mulțumitor. Accidentarea lui Vaczi, lipsa lui Tissa și Csordas s-au resimțit. În aceste condiții era dificil să realizăm mai mult în fața hunedorenilor, care au mers foarte bine. Apoi, ratările lui Coraș, care a jucat bine, dealtfel, s-au răzbutat. În orice caz, în echipă completă vom rămîne cu siguranță în A.

MIRCEA LUCESCU

(Corvinul):

„Are și portarul șansa lui...“

— Cum s-a întâmplat cu penalty-ul?

— Ce se întâmplă de obicei. Făcusem o cursă lungă de la centru, fusesem și cel accidentat și, firește, trebuia să bată altcineva. Am întrebat cine vrea să bată, n-a vrut nimeni și am ratat. În fond, are și portarul șansa lui.

— Cum a evoluat Corvinul?

— Bine, ca în campionatul trecut. Dar golul nostru anulat de arbitru a fost perfect valabil.

— Dar U.T.A.?

— O echipă serioasă marcată de imensa tăntă revenirii în prima divizie și de povara tradiției fotbalului arădean. La entuziasmul cu care este înconjurat fotbalul la Arad sînt convins că echipa va rămîne în A.

F.C. Argeș — Progresul Vulcan 1—1

AL. CONSTANTINESCU

(F.C. Argeș):

„Mai sînt unele lucruri de pus la punct“

— Mai credeți în locul patru pe care îl preconizați în urmă de o săptămîină?

— Firește. Pare ceva mai departe de noi, dar un meci nu e decât un meci. Mai sînt unele lucruri de pus la punct, pentru că marcajul prea lejer și ratările incredibile ne-au făcut să pierdem un punct.

VIOREL MATEIANU

(Progresul-Vulcan):

„Pentru ceea ce am vrut eu să realizez, rezultatul mi se pare prost“

— De ce?

— Nu sînt mulțumit de joc. Preferam să pierdem, dar să jucăm mai curajos. Lupta pentru ieșirea din mediocritate e mai grea și se câștigă în timp. Concret, n-am atacat în primele 40 de minute, cînd am fost la cîrma jocului, apoi am cedat inițiativa și golul lor a venit firesc. Inițiativa mea a fost pressing, dar jucătorii n-au îndrăznit. Nu renunț la ideea de joc, pe care am vrut să continui s-o aplic la Baia Mare, de unde, iată, nu pot să uit, spre nedumerirea și mîhnirea mea, am fost schimbat.

— Cum a jucat Argeșul?

— Este temeinic pregătită. Dar, comparînd meciurile pe care le făcusem cînd eram la Baia Mare cu meciul din prima etapă, pot să spun că nu argeșenii au pierdut din valoare, ci Progresul a crescut.

Paginile de sport au fost realizate de RAZVAN BARBULESCU

Flacăra Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția Viața politică (Mihai Pelin, Dumitru Eliade, Ion D. Goia, Ilie Purcaru, N. Grigore Mărășanu) — 26 00, 25 66; Secția Economie, Știință, Sport (Ovidiu Ioanițoiaia, Lionel Nițescu, Liviu Timbus) — 14 57, 25 59; Secția Cultură-Invățămînt (George Arion) — 25 60; Secția Scrisori, Probleme sociale cetățenești (Adrian Dohotaru, Iudoc Octavian, Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 21 30, 25 58; Administrație — 21 24; Fotoreportaj — 25 42; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu) — 21 23, 25 69, 20 72; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIE — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02; Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. BOX 136-137, telex: 11126, București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU